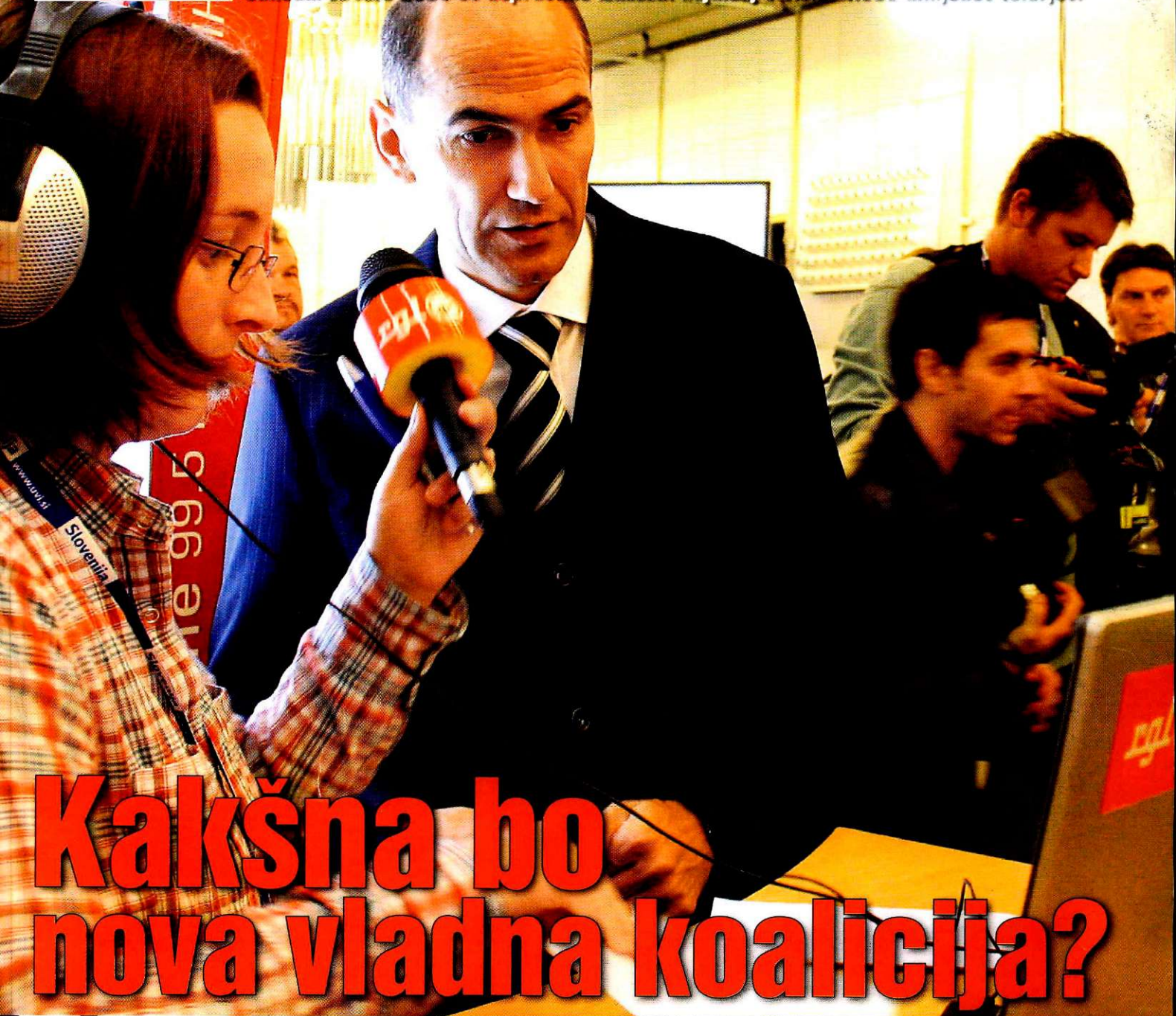

DEMOKRACIJA

Za pet milijard napak

V zadnjem revizijskem poročilu računskega sodišča, kjer so revizorji pregledali pravilnost poslovanja vladne in štirinajstih ministrstev, je navedeno veliko nepravilnosti. Proračunski odhodki za leto 2003 so nepravilno izkazani najmanj v višini 4.863 milijonov tolarjev.

Kakšna bo nova vladna koalicija?

POLITIKA
Teharski spomin na zločin

FINANCE
Prezadolžena zdravstvena zavarovalnica

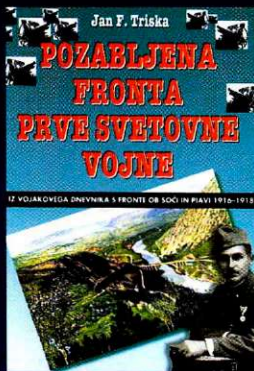

INTERVJU
Dr. Janez Malačič
V Sloveniji je treba povečati rodnost

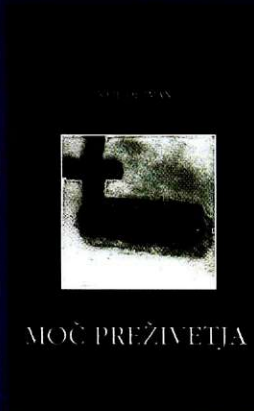
IZ ARHIVOV SLOVENSKE POLITIČNE POLICIJE

Komunistične tajne službe od njihovega nastanka do leta 1950, vključno z imeni njihovih vodilnih članov. 519 strani, 5.000 SIT

JAN F. TRISKA POZABLJENA FRONTA I. SVETOVNE VOJNE

Iz dnevnika českega vojaka, ki se je udeležil bojev ob Soči in Piavi. 240 strani, 5.500 SIT

JOŽE DEŽMAN MOČ PREŽIVETJA

Knjiga opisuje krute zgodbe sirot, ki so jim partizani med 2. svetovno vojno pobili očeta ali oba roditelja. 336 strani, 6.510 SIT

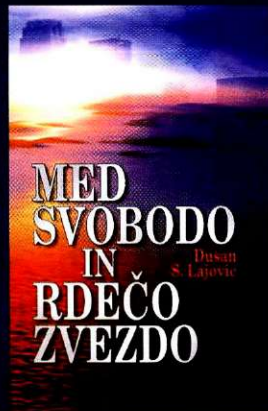
MILAN ZVER DEMOKRACIJA

Avtor je razčlenil koncepte demokracije v politični misli na Slovenskem v prvi polovici 20. stoletja. 254 strani, 4.400 SIT

MILAN ZAJC, FRANCE KOZINA, FRANCE DEJAK UŠLI SO SMRTI

Poročila treh rešencev iz množičnega grobišča v Kočevskem rogu leta 1945. 244 strani, 3.906 SIT

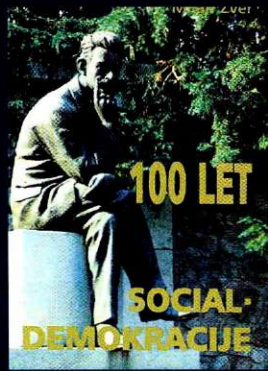
DUŠAN S. LAJOVIC MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

Avtobiografska pripoved iz časa druge svetovne vojne. Knjigi je dodan seznam sodelavcev Udbe. 347 strani, 6.200 SIT

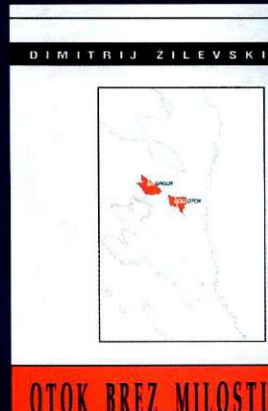
MILAN ZVER 100 LET SOCIALDEMOKRACIJE

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja. 125 strani, 2.200 SIT

VASJA KLAVORA PREDEL 1809

Avtor je šel po sledovih vojaških spopadov Napoleona in Francozov z Avstriji na Slovenskem leta 1809. 330 strani, 6.727 SIT

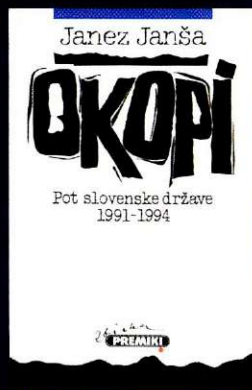
DIMITRIJ ŽILEVSKI OTOK BREZ MILOSTI

Pretrsljiva avtobiografska izpoved iz pekla jugoslovanskih komunističnih zaporov. 256 strani, 3.996 SIT

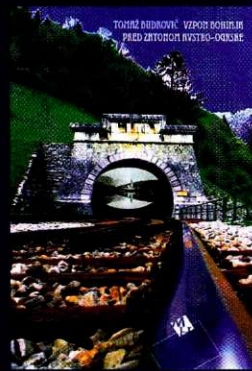
JANEZ JANŠA PREMIKI

Knjiga, ki je bila prodana že v več kot 61.000 izvodih. Nastajanje in obramba slovenske države 1988–1992. 363 strani, cena 2.200 SIT

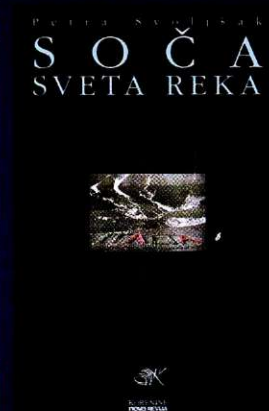
JANEZ JANŠA OKOPI

Politični razvoj slovenske države do leta 1994. Prodana je bila že v več kot 17.000 izvodih. 309 strani, 2.200 SIT

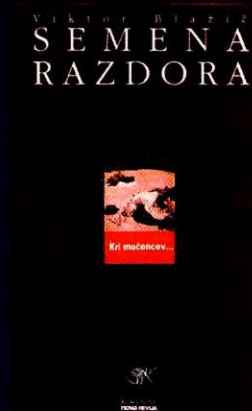
TOMAŽ BUDKOVIČ VZPON BOHINJA PRED ZATONOM AVSTRO-OGRSKE

Bohinj od marčne revolucije naprej, v času graditve proge in od njenega odprtja naprej. 231 strani, 5.500 SIT

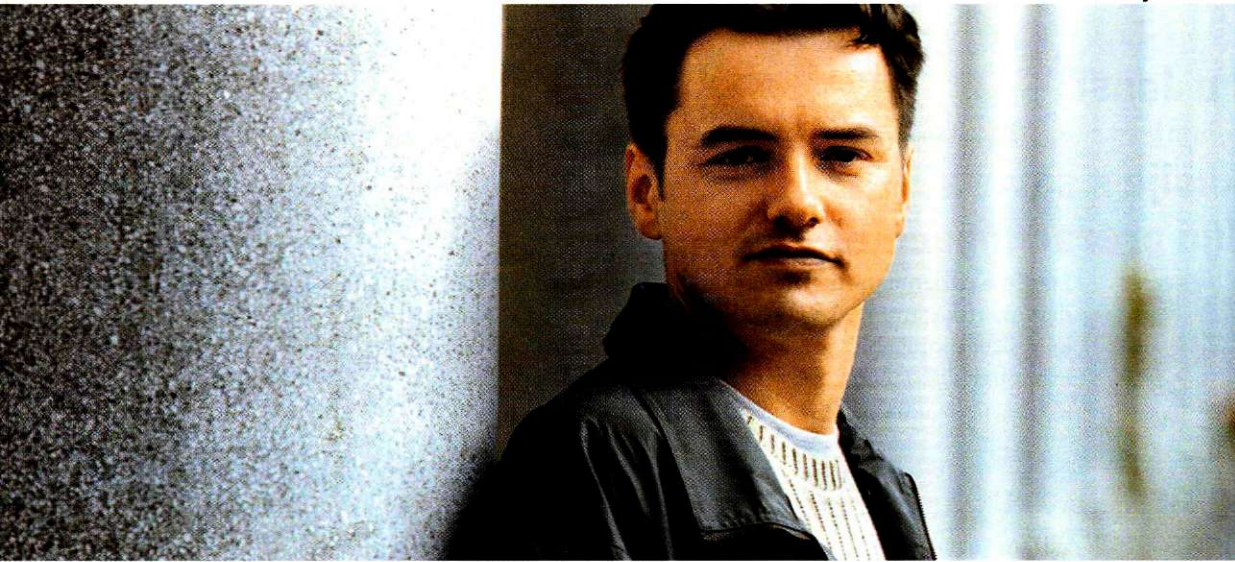
PETRA SVOLJŠEK SOČA, SVETA REKA

Monografija slovenskega Posočja, ki na podlagi obsežnega arhivskega gradiva raziskuje razmere med italijansko okupacijo. 428 strani, 10.980 SIT

VIKTOR BLAŽIČ SEMENA RAZDORA

Komunistična partija je nevihtno vojno ozračje izkoristila za obračun z drugimi mislečimi in v ta okvir sodijo tudi politični umori. 196 strani, 6.770 SIT

Kaj pa pluralnost medijev?

Za dan volitev 3. oktobra je Syndikat novinarjev Slovenije skupaj z Društvom novinarjev Slovenije organiziral novinarsko stavko za nacionalno kolektivno pogodbo, ki je zajela precejšen del novinarjev. Stavkali so novinarji pri Slovenski tiskovni agenciji, na nacionalnem radiu in televiziji, pri dnevnikih Delo, Slovenske novice, Večer in delno pri Dnevniku ter še nekaterih drugih medijih. Novinarji na komercialni televiziji POP TV, poslovnem dnevniku Finance in številnih preostalih manjših medijih s(m)o med stavko stali ob strani. Če poenostavim, je prišlo do stavke pri tistih medijih, ki se delno financirajo iz žepov davkoplačevalcev, in medijih, ki so bili v prejšnjem režimu glasila socialistične zveze in so nastali na gmotni podlagi recimo predvojnega Slovence in Jutra ter bili nato kot režimska glasila dolga leta sofinancirani.

O vzrokih in razlogih za novinarsko stavko obstaja več teorij. Ena je ta, naj bi vodstvo novinarjev dobilo direktivo za stavko s strani dosedanjih oblastnikov, ker so jim novinarji in kamere v času poraza odveč. Druga je povsem drugačna. Zaradi slabih in neurejenih razmer v novinarstvu se je novinarski sindikat odločil, da bo zahteval sprejetje nove nacionalne kolektivne pogodbe. Pri tem se je obrnil na Gospodarsko zbornico Slovenije, ki je predstavnica delodajalcev. Ta pa se z novinarji ni želela pogajati, ker naj bi ji bil tako naročil nekdanji predsednik države Milan Kučan. Slednji naj bi bil jezen na večino novinarjev, ker ob letošnji volilni kampanji niso tako lakajsko podpirali tranzicijske levice kot vsa leta tranzicije. Tretja teorija pravi ... No, pustimo teorije ob strani. Dejstvo je, da v preteklosti nekateri v vodstvu novinarskega društva niso naredil prav nič brez privolitve oziroma nareka oblasti. Bili so lakaji v pravem pomenu te besede. In če se danes zavzemajo za ureditev razmer v novinarstvu, to pozdravljam. Ne pozdravljam pa njihovega preteklega sprenevedanja, ko so na čelu s predsednikom Društva novinarjev Slovenije Grego Repovžem nasprotovali skladu za tiskane medije, ki bi omogočil njihovo večjo pluralnost, boljše razmere za manjše medije, večjo konkurenco in boljše kakovost. S tem bi se nedvomno izboljšal tudi gmot-

ni položaj novinarjev v manjših medijih. Zato bo prav zanimivo videti, kako se bosta v prihodnosti obnašala novinarski sindikat in novinarsko društvo. Ali bosta podprla ustanovitev medijskega sklada, če se bo nova vlada odločila, da ga oživi? Kot vemo, celo v nekaterih zahodnoevropskih državah obstajajo medijski skladi, ki zagotavljajo pluralnost medijev. Pri nas imamo samo nekakšen sklad za avdiovizualne medije, ki je bil ustanovljen v času sedanje ministrice za kulturo Andreje Rihter. Pred tem je ministrica poskrbela, da je šel iz zakona o medijih predlog, ki je predvideval ustanovitev medijskega sklada za tiskane medije in ga je pripravilo ministrstvo za kulturo v času Bajukove vlade. Vladajoča tranzicijska levica si je namreč rekla, da je bolje, da ljudi zasipavajo s popkulturo prek elektronskih medijev in rumenega tiska, kot pa da bi nastal kakšen resen alternativni dnevnik, ki bi ljudi obveščal o dogajanju v družbi drugače kot dosedanji dominantni mediji.

O potrebi po medijskem skladu in novem alternativnem mediju je pred časom zanimivo razmišljal publicist Viktor Blažič v zborniku Zbora za republiko. Po njegovem mnenju bi morala vsaka nova alternativna vlada tako rekoč prvi dan svojega stvarjenja obnoviti sklad za pluralizacijo medijev in ustanoviti neodvisni tiskani dnevnik, če že ne neodvisne televizijske postaje. "Ne gre za to, da bi si priskrbelo svoje trobilo, pač pa da bi pridobila medijski otok, na katerega lovka monopolne novičarske hobotnice ne seže, ali kraj, kjer novičarsko industrijo obvladujejo samostojno in kritično misleči ljudje. In ta kritična distanca naj bi veljala, ne le kar zadeva političnega nasprotnika, temveč še posebej kar zadeva vlado, ki jo v načelu podpira. Že en sam tak otok bi bistveno spremenil tudi vso drugo novičarsko srenjo, saj slednja ne bi imela več te prednosti, da lahko ob odsotnosti vsakršne drugačne ponudbe po mili volji prenareja in ponareja življenjsko najpomembnejši, sprotni tok informacij. Moč bolj ali manj očitnega ozadja, ki vedri in oblači na nebu naših množičnih občil, bi s tem bistveno upadla. Če bo alternativna vlada tisti prvi trenutek stvarjenja zamudila, bo nehala biti alternativa, ker bo kmalu onesposobljena, kakor je bila prva Demosova, Peterletova vlada in kakor je bila druga iz te opcije – Bajukova. Pri svojih ukrepih se ne bi smela ozirati na nobene, še tako predrzno sprevržene in hudobne očitke političnih nasprotnikov." Naša revija Demokracija je nedvomno tak otok, vendar bi bil počasi že čas, da postane večji ...

Morda je navajanje Blažičevega razmišljanja preuranjeno, saj nova vladna koalicija še ni povsem jasna, a kljub temu je trezno realna, kajti nedvomno drži to, kar pravi Viktor Blažič: "Nad sleherno vlado, ki bi hotela biti resnična alternativa dosedanjim, bo kot Damoklejev meč viselo klasično in usodno slovensko vprašanje: kako doseženo zadržati?"

Metod Berlec

Prav zanimivo bo videti, kako se bosta v prihodnosti obnašala novinarski sindikat in novinarsko društvo. Ali bosta podprla ustanovitev medijskega sklada, če se bo nova vlada odločila, da ga oživi?

9 Mediji o Janši

V naslednjih dneh bomo ugotovili, kakšna bo kritika nove vlade in Janeza Janše in kakšne vzorce bo uporabljala.

11 Provokacije s severa

12 Povolilno preračunavanje

Letošnje parlamentarne volitve, na katerih je prepričljivo zmagala Slovenska demokratska stranka, so napovedale nejverjetnejše zadnjo etapo tranzicije, ki bi sicer morala biti že končana z vstopom v Evropsko unijo. Poraz LDS je namreč dokončno razbil mit o nenadomestljivosti oblastnikov, ki izhajajo iz udbopartijskega režima.

14 Ko 46 glas ni dovolj

Bližamo se ustanovni seji državnega zbora, na kateri bodo potrjeni novoizvoljeni poslanci in poslanke. Potrditvi državnega zbora bo sledila izvolitev novega mandatarja in izvolitev nove vlade. Kakšna bo njena sestava, bo najverjetneje odločal predsednik stranke, ki je na volitvah dobila največ glasov – Janez Janša.

16 Spomin na teharsko dramo

18 Za pet milijard napak

22 Prezadolžen ZZS

32 Avstralija po starem

Avstralci se na volitvah prejšnji teden niso odločili za zamenjavo na oblasti. Odnos avstralske vlade do ameriškega vojaškega posega v Iraku ni bil odločen. Nazadnje so odtehtale domače teme z gospodarstvom na prvem mestu. Prav tu je bila dosedanja liberalno-nacionalna koalicija najmočnejša in premier John Howard bo gladko začel svoj četrti mandat na čelu avstralske vlade.

34 V Sloveniji je treba povečati rodnost

Pogovor z dr. Janezom Malačičem

Mobilnost se na splošno povečuje, zato ne smemo pričakovati, da bomo preprosto uvozili imigrante, ki bodo pri nas ostali in nadomestili izpad rodnosti. Njihov prihod bo lahko tudi samo začasen in morda špekulativen, zato je treba v Sloveniji povečati rodnost.

46 Oznovski kupleraj

56 Kaj še ostane velikim?

Medtem ko do konca sezone letošnjega tekmovanja v formuli 1 ostaja le še ena tekma, je na vrhu že dolgo vse odločeno.

Demokracija, p.p. 4315, SI - 1001 Ljubljana, obzorja@siol.net; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), 01-434-54-63 (tajništvo); faks: 01-434-54-62

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Mihaela Praprotnik, Monika Maljevič, Barbara Kavčičnik, Gašper Blažič, Ales Kocjan, Gjyle Vishaj, Mitja Volčanšek; kolumnisti: dr. Janez Juhant, dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, mag. Klemen Jaklič, Esad Babačić; stalni zunanji sodelavci: Esad Babačić, Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kastelic; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joza Gruden; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; fotografija: Dane Kostrič (urednik), Reuters; tisk: Ma-tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Božo Predalič; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka, d. d., Maribor, poštnina plačana pri pošti 1102. Fotografija na naslovnici: Dane Kostrič

Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik *Demokracija* med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: obzorja.narocnine@siol.net; Naročniki prejmejo poloznico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Na koncu obvelja ročno štetje

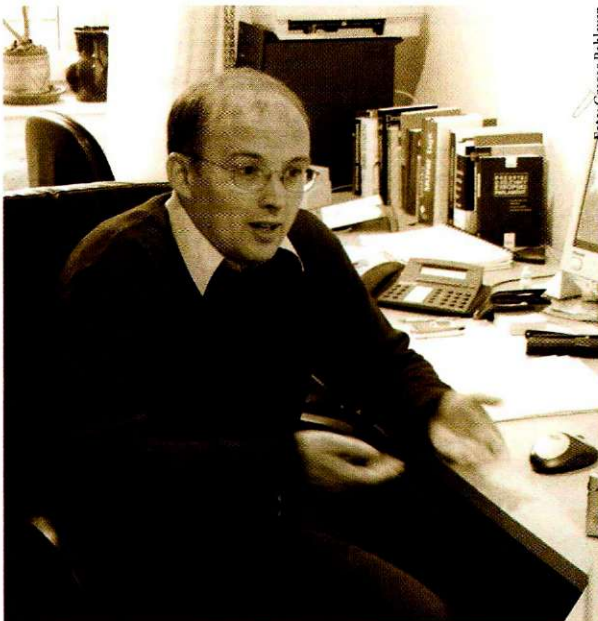

Foto: Gregor Pohleven

O izvedbi državnozbornih volitev smo se pogovarjali s članom Republiške volilne komisije Janezom Pogorelcem.

Volitve so za nami in glasovi preštet. Kakšne so možnosti nadzora pri ugotavljanju volilnih izidov?

Možnosti nadzora je ogromno. Že na samem volišču imajo lahko vse stranke svoje zaupnike in vsaka lista kandidatov svojega predstavnika, prek katerih potem sodelujejo na ravni vseh volilnih komisij od republiške do okrajne volilne komisije in tudi v volilnih komisijah volilnih enot. Pri volitvah sodeluje približno 25.000 ljudi in zaradi tega bi bilo kakršno koli goljufanje težko skriti. Ne nazadnje moramo zaupati ljudem, ki na voliščih delajo. Ugotavljeni izid na volišču se mora iziti, to pomeni, da se mora število oddanih glasov na ravni okrajne volilne komisije iziti glede na število volišč. Na vsakem volišču se izid na koncu nabije tudi na vrata volišča, tako da je praktično pri tem precej dobra kontrola, saj bi bile razlike med izidom na volišču in izidom na okrajni volilni komisiji očitne. Glasovnice se hranijo, in če se kar koli izkaže za sporno, se lahko glasovnice odpečatijo in pregledajo. Edina možnost, če rečem, goljufanja je na samem volišču, če bi kakšen član volilnega odbora naredil glasovnico za neveljavno, s tem ko bi na njej obkrožil še enega kandidata. A tudi za to obstajajo varovalke. Člani volilnih odborov ne smejo uporabljati iste barve svinčnikov kot volivci. Pravila so zelo stroga in prepričan sem, da so glasovi zelo korektno preštet.

Kako komentirate ugovor oziroma zahtevo SDS za preverjanje vnosa podatkov o glasovanju?

Kolikor razumem, je ta ugovor že rešen. Pri tem je treba pojasniti, da so bile to težave na ravni neuradnih izidov, ko so se ti še preverjali, dejansko pa so za nas relevantni samo zapiski. In v bistvu se vse sešteje in preveri tudi ročno.

V petek so bili znani izidi glasovanja volivcev iz tujine. V volilnih imenikih za tujino je vpisanih skoraj 10.000 volivcev, iz tujine pa je skupno prispelo dobrih 2.500 glasovnic. Kako komentirate tako nizko število, ki se dejansko ponavlja na vseh volitvah?

To število, mislim, ni bilo nikoli večje kot 4.000 ali 4.500. Na teh volitvah je bila udeležba takšna, kakršna je pač bila, in je zelo težko kaj pravno komentirati. Pri nas volivca pač ne moremo prepričati, naj pride na volišče; če ne pride, to ni prekršek kot v nekaterih drugih državah, na primer v Grčiji. Udeležba na volitvah je pač odločitev vsakega posameznika.

V preteklosti je bilo veliko pripomb, da so vabila za volitve prihajala na napačne naslove, da so prihajala prepozno itd. Imate mogoče podatke, kako je bilo s tem letos?

Vedeti je treba, da RVK ne more biti odgovorna za delovanje svetovnih pošt. V naši ureditvi mora RVK spoštovati določene roke; 25. dan pred dnevom volitev morajo biti vložene kandidature. Dokler te niso vložene, ljudem ni mogoče poslati glasovnic, in še ko so vložene, jih je treba najprej potrditi, se pravi ugotoviti, da so bile vložene v skladu z zakonom. Šele po tem se lahko glasovnice pošljejo v tujino, kar je približno 18 dni pred dnevom glasovanja. In seveda se v posameznih primerih zgodi, da pridejo glasovnice do upravičenca šele na dan glasovanja ali celo dan po njem. Togost takšne ureditve smo poskušali omiliti. Prav jaz sem napisal zahtevo za oceno ustavnosti zakona o volitvah v DZ, v kateri je potem kasneje ustavno sodišče odločilo, naj se upoštevajo vse tiste glasovnice, ki so prišle v domovino najkasneje peti dan po dnevu glasovanja. Veliko olajšanje pomeni tudi glasovanje na konzularnih predstavništvi, ki je bilo uvedeno, tako da je bilo glede tega kar precej narejenega.

Mihaela Praprotnik

Ropovo pospravljanje
(Stran 8)

Novinarska stavka
(začasno) pretrgana
(Stran 10)

Mencingerjeva klobuta
(Stran 21)

Čas se izteka
(Stran 25)

Potres na seji o Posočju
(Stran 26)

Arhive na plano
(Stran 29)

Nesrečno črnilo
(Stran 31)

Brstenje barv
(Stran 38)

Radijske "Ure v aprilu"
(Stran 39)

Apokalipsa 1942
(Stran 42)

Ugrabljena
(Stran 48)

Novi Srečko
(Stran 55)

Europe – vedno in znova!
(Stran 58)

Ni vse v rodovniku
(Stran 60)

Retrospektiva dejstev
(Stran 65)

Kovačičevo bajno premoženje
(Stran 66)

Napačna tarča

V predvolilnem času je večina vodilnih eldesovcev skoraj v vsakem drugem stavku omenila nevarnost, ki naj bi jo za Slovenijo in njeno idilično pravljičico o uspehu predstavljal Janeza Janša. Glede na to, da so volitve prinesle zmago slednjega in poraz predsednika vlade in LDS Ropa, je očitno, da so volivci ocenili, da pravo nevarnost za Slovenijo predstavlja arogantni in samozadostni Rop. Volivci že vedo, saj imajo vedno prav!

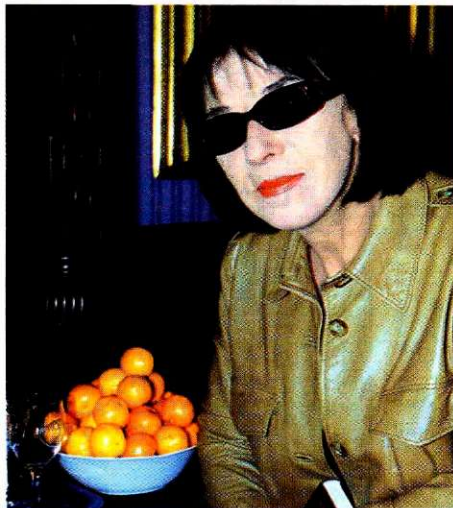
Film

V Sloveniji snemanje filmov ni prav pogost pojav. Tu in tam se pojavi kakšna zgodbica o zakonskih prepirih, včasih pride na vrsto celo kakšna kriminalka. No ja, lahko bi posneli tudi kriminalko po resničnih dogodkih, na primer o aferi SIB. Vendar pa ne smemo pričakovati preveč, saj bi akterji afere lahko hitro zdrveli na sodišče in potožili, kako strašne duševne muke trpijo zaradi enega samega filma. Nič čudnega, da so nekateri tako na nož pričakali dokumentarni film Zamolčani – moč preživetja in njegovega avtorja Jožeta Možina. Je že tako, da se duševne bolečine pojavijo tudi takrat, ko mačku stopiš na rep – tedaj duševnih bolečin ne doživi samo mačkon, ampak tudi vsi njegovi podrepaniki.

Da brez dobrega filma ne gre, se zaveda tudi naš slavni filozof Slavoj Žižek, ideolog "vulgoliberalcev", kot je eldeesovce poimenoval dr. Tine Hribar. Žižek je namreč pred volitvami dejal, da mu tri minute dobrega filma pomenijo več kot usoda Slovenije. Zakaj si je izbral prav tri minute in ne pet, ne ve nihče. Ravno tako je težko določiti, kaj pomeni za Žizka dober film. Zagotovo ne prisega na kakšne zljajane mehiške limonade, kajti po raziskavi FDV pred nekaj leti takšne vsebine na televiziji spremljajo samo volivci desnice, če ne gledajo TV-prodaje, ki je v zadnjih letih najpogosteje predvajana oddaja na nacionalni televiziji. Tam se le redko najde res kakšen dober film, recimo Severinin pornič, zaradi česar je hrvaška pevka vložila dve tožbi tako proti nacionalni televiziji kot tudi proti POP TV. Ni kaj, tudi nekaj minut dobrega filma lahko udari po žepu slovenske davkoplačevalce. Program nacionalne televizije je torej lahko zelo drag, četudi si na njem ogledate samo tri minute dobrega filma. Veliko ceneje je kupiti Mladino s priloženim devedejem.

In kaj bo dejal filozof Žižek po volitvah? Usoda Slovenije ga očitno ne zanima, zato dvomimo, da je sploh razočaran. Nemara pa prav zdaj uživa ob gledanju kakšne komedije, saj je to veliko zabavnejše kot pa gledanje TV-dnevnikarja, kjer po volitvah ne vidiš drugega kot dolge ksihte veljakov iz LDS. Morda pa ne bi bilo slabo, če bi v LDS izkoristili vmesni čas in do naslednjih volitev posneli film o Golobiču kot "slovenskem Stalinu", čeprav obstaja med Golobičem in Stalinom velika razlika: medtem ko se je slednji vzpenjal v hierarhiji, pa se Golobič že nekaj let umika iz politike. Morda pa mu bo tokrat vendarle uspelo. In če mu bo uspelo, bo njegov dosežek vreden vsaj treh minut dobrega filma ...

Gašper Blazič

"Srčno upam, da bo sedanja ministrica čimprej in za zmeraj odšla iz slovenskega kulturnega prostora, ker tam nima kaj iskati, ne ona in ne njen krzneni plašč."

(Pesnica Svetlana Makarovič nima prav lepega mnenja o odhajajoči ministrici za kulturo Andreji Rihter.)

"GZS je preživela institucija, ki se ne zaveda več svoje vloge."

(Bojan Starman, direktor Jelovice Škofje Loka in novi poslanec, opozarja na delovanje mrtvakov, ki padajo iz omar.)

"Običajno mi prodamo 1,5 do 2 milijona litrov na dan, danes je bilo povpraševanje od dva- do trikrat večje."

(Janez Lotrič, predsednik uprave družbe Petrol o tem, kako je Slovence strah podražitev.)

"Tisti, ki na tak način rešujejo mejna vprašanja, kot jih zagovarja Zmago Jelinčič, so v tem trenutku, vsaj tisti, ki so to počeli v Srbiji in na Hrvaškem, v Haagu."

(Miha Kovač, politični analitik, o Jelinčiču po volitvah; težko bi kaj podobnega izrekel pred volitvami.)

"Sem proti poenostavljanju problematike."

(Dušan Mramor, odhajajoči finančni minister, ljubi zapletenost in s tem pojasnjuje, zakaj so finančni podatki o slovenskem javnem dolgu tako zamegljeni.)

"Spremenili smo Slovenijo, zdaj je čas, da spremenimo LDS."

(Dosedanji generalni sekretar vlade Mirko Bandelj bo po volitvah moral najprej spremeniti samega sebe.)

"Anton Rop, ki mu je sedel nasproti, je v primerjavi z njim nastopal pobalinsko."

(Novinar Rok Praprotnik se je na lastne oči in ušesa lahko prepričal o veliki razliki v nastopih med Janšo in Ropom po volitvah.)

"Ste končali s stavko?"

(Predsednik države Janez Drnovšek ob obisku novinarja Dejana Pušenjaka ni bil čisto prepričan, ali bo slednji z njim naredil intervju ali bo le lobiral za svoje kolege.)

"Ljudje so me sprejeli z rožami. Ne kot nekatere kandidate z raketami."

(Predsedniška kandidatka v Afganistanu Masuda Džalal je nedotakljiva tudi v tistih predelih Afganistana, kjer imajo talibani še vedno politično moč.)

"Zame je neumen tisti športnik, ki bi se rad ukvarjal s politiko."

(Nogometni selektor Branko Oblak prisega na apolitičnost. Že tako ali tako je v upravah športnih klubov preveč vidnejših članov LDS in ZL.)

"Med kampanjo vse bolj ugotavljam, da sem zrel, kot bi rekel Brecht, za najboljšo izjavo najboljšega birokrata: 'Postal sem odvečen.'"

(Gregor Golobič je komentiral svoj vnovični umik iz politike. Kolikokrat se je že doslej umaknil iz politike, ne ve.)

"Pred vsakim nastopom nas je pet članov spilo liter viskija, dokler se nekega dne nismo odločili, da se med nastopom posname-mo. Prišli smo do zaključka, da je alkohol koristen le v količinah do 0,5 promila."

(Igor Misdaris iz skupine Šukar je našel tretjo pot med tremo in preveliko opitostjo na odru.)

Spor rešen s poravnavo

Zdenko Roter, nekdanji udbovec, profesor na FSPN in Kučanov svetovalec, in Dušan S. Lajovic, avstralski podjetnik in večinski lastnik revije Demokracija, ki bi se morala prejšnji teden zaradi spora, ki je nastal zaradi nekaterih Lajovčevih trditev o Roterju, srečati na ljubljanskem okrožnem sodišču, sta se postopku izognila z zunajodno poravnavo. Besedilo poravnave bo na Lajovčeve stroške objavljeno v Delu in Magu, po objavi pa bo Roter zasebno tožbo umaknil. Dušan Lajovic je dvignil veliko prahu z internetno objavo udbovskih seznamov na spletni strani www.ud-

Nekdanji udbovec Zdenko Roter je tožil Dušana Lajovca zaradi nekaterih njegovih izjav.

ba.net in nato še z izdajo knjige z naslovom Med svobodo in rdečo zvezdo, v kateri je kot dodatek objavil seznam uslužbencev in sodelavcev Udbe oziroma nekdanje Službe državne varnosti. Po objavi udbovske evidence je veliko nastopal v medijih in rekel marsikatero gorko na račun nekdanjega udbovca in zaslüševalca Udbe kapetana Zdenka Roterja. V Delu je tako 19. aprila lani izšel članek Roka Praprotnika z naslovom Moj namen je razkriti barabije komunistov, v katerem je bila zapisana Lajovčeva izjava, da je "oznovec Zdenko Roter dvakrat zaprl mojega očeta in mamó". V Magu (Vrnitev Udbe, z dne 23. aprila 2003, novinar Silvester Šurla) pa, da je "Zdenko Roter leta 1950 na Bledu ubil fanta. Tekel je in ga ustrelil. Zaradi tega je bil obsojen, mislim, da ni dobil niti tri mesece, ampak samo pogojno". Roter je zaradi omenjenih izjav, ki pa niso bile avtorizirane, zoper Lajovca vložil zasebno tožbo. V besedilu poravnave sedaj Lajovic izjavlja, da sporna trditev, ki je bila objavljena v Delu, in sicer, da je Roter zaprl njegove starše, ne drži. Prav tako ne drži v Magu objavljena trditev, naj bi bil Roter na Bledu ubil fanta, saj je Lajovic v svoji knjigi jasno zapisal, da je to leta 1950 storil pokojni glasbenik Bojan Adamič. Roter je s poravnavo lahko zadovoljen, saj bi mu brskanje po preteklosti lahko precej škodovalo, na drugi strani pa se je Dušan Lajovic lahko pomirjen vrnil v Avstralijo, saj ima kljub starosti kot poslovnež še veliko dela. Še pred tem pa se je s svojimi prijatelji veselil zmage SDS na volitvah. M. B.

modrosti tedna

"In kaj lahko pričakuje Katoliška cerkev in vse druge cerkve in verske skupnosti od nove vlade in njene politike? Stalen odprt dialog, jasna pravila delovanja, javni značaj verovanja in sproščeno izvrševanje svojega verskega in moralnega poslanstva tam, kjer posamezniki to želijo in pričakujejo. Pričakujemo lahko samo normalizacijo odnosov v duhu evropskih standardov ... Samo tako lahko pričakujemo slovo od starih ideoloških antagonizmov, ki nas kot narod in nacijo bremenijo od razsvetljenstva naprej."

(Teolog dr. Ivan Štuhec)

"Vsaka od slovenskih gazel ima svojo zgodbo, a skupno vsem je dvoje. Ničesar ne bi dosegle, če ne bi bilo v ozadju zasebne lastnine in tveganja osebnega premoženja. In drugič, vse bi se bolj tvegale in bilo bi jih še več, če bi še kdo tvegäl z njimi. Če bi država naposled prenehala ovirati financiranje novih podjetij ... Saj ni težko razumeti: druge članice EU lahko prehitimo samo, če dojamemo, da so podjetniki najboljše, kar imamo, in jim dovolimo, da sodelujejo pri sedanjem spreminjanju Slovenije. Stara vlada je imela s tem težave. Si bo več upala nova?"

(Urednik Dušan Snoj)

Žrtve družinskega nasilja

Ne moremo in ne smemo si zatiskati oči pred žalostnim dejstvom, da je v slovenskih družinah čedalje več nasilja. Številke o nasilnih dejanjih, predvsem nad ženskami in otroki, kažejo na to, da se stanje iz leta v leto slabša. Kot pomoč ženskam in otrokom, ki so žrtve nasilja, je bilo pred 15 leti ustanovljeno Društvo SOS telefon. Ob tej obletnici so pripravili analizo klicev na SOS telefon in ugotovili, da so povzročitelji nasilja največkrat moški, do nasilja pa prihaja največkrat tam, kjer žrtev stanuje. Od tega je med povzročitelji kar 45 odstotkov zakonskih partnerjev, 20 odstotkov zunajzakonskih partnerjev in 10 odstotkov staršev oziroma očetov. Po podatkih društva je velika večina žensk, ki so klicale na ta telefon, starih med 16 in 55 let, posebej zaskrbljivo pa je, da jih več kot polovica nasilje doživlja ves čas. Ob tem v društvu opozarjajo, da je zelo malo podatkov o spolnem nasilju, saj žrtve o tem ne želijo govoriti, za povrh pa spolni odnos s partnerjem ne glede na to, ali si ga želijo ali ne, razumejo kot svojo dolžnost. In kaj v primeru nasilja naredijo žrtve? Največkrat se obrnejo na policijo ali na kriminaliste, velikokrat tudi na center za socialno delo ali zdravstveno službo. Ustrezne službe žrtvam ponudijo zdravljenje duševnih in telesnih posledic nasilja ter svetovanje in informiranje. Ko že omenjamo pomoč, je prav, da omenimo tudi t. i. varne hiše, v katere se je v obdobju od 1997

Po podatkih društva SOS je največ žrtv nasilja nad ženskami in otroki.

do 2003 zateklo več kot 100 žensk; večina od njih lahko pove, da je to edini prostor, kjer se počuti varno. Na žalost, mar ne? M. P.

Negativna ocena za Slovenske Konjice

Revizorji računskega sodišča so tedna izdali poročilo o reviziji poslovanja občine Slovenske Konjice. Ugotovili so, da je občina v nekaj primerih ravnala v neskladju s predpisi, in ji izrekli negativno mnenje. Občina pri izplačilu na javnem razpisu dodeljenih namenskih sredstev iz državnega proračuna v znesku 138.024 tolarjev ni spoštovala določil zakona, namesto pogodbe pa je pri izplačilu upoštevala začasno situacijo z obračunanimi neizvršenimi deli v znesku 227.045 tolarjev. Poleg tega je občina prodala stavbno zemljišče v vrednosti 6,930.000 tolarjev, za kar ni izvedla javnega razpisa. Poleg tega je dva delavca razporedila na delovni mesti, za kateri nista imela ustrezne izobrazbe, nepravilno je določila količnik osnovne plače, s čimer je povzročila previsoke izdatke občine v ocenjenem znesku 526.000 tolarjev, ter dodatek za posebne pogoje dela po kolektivni pogodbi v znesku 463.000 tolarjev. Javno naročilo v skupnem znesku 39,718.000 tolarjev je oddala z uporabo meri-

la plačilnih pogojev v neskladju s predpisi o izvrševanju proračuna. Z javnimi razpisi, ki določajo dodeljevanje transferjev, je v neskladju s predpisi razdelila 4,170.000 tolarjev tekočih transferjev na področju kulture, 15,257.000 tolarjev tekočih transferjev na področju športa, 740.000 tolarjev tekočih transferjev na področju kmetijstva (v delu, ki se nanaša na društva, krožke, združenja) in 2,174.000 tolarjev tekočih transferjev na področju drobnega gospodarstva. Pri vsem tem je javno naročilo male vrednosti v znesku 1,339.000 tisoč tolarjev oddala, ne da bi izvedla postopek oddaje javnega naročila male vrednosti, brez javnega razpisa pa je dodelila tudi tekoče transferje v znesku 3,840.000 tolarjev. V. K.

Ropovo pospravljanje

Več podatkov kaže, da odhajajoča oblast v zadnjih dneh dela nekatere stvari, s katerimi bo prihajajočim novim vodilnim zelo zagrenila življenje, jim onemogočila izpolnjevanje predvolilnih obljub in predvsem poskrbela za svoje politično nastavljene kadre in privilegije posameznikov. Ena izmed novic zadnjih dni je novica o spremembi sestave lastništva v največji državni Zavarovalnici Triglav, s čimer si želi oblast v odhajanju zagotoviti nadaljevanje dosedanjega dela in predvsem onemogočiti zamenjavo politično nastavljenega vodstva zavarovalnice. Zamenjava Jožeta Leniča, predsednika uprave zavarovalnice iz vrst LDS, naj bi bila skoraj nemogoča. Ta primer kaže, da se podobne zadeve potihoma nedvomno dogajajo tudi v drugih trdnjavah zdaj še vladajoče Ropove LDS. Miran Lipovec, znani portoroški krupje, je že dan po volitvah javnost opozoril na možnost prodaje lastniških deležev v igralni-

Ropova liberalna demokracija mešetari v zakulisju in še v odhajanju skrbi za svoje politične kadre.

cah in napovedal ovadbe zoper pristojne v državnih skladih, če se bo kaj takšnega zares zgodilo. Koliko bo pri tem uspešen, je seveda vprašanje, posebno ker sodišča še niso pripravljena stopiti iz svojih dobro utečenih tirnic. Primer takega ravnanja je Orion, za katerega je Boštjan Penko, višji državni tožilec in nekdanji predsednik urada za preprečevanje korupcije, predlagal zaplembo premoženja družbe, s katerim bi izvršila veja oblasti zagotovila poplačilo terjatev opeharjenih upnikov. Ne samo da je sodišče tožilcev predlog zavrnilo, zadeva je prišla tudi v javnost. S tem se je zmanjšala možnost uspeha Penko-

vega načrta, saj lastniki Oriona natančno vedo, kaj morajo storiti: premoženje družbe čim prej prenesti drugam ali pa se umakniti iz države, kot je to storil Branko Lužar, solastnik in direktor družbe Orion in privrženec LDS. Po izgubljenih volitvah je odšel "na počitnice" na Karibe, kamor je očitno prenesel tudi večino "svojega" premoženja. Ena izmed njegovih družb naj bi bila tam lastnica uglednega ho-

tela. Čeprav zakon tožilcem in sodiščem dopušča dovolj možnosti za ukrepanje, na kar je Penko opozarjal že kot predsednik protikorupcijskega urada, bo Penko kot tožilec s svojim predlogom očitno pogorel. Četudi mu morda na višjem sodišču uspe, pa je vprašanje, kaj od premoženja Oriona bo še ostalo. Kdo je stvari spravil v javnost, skoraj ni neznanka. Državnemu tožilcu to ni moglo biti v interesu, ostanejo torej tisti, ki so odločali o predlogu in ga zavrnili, kar vsekakor

meče izredno slabo luč in povečuje dvom o odsotnosti politike na najbolj občutljivem mestu – v sodstvu.

Lenič in Lužar kot največji ribi nedvomno zelo jasno kažeta, kaj vse se po volitvah dogaja v zakulisju. K temu dodajmo še zadnje premestitve nekaterih preverjenih kadrov v razne na novo ustanovljene državne agencije, s čimer jim želi Ropova vlada v odhajanju zagotoviti dobro plačane službe tudi v prihodnje, sebi pa informacije o tem, kaj vse se bo dogajalo po prevzemu oblasti. Ob takšni Ropovi zapuščini novi vladi, kdor koli bo že v njej, ne bo lahko.

Vida Kocjan

Zaupanje v volitve

Kako smo ljudje neučakani. Komaj se zapro volišča, že bi želeli vedeti, kdo je zmagovalec in kdo poraženec, koliko sedežev je dobila posamezna kandidatna lista, komu ni uspelo prestopiti volilnega praga itd. A tako hitro ne gre. Čeprav je v izvedbo volitev vključenih 25.000 ljudi, se je treba zavedati, da je preštevanje volilnih glasov precej dolgotrajen postopek.

Prav tako imenovana pluralnost zaupnikov na voliščih je mehanizem nadzora volitev.

V naglici se lahko zgodi marsikaj. Kot se je recimo zgodilo v enem od volilnih okrajev, ko je na volišču prišlo do zamenjave podatkov med dvema listama. Do napake je prišlo tudi pri vnosu podatkov o izidih volitev v računalnike, kajti računalnikar je pomotoma napačno izpustil oziroma preskočil vnos podatkov v polje za eno izmed list.

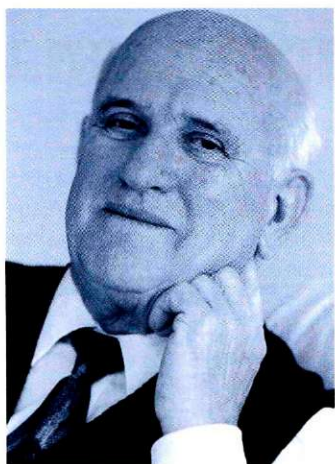
Pravijo, da se je motiti človeško. Drži. In hvala bogu, da obstajajo takšni in drugačni mehanizmi prever-

taka zahteva v zgodovini slovenskih volitev. Nihče naj ne bi bil do zdaj uporabil te možnosti. Ali to pomeni, da tako zelo zaupamo v pošteno izvedbo volitev in da brez pridržka verjamemo volilnim izidom? Očitno je tako. Vendar kljub velikemu zaupanju ne smemo pozabiti na nenaмерne človeške napake. Zato se mi zdi nenačelno stališče vseh tistih, ki so zahtevo slovenskih demokratov

takoj povezali z nekakšnim nezaupanjem v izvedbo volitev. Ne vem, da bi bilo z Janševe strani rečeno, da ne zaupajo izidom ali da so bili le-ti namerno kakor koli prirejeni, rečeno je bilo le, da se nekateri podatki, ki so jih zbrali zaupniki stranke na voliščih in pri okrajnih volilnih komisijah, razlikujejo od neuradnih izidov, ki so bili objavljeni na spletni strani, in da obstaja možnost, da je prišlo do napake pri vnosu podatkov, za katero pa nihče nikoli ni trdil, da je bila storjena namenoma.

V dneh, ko smo čakali na uradne izide volitev, me je zmotilo še nekaj. Na eni od radijskih postaj se je voditelj obreignil ob Janševo izjavo, da je SDS na teh volitvah prvič zagotovila zaupnike (člane in članice SDS) na vseh voliščih. Izjavo je voditelj pospremil z vprašanjem, češ, kaj pa imajo aktivisti stranke iskati na voliščih. In sedaj za vse tiste, ki mislijo podobno kot voditelj na radiu: vsaka stranka oziroma vsaka kandidatna lista ima lahko na vseh voliščih svoje zaupnike, saj je prav t. i. pluralnost zaupnikov na voliščih eden od mehanizmov nadzora volitev.

Mihaela Praprotnik

Dr. Janez Jerovšek

Mediji o Janši

Posebno poglavje so bili v medijih tako imenovani medijski umori. Najuspešnejši se je zgodil dr. Francetu Arharju. V dobrem mesecu je bil "medijsko umorjen", in to zato, ker so mu ankete javnega mnenja kot predsedniškemu kandidatu dobro kazale. Sredstvo umora je bila njegova visoka plača, ki je bila prikazana kot nesposodna. Zanimivo je to, da je v tistem času, ko je dr. Arhar imel nesposodno visoko plačo, imelo po podatkih davčne uprave v Sloveniji nekaj več kot 500 ljudi vsaj tolikšno plačo kot dr. Arhar, vendar je bila medijsko problematična in nesposodna samo njegova. Najizrazitejši in ekstremni primer poskusa "medijskega umora" pa se je kar več let dogajal Janezu Janši. O njem je bilo v nekaj letih napisanih več kot 200 negativnih člankov. Časopisa Dnevnik in Delo sta imela za ta primer specializiranega novinarja Vlada Miheljaka, ki se je več let ukvarjal z navadnim packanjem Janeza Janše. V enem od svojih antijanševskih člankov je navedel kar 25 negativnih njegovih lastnosti. Naj jih v spomin nekaj navedemo: Janša povzroča v družbi revolucionarne ekscese. Janša ima politične manire, ki imajo zgled v bavarskih pivnicah prve polovice stoletja. Janša je fascinantno podredil cel kup razumnikov. Celotni pomladni blok bo "pupenteater" nekega "norca", to je Janše. Janša ima kaplarsko mentaliteto. Ker je Janša še zelo mlad, bodo dolga naslednja leta v Sloveniji potekale rekrutacije za fronto in vsake volitve bodo vojna za vsako ulico in vsak zaselek. Da ne bi Slovenija padala iz krize v krizo, iz vojne v vojno, bi bilo najbolje, da bi se Janša za nekaj let umaknil. (Dnevnik, 25. 7. 2000, str. 5). Tovrstno medijsko uničenje Janeza Janše je potekalo več let in vsi izrazito režimski novinarji in ustoličeni komentatorji so težko napisali članek, ne da bi vsaj enkrat omenili Janšo v negativnem smislu.

Glede na izjemen vpliv, ki ga ima jo slovenski mediji na volilno telo, smo nekoliko začudeni, da se je zgodil politični obrat in da velik del volivcev ni več sledil medijem. Res je,

da je pisanje, ki je značilno za nekega Miheljaka, v zadnjem času pred volitvami izginilo iz medijev. To pa ne pomeni, da mediji niso bili prorežimski. Delo je prek svojih vodilnih in sposobnih komentatorjev opozarjalo volivce, da je Janša populist in ekstremist in naj izbirajo le zanesljivo in ustaljeno politično opcijo. Res je tudi to, da so objavili kakšen antirežimski članek, vendar to že več let počnejo. Na deset režimskih člankov objavijo enega nerezimskega in s tem dokazujejo svojo pluralnost in celo demokratičnost.

Izkazalo se je, da se je večina volivcev, ki v nasprotju z evropskimi volivci zelo neradi zamenjajo oblast, na katero so se navadili, to pot odločila drugače. Velik del volivcev, ki so jih mediji z dolgoletno indoktrinacijo in izbrano selekcijo informacij – za katero bralci niti ne vedo, kako je selekcionirana – navadili, da razmišljajo in politično ravnajo v skladu z njihovimi pojmi in miselnimi kategorijami, se je premislil in se odločil drugače, kot so želeli mediji. To pomeni, da na določeni točki, ki jo je treba še sociološko in socialno psihološko analizirati in opredeliti, mediji na volilno telo nimajo več zadostnega vpliva. In to je zelo dober znak za razvoj demokracije pri nas. To je posebno pomembno zato, ker so naši mediji v resnici neformalna glasila

ki jih je kontinuitetni režim ves čas svojega vladanja, posebno pa proti svojemu koncu postavljala na vse pomembne položaje od nadzornih svetov prek Zavarovalnice Triglav do RTV Slovenija. Zato lahko pričakujemo izredno kričanje medijev, očitane vladi, da izvaja čistke in podobno, ob zamenjavah, ki bodo nujno potrebne. Zamenjati pa bo treba nekaj ključnih ljudi; od tistih, ki so v nadzornih svetih, do tistih, ki so videti manj pomembni, kot je na primer dopisnik Matej Šurc, ki nam pošilja selekcionirane protiameriške komentarje.

V naslednjih dneh bomo ugotovili, kako izrazita bo kritika nove vlade in posebno Janeza Janše in kakšne vzorce bo uporabljala. Zato lahko pričakujemo, da se bo v medijih v teh dneh začrtala nova uredniška politika, ki bo determinirana s kapital-skimi in političnimi centri moči oziroma njihovimi lobiji. Prvi znaki niso prav ugodni. V Delovi Sobotni prilogi (9. oktobra 2004) smo brali portret tedna o Janezu Janši, ki ga je napisal Rok Praprotnik. Prikazan je v glavnem negativno po vzorcu, ki ga je za Janšo uporabil Vlado Miheljak. Rok Praprotnik sicer ne spada med tako inteligentne režimske novinarje, kot sta Lorenci ali Jez, ima pa po položaju vsekakor zadostno težo. Zato bi njegovo pisanje težko opredelili dru-

V naslednjih dneh bomo ugotovili, kako izrazita bo kritika nove vlade in posebno Janeza Janše in kakšne vzorce bo uporabljala. Zato lahko pričakujemo, da se bo v medijih v teh dneh začrtala nova uredniška politika, ki bo determinirana s kapitalskimi in političnimi centri moči oziroma njihovimi lobiji.

kontinuitetnih strank. To je splošno spoznanje, ki ga redkokdo zanika.

To, kar tukaj problematiziramo, je vprašanje, kako se bodo mediji, za katere vemo, v čigavih rokah so, uredniško obnašali, če bo vlada v rokah pomladnih strank. Ali bodo ponovili nekoliko omiljen obrazec, ki je bil tako uspešen pri rušenju Bajukove vlade?

Vsaka vlada izvaja svoj program in svojo dnevno politiko s svojimi ljudmi. Koalicija Slovenija ne more izvajati svoje politike s kadri LDS,

gače kot pripravo za agresivno uredniško politiko po spremenjeni globalni porazdelitvi politične moči.

Novinar v članku, ki je v celoti negativen do Janše – in tudi neresničen –, na koncu sicer prizanesljivo pravi, da smo na televiziji videli Janšo, kakršnega še ne poznamo. Da pa bi glede na članek dajal vtis objektivnega in uravnoteženega novinarja, je dodal, da je Rep nastopal pobalinsko. To sta pač slog in kultura, kakršna ta novinar in ustvarjalec javnega mnenja zmore.

Po volitvah niso pomembne samo analize o tem, zakaj je v volilnem telesu prišlo do večjega preobrata, kot se je pričakovalo in so ga predvidevale razne napovedi. V preteklem desetletju se je izkazalo, da je slovensko volilno telo konservativno, zelo počasno v spremembah in silno previdno. K tej konservativnosti je močno pripomogla petdesetletna indoktrinacija z egalitarnim vrednostnim sindromom in s ponarejeno zgodovino, z zgodovino, ki je bila pisana tako, kot da smo Slovenci šele s Kardeljem stopili v zgodovino.

Eno pglavitnih vlog pri konservativnem vztrajanju slovenskega volilnega telesa pri vedno isti oblasti so odigrali mediji, ki so bili ves čas na strani kontinuitetnih režimskih strank. Moč teh medijev je bila tako velika, da so v nekaj mesecih vrgli Bajukovo vlado, ki ni mogla narediti niti ene dobre stvari, da bi bila deležna rahlega odobravanja medijev. Tudi če je pocenila bencin, so jo mediji za ta ukrep napadali.

Novinarska stavka (začasno) pretrgana

Nedeljo, 3. oktobra, si bomo zapomnili po dveh dogodkih. Prvi je ta, da so v Sloveniji potekale četrte redne državnoborske volitve, na katerih smo volivci in volivke izbrali in izbrali 90 poslank in poslancev, ki bodo v naslednjih štirih letih sedeli v državnem zboru. Drugi pa je stavka slovenskih novinarjev, prva v samostojni Sloveniji.

O tem, ali je bila stavka novinarjev na dan volitev primerna ali ne, obstajajo različna mnenja. Prav gotovo je veliko ljudi ogorčenih in jeznih na novinarje, saj so prav na dan volitev ostali brez vseh informacij, povezanih z njimi. Kakor koli že, Sindikat novinarjev Slovenije se je odločil, da bo izkoristil pravico do stavke in na ta način prisilil delodajalce in druge pristojne, da se dogovorijo in uredijo status slovenskim novinarjem. Tri dni so potrebovali za dogovor, da so se sploh pripravljeno pogajati o novinarskih za-

htevah (to velja predvsem za Združenje za tisk in medije pri Gospodarski zbornici Slovenije, ki ni priznalo, da je reprezentativni pogajalec na strani delodajalcev). Ključna točka, o kateri naj bi se pogajali socialni partnerji, je, ali bo prišlo do prenove obstoječe kolektivne pogodbe za poklicne novinarje,

kar predlaga sindikat novinarjev, ali pa bo prišlo do nove kolektivne pogodbe, kar zagovarjajo delodajalci. Ob vseh dogodkih okoli novinarske stavke je treba omeniti, da so se ji v veliki meri pridružili le večji mediji oziroma večje medijske hiše, medtem ko so imeli nekateri novinarji iz manjših medijev, ki

so se odločili za stavko, kar precej težav. Tako je bilo novinarjem Radia Celje prepovedano stavkati na delovnih mestih, zato so stavkali v preddverju stavbe, direktor radia pa si je vzel pravico in ustno razrešil odgovorno urednico (kar je kasneje zanikal). Odnos odgovorih v manjših medijih kaže na to, da so novinarji tam še v slabšem položaju kot novinarji v večjih medijih. Pri tem se ne moremo otresti občutka, da je tudi sindikat novinarjev premalo poskrbel za tiste poklicne kolege, ki prihajajo iz manjših medijev, vendar zato niso nič manj vredni. Zanimivo, da se sindikat novinarjev niti visoko leteče Društvo novinarjev Slovenije nista posebej oglašala, ko je bil govor o ustanovitvi medijskega sklada, ki bi lahko bil v veliko pomoč predvsem manjšim medijem, da bi lahko nastajali in se obdržali na medijskem trgu. Društvo novinarjev Slovenije, ki ga vodi Grega Repovž, ni naredilo nič, da bi se zavzelo za ustanovitev medijskega sklada, ob stavki novinarjev pa te možnosti ni niti omenilo. **M. P.**

Sindikat novinarjev je s stavko opozoril na potrebo po ureditvi razmer v novinarskem poklicu. Se bodo kdaj oglasili tudi v podporo ustanovitvi medijskega sklada?

Havel, Michnik in Zajac častni senatorji

Univerza v Ljubljani letos študentom ponuja program češčine, poljščine in slovaščine. Na filozofski fakulteti so prejšnji teden slovesno odprli omenjene tri nove programe. Pri tem so na sedežu ljubljanske univerze podelili tri naslove častnih senatorjev.

V letošnjem študijskem letu je tako na filozofski fakulteti mogoče obiskovati tri nove programe: češčino, poljščino in slovaščino. Po zadnjih podatkih naj bi program češčine letos vpisalo 31 študentov, program poljščine 32 in program slovaščine 31 študentov. Omenjeni trije študijski programi so bili uvedeni kot nacionalna prioriteta, financirani pa so po novi uredbi o javnem financiranju visokošolskih in drugih zavodov članic univerze od leta 2004 do 2008.

Ob uvedbi novih programov na filozofski fakulteti je ljubljanska univerza podelila naslove častnih senatorjev univerze nekdanjemu češkemu predsedniku Vaclavu Havlu, poljskemu publicistu Adamu Michniku in slovaš-

kemu literarnemu kritiku Petru Zajacu. Podelitev častnega naslova omenjeni trojici je nadvse lepa poteza ljubljanske univerze, saj sta bila prva dva disidenta in borca za demokracizacijo v komunistični Vzhodni Evropi. Vaclav Havel se je rodil 5. oktobra 1936 v Pragi. Ukvarjal se je s pisateljevanjem in dramaturgijo. Njegova dela je bilo na Češkoslovaškem po letu 1968 pre-

povedano uprizarjati. Leta 1977 je sodeloval pri ustanovitvi skupine za človekove pravice Listina 77. 1979 je bil obsojen na štiri leta in pol zapora, v letu političnega preobrata 1989 pa je bil eden od ustanoviteljev Državljankega foruma. Kot vodilni predstavnik opozicije in disident je z Aleksandrom Dubčkom in drugimi vodil pogovore za "okroglo mizo", ki so prinesli de-

mokratske spremembe. 1989 je postal prvi voditelj Češkoslovaške iz vrst nekomunistov po letu 1948. 26. januarja 1993 ga je češki parlament izbral za prvega predsednika Republike Češke, 1998 pa mu potrdil tudi drugi predsedniški mandat. Danes je upokojen.

Adam Michnik je bil rojen 17. oktobra 1946 na Poljskem. Šest let je bil zaprt zaradi svoje disidentske dejavnosti proti komunističnemu režimu na Poljskem. Postal je znan aktivist Solidarnosti v osemdesetih letih prejšnjega stoletja. V času prvih demokratičnih volitev na Poljskem je začel izdajati časopis Gazeta Wyborcza, ki je sčasoma postal najbolj bran poljski dnevnik. Še danes je njegov glavni urednik. Znan je po svoji kritičnosti do obeh političnih polov na Poljskem.

Če so v prejšnjem režimu pri nas častne doktorate in podobne naslove podeljevali povsem nezasluzno raznim partijskim veljakom, danes ni več tako. Je pa nekoliko čudno luč na podelitev s svojim govorom (in navzočnostjo) vrgel zadnji predsednik ZKS Milan Kučan, ki je bil v svoji politični karieri na drugi strani, kot sta bila Havel in Michnik. **M. B.**

Univerza v Ljubljani je s podelitvijo nazivov častnih senatorjev počastila odprte nove študijske programe. Žal se Havel in Michnik podelitve nista udeležila.

Provokacije s severa

Čeprav je Slovenija postala članica Evropske unije, se v zadnjem času vprašanje meje znova zaostruje. Potem ko smo bili priče zapletom z aretacijo Janeza Podobnika na mejnem prehodu Sečovlje, je v minulim tednu v Piranski zaliv zaplulo hrvaško vojaško plovilo, opaziti pa je bilo tudi prelet hrvaškega vojaškega helikopterja. Kljub dogodku, ki vzbuja zelo neprijetne občutke, pa je težko reči, ali gre za običajno vojaško vajo (že sredi septembra so v Slovenijo prihajala poročila o kopičenju hrvaške vojske na Savudrijskem polotoku, vendar jih ni nihče resno jemal) ali za demonstracijo moči pri bitki za Piranski zaliv in mejo v Istri. Že pred dvema letoma je bilo mogoče slišati grožnje in zahteve hrvaških ribičev, naj hrvaška oblast pošlje v Piranski zaliv vojaško plovilo. Povsem očitno pa je, da bi morebitno "kazanje mišic" s pomočjo vojske, če bo v prihodnosti prišlo do mednarodne arbitraže, koristilo predvsem Sloveniji.

Haider spet razburja

Očitno pa južna meja ni edina, ki povzroča težave v odnosu s sosednjimi državami. Za razburjenje je v minulim tednu poskrbel razvpiti koroški deželni glavar Jörg Haider, ki je proslavo ob 84. obletnici koroškega plebiscita znova izkoristil za bolj ali manj odkrito protislovensko propagando. Po poročilu avstrijske tiskovne agencije APA je Haider izrazil namen, da bo v deželno upravo kmalu zapisana tudi meja na Karavankah, s čimer bo ljudska volja, izražena na koroškem plebiscitu 10. oktobra 1920, dobila svojo potrditev tudi v ustavi. Haider se je v svojem nastopu dotaknil tudi dvojezičnih napisov. Po njegovo ustavno sodišče ne more biti zakonodajalec, ampak lahko zakone, ki bi urejali dvojezične napise, sprejema samo avstrijski parlament. Ustavno sodišče je namreč leta 2001 odpravilo uredbo o 25-odstotnem pragu za postavitve dvojezičnih napisov, vendar do tedaj ni bil sprejet nov zakon, zaradi česar po Haiderjevem mnenju velja status quo. Na omenjena Haiderjeva stališča se je odzval Narodni svet koroških Slovencev, ki je Haiderjevo zahtevo po zapisu meje na Karavankah v deželno ustavo označil za nepotrebno, podpredsednik NSKS Rudi Vouk pa je izrazil začudenje, kako lahko koroška oblast zahteva od manjšine hvaležnost, hkrati pa ne upošteva njenih temeljnih pravic. Kot pravi Vouk, koroške oblasti zahtevajo od manjšine "zavesten mazohizem".

Je Haiderjeva najnovejša provokacija z mejo na Karavankah povezana z dogodki na meji v Istri?

Stara navada – železna srajca

Haider s svojo tokratno provokacijo seveda ni presenetil, saj je s svojimi izjavami vzbujal veliko ogorčenja že pred svojim prihodom na mesto koroškega deželnega glavarja. Razumljivo je, da se je največkrat loteval zgodovinskih tem in s tem prilival olje na ogenj nacionalističnim strastem. Izkazalo pa se je, da je bil ves dosedanji Haiderjev populizem namenjen predvsem pripravi terena pred volitvami. Tako mu je na predzadnjih parlamentarnih volitvah uspelo pripeljati svobodnjaško stranko celo na drugo mesto, vstop svobodnjakov v vladno koalicijo pa je povzročil veliko nemirov v Avstriji in tudi v Evropski uniji, saj velja Haider, podobno kot pri nas Jelinčič, za izrazitega evroskeptika oz. nasprotnika politike Evropske unije. Vprašanje pa je, ali je njegovo hujskanje proti Evropi samo del predvolilne taktike za lovljenje evroskeptičnih volivcev. Znano je, da je leta 2000 z zahtevo po razveljavitvi avnojskih sklepov posredno posegel tudi v predvolilno dogajanje v Sloveniji, saj je na Haiderjeve zahteve reagiral takratni predsednik države Milan Kučan s trditvijo, da so avnojski sklepi temelj slovenske državnosti. Polemiko o tem je Kučan izkoristil za napad na Bajukovo vlado, češ da ne priznava avnojskih sklepov in se obnaša nedržavotvorno, s tem pa je Kučan kot predsednik države presešel svoje pristojnosti, saj je neposredno posegel v predvolilni boj.

Zlonamerna primerjava

Da Haider ostaja na neki način priljubljena ikona za notranjepolitične obračune v Sloveniji, dokazujejo nedavne primerjave zmagovalca parlamentarnih volitev Janeza Janše s Haiderjem (češ naj bi bil Janša "slovenski Haider"), ki so se pojavile v koroških medijih. Izkazalo se je, da je avtor omenjene primerjave občasni sodelavec agencije APA Slavko Fras. Dejstvo, da si je omenjeno primerjavo privoščil Slovenec, znova kaže na to, da gre tudi tokrat za poskus notranjepolitičnega obračuna z zmagovalcem nedavnih parlamentarnih volitev v Sloveniji, saj so se takšne primerjave pojavljale že v času polemike v zvezi z "izbrisanimi". Na omenjeno primerjavo se je odzval Narodni svet koroških Slovencev (NSKS) in ostro protestiral proti njej. "Medtem ko je za negativno podobo Jörga Haiderja v mednarodni javnosti krivo pomanjkanje jasnega distanciranja od skrajno desničarskih in nacional-socialističnih krogov, so zasluge Janeza Janše za premagovanje totalitarizma v socialistični republiki Jugoslaviji mednarodno znane in priznane," je zapisano v izjavi NSKS za javnost.

Dejstvo, da si je primerjavo Janeza Janše s Haiderjem privoščil Slovenec, znova kaže na to, da gre tudi tokrat za poskus notranjepolitičnega obračuna z zmagovalcem nedavnih parlamentarnih volitev v Sloveniji.

Gašper Blažič

Letošnje parlamentarne volitve, na katerih je prepričljivo zmaga Slovenska demokratska stranka, so napovedale nejverjetnejše zadnjo etapo tranzicije, ki bi sicer morala biti že končana z vstopom v Evropsko unijo. Poraz LDS je namreč dokončno razbil mit o nenadomestljivosti oblastnikov, ki izhajajo iz udobopartijskega režima.

Volitve v državni zbor so tako postavile piko na i prelomnemu letu 2004, ki so ga na notranjepolitičnem področju zaznamovali dogodki, kot so volitve v evropski parlament, ustanovitev Zbora za republiko, vstop

Fotografije: Dane Kavcica in Gašper Poljšičev

Povolilno preračunavanje

v Evropsko unijo in Nato ter odhod nadškofa Franca Rodeta iz Ljubljane v Rim. Zlasti odsotnost slednjega v predvolilni kampanji je zmanjšala zanimanje javnosti za interese Cerkve v politiki, s tem pa se je zožil tudi manevrski prostor za kulturni boj, bojno polje torej, na katerem je dosedanja opozicija praviloma izgubljala zaradi močne medijske indoktrinacije. Lahko bi rekli, da je prav relativna odsotnost kulturnega boja – čeprav so ga nekateri hoteli obuditi – vplivala na izid volitev, saj je tokrat prvič prišlo do soočenja dveh različnih pogledov na vladanje: enega so predstavljale stranke dosedanje vladne koalicije, drugega pa koalicija Slovenija, pogojno tudi SLS, ki je bila

večji del mandata članica vladne koalicije, dokler se ji ni zgodil izbris zaradi "izbrisanih". Zanimivo je, da so se letošnje volitve kot nalašč pokrile s stoto obletnico rojstva pisatelja in pesnika Edvarda Kocbeka, čigar življenjska zgodba dejansko predstavlja slovensko tranzicijo in njene zablode, da o novinarski stavki na dan volitev kot reprizi novinarskega upora ob zmagi Demosa leta 1990, ko je Janša napovedal "labodji spev" slovenskega novinarstva, niti ne govorimo.

Razkroj v LDS

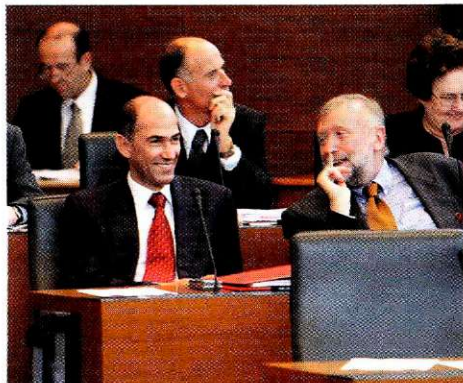
Pot LDS navzdol se je pravzaprav začela že leta 2002 z Drnovškovim odhodom iz strankarske politike. Drnovšek je namreč takoj postavil nove

standarde v obnašanju "šefa države" in s tem spravljal svojega predhodnika Milana Kučana v veliko zadrego. Slednji je bil zaradi izgube politične funkcije tako prisiljen aktivirati svoj menedžerski krog, da se je združil v Forum 21, ki je v javnosti pogosto nastopal kot nekakšno civilnodružbeno kritje za LDS. Niso redka mnenja, da je tudi nastop Foruma 21 pripomogel k porazu LDS. Drnovškov odhod iz LDS je sprožil bitko za nasledstvo, ki jo je kot morebitni kandidat za mandatarja dobil Tone Rop, ki pa ni premogel Drnovškove sredinske držbe in sklepanja kompromisov. Predvolilna kampanja, v kateri je LDS sporočala, da "spreminjamo Slovenijo", je bila v kontekstu Ropove napadalnosti

le zadnja epizoda razkroja mita o nenadomestljivosti LDS, saj je v javnosti postopoma zavladalo spoznanje, da Drnovšek kot predsednik vlade in LDS kot prva vladna stranka nista nujna za blaginjo države. Razbiti miti so se v javnosti pomešali z željami po spremembah, s čimer se je sredinski prostor odprl zlasti proti SDS, ki je zelo dobro izkoristila slabosti LDS in ji zato odvzela izdaten del neopredeljenih volivcev. Posledica tega je bila, da je pred vrati parlamenta ostalo veliko dolgoletnih poslancev LDS, ki si bodo morali poiskati nova delovna mesta, vendar ne v državni upravi.

Napredek NSI

Napredek v primerjavi s prejšnji-

Predsednik Slovenske demokratske stranke Janez Janša se je zaradi precej izenačenega razmerja sil v državnem zboru znašel pred težkimi odločitvami.

Predsednik države Janez Drnovšek se zaveza za stabilno vlado. Je ta mogoča samo z nekakšno veliko koalicijo tokrat z vodilno vlogo koalicije Slovenija?

Mnogo dolgoletnih poslancev LDS se je po zadnjih volitvah znašlo na cesti. Zaradi dobrih povezav z gospodarstvom jim verjetno ne bo težko najti novih služb.

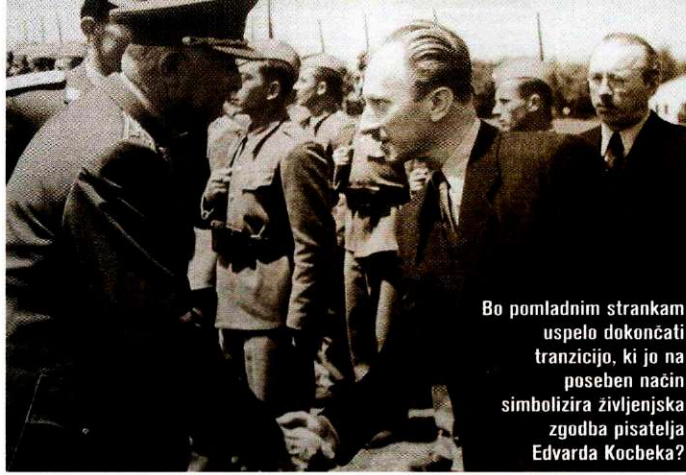

DeSUS bi bil dar je vpra Janeza Jan

mi volitvami je dosegla tudi Bajukova Nova Slovenija, saj je pridobila enega poslanca več, čeprav je ostal grenak priokus, saj so glede na uspeh na evrovolitvah mnogi pričakovali precej več od desetih poslancev. To bo, kot bomo videli kasneje, močno otežilo poskus sestavljanja programske koalicije (sestavljene iz vseh treh članic Evropske ljudske stranke oz. demokratske stranke) kot alternative veliki koaliciji z "zlahotno konservativno stranko" po zamisli nekdanjega predsednika države Milana Kučana. Kot se je izkazalo, je najšibkejši člen prihodnje vladne koalicije znova SLS, katere predsednik Janez Podobnik je bil po objavi prvih neuradnih izidov celo zadovoljen z izkupičkom, čeprav je v primerjavi z volitvami 2000, kjer je SLS (tedaj še SLS+SKD) doživela velik poraz, izgubila še dva poslanska sedeža. Po zadnjih podatkih naj bi se poslanski stolček zaradi glasovnic iz tujine izmuznil celo samemu Janezu Podobniku. Videti pa je, da se Podobnik zaveda, da je SLS zaradi nenačelne države (kolaboracija z LDS tudi po letu 2000) na pragu izpada iz parlamenta, saj je nezaupnico doživela že na evropskih volitvah, kjer je v bitki za poslansko mesto pogorel Franci But, pa tudi incident na mejnem prehodu Sečovlje stranki ni prinesel veliko glasov. Po drugi strani je jasno, da bodo glasovi SLS zelo pomembni za sestavo nove vlade, čeprav je 45 glasov pomladnih strank zanjo še vedno premalo.

Prisilna kolaboracija

Zaradi premajhnega števila glasov v t. i. programski koaliciji (za potrditev vlade jim manjka najmanj

Bo pomladnim strankam uspelo dokončati tranzicijo, ki jo na poseben način simbolizira življenjska zgodba pisatelja Edvarda Kocbeka?

en poslanski mandat) se je v zadnjem času sprožila negotovost in sprševanje, s kom se bo Janša poskušal pogoditi za sestavo nove vlade. Zagotovo bo sestava le-te zaradi precej neugodnega razmerja sil (k čemur je največ pripomogla uvrstitev DeSUS v državni zbor) precej otežena. Čeprav naj bi bila poslanka manjšin Roberto Battelli in Maria Pozsonec neuradno privolila v podporo prihodnji Janševi vladi, to seveda ne bo zadostovalo za trdno vlado iz treh strank (SDS, NSi, SLS). Tako se postavlja vprašanje, kakšna vlada je v slovenskem nacionalnem interesu: šibka, vendar programsko dokaj enotna ali močna vlada nenačelne koalicije. Če bi obveljala druga možnost, ki je verjetnejša, bo moral Janša kot mandatar sklepati kompromise z morebitnim partnerjem iz nasprotnega političnega bloka, zaradi česar se lahko zgodi, da bo program strank slovenske pomladi uresničen le delno. Drugo možnost je v intervjuju za Sobotno prilogo Dela podprl tudi predsednik države Janez Drnovšek.

Iskanje partnerja

Vprašanje, kdo bo vstopil v novo vladno koalicijo, je torej negotovo. Zdi se, da je najprimernejši partner ta čas

DeSUS, ki je kot "varuh pokojnin" prisiljen biti zraven, čeprav so se možnosti za sodelovanje s to stranko zmanjšale, ko je SDS zahtevala vnovično preštevanje glasovnic, kar bi vsaj teoretično lahko potisnilo DeSUS pred prag parlamenta, s tem pa bi pomladna koalicija pridobila dva glasova. Druga možnost je združena lista, katere predsednik Pahor tega ne izključuje, vendar pri tem očitno nima več podpore lastne stranke, zato je vprašanje, ali bo zmožen dati zeleno luč za vstop v koalicijo (pri tem bode v oči predvsem vprašanje "izbrisanih", s čimer sta si roke najbolj umazala Miran Potrč in Rado Bohinc). Tretja možnost, ki je še najmanj verjetna, je sodelovanje z LDS, ki pa se je že odločila za opozicijo in s tem onemogočila zlobneže, ki so računali, da bo SDS končno privolila v sodelovanje z LDS in tako izdala svoje volivce. Četrta možnost za sodelovanje v vladni koaliciji je SNS, ki je v primerjavi s prejšnjimi volitvami pridobila dve poslanski mesti in je od preostalih nepomladnih strank še najbolj zagreta za vstop v koalicijo, pri čemer Zmago Jelinčič Plemeniti računa na mesto ministra za kulturo. Vprašanje pa je, ali bo Janša privolil v te pogoje, saj se re-

sor kulture povezuje s civilnodružbeno podlago slovenske pomladi, ki je nastala prav v kulturnem krogu Nove revije. Zato bi bilo precej nerodno, da bi mesto ministra za kulturo (po pokojnem Rudiju Šeligu) zasedel nekdo, ki je kulturo spoznal le prek "skrivnostnih pohodov" po Narodnem muzeju in nekaterih sakralnih objektih. Prav tako je vprašanje, ali bo NSi pripravljena zamizati na eno oko zaradi podcenjevalnih izjav na račun Bajuka, ki jih je Jelinčič lansiral v javnost leta 2000 pred izvolitvijo Bajukove vlade in leta 1997, ko je volivce Jožeta Bernika (dosedanjega poslanca NSi) označil za golazen, ki jo je treba pobiti. V tem kontekstu je problematična tudi Jelinčičeva proticerkvena usmerjenost, kar bo močno oteževalo urejanje odnosov med državo in Cerkvijo. Navsezadnje velja Jelinčič za precej zavednega evroskeptika, kar bi lahko povzročilo težave pri odnosih z Evropsko unijo, saj bi znotraj koalicije lahko prišlo do izsiljevanja.

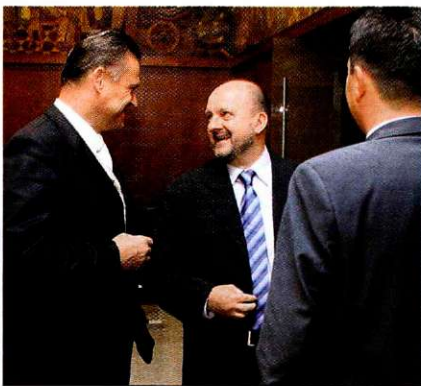
Bodo nove volitve?

Skratka, Janša bo moral dobro premisliti o prihodnji koaliciji. Brzko ne se zaveda težavne situacije, ki je nastala zaradi premajhnega števila glasov t. i. programske koalicije. Če je v preteklosti vedno katera od pomladnih strank kolaborirala z zmagovalno LDS (červno brez kakšne velike potrebe), je položaj tokrat drugačen, saj bo ob sedanjem razmerju sil morebitna pomoč z leve za izvolitev stabilne vlade celo nujna. V nasprotnem primeru bi vlada lahko padla že zaradi malenkosti. Obstaja pa seveda možnost, da Janša ne povabi nikogar v koalicijo, ampak poskusi s trikratnim neuspešnim glasovanjem priti do novih volitev, kar pa je v tem trenutku le malo verjetno, čeprav bi pomladne stranke na morebitnih novih volitvah utegnile dobiti še več podpore kot na nedavnih. Zagata, ki se pojavlja pri novih volitvah, je namreč v tem, da bi se utegnile karte znova premešati in zaradi tega bi nekateri od poslancev, ki so bili izvoljeni sedaj, izpadli iz državnega zbora. To pa bi lahko ogrozilo notranjo stabilnost strank, zato bodo o prihodnjih odločitvah odločale predvsem malenkosti in pragmatizem.

Gasper Blazič

... najugodnejši partner v koaliciji, vendar, kako je vodstvo sprejelo zahtevo po vnovičnem preštevanju glasov.

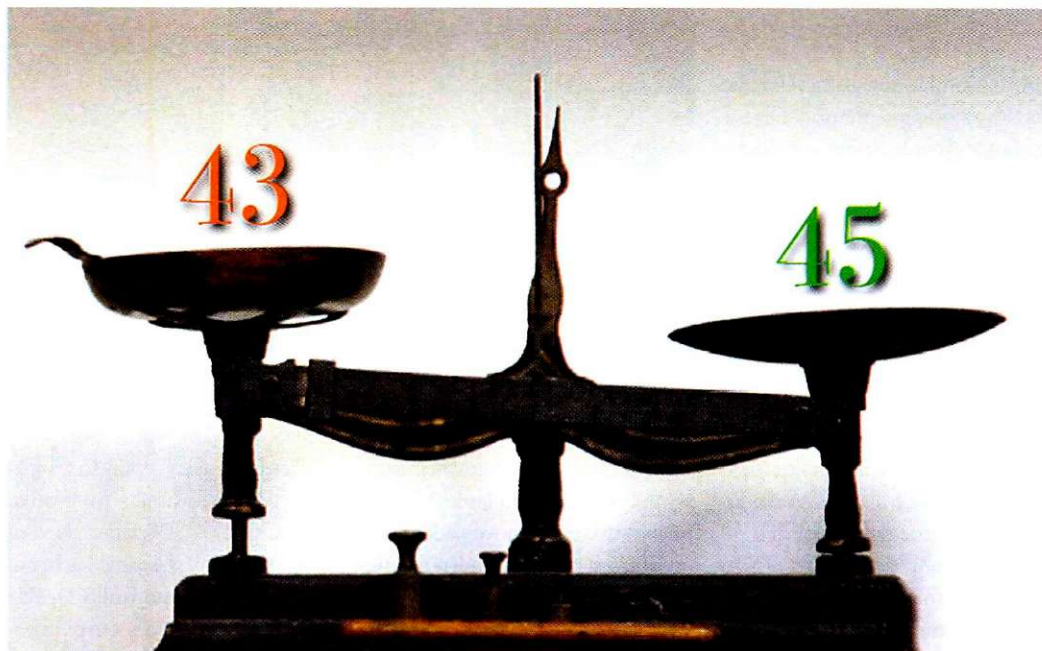
Zmago Jelinčič Plemeniti je leta 1996 v zameno za podporo Drnovškovi vladi zahteval notranje ministrstvo, tokrat želi postati minister za kulturo.

Predsednik združene liste Borut Pahor bi verjetno sodeloval v vladni koaliciji, vprašanje pa je, ali si to želi tudi njegova stranka.

Bližamo se ustanovni seji državnega zbora, na kateri bodo potrjeni novoizvoljeni poslanci in poslanke. Potrditvi državnega zbora bo sledila izvolitev novega mandatarja in izvolitev nove vlade. Kakšna bo njena sestava, bo najverjetneje odločal predsednik stranke, ki je na volitvah dobila največ glasov – Janez Janša.

Že 22. oktobra naj bi v poslanske klopi sedli na novo (nekateri znova) izvoljeni poslanci in poslanke. Med njimi očitno ne bo predsednikov treh parlamentarnih strank: Združene liste socialnih demokratov, Slovenske ljudske stranke in Demokratične

Ko 46 glas ni dovolj

stranke upokojevcev Slovenije. Neuradne podatke o tem, kdo je bil izvoljen za poslanca oziroma poslanko v državnem zboru, smo v Demokraciji objavili že v prejšnji številki. A pri preštevanju glasovnic iz tujine je prišlo do nekaterih sprememb, ki se kažejo znotraj posameznih kandidatnih list, oziroma do sprememb, ki so pripeljale do tega, da so nekateri neuradno izvoljeni kandidati izgubili poslanske stolčke, na njih pa bodo sedeli njihovi strankarski kolegi. Takšen – lahko bi rekli – zdrs je po podatkih, ki so, ko to pišemo, še neuradni, vendar naj se ne bi več spreminjali, doletel tudi predsednika Slovenske ljudske stranke (SLS) Janeza Podobnika. Slednji se bo očitno pridružil An-

tonu Rousu, predsedniku Demokratične stranke upokojevcev Slovenije (DeSUS), ki je prav tako ostal pred vrati državnega zbora, ker ni dobil zadostne podpore volivk in volivcev.

DeSUS in SLS brez predsednikov v državnem zboru

Dan po volitvah so se pojavila prva ugibanja, ali bo v naslednjih štirih letih v državnem zboru sploh sedel kateri od poslancev DeSUS. Prvi neuradni podatki Republiške volilne komisije (RVK) so kazali, da ima Rousova stranka 4,03 odstotka glasov. Dan po tem je ta stranka po neuradnih podatkih RVK imela 4,05 odstotka glasov. Z nekoliko drugačnimi podatki so javnost seznanili v Sloven-

ski demokratični stranki (SDS). Po primerjavi neuradnih in neformalnih podatkov RVK, ki so objavljeni na spletni strani, s podatki, ki so jih zbrali zaupniki SDS na voliščih in pri okrajnih volilnih komisijah v času štetja glasov, prihaja po prepričanju SDS do razlik med izidi. Zato so sprva v SDS predlagali preverjanje vnosa podatkov za posamične liste iz zapisnikov volilnih odborov v računalnike okrajnih volilnih komisij. Sodeč po tem v SDS niso imeli pripomb na zapisnike volilnih odborov, temveč na vnos podatkov v računalnike. Po zagotovilih RVK pa je uradni podatek o volitvah zapisnik volilnega organa in ne podatki s svetovnega spleta. Tako je RVK na podlagi zakona

dolžna upoštevati le ugotovitve volilnih organov, te ugotovitve pa morajo biti zapisniško ugotovljene. Morebitne napake ob vnašanju podatkov v računalnik tako po zagotovilih RVK ne bodo imele nobenega učinka.

Glasovi iz tujine v večini za koalicijsko Slovenijo

Določen učinek pa so imeli glasovi iz tujine. Le-teh je bilo letos dobrih 2.500, od tega je bilo 2.126 glasovnic oddanih na diplomatsko-konzularnih predstavništvih, 471 glasov pa so zdomci in izseljenci po pošti poslali na okrajne volilne komisije. To je precej nizka številka glede na podatek, da je v volilnih imenikih za tujino vpisanih skoraj 10.000

V Republiški volilni komisiji pravijo, da so uradni podatki o volitvah zapisniki volilnega organa in ne podatki na svetovnem spletu.

Janez Podobnik se bo moral posloviti od poslanskega stolčka. Spodnesli so ga glasovi iz tujine.

DeSUS ostaja v parlamentu, seveda brez svojega predsednika. Podobnik mu ni uspelo zasesti nobenega od štirih poslanskih se-

volivcev. Znale so težave, s katerimi se srečujejo volilni upravičenci, ki živijo zunaj Slovenije; od tega, da vabila za volitve sploh ne dobijo, do tega, da ga dobijo dan pred volitvami ali celo po dnevu volitev. In prav gotovo je to eden od razlogov za tako majhen odziv na volitve iz tujine.

Največ glasov iz tujine je bilo namenjenih Bajukovi Novi Sloveniji (NSi). Razpolagamo s podatki o glasovih, ki so bili oddani na diplomatsko-konzularnih predstavništvih, in po njih je kar 40,8 odstotka glasov pripadlo NSi, 19 odstotkov SDS, 16,49 odstotka LDS, 7,15 odstotka ZLSD, SLS pa je zbrala 3,27 odstotka glasov. Čeprav gre le za dobrih 2.500 glasov, so vendarle nekoliko vplivali na strukturo med listami znotraj volilne enote in na imena izvoljenih kandidatov. Pa poglejmo, kje je prišlo do sprememb. Ena izmed najmanj ugodnih je prav gotovo sprememba znotraj SLS. Ta stranka namreč ne bo imeli svojega predsednika v državnem zboru, kot je kazalo na začetku. Podobnika, ki je kandidiral v prvi volilni enoti Kranj in po šestevku odstotkov pristal na drugem mestu, bo tako zamenjal Stanislav Brenčič, ki je kandidiral v tretji volilni enoti Ljubljana Center.

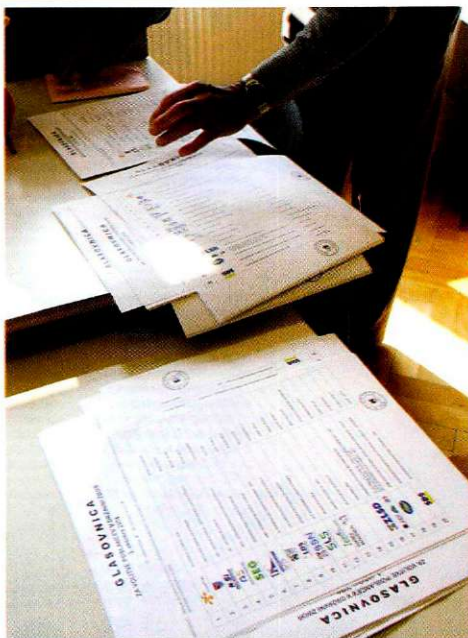
Spremembe so tudi v drugih strankah. Tako bo v SDS prišlo do zamenjav dveh poslancev, in sicer sta izpadla Ljubo Žnidar in Marijan Pojbič, namesto njiju pa bosta v poslanskih klopih sedela Rudi Veršnik in Franc Jazbec. V NSi je prišlo do ene menjave, in sicer je iz prvotnega neuradnega seznama izvoljenih poslancev izpadel Anton

Zakrajšek, namesto njega pa je bil izvoljen Jožef Horvat.

Razmerje 45:43 v prid Janši

Kakor koli že, poslanski sedeži so razdeljeni. Največ jih bo imela SDS, in sicer 29, sledi ji LDS s 23 sedeži, ZLSD z 10, NSi z 9, SLS s 7, SNS s 6 in DeSUS s 4 sedeži. Kot vedno sta dva sedeža rezervirana za poslanca narodnih skupnosti. Ob pogledu na to razdelitev mandatov je več kot očitno, komu bo predsednik države podelil mandat za sestavo vlado. Kot vedno do sedaj ga bo tudi tokrat dobil predsednik stranke, ki je na volitvah dosegla najboljši izid, to pa je SDS. Tako lahko pričakujemo, da bo mandatstvo dobil njen predsednik Janez Janša.

In kakšno koalicijo bo sestavil? Veliko političnih analitikov govori o tem, da je situacija, do katere je prišlo po letošnjih državnoborskih volitvah, enaka tisti leta 1996, govori se, da imamo pat pozicijo itd. Vendar to ne drži. Pozablja se, da so stranke SDS, NSi in SLS dobile skupno 45 poslanskih sedežev, kar je polovica, in to brez dveh poslancev narodnosti (ki sta do sedaj vedno podprla vlado). To pomeni, da ima opozicija (nekdanja vladna koalicija plus Jelincičeva SNS) samo 43 poslanskih sedežev. Dejali boste, da v tem primeru tako ali tako ni težav in bo Janša lahko sestavil vlado. Pa vendar ni tako lahko. Dejansko ne bi bilo pošteno, da bi bila pri sestavi

Glasovnice iz tujine so vplivale na strukturo med listami znotraj volilne enote in na imena izvoljenih kandidatov.

vlade jeziček na tehtnici prav "manjšina". Tega si tako Pozsončeva kot Battelli prav gotovo ne želita. In ne nazadnje, tega si verjetno ne želi niti novi mandat, kajti imeti vlado, katere stabilnost je odvisna od enega ali dveh glasov, pa še to od glasov poslancev manjšin, ni obetavno. Tega se seveda zaveda tudi Janez Janša, ki si neuradno že prizadeva, da bi sestavil trdno vladno koalicijo. Kot je večkrat dejal, bi jo rad sestavil z NSi in SLS, vrata pa so odprta tudi za vse druge stranke, ki so se pripravljene pogovarjati o vstopu v vlado (več o oblikovanju vladne koalicije v članku Povolilno preračunavanje na strani 12 in 13).

Večinski sistem bi odpravil težave sestavljanja vlade

Sestavljanje vlade bi bilo preprostejše, če poslank in poslancev ne

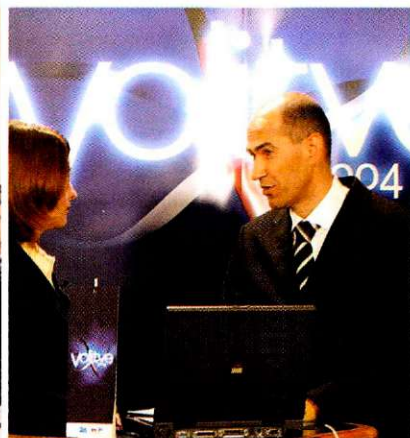
bi volili po proporcionalnem, temveč po večinskem volilnem sistemu. Kateri volilni sistem je boljši, kateri slabši, zakaj je boljši in zakaj je slabši, se v Sloveniji pregovarjamo že nekaj let. Naj spomnimo, da smo imeli tudi referendum o volilnem sistemu, na katerem se je večina odločila za večinski volilni sistem, a kasneje volja ljudstva ni bila izpolnjena.

Pri večinskem volilnem sistemu gre za to, da dejansko tisti, ki na volitvah zmaga, dobi največ mandatov, laže pa je tudi za volivce, kajti zelo jasno je, komu volivec da svoj glas in samo tisti, ki je dejansko

izvoljen z glasovi volivcev, pride v državni zbor. Zaradi proporcionalnega sistema pa imamo danes situacijo, ko ima koalicija Slovenija (SDS in NSi) skupaj s SLS prepričljivo večino, vendar pa glede na sistem, po katerem se izračunavajo sedeži, to ni absolutna večina. Po izračunih naj bi, če bi imeli večinski volilni sistem in če bi upoštevali letošnje število dobljenih glasov posameznih strank, SDS dobila 65 poslanskih sedežev, druga največja stranka LDS bi jih dobila, ZLSD 2, NSi, SLS, SNS in SJN pa po 1 poslanski sedež.

Da bo sedanj sistem prej ali slej treba spremeniti, je že bilo slišati dan po volitvah iz ust Janeza Janše. Pričakujemo torej lahko, da se bodo poslanci v novem sklicu srečali tudi z vprašanjem volilnega sistema.

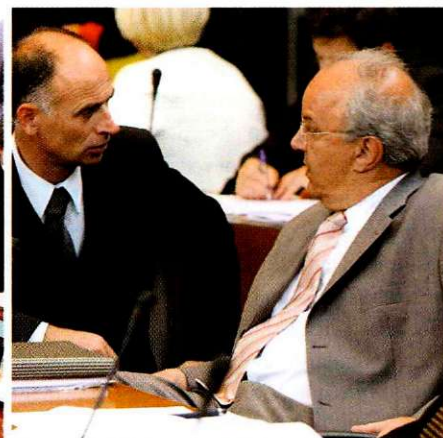
Mihaela Praprotnik

Janez Janša išče koalicijske partnerje, s katerimi bo lahko oblikoval trdno in stabilno vlado.

Anton Rop je že po prvih neuradnih izidih napovedal odhod v opozicijo, ni pa izključena niti možnost njegovega odhoda iz vrha stranke.

Bajukova Nova Slovenija je prejela daleč največ podpore iz tujine, in sicer kar 40 odstotkov vseh glasov.

Častna straža Slovenske vojske v nedeljo pred spomenikom v Teharjah

Trinajst let zapored je bila spominska slovesnost na Teharjah prvo nedeljo v oktobru, zato bi morale biti tudi letos tako. Toda letos se je zapletlo. Namesto ene sta bili na Teharjah dve slovesnosti.

Prvo nedeljo v oktobru so bile volitve, hkrati pa je država končala dela na spominskem parku Teharje in je ob tej priložnosti želela park izročiti javnemu namenu ter s tem sodelovati pri spominski slovesnosti. Za glavnega govornika so namenili predsednika vlade Antona Ropa. Toda če bi Nova slovenska zaveza kot vsakoletna organizatorica slovesnosti vztrajala pri tradiciji in s tem

Teharska drama

pri prvi nedelji, ki se je letos ujela z dnevom volitev, potem Anton Rop zaradi volilnega molka ne bi mogel nastopiti. Zato je država zahtevala, da se slovesnost premakne za en teden, in sicer na 10. oktober. S tem pa se niso strinjali v Novi slovenski zavezi, ampak so vztrajali pri tradiciji prve oktobrske nedelje. Tretjega oktobra bi pač odpadel Ropov nastop in s tem posledično tudi vsiljivost države, da tam nastopi v vsej svoji bleščavi in sprenevedavosti. Seveda bi k temu lahko dodali, da pa bi bilo vseeno dobro, če bi Rop nastopil na teharski spominski slovesnosti. Zakaj? Preprosto zato, da bi se soočil s teharsko resnico. Koli-

ko bi se ga ta dotaknila, je seveda drugo vprašanje. Videl bi vsaj to, da ne obstajajo samo borčevske veselice, na katere hodi in na katerih veselo ponarejajo zgodovino oziroma

slavijo tisto, česar normalni ljudje ne morejo slaviti: napake, tragedije in celo zločine. Ko je klavno izgubil na letošnjih volitvah, mu je očitno uplahnil tudi "pogum", da bi nastopil na Teharjah. Dva dni pred slovesnostjo je sporočil, da kot slavnostni govornik za Teharje sploh ni bil predviden.

Odprtje spominskega parka

Namesto Ropa je kot glavni predstavnik države nastopil Feri Horvat, predsednik državnega zbora. V navzočnosti častne straže Slovenske vojske je v kripti osrednjega spomenika ob sarkofag položil venec. Dejal je, da mu je v posebno čast, da je v imenu Republike Slovenije odprl spomenik žrtvam pomorov zajetih domobrancev in civilistov, in nadaljeval: "Zakrivila jih

je takratna država takoj po koncu druge svetovne vojne. Nobena stvar na svetu sicer ne more odtehtati smrti, nasilne, krute in krivične toliko manj. S tem spomenikom se naša dr-

Kapela Kristusovega bičanja

žava, Republika Slovenija, želi simbolično oddolžiti tem žrtvam in svojem za njihovo trpljenje. Z obžalovanjem povojnih pomorov, s sočutjem do svojcev njihovih žrtev in v upanju, da bomo zmogli preseči travme preteklosti, odpiram ta spomenik in ga predajam naši skupnosti v izpolnjevanje njegovega namena. Naj bo ta simbol spomenik za nazaj in opomnik za naprej!"

Peter Kovacič Peršin, predsednik vladne komisije za ureditev grobišč, je pojasnil, da "Spominski park Teharje stoji na osrednjem delu povojnega taborišča Teharje, iz katerega so odvažali v smrt v domovino vrnjene domobrance in civiliste, mnogi pa so bili pomorjeni že tu". "Občina Celje je že pred desetletjem sprejela sklep, da se zato prav na tem kraju postavi osrednji spomenik slovenskim žrtvam povojnih množičnih pomorov. Za postavitev spomenika, ki je najmočnejši tovrstni spomenik v naši državi, se je nato obvezala vlada RS in zanj zadolžila komisijo za ureditev grobišč. Komisija v sedanjih sestavi je prevzela skrb za dokončanje projekta pred dobri-

mi tremi leti in ga s pomočjo ministrstva za delo dokončala to jesen." Poudaril je, da ta osrednji spomenik žrtvam vojne in revolucije vrača na simbolični način ime in človeško dostojanstvo vsem brezimnim in zamolčanim žrtvam, izpolnjuje pa tudi naš civilizacijski dolg, s čimer slovenski narod znova vstopa v krog civiliziranih in z lastno zgodovino pomirjenih evropskih narodov.

Spominski park je blagoslovil mariborski škof Franc Kramberger. V pridigi je dejal: "Naša krajevna Cerkev in lahko rečem vsa Cerkev na Slovenskem je zbrana na kraju, o katerem se ni smelo govoriti – na mestu, kamor nismo smeli priti zaradi skrivnosti, ki jo zakriva zemlja, odpadni material in jo raztaplja voda teharskega jezera. Smo pri njih, ki jih nismo smeli imenovati in obiskati; smo na slovenski štajerski Kalvariji, kjer

se je pred 59 leti uresničil veliki petek za tisoče in desettisoče iz našega naroda." Poudaril je, da "upravičeno stoji na tej Kalvariji križ, znamenje, ki nakazuje dve smeri: vodoravno, ki nam veleva, da v to spominsko slavje vključimo vse vojne in povojne žrtve na Teharjah in sploh na Štajerskem; vertikalno ali navpično smer, ki nam naroča, da s tem spominskim slavjem pridružimo njihovo daritev sveti daritvi zanje, za nas, za ves slovenski narod".

Slovesnost, ki jo je zaznamoval tudi močan dež, je bila dokaj slabo obiskana. Glavni razlog za to je bil protest Nove slovenske zaveze, ker se je počutila odrinjeno od dogajanja. Veliko so k temu ozračju pripomogli tudi mediji, ki so vedno poročali le o "državnem" delu slovesnosti, nikoli pa o kulturno-spominskem programu Nove slovenske zaveze, za katerega velja, da je vedno zelo kakovosten.

Pri sv. Ani

Tretjega oktobra je na spominski slovesnosti pri sv. Ani na Teharjah – udeležilo se je vsaj dvakrat več ljudi kot "državne" teden dni kasneje – Anton Drobnič, predsednik Nove slovenske zaveze, med drugim dejal: "Tukaj na Teharjah končujejo gradnjo že davno obljubljenega spomenika in manjši del spominskega parka. Večji del ostaja nespremenjen, ostala ali celo povečala so se sosednja smetišča, na grobovih žrtev celo igrajo golf in prirejajo motoristične dirke. Tako bomo tukaj imeli edinstven pogled: veličasten bel spomenik, ki se dviga nad hrupno in smrdeče smetišče in odseva na mrtvi gladini črne gnojnice v ogromnem bazenu, pod katerim se nad grobovi slovenskih mučencev podijo mogočni mladci z motorji in premetena gospoda s palicami za golf. To naj bi bil park spomina, sodobna estetika in spoštljiv odnos do mrtvih, ki ga tako zavzeto in pogosto razglašajo nekdanji in sedanjí gospodarji slovenske javnosti.

Nič drugače in nič bolje ni na drugih prikritih grobiščih, posejanih po vsej Sloveniji. Na glavnem prizorišču naših žalnih slovesnosti, v Kočevskem rogu, je stanje prav tako nezno, kot je že nekaj let, in mnogo

slabše kot na začetku pred petnajstimi leti. Na državni cesti ni nobenih kašipotov do morišč. Mogočni roški križ je pred fizičnim razpadom, ograja okrog brezna in počivališča več tisoč mučencev je dotrajana in nezanesljiva, na zadnji poti mučencev še vedno stoji na črno postavljeni betonski kolos, ki poleg tega, da služi sam sebi in svojim graditeljem, tudi zakriva kraj zločina in divje prevladuje nad občutljivim naravnim okoljem. Mali prireditveni prostor na jasi poleg brezna so še zmanjšali, ko so tja umestili nekakšno kapelo, ki ni dokončana in razen odličnega gradiva in solidne izdelave obiskovalcu ne pove ničesar. Postavljena je tako, da je za večje žalne slovesnosti povsem neuporabna. Vseh drugih, že davno obljubljenih ureditev grobišča pod Krenom pa niso niti začeli. Drugo leto, ko se bomo spominjali šestdesete obletnice povojnih pobojev, bomo torej tam imeli uničen in neuporaben prostor, ki je slabše kakovosti kot leta 1990 ob prvi roški spominski slovesnosti. Do takšnega stanja so

pripeljali tisti, ki v besedah vedo vse o pietetnem odnosu do mrtvih.

Neraziskana grobišča

Od več sto prikritih množičnih grobišč v Sloveniji je po petnajstih letih po padcu berlinskega zidu in totalitarnega komunističnega sistema na pol raziskano eno samo grobišče in nekaj posamičnih grobov, vendar še to brez pobude in volje državnih oblasti, ampak le po odločitvi in trudu odgovorne krajevne samouprave ali posameznikov. Vse drugo je neurejeno in neraziskano. Takšno stanje na zamolčanih grobiščih je nevredno kulturnega naroda sredi Evrope in izraz skrajnega cinizma tistih, ki drugače prav fanatično govorijo o človekovih pravicah, celo o pravicah živali in rastlin kjer koli in za kogar koli na svetu. Temeljne pravice svojega brata in sosedja, od davnine priznane pravice do groba pa nočejo videti in še manj priznati in izpolniti.

Še huje in usodnejše kot neurejeno materialno stanje prikritih grobišč, v katerih so tisoči žrtev, ki se jih

vsako leto spominjamo tudi na Teharjah, je njihovo pravno in politično stanje, stanje duha tistih, ki o tem odločajo. Z več kot leto starim zakonom o vojnih grobiščih so bila vsa zamolčana grobišča nacionalizirana, upravljanje z njimi pa povsem centralizirano in dano vladnim birokratom. Razen groženj svojcem, ki bi radi sami pokopali svoje mrtve v zamolčanih grobiščih, ti politično izbrani birokrati niso ničesar naredili, sestavili niso niti registra grobišč, ki bi jih morali upravljati. Namen nacionalizacije in centralizacije je zato očiten: ne urediti, ampak preprečiti ureditev prikritih grobišč.

Pravna država odpovedala

Ne samo da zamolčana grobišča niso urejena in raziskana, da niso izkopane, preštete in – kolikor je mogoče – identificirane in dostojno pokopane žrtve v njih, najden in pravosodju izročen ni niti eden od številnih osumljencev za te strašne zločine. Kriminalisti po usmeritvah, ki jih daje državno tožilstvo, iščejo samo neposredne storilce, ki so žrtve streljali ali vanje zabadali nože in jih pehali v brezna. Opravljajo delo, za katerega se po šestdesetih letih vnaprej ve, da ne bo dalo uspeha. Državni tožilci se hvalijo, kaj vse so storili, da bi identificirali žrtve, čeprav je njihovo delo predvsem prepoznati zločince, tiste največje, ki so zločinske poboje zasnovali in organizirali, odobraval in ukazovali, tiste, ki so povelevali morilskim enotam. Teh niti policija niti tožilci nočejo videti, čeprav se javno sprehajajo po Ljubljani in celo javno nastopajo in prejemajo javna priznanja in odlikovanja.

Medvojni in povojni množični zločini so pravno zanikani, politično odobreni in ljudstvu predstavljeni kot posebna zasluga za narod in človeštvo. Visoki nekdanji in sedanjí oblastniki žrtve predstavljajo za izdajalce in zločince in skušajo s tem množične poboje prikazati kot pravično kazen. Resnice ne iščejo, ampak jo sami določajo po svojih potrebah. Po tako določeni resnici se ravna tudi njihova pravica, pravica po političnih in ekonomskih potrebah tistih, ki odločajo." V. M.

Predstavniki države in strank so prišli na kraj velikega zločina (Znidarsič, Cerarjeva, Pahor, Sušnik, Rihterjeva). Anton Rop je udeležbo v zadnjem trenutku odpovedal.

Pri sv. Ani je govoril Anton Drobnič, predsednik Nove slovenske zaveze.

Nespoštovanje zakona o javnih naročilih pomeni nepregledno in negospodarno ravnanje z denarjem davkoplačevalcev.

Fotografije: Dane Kostric in Gregor Pohleven

Za pet milijard napak

Proračunski odhodki za leto 2003 so nepravilno izkazani najmanj v višini 4.863 milijonov tolarjev. Velike kršitve so bile tudi pri javnih naročilih. Največ jih je bilo na ministrstvu za obrambo, brez njih pa ni niti DURS.

V zadnjem revizijskem poročilu računskega sodišča, kjer so revizorji pregledali pravilnost poslovanja vlade in štirinajstih ministrstev, je navedeno veliko nepravilnosti. Pregledali so predvsem izplačila plač in drugih osebnih prejemkov, delne tekoče in investicijske odhodke ter tekoče in investicijske transferje. Seveda niso pregledali vseh pogodb in izplačil, delali so po izbrani pogodbi, kar pomeni, da so pregledali le del vsega. Pri tem so ugotovili kar za 4.863 milijonov tolarjev nepravilnosti in ocenili, da so odhodki državnega proračuna za leto 2003 nepravilno ovrednoteni za 4.863 milijonov tolarjev. Od tega je nepravil-

nosti pri postavitvi tekočih in investicijskih odhodkov za 1.847 milijonov tolarjev, pri plačah in drugih osebnih prejemkih je nepravilnosti za 697 milijonov tolarjev, pri tekočih in investicijskih odhodkih, ki predstavljajo 86 odstotkov vseh tekočih in investicijskih transferjev, pa za 2.319 milijonov tolarjev. Veliko nepravilnosti so ugotovili na področju javnih naročil, hkrati pa je na to področje največ kritik tudi v

javnosti, zato smo nekatere ugotovitve revizorjev strnili in napake s tega področja vzeli pod drobnogled.

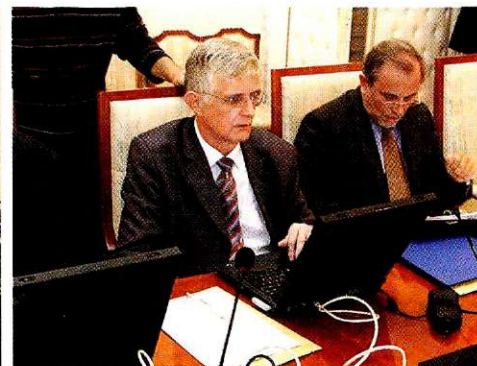
Nepravilnosti na DURS

Davčna uprava Republike Slovenije (DURS), ki sodi pod okrilje ministrstva za finance, je za popolnoma novo aplikacijo za programsko podporo vodenja evidence prisilne izterjave pravnih oseb, narejeno v drugem okolju in z drugimi pro-

gramskimi orodji, plačala 27,6 milijona tolarjev na podlagi pogodbe, po kateri bi bilo mogoče opravljati le naloge za dopolnitev ali dograditev obstoječih modulov programske opreme. Navedeno naročilo je tej pogodbi ni bilo zajeto. Javno naročilo za omenjeno aplikacijo bi moralo biti oddano po postopku javnega naročanja, saj za navedeno izplačilo niso bili izpolnjeni zakonski pogoji za oddajo javnega naročila

Na ministrstvu za šolstvo, ki ga vodi Slavko Gaber, so revizorji odkrili nepravilnosti pri oddaji gradbenih del. Gaber je dovolil izplačilo za dela, ki so bila za četrtno dražja od dogovorjenih.

Pavel Gantar, minister za informacijsko družbo, je kršil zakon o javnih naročilih pri nakupu računalniške strojne in programske opreme za vzpostavitev delovanja t. i. e-šole in za potrebe ministrstva. Pri zbiranju ponudb ni izbral najugodnejšega ponudnika.

brez javnega razpisa. DURS je za dobavo in postavitev sistema za nadzor informacijske tehnologije izvedel javni razpis. Pri izbiri najugodnejšega ponudnika ni imel dveh samostojnih ponudb, ker ena izmed ponudb ni bila pravilna. Zaradi tega DURS ni ravnal v skladu z določbo zakona o javnih naročilih. DURS pri izbiri najugodnejše ponudbe tudi ni uporabil meril in ni upošteval pogoja, ki bi moral biti v ponudbi v celoti izpolnjen na način, kot je predviden v razpisni dokumentaciji. Podobno nepravilnost so revizorji ugotovili tudi v poslovanju leta 2002. DURS je za postavitev sistema za elektronsko davčno poslovanje izvedel javni razpis. Nanj je prispelo pet ponudb, vendar je razpisna komisija ugotovila, da nobena od njih ni pravilna. Predstojnik DURS je v nasprotju z zakonom o javnih naročilih, po katerem je za izbiro najugodnejšega ponudnika treba imeti dve samostojni pravilni ponudbi, odredil, naj komisija oceni dve ponudbi in izbere izvajalca, čeprav bi skladno z zakonom lahko izvedli postopek s pogajanjem. Poleg tega so revizorji pri tem izplačilu ugotovili, da je na računu, ki se nanaša na pogodbo v znesku 318,2 milijona tolarjev, od sedmih postavk le ena takšna, ki se nanaša na dobavo iz pogodbe, druge pa so dodatne obveznosti, ki so bile prevzete brez sklenitve pogodbe, kar je v nasprotju z zakonom.

Napake pri vizumih

Ministrstvo za zunanje zadeve je dobavitelju plačalo dva računa za dobavo 30.100 vizumov v skupnem znesku 24,5 milijona tolarjev. Ministrstvo je oddalo javno naročilo na podlagi krovne pogodbe z dne 25. februarja 1999 in dvanajstih aneksov k pogodbi, ki jih je z dobaviteljem sklenilo drugo ministrstvo, in ne na podlagi pogodbe z dobaviteljem, kot je bilo v krovni pogodbi opredeljeno. Ministrstvo je z dobaviteljem sklenilo pogodbo o izdelavi in dobavi tiskovin v letu 2004.

Številne napake na ministrstvu za obrambo

Ministrstvo za obrambo je v letu

DURS je pri naročilih programov za informacijsko tehnologijo večkrat kršil zakon o javnih naročilih in del ni oddal tako, kot zahteva zakon.

2002 oddalo storitve vzdrževanja vozil v vrednosti 29,6 milijona tolarjev za obdobje dveh let s postopkom s pogajanjem brez poprejšnje objave, kar bi morali storiti skladno z zakonom o javnih naročilih, čeprav za to niso bili izpolnjeni pogoji, saj je bilo na trgu več izvajalcev, ki bi lahko izpolnili naročilo in bi zato ministrstvo lahko izvedlo odprti postopek. S tem so kršili zakon o javnih naročilih, ki določa, da naročnik ne sme omejevati konkurence med ponudniki, zlasti ne z neupravičeno uporabo omejenega postopka. Pri pregledu enega izmed izplačil so revizorji ugotovili, da je izvajalec ministrstvu zaračunal storitve po višjih cenah, kot so bile dogovorjene v pogodbi. Ker ministrstvo pred plačilom ni preverilo pravilnosti izplačila, je kršilo določila zakona o javnih financah. Zunanji izvajalec, s katerim ima ministrstvo sklenjeno pogodbo o opravljanju nekaterih storitev upravljanja stanovanjskih hiš in stanovanj, je v okviru izstavljenega računa zaračunal 29 tisoč tolarjev za popravilo balkona za stanovanje, ki že od leta 2001 ni več v lasti ministrstva. Ker je ministrstvo račun plačalo v celoti, ne da bi pred tem preverilo pravilnost računa in preprečilo opisano nepravilnost, je s tem kršilo zakon oziroma je nenamensko porabilo 29 tisoč tolarjev proračunskih sredstev.

Napake pri računalniških in multimedijiški opremi

Ministrstvo za obrambo je junija 2003 z zunanjim izvajalcem sklenilo pogodbo o vzdrževanju programa ISLOG 1, mesec dni pozneje pa

še aneks k pogodbi. Revizorji so ugotovili, da se aneks k pogodbi ne nanaša na vzdrževanje, temveč na dograditev programa, saj je bila v enakem znesku tudi povečana nabavna vrednost osnovnih sredstev, iz česar sledi, da bi morala biti ta nabava načrtovana v načrtu nabav in gradenj. Ker ministrstvo sredstev za ta namen ni načrtovalo, je kršilo zakon o javnih financah. Ministrstvo je v letu 2003 v okviru naročil zaupne narave izvedlo nabavo multimedijske opreme v vrednosti 53,8 milijona tolarjev, o kateri pa ni poročalo vladi, s čimer je kršilo zakon o javnih naročilih, ki določa, da mora naročnik najmanj enkrat letno poročati vladi o takšnih nabavah. To je naredilo šele letos poleti.

Pri obnovi vojašnice so se izognili razpisu

Ministrstvo je za stroške obnove in vzdrževanja treh objektov v vojašnici na Ajševci porabilo skupaj 43,3 milijona tolarjev. Dela je razdelilo v 25 sklopov ter jih oddalo kot naročila majhne vrednosti z naročnicami in se tako izognilo javnemu razpisu. Iz pregleda so revizorji ugotovili, da sklopi niso bili oblikovani kot zaključene enote in je bilo njihovo število absolutno preveliko. Organizacijska enota namreč lahko sama odda naročilo le, če to ne presega 4 milijone tolarjev. Ministrstvo je s tem kršilo zakon o javnih naročilih, poleg tega ministrstvo sredstev za ta namen ni načrtovalo v načrtu nabav in gradenj niti ni pravočasno začelo z izdelavo investicijskega programa, kot določa zakon o javnih naročilih.

Izbranci tudi za dobavo opreme za Slovensko vojsko

Ministrstvo je nabavilo 10 kompletov pribora za terensko pripravo hrane v vrednosti 8,6 milijona tolarjev. Še pred začetkom postopka oddaje javnega naročila je Slovenska vojska izbranemu podjetju naročila, naj pripravi načrt za potrebno opremo. Ta je bil izdelan in posredovan naročniku marca 2003, tri mesece pozneje pa se je začel postopek za izbiro najugodnejšega dobavitelja. Med pozvanimi ponudniki je bilo tudi podjetje, ki je izdelalo načrt in je bilo kasneje izbrano, ker je bila njegova ponudba najugodnejša. Revizorji so ugotovili, da je ministrstvo kršilo določila zakona o javnih naročilih, ki določajo, da pripravljavec razpisne dokumentacije ali njenih delov ne sme nastopati hkrati kot ponudnik, saj med ponudniki ne sme priti do razlikovanja. Poleg tega je ministrstvo lani porabilo 99 milijonov tolarjev za plačilo opravljenih zdravniških pregledov zunanjemu izvajalcu, ki je bil izbran v letu 2002 z odprtim postopkom za obdobje enega leta. Letna orientacijska vrednost pogodbe je znašala 32 milijonov tolarjev. Revizorji so ugotovili, da je izvajalec v letu 2003 dvignil cene, da pa to ni bilo v skladu s pogodbo, ki je določala, da je način obračunavanja cen odvisen od vrednosti točke, kot je bilo to določeno po pogodbi med Zavodom RS za zdravstveno zavarovanje in izvajalcem. Neskladje so))

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Na področju javnih naročil so revizorji odkrili največ nepravilnosti na ministrstvu za obrambo, ki ga vodi Anton Grizold.

Ministrstvo za obrambo je lani porabilo 38 milijonov tolarjev za popravila in vzdrževalna dela na objektih v Vojašnici Franca Rozmana Staneta. Dela so bila oddana s petimi postopki oddaje naročil majhne vrednosti, v vseh primerih pa je bil izbran isti izvajalec.

Pri opremitvi za Slovensko vojsko je ministrstvo večkrat kršilo zakon o javnih naročilih.

» ugotovili tudi med dejansko realizacijo in orientacijsko vrednostjo pogodbe, saj je dejanska vrednost presegla orientacijsko za več kot 60 milijonov tolarjev. Vzrok za to ni bil le dvig cen, temveč tudi povečano število pregledov. V začetku so bili predvideni le obdobjni preventivni zdravstveni pregledi, dejansko pa so se izvajali tudi pregledi za novo zaposlene, ki so bili obsežnejši in tudi dražji, njihova skupna vrednost pa je znašala 55 milijonov tolarjev. Ministrstvo je s tem kršilo zakon o javnih naročilih.

Popravilo plovila dražje od dogovorjenega

Ministrstvo je leta 2001 z izbranim podjetjem sklenilo pogodbo o vzdrževanju vodnih plovil. Na izplačilu iz vzorca, ki se nanaša na popravilo plovila Ankaran 21, so revizorji ugotovili, da obračunane cene za redno servisiranje niso bile v skladu s pogodbenimi cenami. Revizorji so še ugotovili, da je ministrstvo vnaprej plačalo rezervne dele, čeprav bi jih lahko plačalo šele po opravljenem delu, to je zamenjavi

delov pri vzdrževalnih delih ali odpravi okvar. Naročnik se v pogodbi z izvajalcem ni dogovoril za vnaprejšnje plačevanje nadomestnih delov.

Vojašnico v Ljubljani vzdrževali izbranci

Ministrstvo je lani porabilo skoraj 38 milijonov tolarjev za popravila in vzdrževalna dela na objektih v Vojašnici Franca Rozmana Staneta. Dela so bila oddana s petimi postopki oddaje naročil majhne vrednosti, v vseh primerih pa je bil izbran isti izvajalec. Tri naročila v skupni vrednosti 30,4 milijona tolarjev se nanašajo na popravilo in vzdrževalna dela na objektu kuhinje v vojašnici, drugi dve pa na stražarnico in pesjak, ki sta tudi v vojašnici. Revizorji ocenjujejo, da vsa ta dela sestavljajo javno naročilo, ki bi moralo biti oddano z javnim razpisom, če bi želeli zadostiti načelu preglednosti in javnosti porabe javnih sredstev. Ministrstvo pri oddaji naročila ni upoštevalo zakona, v katerem je določeno, da je treba za podlago vzeti ocenjeno vrednost celotne vsote naročila,

kar pomeni, da se pri oddaji po sklopih kot mejna vrednost ne upošteva vrednost posameznega sklopa, ampak vrednost vseh sklopov skupaj. Revizorji so tudi tu ocenili, da je opisana kršitev posledica tega, da ministrstvo ni izdelalo investicijskega programa za vojašnico v celoti, kot to določa zakon o javnih naročilih. Ministrstvo pri izbiri najugodnejšega ponudnika v drugi fazi postopka za dobavo prehrane ni imelo dveh popolnih ponudb. Ministrstvo je kršilo določila zakona o javnih naročilih, ki določa, da naročnik izbere najugodnejšega ponudnika, če je pridobil dve samostojni pravilni ponudbi.

Zakon kršil tudi Gantar

Ministrstvo je pri nakupu računalniške strojne in programske opreme za vzpostavitev delovanja t. i. e-sole in za potrebe ministrstva sklenilo pogodbo. Pri tem ni ravnalo skladno z določili zakona o javnih naročilih, saj izmed samostojnih in pravilnih ponudb po razpisanih sklopih ni izbralo najugodnejšega ponudnika. Celotno naročilo je oddalo enemu ponudniku, ki ni bil najugodnejši niti za posamične sklope niti za celoto.

Pri tem je ministrstvo za nabavo in gradnjo lokalnih računalniških ožičenj sklenilo dve pogodbi z dvema dobaviteljskima, pri čemer je kršilo zakon, saj na podlagi uporabe objavljenih meril tudi v tem delu ni izbralo najugodnejšega ponudnika izmed samostojnih in pravilnih ponudb po posamičnih sklopih, ampak je izbralo dva ponudnika, tudi tistega, ki ni bil najugodnejši. Revizorji so ugotovili, da z razpisom rok dobave ni bil izrecno opredeljen, bil je pa sestavni del meril za oceno najugodnejše po-

nudbe. Ponudnik je ponudil rok dobave 5 dni. Ta rok je bil vključen tudi v pogodbo. Pri pregledu skladnosti obračuna opravljenih del s pogodbo pa je bilo ugotovljeno, da ta ni v skladu s pogodbenimi določili. Postavka izvedbe ožičenja je presegla pogodbeno ceno za 47 tisoč tolarjev, zaračunan pa je bil tudi strošek dostave opreme v vrednosti 11 tisoč tolarjev, ki v pogodbi ni bil predviden.

Ministrstvo je 26. februarja lani sklenilo tudi aneks k pogodbi v vrednosti 14,1 milijona tolarjev. Za sklenitev aneksa niso bili izpolnjeni pogoji zakona o javnih naročilih.

Kršitve pri Gabrovih

Ministrstvo za solstvo pri izbiri najugodnejšega ponudnika pri oddaji javnega naročila za gradbena dela v ocenjeni vrednosti 36 milijonov tolarjev ni imelo dveh popolnih ponudb. Ministrstvo je kršilo zakon o javnih naročilih, ki določa, da naročnik izbere najugodnejšega ponudnika, če je pridobil dve samostojni pravilni ponudbi. V nasprotju z zakonom pa je ravnalo tudi v primeru sklenitve aneksa za dodatna dela k temeljni pogodbi v vrednosti, ki je presegala 25 odstotkov vrednosti te pogodbe. Dodatna dela so znašala 10,1 milijona tolarjev. Pri tem dodajmo, da so revizorji pregledali le del vseh pogodb in izplačil. To pa pomeni, da so nepravilnosti na posameznih ministrstvih lahko neprijetno večje od ugotovljenih. Ugotovitve tudi kažejo, da na ministrstvih v letu 2003 (podobno smo ugotavljali tudi za leto prej) niso spoštovali določil zakona o javnih naročilih. Nespoštovanje pa je lahko zlata jama korupcije in kletelizma.

Vida Kocjan

ELEKTROPROM

**EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.**
Loke 22
1412 KISOVEC
tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488
www.elektroprom.si

- ◆ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ◆ bar sedmica
- ◆ lokalna televizija ETV
- ◆ trgovina EVJ Center
- ◆ elektroinstalacije
- ◆ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ◆ kabelsko komunikacijski sistemi
- ◆ grafitne ščetke
- ◆ tiskana vezja
- ◆ delovni stroji in nizke gradnje

Dr. Jože Mencinger, rektor ljubljanske univerze, je že pred časom javnosti razkril svojo analizo, ki se je nanašala na tuje naložbe. Zdaj je to v celoti objavil v brošuri Gospodarska gibanja, ki jo izdaja Ekonomski inštitut Pravne fakultete.

Uvodoma je zapisal, da tuje neposredne naložbe v osmih tranzicijskih državah, novih članicah Evropske zveze, v obdobju od 1994 do 2003 niso pripomogle h gospodarski rasti, ampak so to celo omejevale. Presenetljivo ugotovitev pojasnjuje z na-

Foto: Dane Kostric

Dvakrat višje spodbude Slovenije

Pri tem se seveda ni mogel izogniti 40 milijonov evrov vredni subvenciji, ki jo je Ropova vlada namenila novomeškemu Revozu, podružnici francoskega izdelovalca avtomobilov Renault. S tem denarjem naj bi Slovenija s proizvodnjo novega avtomobila zagotovila 700 novih zaposlitev v Novem mestu. Če to primerjamo, ugotovimo, da je slovenska vlada Renaultu odobrila 57.000 evrov subvencij oz. spodbud za vsako delovno mesto. To pa je zelo visoka spodbuda in več kot dvakrat večja od povprečja spodbud v EZ. Sicer pa ta denar pokriva bruttoplače vseh na novo zaposlenih v obdobju 59 mesecev oziroma sko-

Mencingerjeva klofuta

ravo naložb, saj naj bi šlo predvsem za prevzeme podjetij, države pa naj bi kupnine porabile za potrošnjo in uvoz, namesto da bi denar iz tega naslova porabile za povečanje proizvodnih zmogljivosti. Pri tem dr. Mencinger opozarja tudi na finančne spodbude tujim multinacionalkam, ki jih te pri vladah tranzicijskih držav, med katere nedvomno sodi tudi Slovenija, z lahkoto izsilijo, pa če so te upravičene ali ne. Dr. Mencinger celo ugotavlja, da so spodbude s stališča narodnogospodarske koristi največkrat nižje od podjetniških donosov. Pri tem pa spodbude s strani države povečujejo obremenitev domačih davkoplačevalcev, saj se multinacionalke davkom s transfernimi cenami zlahka izognejo. Gre za to, da multinacionalke dobiček lahko "speljejo" na račune matičnih družb prek cen proizvodov, ki jih bodisi vgrajujejo ali prodajajo v Sloveniji.

Pri tujih naložbah s polno mero pameti

Analiza je obsirna in sporočilna. Dr. Mencinger opozarja, da je splošno spodbujanje tujih neposrednih naložb narodnogospodarsko nekoristno, lahko pa celo škodljivo početje. Pri tem se sprašuje, kako si pojasniti, da si mnoge dr-

žave, med njimi Slovenija, krčevito prizadevajo privabiti tuje multinacionalke. Dodaja, da so vzpodbude za privabljanje tujih neposrednih naložb raznolike in mnogokrat slabo merljive ali povsem nemerljive. Mednje sodijo ustanavljanje in vzdrževanje vladnih promocijskih služb, ustvarjanje raznih con in brezplačna ali poceni zemljišča, pospešena graditev infrastrukture, zelo različne oblike davčnih počitnic, nižji davki, oprostitev dajatev za socialno varstvo, podeljevanje koncesij, ugodnejše kreditiranje in podobno. Mencinger tudi pojasnjuje, kolikšna naj bi bila velikost spodbud oziroma ko-

likšni naj bi bili še primerni stroški subvencioniranja posamezne tuje naložbe. To naj bo odvisno od posrednih narodnogospodarskih koristi, ki jih tuja naložba prinaša, vendar pa so te največkrat negotove in nemerljive. Dodaja, da se velikost finančnih spodbud največkrat veže kar na ustvarjeno delovno mesto. V Evropi naj bi se spodbude gibale od 14 tisoč do 254 tisoč ameriški dolarjev. Toliko naj bi znašala finančna spodbuda za delovno mesto naložbe tovarne Ford na Portugalskem. Nasploh pa naj bi bila povprečna vrednost finančnih spodbud v EZ približno 30.000 dolarjev ali 25.000 evrov.

raj petih let. Ker sta se Anton Rop in minister Matej Lahovnik v predvolilnem času izgovarjala, da bi brez teh spodbud slovenska država ostala brez obstoječih delovnih mest, in s tem opravičevala tako visok znesek pomoči, po mnenju dr. Mencingerja ostaja vprašanje, ali je to sploh res in ali bi Renault proizvodnjo res prenesel v kakšno od drugih držav. Odgovor na to vprašanje ostaja neznan, saj ga pozna le najožji krog ljudi. Dr. Mencinger meni, da multinacionalke precej izsiljujejo pri subvencijah, in opozarja, da bi morala vlada imeti več podatkov o prihodnji donosnosti naložbe in prihodnjih negotovih koristih. Pri odobritvi tovrstnih subvencij je vsekakor treba upoštevati tudi politične učinke "uspešnega" ali "neuspešnega" pridobivanja tujih neposrednih naložb, "ki so, kar potrjujejo letošnje razprave o subvenciji Renaultu, odločilni posebno v predvolilnih razdobjih". Več kot očitno je, da je francoski Renault naše predvolilno obdobje znal dobro izrabiti in da bodo večjo zaposlenost na novomeškem območju v naslednjih petih letih plačali zaposleni v Revozu sami oziroma bo njihova zaposlenost na plečih vseh davkoplačevalcev in prihodnje vlade.

Foto: Gregor Pohleven

Dr. Jože Mencinger je prisilil klofuto Antonu Ropu in Mateju Lahovniku.

Vida Kocjan

Podatki o zadolževanju Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) so zelo različni. Vlada objavlja ene, skupščina zavoda obravnava druge, člani upravnega odbora pa tretje.

Vsi pa navajajo isto; zadolževanje zavoda se je v zadnjih letih zelo povečalo. Različne so le številke zadolžitve. Po najbolj črnem scenariju je dolga v višini skoraj 50 milijard tolarjev. Ob tem kar 24 zaposlenih na zavodu prejema plače po individualni pogodbi. Iz računa finančnih terjatev in naložb ter računa financiranja ZZZS (objavlja ga ministrstvo za finance) je razvidno, da se je zavod

Prezadolžen ZZZS

začel zadolževati leta 2002, vsa leta prej namreč tovrstnega zadolževanja v zavodu niso poznali. Leta 2002 se je zavod zadolžil za 7.686 milijonov tolarjev, v letu 2003 za 11.196 milijonov, v osmih mesecih letošnjega leta pa še za dodatnih 5.614 milijonov tolarjev. Tako za leto 2003 kot za leto 2004 je značilno izrazito zadolževanje v mesecu februarju. Lani februarja se je zavod zadolžil kar za 5.573 milijonov tolarjev, letos pa za 3.748 milijonov tolarjev. Skupni prihodki so se v trinajstih letih povečali za 352 odstotkov, skupni odhodki pa za 470 odstotkov. Od tega je zavod samo za zdravila leta 2003 izplačal za 536 odstotkov več denarja kot leta 1992.

Na pleča davkoplačevalcev

Ob vsem tem netozadolževanju zavoda, vodi ga Borut Miklavčič, je pomenljivo to, da bo ves dolg ob koncu leta prešel pod okrilje države.

nega proračuna. To naj bi bila obveza, skladna s konvergenčnim programom vlade za vstop Slovenije v skupno evropsko valutno območje (ERM 2). S prevzemom dolga naj bi bil finančni načrt ZZZS ob koncu tega leta izravnani. Po podatkih, ki jih je Miklavčič predstavljal na tiskovnih konferencah v začetku jeseni, znaša dolg iz preteklih let, ki ga bo prevzel državni proračun, 33,4 milijarde tolarjev. Po dogovoru s finančnim in zdravstvenim ministrstvom tako ZZZS na dan 31. decembra 2004 ne bo več zadolžen, kar pomeni, da v finančnem načrtu za leto 2005 ne bodo več predvideli stroškov za obresti iz najetih posojil. Miklavčič je še zatrdil, da dolg zavoda za leto 2004 ne bo presegal 14,5 milijarde tolarjev, poslovanje v letu 2005 pa naj bi bilo že tudi pozitivno.

Podatki o dolgu naj ne bi bili realni

Ob predstavitvi takšnih rezulta-

tov pred volitvami je bilo kar precej polemik. V NSi so prepričani, da zavod v javnosti predstavlja drugačne podatke od tistih, s katerimi razpolaga za interne namene. Iz teh podatkov naj bi izhajalo, da je pričakovanje, da bo poslovanje ZZZS leta 2005 pozitivno, nerealno. Pričakovani primanjkljaj ZZZS za leto 2005 naj bi znašal 12 milijard tolarjev. Tudi nekateri člani skupščine zavoda, ki se je sešla konec septembra, so izrazili pomisleke. Članica Elda Rogelj je na primer opozorila, da je iz tabele, ki prikazuje načrtovane odhodke v letu 2005, mogoče razbrati, da so odhodki, pri tem je posebej omenila odhodke za socialne zavode, načrtovani na enaki ravni kot v letu 2004, kar lahko ob znanih izhodiščih pomeni le, da se bodo ti programi zmanjšali. Tudi član skupščine Marjan Česen je podvomil, da bi zavodu uspelo poslovati pozitivno.

Kebrova finančna zapuščina

Iz uradno objavljenih podatkov finančnega ministrstva je razvidno, da je ZZZS posloval pozitivno vse dotlej, dokler ni t. i. pokroviteljstva nad njim prevzel Dušan Keber, minister za zdravje. Znano je tudi, da danes Keber in Miklavčič državljano zapuščata najmanj 33,3 milijarde tolarjev izgube, ki bo šla v breme državnega proračuna in s tem v breme davkoplačevalcev. Spomnimo, da je Keber leta 2001 dodatno obremenil gospodarstvo in upokojence s povišanjem prispevne stopnje za 0,2 odstotni točki, odločitev pa je na predlog skupščine ZZZS konec leta 2001 potrdila tudi takratna vladajoča večina državnega zbora. Zdravstvo je iz tega naslova dobilo 5 milijard dodatnega denarja letno (skupno torej 15 milijard tolarjev). Poleg tega je bilo za zdravstvo v letih od 2001 do 2004 namenjenih še

Miklavčičevi individualci

Po podatkih Ajpesa je julija letos v ZZZS znašala najvišja brutoplača 1.213.603 tolarje. Upravičeno predvidevamo, da je toliko zaslužil Borut Miklavčič. V zavodu je bilo 927 zaposlenih, ki so v povprečju prejeli po 344.261 tolarjev brutoplače. Skupni znesek izplačanih plač v mesecu juliju je znašal 319.102.345 milijonov tolarjev. V ZZZS kar 24 zaposlenih prejema plačo po individualni

pogodbi. V povprečju so prejeli po 909.809 tolarjev, za vse pa so julija izplačali 22 milijonov tolarjev. To pomeni, da je 24 vodilnih, ki predstavlja 2,59 odstotka vseh zaposlenih, za plače porabilo 6,9 odstotka celotne mase izplačanih brutoplač. Samo za primerjavo navedimo, da je v Zavodu RS za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (ZPIZ) 781 zaposlenih, plačo po individualni pogodbi pa prejema le 1

delavec. Predvidevamo, da je to generalni direktor, julija pa je prejel 1.162.838 tolarjev brutoplače, kar je za 5 odstotkov manj, kot je znašala plača Boruta Miklavčiča, generalnega direktorja ZZZS. Tudi sicer so plače na ZPIZ v povprečju nižje kot na ZZZS in znašajo 319.252 tolarjev mesečno, ali povedano drugače, na mesec za plače porabijo 70 milijonov tolarjev manj kot v ZZZS.

več kot 21 milijard tolarjev dodatnih sredstev za širitev programov (v letu 2001 4,44 milijarde, v letu 2002 5,55 milijarde, v letu 2003 6,77 milijarde in v letu 2004 5,50 milijarde tolarjev). Ne glede na to je poslovanje ZZZS negativno, večina dolga (25,5 milijarde tolarjev) pa je nastala v zadnjih dveh letih, ko naj bi se po ministrovih besedah v zdravstvu že odražali učinki reforme. K temu je treba prišteti še 15 milijard primanjkljaja ZZZS (v letu 2000 3 milijarde, 2001 11 milijard), ki jih je ZZZS pokril iz lastnega splošnega sklada. Te podatke je javnosti pred volitvami razkril Janez Drobnič, poslanec NSi, in dejal, "da znaša skupna razlika med prihodki in odhodki v mandatu ministra Kebra skoraj 50 milijard tolarjev, in to kljub dodatnim sredstvom v višini 15 milijard tolarjev zaradi povišane prispevne stopnje". Kateri podatki so torej pravi? Pri podatkih obstaja velika zmeš-

Borut Miklavčič, direktor ZZZS po volji ministra Kebra, bo moral kmalu predstaviti prave podatke o finančnem stanju zavoda, ki ga vodi.

Dušan Keber, minister za zdravje, ki je v eni od oddaj pred meseci dejal, da bi bil "neskončno dolgo rad minister", je ZZZS zadolžil čez vse meje.

njava. Ministrstvo za finance objavlja ene, v gradivu za skupščino ZZZS so bili navedeni drugi, v gradivu za upravni odbor pa tretji podatki. V gradivu za skupščino ZZZS je bilo zapisano, da bodo načrtovani odhodki ZZZS v letu 2005 izenačeni s prihodki (418,35 milijarde tolarjev). V gradivu za upravni odbor je zapisano, naj bi prihodki ZZZS v letu 2005 znašali okoli 418,3 milijarde tolarjev, odhodki pa 420,8 milijarde tolarjev. Razlika naj bi znašala 2,5 milijarde tolarjev, ob upoštevanju dodatnih odhodkov, ki so navedeni v nadaljevanju, pa naj bi primanjkljaj ZZZS v letu 2005 znašal kar 12 mi-

lijard tolarjev. Načrtovani odhodki ZZZS namreč ne vključujejo zahtev po dodatnih odhodkih v višini 9,5 milijarde tolarjev zaradi dodatnega zaposlovanja v zdravstvu in dodatnih programov po beli knjigi v višini 3,8 milijarde tolarjev, plačil dežurstev zdravnikom po že sklenjenem sporazumu v višini 1,7 milijarde letno, povečanja dodatka na delovno dobo z 9 na 11 odstotkov v kalkulaciji cene zdravstvenih storitev, kar predstavlja 1,9 milijarde tolarjev letno, specializacije zdravnikov v višini 1,8 milijarde tolarjev (letno 2,5 milijarde tolarjev), novih kapacitet v socialnih zavodih v višini 0,3 milijarde tolarjev (letno 0,5 milijarde tolarjev). Janez Drobnič je dejal, da so v načrtovanih odhodkih ZZZS za leto 2005 nerealno upoštevani tudi predvideni učinki prihrankov iz naslova centralizacije naročanja in učinka referenčnih cen v skupni višini 1,9 milijarde tolarjev.

Dodatne obremenitve samostojnih podjetnikov in kmetov

Najbolj zaskrbljiv pa je podatek iz gradiva za zadnjo sejo UO, da sta Miklavčič in Keber načrtovala povečanje prispevne stopnje za samozaposlene, samostojne podjetnike in kmete. Spremembe zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju naj bi začele veljati že 1. 1. 2005. Poleg tega je bilo v gradivu za upravni odbor zapisano, da bo ZZZS, kolikor dvig prispevne stopnje za samostojne podjetnike in kmete ne bo izvedljiv do tega roka, zmanjšal obseg storitev v primerjavi z letošnjim letom in število dni za na-

Višina prihodkov in odhodkov - v milijonih tolarjev

Leto	Prihodki	Odhodki	Razlika (prihodki - odhodki)
1992	81.363	66.412	14.951
1993	108.286	102.318	5.968
1994	120.708	128.545	-7.837
1995	141.495	147.724	-6.229
1996	171.617	168.904	2.713
1997	191.789	191.311	478
1998	216.740	216.262	479
1999	238.552	237.820	732
2000	267.359	270.401	-3.042
2001	301.664	313.418	-11.754
2002	340.413	349.182	-8.769
2003	367.525	378.870	-11.345
1-8/2004	257.551	263.321	-5.770

Vir: Ministrstvo za finance

Opomba: Če bi se odhodki ZZZS do konca leta 2004 gibal tako, kot so se v prvih osmih mesecih, bi znašali približno 395.000 milijonov tolarjev, kar bi bilo za 4,2 odstotka več, kot so znašali odhodki lani. Prihodki bi znašali 386.326 milijonov tolarjev, primanjkljaj pa bi bil 8.673 milijonov tolarjev. Od 1992 do 2003 so se prihodki povečali za 352 odstotkov, skupni odhodki pa za 470 odstotkov.

Izdatki za zdravila - v milijonih tolarjev

Leto	Znesek	Verižni indeks
1992	8.199	-
1993	12.608	153
1994	17.490	138
1995	18.500	105
1996	19.255	104
1997	21.607	112
1998	26.397	122
1999	29.030	110
2000	33.373	115
2001	41.187	123
2002	46.300	112
2003	52.186	113
1-8/2004	33.023	63

Vir: Ministrstvo za finance

Opomba: Če bi letos izdatki za zdravila rasli s takšno dinamiko kot do avgusta, bi ZZZS zanje v vsem letu porabil 49.535 milijonov, kar bi pomenilo le 95 odstotkov izdatkov lanskega leta. Od 1992 do 2003 so se izdatki za zdravila povečali za 536 odstotkov.

Tekoči in kumulativni primanjkljaj ZZZS v letih 1999-2004

Leto	Tekoči primanjkljaj ZZZS - v milijonih tolarjev
1999	732
2000	-3.042
2001	-11.754
2002	-8.769
2003	-11.345
2004	-14.400
Skupaj:	49.310

Vir: Poslovna poročila ZZZS za leta od 1999 do 2003 in podatki poslance Janeza Drobniča

domestila za bolniške odsotnosti, ki jih pokriva ZZZS, s čimer želita ministrstvo in ZZZS dodatno obremeniti gospodarstvo. Kaj se bo dejansko zgodilo, je zdaj seveda odvisno od nove vlade. Ta bo imela nedvomno veliko dela. Med drugim bo morala najprej razčistiti, kaj je res in kaj ne in kakšni so sploh pravi podatki o poslovanju zavoda.

Vida Kocjan

Vlada pohitela

Po tem prelepem zemljišču v izolski občini naj bi potekala cesta, zaradi katere bi samo na tej strani morali podreti najmanj štiri stanovanjske hiše, močno ogroženo pa bi bilo tudi kmetovanje Valterja Božiča.

Štiri dni po državnoborskih volitvah je vlada pohitela in sprejela uredbo o državnem lokacijskem načrtu za hitro cesto na odseku med Koprom in Izolo, s katerim krajanje niso zadovoljni in menijo, da je samo posledica številnih političnih pritiskov. Veliko vlogo pri tem naj bi bil odigral močan gradbeni lobi na področju graditve avtocest pa tudi izolska županja Breda Pečan (ZLSD).

Foto: Vida Kocjan

Po tem predlogu naj bi že čez dve leti začeli graditi hitro cesto s predorom pod Markovcem, to pa se ujema s časom lokalnih volitev, kar naj bi Pečanova izrabila v svoje dobro.

Potek trase hitre ceste

Po vladnem predlogu ureditveno območje državnega lokacijskega načrta vključuje traso hitre ceste, dolgo 5,2 kilometra. Začela naj bi se na obstoječi štiripasovni obalni (istrski) cesti približno 450 metrov pred priključkom Semedela (Koper) in končala z navezavo na obstoječo štiripasovno obalno cesto pri Izoli. Do mostu čez Semedelski kanal bi se ohranila sedanja štiripasovna obalna cesta, od kanala dalje pa bi trasa prešla na viadukt Markovec (približno 230 metrov dolgo desno vozišče in približno 161 metrov dolgo levo vozišče) in na višini približno 7 metrov nad terenom v predor Markovec. Po izhodu iz predora na izolski strani v zatrepu doline potoka Pivol naj bi trasa potekala po terasasto oblikovanem obrobju doline do sedanje dvopasovne obalne ceste pri industrijskem območju Stavbenik in dalje v njenem koridorju do navezave na obstoječo štiripasovno obalno cesto.

Pripombe občine Koper

V vladnem gradivu je tudi nave-

deno, naj bi bila javna razgrnitev predloga državnega lokacijskega načrta od 26. septembra do 26. oktobra lani na Uradu za prostorski razvoj v prostorih mestne občine Koper in občine Izola ter krajevnih skupnosti Koper-center, Za gradom, Semedela, Žusterne in Livada. Javna obravnava pa je potekala 6. oktobra lani na sedežu mestne občine Koper in 7. oktobra lani na sedežu občine Izola. Pred sprejetjem uredbe naj bi bila pridobljena pozitivna mnenja vseh nosilcev urejanja prostora, razen pozitivnega mnenja mestne občine Koper. Ta je namreč svoje negativno mnenje utemeljevala z dejstvom, da v državni lokacijski

načrt niso vključene ureditve Ulice Vena Pilona, Ulice 15. maja in Krožne ceste. Po mnenju mestne občine Koper bi bila ureditev teh (mestnih) ulic potrebna tako zaradi ureditve prometnih razmer v času graditve kot v času obratovanja hitre ceste. Vlada teh predlogov ni upoštevala.

Pripombe iz Žusterne

Svoje pripombe na državni lokacijski načrt je dala tudi krajevna skupnost Žusterne, utemeljuje pa jih z naslednjimi zahtevami: premaknitev trase proti jugu in nadkritje nad predorom Markovec najmanj za 30 metrov, vhod v predor na koti terena, opustitev miniranja po celotni

trasi predora, poroštvo države za morebitno povzročeno škodo, natančnejše geološke in geomehanske raziskave. Vlada tudi teh pripomb ni upoštevala v celoti in zatrjuje, da je na delu, kjer bo potekala graditev predorskih cevi, s strani odgovornega projektanta predora ugotovljena solidna kamninska zgradba, kar je prvi pogoj, ki mora biti izpolnjen, da bi bile deformacije površine na vplivnem območju še v dopustnih mejah. Sprememba trase – prebivalci se večinoma zavzemajo za traso brez predora – naj bi po mnenju dozdajšnje vlade zahtevala najmanj dve leti, končna rešitev pa po njenem mnenju verjetno ne bi mogla biti drugačna od sprejete. Prebivalcem še svetuje, naj za morebitno škodo ob graditvi uveljavljajo primerne odškodnine. Ob tem je v Koprju slišati mnenja nekaterih strokovnjakov, naj se krajanje, ki imajo hiše na Markovcu, že pred graditvijo rajši izselijo, saj bo predor od nekaterih hiš oddaljen le tri metre, pa tudi globina naj bi bila zelo problematična. Na drugi strani, to je na izolski, pa bo predor narejen tako, da bo šel neposredno na vogal spominsko zavarovane hiše Valterja Božiča, nato pa po dolini, kjer bo treba odstraniti štiri hiše, pri tem pa bo uničenega veliko kmetijskega zemljišča.

Vida Kocjan

Foto: Dane Kostrič

Vlada v odhajanju je štiri dni po volitvah sprejela odlok o graditvi hitre ceste med Koprom in Izolo, pri čemer je ignorirala večino pripomb mestne občine Koper, ki jo vodi župan Boris Popovič, in prisluhnila željam izolske županje Breda Pečan.

V eni izmed preteklih številk tednika smo poročali o tem, kaj se dogaja s Smučarsko-rekreacijskim centrom Rog Črmošnjice, ki je Dolenjcem bolj znan pod imenom Gače. Družba je v stečaju, naložba v umetno zasneževanje edinega dolenjskega smučišča je ostala finančno nepokrita, glavni izvajalec del, črnomaljski Begrad, je ostal brez plačila, prav tako je dolžan precej denarja podizvajalcema del.

Čas za oživitvev se izteka

Eden izmed obeh, samostojni podjetnik, je zašel v velike težave, kaj je z drugim, pa za zdaj še ni znano. V Begradu so nam pojasnili, da imajo "odprte postavke na tem projektu z dvema podizvajalcema. Vsa dosedanja plačila in odprte postavke so skladne z določili iz pogodb", čeprav samostojni podjetnik meni, da ni tako, in napoveduje tožbo za plačilo. Kako se bodo stvari odvijale dalje, je v rokah drugih, v finančni službi Begrada pa so nam zatrjili, da tudi sami niso imeli pravih srečne roke ob podpisu pogodb z družbo SRC Rog Črmošnjice, saj naj bi se bili preveč zanašali na zaupanje.

Ko je odpovedala Krka, je ostal le še stečaj

Poleg tega nam je uspelo izvedeti, da so bile družbenikom, to so Krka Zdravilišča in sedem dolenjskih občin, na juljski skupščini predstavljene štiri različice za rešitev družbe SRC Rog Črmošnjice. Prve tri so temeljile na dokapitalizaciji v višini 100 milijonov tolarjev. Družbeniki naj bi ta znesek vplačali glede na lastniške deleže. Največji družbenik, to je Krka Zdravilišča, ki ima v lasti približno 45-odstotni lastniški delež, je to možnost zavrnil. Ker se v Krki Zdravilišča na naša vprašanja ne odzivajo, smo o tem povprašali Francija Vovka, župana občine Dolenjske

Toplice, kamor smučišče sodi. Župan nam je dejal, da so po zavrnitvi s strani Krke Zdravilišč možnost za dokapitalizacijo zavrnili tudi drugi družbeniki. Dejal je, da "tudi v primeru, če bi do dokapitalizacije prišlo, to ne bi predstavljalo rešitve za družbo, kajti obveznosti so že presegle 200 milijonov tolarjev". Obstajala pa je četrta možnost, to je stečaj. Franci Vovk nam je zatrjil, da bodo v stečajnem postopku vsi upniki obravnani tako, kot predvideva zakon. V praksi to seveda pomeni, da bo marsikdo moral pozabiti na svoje terjatve oziroma bo dobljeni znesek neprimerno nižji zahtevanega. Vovk tudi meni, da je bil stečaj družbe SRC Rog Črmošnjice edina možnost, in dodaja, da je na juljski skupščini osebno predlagal ustanovitev javnega zavoda, ki bi nadaljeval zimске aktivnosti na smučišču. "Vse občine družbenice smo si enotne glede potrebe po smučišču predvsem zaradi šoloobveznih otrok. No, tudi javni

zavod se bo verjetno soočil s podobnimi težavami kot sedanja družba, razlika pa je v tem, da morajo občine financirati dejavnost javnih zavodov, vlaganje kapitala v slabo stoječe podjetje pa je vprašljivo," dodaja Vovk.

Rešitve in ovire

Po naših informacijah je bila ideja topliškega župana soglasno sprejeta in nekatere aktivnosti že tečejo. Prihajajočo smučarsko sezono bi bilo mogoče rešiti s pomočjo novomeške Agencije za šport, ki je javni zavod v lasti mestne občine Novo mesto. Poleg tega naj bi bil stečajni upravitelj pripravljen vsa osnovna sredstva, ki so v lasti družbe, dati Agenciji za šport v najem. Zagonski stroški so ocenjeni na 20 milijonov tolarjev, nekatere dolenjske občine pa so denar pripravljene zagotoviti. Vovk nam je še zagotovil, da volja za kakovostno rešitev vsekakor obstaja, sam je celo prepričan, da bodo vse morebitne nejasnosti rešene pred smučarsko sezono.

Vendar to ne pomeni, da bodo Dolenjci letos zares lahko smučali na priljubljenem smučišču. Po naših informacijah naj bi namreč pripravljenost za zagotovitev denarja za vnovični zagon zavrnile vse tri belokranjske občine (Semič, Črnomelj in Metlika). Ob vsem tem obstaja še ena nevarnost. Večina osnovnih sredstev, to so tri vlečnice, dva snežna topova, gostinski lokal, teptalec snega in snežne sani, je namreč še vedno v lasti družbe Krka Zdravilišča, čeprav bi jih v skladu z obljubo, dano ob ustanavljanju družbe, že zdavnaj morala prenesti na novo družbo SRC Rog Črmošnjice. Po naših informacijah si namreč Agencija za šport prizadeva za to, da bi se v postopku stečaja kupila osnovna sredstva družbe SRC, Krka Zdravilišča pa naj bi svoja sredstva agenciji podarila. Če agencija ne bo najugodnejši ponudnik, se lahko zgodi, da bo kupec pridobil tudi osnovna sredstva Krke. Po naših podatkih lahko morebitni novi kupec skoraj novo opremo kupi po dokaj ugodni ceni in jo nato odpelje na drugo smučišče. Če bi se to zgodilo, od smučarske dejavnosti na Gačah ne bi ostalo veliko. Ker je smučarska sezona pred durmi, je tako jasno, da dolenjskim in belokranjskim občinam ne ostane nič drugega kot to, da čim prej spet sedejo za isto mizo in najdejo primerno rešitev.

Vida Kocjan

Želite postati naročnik tednika

DEMOKRACIJA

Pokličite nas na telefon **01/434-54-63**

Čeprav so izvoljeni že novi poslanci in poslanke, se je minuli četrtek na izredni seji zbrala še stara poslanska ekipa in obravnavala problematiko popotresne obnove v Posočju. Tudi zadnja seja dozdašnjega sklica DZ je minila v znamenju zavračanja opozicijskih predlogov s strani vladne koalicije, zato se je izredna seja končala brez vsakršnega sklepa.

mokratske stranke, je na četrtkovi izredni seji dejal, da se odgovorni še vedno izogibajo analizi in jasnim odgovorom in da prikrivajo dejstva, da je popotresna obnova iz leta 1998 doživela velik strokovni, finančni, moralni in tudi politični polom. Razlog za neuspeh vidi v zakonski podlagi, na kateri temelji obnova. Zakon o popotresni obnovi naj bi bil slab, kar dokazuje tudi dejstvo, da se je od 29. maja 1998, ko je bil sprejet, že velikokrat spreminjal in dopolnjeval. Na žalost pa so bili ob njegovem spreminjanju in dopolnjevanju vsi argumenti, ki so prihajali iz lokalnih skupnosti, vnaprej zavrnjeni, zato se za-

Potres na seji o Posočju

Izredna seja je bila sklicana za zahtevo skupine opozicijskih poslancev s prvim podpisanim Janezom Janšo, njen namen pa je bil seznaniti državni zbor s problematiko popotresne obnove in sprejeti nekaj ukrepov, ki bi jih državni zbor predlagal vladi in bi pripeljali do enakopravnosti vseh prizadetih ter do enakih izhodišč in pravic do državne pomoči.

Naj spomnimo, da je 12. julija letos potresni sunek z epicentrom pod Polovnikom, ki je bil sicer kratek, a sunkovit, povzročil zelo veliko gmotno škodo. Potres je najbolj poškodoval stanovanjske objekte v vasi Čezsoča, v vasi Soča, v delu Bovca in v vasi Magozd. Poleg stanovanjskih objektov so bili poškodovani tudi javni infrastrukturni objekti, kot so knjižnica, zdravstveni dom, občinske stavbe, poškodovani so bili posamezni cestni odseki tako v občini Bovec kot v občini Kobarid.

Popotresna obnova 1998 daleč od pričakovanj

Številke kažejo, da je po julijskem potresu ostalo neuporabnih oziroma nevarnih za prebivanje dobrih 400 objektov. Veliko ljudi so morali preseliti. Kar je pri vsem tem precej zbudilo v oči, je bilo to, da je bilo med poškodovanimi objekti tudi veliko število takih, ki so bili obnovljeni po velikonočnem potresu leta 1998, precej ljudi, ki so po potresu leta 1998 obnovili svoje hiše tako, kot je bilo predpisano, pa se je po letošnjem potresu znova znašlo na cesti. Ali to pomeni, da dosedanja popotresna obnova ni bila tako bleščača in brezhibna, kakor je bila predstavljena slovenski javnosti? Pobudniki izredne seje na to vprašanje odgovarjajo pritrđilo in menijo, da se je do nerazumne skrajnosti vsiljevala obnova zelo poško-

dovanih objektov s povsem sesutimi kamnitimi zidovi, tudi v primerih, ko je bila obnova dražja od novogradnje oziroma nadomestne gradnje. Prav tako odgovornim očitajo, da so hiše obnavljali, ne da bi pred tem utrdili temelje, da so obnavljali zgornje etaže in strehe, ne da bi pred tem obnovili pritličja in temelje, kar je še dodatno obremenilo oziroma obtežilo objekt.

Da popotresna obnova leta 1998 ni bila izpeljana tako, kot bi morala biti, in tako, kot so pristojni obljubljali, je prepričana tudi civilna iniciativa na prizadetih območjih, ki je zahtevala zelo jasne odgovore o morebitni odgovornosti za način in koncept obnove iz leta 1998. V celoti odgovora na ta vprašanja še ni, nekaj maleda je zapisano le v vladnem poročilu. Siniša Germovšek, nekdanji župan Bovca in poslanec Slovenske de-

kon ni približal tistim temeljnim izhodiščem, ki bi bila v prid prizadetim.

Pomanjkljivosti in napake

Prvi oster očitke na račun popotresne obnove se nanaša na dejstvo, da je bila državna pomoč namenjena statični obnovi, ne pa vselitvi. Statična obnova objekta, ki jo je določil sporni zakon, je tako pomenila, da bo objekt obnovljen do tretje gradbene faze, da bodo narejene fasada in grobe instalacije. Vsa zaključna dela do vselitve pa so morali prizadeti občani plačati sami. In ker so največkrat za statično obnovo porabili vsa svoja sredstva, nekateri še do danes niso končali obnove iz leta 1998.

Nadalje je po prepričanju pobudnikov za sklic izredne seje zakon zelo diskriminatoren in je povzročil neenakost in neenakopravnost prizadetih oziroma različna izhodišča in

Skupina poslancev s prvim podpisanim Janezom Janšo je neuspešno predlagala sprejetje nekaterih sklepov, ki bi lahko popravili ali omilili problematiko popotresne obnove.

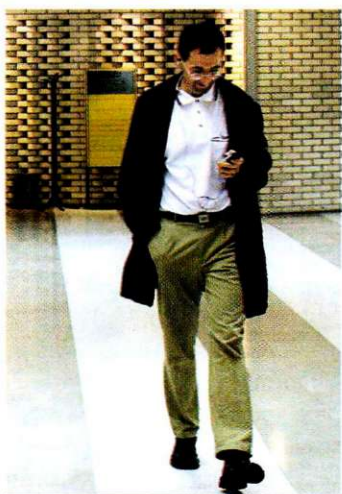
Vladajoča koalicija na čelu z LDS je zavrnila predloge skupine opozicijskih poslancev. Nič novega, bi lahko rekli.

Nekdanji bovški župan in poslanec SDS Siniša Germovšek meni, da je bilo pri obnovi Posočja s strani odgovornih narejeno veliko napak.

različne možnosti za pridobitev državne pomoči. Med drugim se je pokazalo, da je samo kriterij stalnega prebivališča nezadosten, saj je povzročil, da 2.500 objektov ni bilo upravičenih do državne pomoči.

Prav tako naj bi z neustreznimi kriteriji in merili za dodelitev državne pomoči, kot so površina po osebi, netopovršina pred potresno obnovo in po njej, dosegli predvsem znižanje obsega nepovratnih državnih pomoči in prealitev večine finančnega bremena na prizadete, kar po mnenju podpisnikov zahteve za sklic izredne seje ni sprejemljivo. Konkretni očitki letijo tudi na stroš-

Odhajajoči minister za okolje in prostor Janez Kopač je na račun vloge svojega ministrstva pri popotresni obnovi Posočja slišal precej kritik.

ke obnove, saj naj bi bila le-ta predraga v primerjavi s tržnimi cenami, za povrh pa ni bila upoštevana oprostitev prometnega davka oziroma davka na dodano vrednost na vgrajeni material in izvedbena dela. To pa še zdaleč ni vse, kar je povezano s finančnimi težavami oškodovancev. Doletela so jih še neugodna posojila, ki so marsikomu ogrozila eksistenco. Poleg vsega se je v času moratorija vsem povečal dolg, in sicer naj bi do konca februarja 2001 povečanje znašalo 350 milijonov tolarjev.

Udarec za udarce

Na žalost so se težave ljudi, oškodovanih v letu 1998, ob letošnjem potresu še povečale. In kaj je za te ljudi naredila država? Najprej je pohitel s sprejetjem še enega popravka in spremembe zakona o popotresni

obnovi. S strani opozicije je slišati kritike, da je bila ta sprememba namenjena predvsem temu, da ima popravilo znova poškodovanih objektov zakonsko pokritje, čeprav je po njihovem mnenju očitno, da je razlog za vnovično poškodovane objekte nestrokovna in nekvalitetna obnova. Pri tem odgovornim se očitajo, da niso naredili nič, da bi razbremenili prizadete za nazaj in jim odpisali dolg, ki je nastal v času moratorija.

Prav zaradi predstavljenih dejstev se je skupina poslancev odločila, da bi moral državni zbor sprejeti sklep, naj vlada takoj preuči in sprejme ustrezne ukrepe, ki bi zagotovili enakopravnost vseh prizadetih in enaka izhodišča in pravice do državne pomoči. Prav tako bi morala vlada sprejeti ukrepe za razbremenitev obveznosti prizadetih v potresu leta 1998, tako da se odpiše ves dolg,

Janez Drobnič (NSI) meni, da bi bilo treba tiste, ki so malomarno opravljali delo ali delali celo protizakonito, kaznovati.

ki je nastal v času moratorija, in se posojilne obveznosti zmanjšajo za tretjino. Takoj bi morali plačevanje obveznosti iz velikonočnega potresa leta 1998 zamrzniti vsem, ki imajo znova poškodovane objekte, in zagotoviti gradbene cene za obnovo, ki bodo primerljive s tržnimi cenami v Sloveniji. Nadalje bi bilo treba zagotoviti strokovno ustrezno obnovo, ki bo zagotovila varno in kvalitetno bivanje v obnovljenih objektih, vlada pa bi morala sprejeti učinkovite ukrepe na področju razvoja.

To so bili sklepi, ki naj bi jih na predlog skupine poslancev, ki so zahtevali sklic izredne seje, sprejel državni zbor. A kot že rečeno, do njihovega sprejetja ni prišlo, saj jih je vladajoča koalicija zavrnila. S problemom popotresne obnove Posočja se bo očitno morala soočiti nova vlada. Oškodovancem tako ostaja le upanje, da bo nova vlada imela zanje več posluha.

Mihaela Praprotnik

Čebulj izgubil

Župan Cerklj na Gorenjskem Franc Čebulj je pred kratkim izgubil tožbo proti nekdanjemu vodji oddelka za turizem na občini Dejanu Podgoršku. Čebulj je v tožbi od Podgorška zahteval vračilo občinske štipendije, vendar sodišča s svojimi argumenti ni prepričal.

Že pred časom smo v naši reviji pisali o nepravilnostih, ki si jih je na občini Cerklje na Gorenjskem privoščil župan Franc Čebulj. Že takrat smo zapisali, da je Čebulj Podgorška obtožil, da je naši reviji posredoval informacije o nepravilnostih. Kmalu po objavi članka v naši reviji je Čebulj zoper Podgorška vložil tožbo, v kateri je od njega zahteval povrnitev občinske štipendije, ki jo je Podgoršek prejemal v času študija na Visoki šoli za hotelirstvo in turizem v Portorožu. Čebulj je svojo tožbo utemeljil na domnevi, naj bi bil Podgoršek kršil pogodbo o štipendiranju, ker naj študija ne bi bil končal pravočasno. Po Čebuljevem mnenju naj bi bil kršil določilo v pogodbi, da bo študij končal do septembra 2001 oziroma do prenehanja statusa študenta, in določilo, ki pravi, da se štipendija štipendistu odvzame, če ta zane-marja svoje študijske obveznosti. Sodišče se s tem ni strinjalo. Kot je v obrazložitvi sodbe zapisala sodnica Marija Ogrin, Podgoršku kljub ponavljanju 3. letnika status študenta nikoli ni prenehal, kar glede na to, da pogodba pravi, da mora študij končati do septembra leta 2001 ozi-

roma v času, ko ima status študenta, pomeni, da pogodbe ni kršil. Prav tako po mnenju sodnice ne more držati, da je Podgoršek zanemarjal svoje študijske obveznosti. Kot je zapisala Ogrinova, ki je pri tem povzela argumente iz Podgorškovega zagovora, je Podgoršek sicer res ponavljal 3. letnik, vendar ne po svoji krivdi, saj se je prav tisto leto, ko je prvič delal tretji letnik, na županovo željo zaposlil na občini, zaradi česar študija po mnenju sodnice ni zmozel.

No, sodba za zdaj še ni pravno-močna, saj ima Čebulj oziroma občina možnost, da se nanjo pritoži. Čeprav ima po mnenju pravnikov le majhne možnosti, da s pritožbo uspe, pa cerkljanska zgodba, v kate-

Čebulju maščevanje Podgoršku ni uspelo.

ri bo Čebulj, kot kaže, porabil kakšna dva milijona tolarjev občinskega denarja, še ne bo končana. Kot nam je namreč pretekli teden dejal Dejan Podgoršek, je pred kratkim tudi on zoper Čebulja vložil tožbo. V njej sodišču predlaga, da Čebulja spozna za krivega uničenja dobrega imena, ker je v lanski izjavi za javnost, gre za izjavo, ki jo je Čebulj kmalu po objavi članka v Demokraciji posredoval večini medijev, zapisal, da je Podgoršek "plačanec SDS". Kako se bo zgodba razpletla, bomo seveda poročali.

Aleš Kocjan

Posodobljen denar

Zvezne rezerve ZDA so dale v obtok nov bankovec za 50 dolarjev. Bankovec ima varovalne elemente, modro in rdečo barvo ozadja, fotografijo ameriške zastave in majhno zvezdo srebrnomodre barve. Ameriške oblasti nameravajo postopoma preoblikovati svoje bankovce tako, da bo njihovo ponarejanje onemogočeno. Ob tem so stari bankovci za 50 dolarjev še v obtoku, denar bodo iz obtoka jemali postopoma. Ameriški strokovnjaki zatrjujejo, da je novi bankovec za 50 dolarjev eden izmed najvarnejših pred ponaredki. Oktobra lani so že izdali prenovljen bankovec za 20 dolarjev, nov bankovec za 10 dolarjev bo v obtoku leta 2005.

Tisočletno sadje

Grški arheologi, ki so opravili izkopavanja v Korintu, 100 kilometrov zahodno od Aten, so odkrili štiri dobro ohranjena granatna jabol-

ka, za katera predvidevajo, da so stara okoli 2500 let. Fosilizirano sadje je bilo v košari, zakopani v bronasti posodi. Strokovnjaki so sadje odkrili med izkopavanji, ki so bila organizirana, da bi odkrili morebitne arheološke najdbe pred graditvijo železniške proge na tem območju. Korint je kraj, kjer so nekoč živele bogate in napredne civilizacije.

Manjše čokolade

Britanski proizvajalci živil so se zaradi pritiskov britanske vlade v okviru kampanje, s katero naj bi zmanjšali delež Britancev s čezmerno telesno težo, med drugim odločili za zmanjšanje velikosti tablic čokolade. Vlada namreč živilsko industrijo sili, naj spodbuja zdravo prehranjeva-

nje in ustavi agresivno oglaševanje sladke in mastne hrane za otroke. Proizvajalci so se že zavezali k boju proti debelosti, med drugim so obljubili zmanjšanje porcij, jasnejše in natančnejše označevanje hranilnih vrednosti izdelkov ter bolj zdrave izdelke z manj sladkorja, soli in maščobe. Po podatkih britanskega združenja za srce se je delež klinično predebelih ljudi v zadnjem desetletju zvišal s 14 na 22 odstot-

kov vsega prebivalstva. Med otroki ima čezmerno telesno težo 22 odstotkov dečkov in 28 odstotkov deklic.

Evropski nagajenec

Britanski pisatelj Julian Barnes, ki velja za vsestranskega romanopisca

in elegantnega stilista, je dobitnik letošnje avstrijske državne nagrade za evropsko književnost. Nagrada znaša 22.000 evrov, podeljujejo jo vsako leto. Priznanje v vrednosti 11.000 evrov pa gre v roke avstrijskemu romanopiscu Christophu Ransmayru. Skladovo nagrado v višini 7.300 evrov prejmeta v Berlinu živeča Salzburžanka Kathrin Roeggla, rojena leta 1971, in spodnjeavstrijski pisatelj Norbert Silberbauer, rojen leta 1959. Avstrijsko državno nagrado za evropsko književnost običajno dobitniku izročijo na Salzburškem poletnem festivalu v letu, ki sledi podelitvi. Minulo poletje je to nagrado prejel nizozemski pisatelj Cees Noteboom.

Odpuščali bodo

Vodstvo italijanskega nacionalnega letalskega prevoznika Alitalia je z vlado in sindikati podpisalo sporazum, ki predvideva odpustitev 3.700 zaposlenih in socialno pomoč zanje. S podpisom, ki je sledil večtedenskim pogajanjem, je odstranjena odločilna ovira za sanacijo družbe in možnost izrabe sredstev odobrenega državnega premostitvenega posojila v višini 400 milijonov evrov.

Sporazuma pa ni podpisal sindikat zaposlenih v transportu SULT. Po njihovem mnenju naj sporazum ne bi zagotavljal dovolj velikih poroštev za prihodnost družbe, zato se bo pred njegovim podpisom sindikat posvetoval z delavci. Sanacijski načrt je predviden za obdobje 2005 do 2008. V začetku leta 2005 naj bi tako Alitalia dokapitalizirali, šele leta 2008 pa naj bi družba dosegla občutne dobičke. Z omenjenimi odpuščanji naj bi po načrtih vodstva koncerna sicer privarčevali okroglih 280 milijonov evrov.

Vulkan na delu

Vulkan Mount St. Helens v ameriški zvezni državi Washington je bruhal dim in pepel, izbruh pa je trajal 24 minut. Bruhajoče snovi se segale do tri kilometre visoko v zrak. Oblak pare, ki je nastal ob izbruhu, je bilo mogoče videti celo v 80 kilometrov oddaljenem mestu Portland v ameriški zvezni državi Oregon. Raziskovalci so izbruh, pri katerem pa ni prišlo do sprostitve lave, ozna-

čili kot majhen, a silovit, napovedali pa so tudi nove. Pri tem pa znanstveniki menijo, da ne bo prišlo do velike eksplozije kot leta 1980, ko se je po močnem potresu odtrgal vrh gore in se je dimni oblak poglaval v nebo več kot 20 kilometrov visoko. Takrat je zaradi izbruha Mount St. Helens umrlo 57 ljudi.

Hrvate je strah

Vstop Hrvaške v Evropsko zvezo in zvezo NATO po najnovejših izidih javnomnenjskih raziskav, ki jih je objavila hrvaška agencija Puls, podpira manj kot polovica državljanov. Podpora vstopu Hrvaške v obe povezavi, kar je sicer prednostna naloga hrvaške vlade, je tako v primerjavi z merjenji javnega mnenja v začetku leta drastično padla – januarja letos je bila namreč podpora več kot 70-odstotna. Približevanje Hrvaške EZ podpira le 49 odstotkov anketiranih, 41 odstotkov pa jih temu nasprotuje. Vstopu Hrvaške v Severnoatlantsko zavezanost nasprotuje 45 od-

stotkov anketiranih, le 39 odstotkov pa ga podpira. V zadnjih javnomnenjskih raziskavah je bilo pridružitvi Hrvaške zvezi NATO naklonjenih 53,3 odstotka hrvških državljanov, 23,9 pa mu je nasprotovalo.

Po mnenju oblasti naj bi bil razlog tako slabega razpoloženja v strahu prebivalcev ob približevanju začetka pogajanj za vstop Hrvaške v EZ.

Našla novi dom

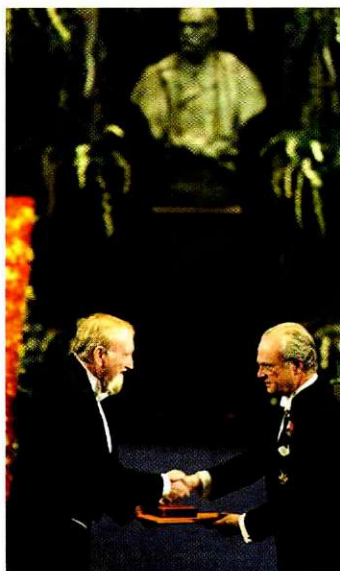
Britanski premier Tony Blair in njegova soproga Cherie sta v ugledni londonski četrti Connaught Square v bližini Hyde Parka kupila hišo, kamor se nameravata preseliti po odhodu iz državniške reziden-

ce na Downing Streetu 10. Za hišo, ki ima približno 420 kvadratnih metrov, pet spalnic in tri sprejemne salone, nima pa zasebnega vrta, sta zakonca odštela pet milijonov evrov. Zakonca, ki imata štiri otroke, bosta hišo dala v najem, dokler se družina ne bo preselila vanjo. Po poročanju britanskih medijev Blair kot premier na leto zasluži 255.714 evrov, njegova soproga, ki je odvetnica v neki zasebni pravniški firmi, pa 285.714 evrov. Poleg tega je Cherie nedavno objavila avtobiografijo, v ZDA pa je pripravila več predavanj.

Nobelovci za kemijo

Švedska akademija za znanost je sporočila, da bodo letos Nobelovo nagrado za kemijo prejeli izraelska znanstvenika Aron Ciešanover in Avram Herško ter Američan Irwin Rose. Priznanje bodo znanstveni-

ki prejeli za svoje odkritje procesa razgradnje beljakovin ob posredovanju ubikvitina. Ubikvitin je majhna toplotno stabilna beljakovina, ki sodeluje pri razgradnji drugih beljakovin v celicah. Več molekul ubikvitina se v verigi veže na določeno beljakovino in jo tako označi za razgradnjo s proteolitičnimi encimi.

Novi Alexandrin dom

Danska princesa Alexandra, ki se po devetih letih zakona ločuje od princa Joachima, je že junija kupila 269 kvadratnih metrov veliko dvonadstropno vilo v četrti Københavna, kjer je tudi več tujih veleposlaništev, zanjo pa je odštela 970.000

evrov. Vila, kamor se bo preselila v Hongkongu rojena princesa, je bila rezidenca slovenskega veleposlaništva, ki jo je to imelo v najemu.

Alexandra se bo v novi dom vselila, potem ko bodo končana notranja in zunanja obnovitvena dela.

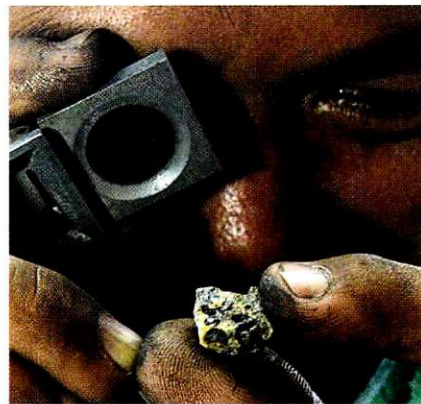
Ozonska luknja manjša

Ozonska luknja nad območjem okoli južnega pola je letos za 20 odstotkov manjša kot lani. Strokovnjaki naj bi bili namreč z meritvami v novozelandski antarktični bazi prišli do enakih podatkov, do katerih se je dokopal tudi satelit Ameriške vesoljske agencije (NASA). Po teh podatkih naj bi bila luknja v ozonskem plašču letos manjša kot leta 2003. Meritve NASA so lani pokazale, da je bila ozonska luknja takrat velika 28,2 milijona kvadratnih kilometrov, kar je trikratna velikost Evrope. Rekordno velikost je ozonska luknja dosegla leta 2000. Takrat je bila velika 29,8 milijona kvadratnih kilometrov, kar je trikrat več od ZDA. Ozon ustavlja raskaste ultravijolične sončne zarke.

Strokovnjaki opozarjajo, da je ozonska luknja glavni vzrok za veliko število obolelih za kožnim rakom v Avstraliji in na Novi Zelandiji.

Zlato v reki

Revno četrt Manile pretresa zlata mrzlica. Eden izmed prebivalcev je namreč v sicer umazani reki Dario našel dragoceno kovino. Gre za zlato, gmota pa je bila težka 75 gramov in vredna 445 ameriških dolarjev. Po tem odkritju zdaj stotine ljudi vztrajno brska po rečnem dnu in išče zlato.

Arhive na plano

V skladu z odločitvijo kalifornijskega zveznega sodišča bo moral ameriški Zvezni preiskovalni urad (FBI) razkriti vse tajne dokumente, ki jih je v 70. letih zbral o britanskem glasbeniku Johnu Lennonu. S tem je sodišče ugodilo zahtevi ameriškega zgodovinarja Jonathana Wienerja, ki si za objavo tajnih dokumentov o Lennonu prizadeva na sodiščih že od leta 1983. Vpogled v okoli 200 strani obsegajoče dokumente je Wiener dobil že leta 1997, deset strani pa je vse doslej ostalo skritih pred javnostjo. Iz tedaj razkritih dokumentov je mogoče razbrati, da so tajne službe glasbenika in njegovo ženo Yoko Ono, ki sta bila oba aktivna nasprotnika vojne v Vietnamu, več let opazovale in jima prisluškovali. Na še nerazkritih straneh pa so po Wienerjevem mnenju poročila britanskih tajnih služb o Lennonu. Wiener, docent zgodovine na neki kalifornijski univerzi, je leta 2000 že izdal knjigo z naslovom Daj mi nekaj resnice: Dokumenti FBI o Johnu Lennonu. V njej je analiziral tedaj dostopne informacije tajnih služb o britanskem glasbeniku, ki je umrl v atentatu leta 1980 v New Yorku.

Na podlagi smrti

Umori so se začeli pred 11 leti, število žrtev pa narašča. Do danes je bilo ubitih že 380 mladih žensk, njihova trupla pa zavržena na meji med Teksasom in Mehiko, ob mestu Ciudad Huares. Drama Ženske iz Huaresa, ki je nastala na podlagi tega dejstva, je postala tako priljubljena, da jo bodo igrali v gledališču Fride Kahlo v Los Angelesu, knjigo Pridelek žensk, ki jo je napisala novinarka časopisa El Paso Diana Washington Valdes, pa bodo natisnili na začetku prihodnjega leta. Upati je, da bodo oblasti končno začele delovati in preprečile nadaljnje umore. Iste tematike so se namreč lotili še štirje umetniki grafito iz Los Angelesa in ustvarili orjaško fresko, posvečeno ubitim ženskam iz Huaresa. Da bi pokazali močna čustva, ki jih izzivajo zločini, in da bi pokazali težak socialni položaj, so uporabili tehniko poparta in tradicionalne mehiske ikonografije. Umetnica in grafičarka Pheba Gleckner je dvakrat odpotovala v Huares, kjer je obiskala družino 15-letne Marie Elene, ene od žrtev umorov.

Nujno zlo

Komunizem je bil v določeni meri nujno zlo za svet in človeka. To misel je izpovedal papež v svoji zadnji knjigi Spomin in kultura, ki je bila predstavljena na mednarodnem knjižnem sejmu v Frankfurtu. V knjigi, v kateri so obravnavani najresnejši problemi sodobnosti in v kateri papež odgovarja na najgloblja človeška vprašanja, pravi, da je bilo po vojni takoj jasno, da bo komunizem trajal dlje kot nacizem. Bilo je, kakor da je to nujno zlo za človeka in za svet. Papež poudarja, da "se v nekaterih konkretnih okoliščinah navzočnost človeškega zla izkaže v določeni meri koristna zato, ker pripravlja razmere za dejanja dobrote". Satane je mogoče, kot je to povedal Goethe v Faustu, označiti kot "del te sile, ki ves čas hoče delati zlo, pa vendar vedno dela dobro". Glede nacizma pa papež pojasnjuje, da v tistem času niso vsi razumeli razsežnosti zla, ki je obstajalo v Evropi, niti tisti ne, ki so bili v njegovem epicentru. Dolgo časa Zahod ni hotel verjeti, da uničujejo Jude. Svobodo je Bog dal ljudem v dar pa tudi v preizkušnjo.

Aleksandrova smrt

Zavojeval je skoraj ves svet in zgradil največji imperij v zgodovini. Toda nenadna smrt Aleksandra Velikega pri 32 letih je za vedno ostala uganka. Nekateri strokovnjaki trdijo, da je umrl zaradi malarije, drugi sklepajo, je bil vzrok njegove smrti trebušni tifus, za katerim je zbolel, ker je jedel okuženo hrano, ali pa je umrl zaradi bolezni jeter. Nova hipoteza pa pravi, da je postal žrtev svoje žene Roksane, ki naj bi ga bila zastrupila s tedaj malo znanim strupom strihninom. Hipotezo o ljubosumni ženi je razvil Graham Phillips, priljubljeni zgodovinar, ki meni, da ga je Roksana pokončala iz maščevanja, ker si je vzel še eno ženo, ali pa zato, ker se je zapletel v homoseksualno zvezo s Hefestionom, ki je prav tako umrl v skrivnostnih okoliščinah. Pri obeh, tako pri Aleksandru kot pri Hefestionu, so se pojavili klasični simptomi zastrupitve s strihninom. Roksana je bila torej ena od redkih, ki so vedeli za smrtonosne lastnosti rastline Strychnos nux vomica. Aleksander Veliki je umrl 13. junija 323 v Babilonu.

Morda pokončani

Raziskovanje paralelnih vrst človeka kaže, da je Homo erectus – vzravnani človek – izumrl šele pred 25.000 leti. To je znatno pozneje, kakor je veljalo do sedaj. Kaže torej, da je Homo erectus v Aziji živel vzporedno s Homom sapiensom na desetine tisoč let. Vrsti sta prišli v sumljivo tesen stik le malo pred izginotjem Homa erectusa. Znanstveniki menijo, da so vzrok za izumrtje neandertalca, ki je v Evropi živel hkrati s kromanjoncem vsaj 30.000 let, prav sodobni ljudje, ki so naredili genocid ali pa so se le bojevali za preživetje. Toda zadnje raziskave se čedalje bolj nagibajo k prvi možnosti. Smo torej bili pleme bratomorilcev, katerih roke so okrvavljene? Ali pa smo se nemara v nekaterih primerih z obema vrstama tudi pomešali in jih postopoma izrinili, ker smo bili pač gensko odpornejši in uspešnejši pri življenju? Za zdaj točnega odgovora še ni. Naša vrsta, Homo sapiens, pa izvira iz Afrike. Ali smo ljudje torej že gensko nagnjeni h genocidnemu vedenju?

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec **brezplačno!**

Plačilo s poloznico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

pošiljati začnete dne: _____

datum rojstva: _____

datum: _____

ulica: _____

podpis naročnika: _____

kraj, poštna št.: _____

Davčni zavezanec: da ne

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: upokojenec invalid brezposeln študent ali dijak

Še to naročilnico se zavežemo, da vam naročilo izročimo najmanj eno leto!
cena: 550 SIT

Afganistanske sobotne predsedniške volitve bi morale biti veličasten dogodek. Ljudje, ki so doslej poznali le diktaturo, tujo okupacijo, državljansko vojno, nazadnjaški teokratski režim in vladavine lokalnih vojaških poveljnikov, so prvič lahko neposredno volili svojega voditelja.

Predsedniške volitve naj bi pomenile prelomen dogodek na afganistanski poti v demokracijo in hkrati k nacionalni enotnosti. Neposredna izvolitev skupnega političnega vodite-

Označevanje prstov volivcev s črnilom naj bi preprečilo vnovično glasovanje: je bilo črnilo mogoče izbrisati?

Žal ni šlo niti brez žrtev, saj so uporniki v času pred volitvami ubili najmanj 12 uradnikov, zadolženih za izvedbo volitev na lokalni ravni. Toda če nasilje ni moglo ustaviti volitev, jim je najbolj usodno škodo povzročila tako banalna podrobnost, kot je črnilo, ki se prehitro izbrise.

Zaradi primitivne evidence volivcev, so morali vsakomur po glasovanju označiti palec s črnilom. Toda ker so ponekod namesto (menda predvidenega) obstojnega črnila uporabili navadno, je bilo mogoče oznako iz-

Nesrečno črnilo

lja naj bi pokazala pripadnost Afganistanecv skupni državi, ki presega lokalne, plemenske in etnične lojalnosti. Hkrati naj bi tudi prelomila s še vedno močnimi tradicijami, v katerih namesto običajnih ljudi odločajo plemenski starešine, verski voditelji (mule) in lokalni vojaški poveljniki in v kateri namesto žensk odločajo moški. Volilna pravica je namreč tokrat pripadla vsem polnoletnim državljanom in državljanom.

"Prva volivka"

Skoraj simbolično naj bi bila prva oseba, ki je oddala svoj glas, devetnajstletna Mokadasa Sidiki v Pakistanu, kamor se je zatekla pred državljansko vojno v devetdesetih letih prejšnjega stoletja. Bila je ena od 740.000 afganistanskih beguncev, ki so se za volitve registrirali v Pakistanu. Še približno pol milijona pa jih je imelo volilno pravico v Iranu. Med 10,5 milijona registriranimi afganistanskimi volivci je bilo dobrih 41 odstotkov žensk, ki sicer tvorijo približno dve tretjini celotnega prebivalstva.

Tudi možnost kandidiranja na volitvah so Afganistanci vzeli resno, saj se je za predsedniško funkcijo, ki po amerškem zgledu združuje ta položaj z vodenjem vlade, potegovalo kar 18 kandidatov. Že pred volitvami so največ možnosti za zmago pripisovali sedanjemučasnemu predsedniku Hamidu Karzaju. Ta reformno usmerjeni pripadnik večinske pašunske etnične skupine

uživa tudi trdno podporo zahodnih držav, ki vidijo v njem poročstvo za presejanje delitev v sedanjem Afganistanu. Toda množica protikandidatov bi lahko pomenila, da bi lahko Karzaj absolutno večino, ki jo potrebuje za zmago, osvojil še v drugem krogu. Med pomembnejšimi nasprotniki lahko najdemo protizahodno usmerjenega Paštuna Ahmada Šaha Ahmadzaja, ki velja za zagovornika religioznega tradicionalizma. Po drugi

neral Abdul Rasid Dostum je Uzbek. Junus Kanuni, prav tako eden od voditeljev Severnega zavezništva, ki je ob podpori ZDA pomagalo poraziti talibane, je Tadžik. Mohamed Mohakik pripada šiitski različici islama in etnični skupini Hazarov.

Zaradi nestabilnih razmer in nasilja so bile parlamentarne volitve, ki bi morale potekati hkrati s predsedniškimi, prestavljene na naslednje leto. To pa tudi pomeni, da morajo etnično raznoliki Afganistanci na pr-

brisati in znova voliti. Za ta problem bi težko krivili neizkušene afganistanske volilne uradnike. Krivda je predvsem na strani Združenih narodov in njihovih predstavnikov, ki volitev, za katere je mednarodna skupnost namenila skoraj 200 milijonov dolarjev, niso mogli izpeljati tako, kot je treba.

Dva od predsedniških kandidatov sta podprla Karzaja, preostalih 15 pa se jih je zaradi škandala s črnilom najprej odločilo za bojkot volitev, nato pa so nekateri svoje stališče nekoliko

• Hamid Karzaj, afganistanski začasni predsednik, ima na volitvah daleč največje možnosti.

• Dr. Masuda Džalal, predsedniška kandidatka: kdaj bo tako tradicionalno družbo lahko vodila ženska?

• Uzbeški general Abdul Rasid Dostum je kot "manjšinski" kandidat lahko računal na podporo le znotraj lastne etnične skupine.

strani je med kandidati tudi pediatrinja iz Kabula dr. Masuda Džalal, ki kot prva ženska, ki se poteguje za najvišji politični položaj v državi, uživa precejšnjo pozornost.

Etnične delitve

Večina najmočnejših kandidatov kaže, da so lokalne in etnične delitve v Afganistanu bistveno večje od strankarskih. Močnejši Karzajevi protikandidati so namreč hkrati pripadniki večjih etničnih manjšin. Ge-

vih volitvah dejansko izbrati eno samo osebo. Če je izbor dober, lahko ta oseba vsaj približno zastopa različne etnične in druge skupine v državi.

Usodno črnilo

Zagotoviti red v času volitev, ki bi preprečil ustrahovanje volivcev, goljufije in druge zlorabe, je bil velik izziv za mednarodno skupnost in za mlado afganistansko oblast, ki se je morala praktično iz nič naučiti temeljev demokratičnih postopkov.

omilili in zahtevali le odpravo napak. Dejstvo, da bi bil Karzaj izvoljen v vsakem primeru, torej tudi brez volilnih nerodnosti, tega problema ne zmanjšuje. Prav legitimnost, ki naj bi mu jo zagotovile volitve, bo namreč bistveno ogrožena, s tem pa je negotova tudi prihodnost afganistanskega demokratičnega razvoja. Zmožnost afganistanskih oblasti in mednarodne skupnosti, da rešijo problem volilnih neregularnosti, bo tako odločilna za afganistansko prihodnost.

Gjyle Vishaj

Avstralski premier
John Howard slavi
volilno zmago.

Fotografije: Reuters

Avstralija po starem

Avstralci se na volitvah prejšnji teden niso odločili za zamenjavo na oblasti. Odnos avstralske vlade do ameriškega vojaškega posega v Iraku ni bil odločilen. Nazadnje so odtehtale domače teme z gospodarstvom na prvem mestu. Prav tu je bila dosedanja liberalno-nacionalna koalicija najmočnejša in premier John Howard bo gladko začel svoj četrti mandat na čelu avstralske vlade.

Petinšestdesetletni Howard, ki vodi vlado že od leta 1996, bo tako na čelu svoje koalicije postal premier z drugim najdaljšim stažem v zgodovini svoje države. Dosegel ne bo le svojega vzornika, ustanovitelja njegove Liberalne stranke, ki je avstralskim vladam predsedoval celih osemnajst let. Po osmih letih na oblasti Howard ni več presenečenje, res pa je, da je mnoge v zadnjih letih preseščal uspeh njegovega političnega sloga.

Ko je leta 1987 prvič nastopal na volitvah kot vodja desnorsredinske Liberalne stranke, je bil poražen. Celo v medijih, ki so bili njegovi stranki sicer naklonjeni, so ga takrat praktično odpisali kot voditelja, saj so presodili, da ga volivci niti ne spoštujejo niti ga nimajo radi, njegova najprepoznavnejša lastnost pa naj bi bila dolgočasnost. Howard je po nekaterih ocenah še danes dolgočasno predvidljiv, vendar se je prav to tako v zadnjih letih kot tudi na tokratnih volitvah izkazalo celo za enega od njegovih adutov.

Irak in volitve

Njegov glavni izzivalec na tokratnih volitvah, več kot dvajset let mlajši in bistveno dinamičnejši Mark Latham na čelu opozicijske Laburistične stranke skoraj ne bi mogel biti bolj drugačen od

Howarda. Čeprav je Latham omilil svoje nastope v primerjavi s prejšnjimi časi, ko je o Georgeu Bushu izjavil, da je "najbolj nesposoben in nevaren predsednik, kar se ga je mogoče spomniti", je ostal ostrejši in bolj polemičen od Howarda, toda za večino Avstralcev hkrati preveč nepredvidljiv in neizkušen, da bi lahko premagal nekoga, kot je Howard.

Je mogoče vojaško podpreti ameriški vojaški poseg v Iraku in po tem ostati na oblasti? Iraška vojna v kombinaciji s terorističnim napadom v Madridu je oblasti že stala nekdanjega španskega premierja Aznarja. Letos caka podoben test ameriškega predsednika Busha, prihodnje leto pa verjetno še njegovega glavnega zaveznika Tonyja Blaira. Čeprav je avstralska vojaška udeležba v Iraku znatno manjša od na primer britanske – Avstralija ima v Iraku ali v njegovi neposredni okolici 850 vojakov –, je Howard najmanj tako trden ameriški zaveznik kot Blair.

Iraška vojna je povzročila v Avstraliji največje proteste po vietnamski vojni, vendar Howardu politično ni posebno škodila. Njegova priljubljenost je sicer nekoliko upadla, vendar je kasneje spet zrastle, verjetno predvsem pod vtisom dejstva, da Avstralija v Iraku ni imela žrtev. Podobno kot prej Španija je tudi Avstralija v zadnjem času doživela teroristični napad, vendar so bile njegove razsežnosti – slo je za napad na avstralsko veleposlaništvo v Džakarti prejšnji mesec – bistveno manjše. Kaže, da so ga tudi avstralski volivci razumeli nekoliko drugače od španskih: ne kot "kazen" za udeležbo v Iraku, ampak kot še en izraz globalne teroristične grožnje, pred katero jih lahko najbolje varuje odločna in hkrati predvidljiva politika, kakršno predstavlja Howard.

• Mark Latham, voditelj opozicijskih laburistov, ni imel pravega upanja proti premierju Howardu.

• Vojaška udeležba v Iraku ni škodovala vladajoči liberalno-nacionalni koaliciji.

Brez strahu pred nepriljubljenimi potezami

Tudi drugače Howard ni politiki, ki bi se pri vsaki politični potezi oziral na lastno priljubljenost. Poleg posega v Iraku so se mnoge druge njegove poteze sprožile odpor dela javnosti in civilne družbe: od strožjega omejevanja glede nošenja strelnega orožja do zmanjševanja nekaterih izdatkov socialne države. S trdim odnosom do beguncev in proslincev za azil si je nakopal ostre kritike organizacij, ki se ukvarjajo z varovanjem človekovih pravic. Odnos do Iraka je bil v volilni kampanji sicer eno glavnih področij, kjer sta se kandidata razlikovala. Howard, ki je znan po tem, da ni niti najmanj obzvaloval svojega tesnega vojaškega sodelovanja z ZDA, je obljubljal, da bodo avstralski vojaki ostali v Iraku vse do takrat, ko jim bo iraška vlada sporočila, da lahko odidejo. Latham je nasprotno obljubljal, da bodo vsi avstralski vojaki v Iraku do božiča že doma. Zanimivo je, da se je zdela ta obljuba napoved neodgovornega ravnanja tudi delu tistih volivcev, ki so posegu v Iraku nasprotovali.

Ugodni gospodarski trendi

Toda čeprav so bile razlike največje glede Iraka, Irak ni bil tema, na podlagi katere bi avstralski volivci presojali Howardovo liberalno-nacionalno koalicijsko laburiste na drugi strani. Avstralce je veliko bolj zanimalo to, kar jih najbolj neposredno zadeva, predvsem gospodarstvo. Tu pa je bil Howard v praktično nedosegljivi prednosti. Avstralija ima gospodarsko rast vsako le-

to, odkar je Howard na čelu vlade. Inflacija je zanemarljiva in brezposelnost nizka, ugodni pa so tudi njeni trendi. Avstralski statistični urad je še nekaj dni

usmerjanje k nevarnostim in krizam, ki so "bliže domu". Terorizem se je Avstraliji res približal, predvsem z napadi v Indoneziji: na otoku Bali, kjer

no vlogo. Laburistični voditelj Latham je zdaj nesporni poraženec volitev, vendar to po mnenju komentatorjev še ne pomeni, da je tudi politično od-

• Protesti proti iraški vojni v Avstraliji

• S trdim odnosom do beguncev si je avstralski premier nakopal kritike.

• Posledice septembrskega terorističnega napada na avstralsko veleposlanstvo v Džakarti, Indonezija: tudi Avstralija je med žrtvami terorizma.

• Glavni Howardov adut je bila avstralska gospodarska uspešnost.

• Avstralske mirovne sile na Vzhodnem Timorju: Avstralija je v zadnjih letih igrala pomembno vlogo pri vzpostavljanju stabilnosti v svoji regiji.

pred volitvami pomembno koristil Howardu z objavo podatkov, da je brezposelnost spet upadla – v septembru je znašala 5,6 odstotka, ustvarjenih pa je bilo 63.500 novih delovnih mest.

Pomembni temi sta bili tudi šolstvo in zdravstvo, kjer sta bila kandidata za premierski položaj razmeroma uravnotežena: oba sta ponujala večmilijardne obljube, ki glede na avstralsko gospodarsko rast verjetno niti niso nerealne. Glede davkov je bil za volivce prepričljivejši Howard, ki je izrecno poudarjal, da obdavčitev v naslednjem mandatu ne bo naraščala, medtem ko Latham glede te teme ni bil tako jasen. Oba kandidata sta namenila veliko pozornost obrambi pred terorizmom. Pri tem je glavna razlika med njima Howardov poudarek na tesnem zavezištvu z ZDA, ki vključuje tudi navzočnost v Iraku, medtem ko je Latham namesto tega ponujal

so bile številne žrtve med Avstralsci, in z napadom na avstralsko veleposlanstvo.

Nove priložnosti za poraženca?

Toda niti opozicijski očitki, da se Howard premalo ukvarja z varnostjo "bliže domu", za volivce očitno niso bili dovolj prepričljivi. Tudi v svoji širši regiji je bila namreč Avstralija v zadnjih letih precej dejavna in učinkovita pri zagotavljanju stabilnosti in varnosti. Omenimo lahko uspešni mirovni operaciji na Vzhodnem Timorju in na Salomonovih otokih, kjer je Avstralija kot regionalna sila odigrala vodil-

pisan. Laburistični stranki, ki je bila po zaporednih porazih že popolnoma demoralizirana, je vrnil novo upanje, tako da je spet postala resnejši tekmeec vladajoči liberalno-nacionalni koalicijski. Nova priložnost se utegne Lathamu ponuditi po odhodu premierja Howarda, ki se bo po tem mandatu ali pa še celo pred njegovim iztekom – po možnosti na višku svoje politične slave – skoraj zanesljivo upokojil. Če mu Latham zdaj ni bil dorašel, pa bo lahko predstavljal zelo resen izziv za Howardovega naslednika.

Gjyle Vishaj

RUMENE STRANI

SLOVENIJA TEL

INTER MARKETING

www.rumenestrani.com

intervju

Fotografiji: Dane Kozarić

Je avtor več knjig in okrog 200 strokovnih in znanstvenih člankov in referatov, ki so bili objavljeni v osmih jezikih. Njegovo ožje strokovno področje pokriva ekonomsko demografijo, ekonomsko statistiko in ekonomiko dela. Na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani predava predmete s tega področja, od začetka oktobra pa predava tudi ekonomiko dela v javni upravi na Fakulteti za upravo.

Spomladi so v javnost prišli podatki, ki so pokazali, da rodnost v Sloveniji še naprej upada. Leta 2003 smo bili priče rekordno nizki rodnosti, saj se je rodilo samo 17.321 živorojenih otrok. Ali Slovincem grozi izumrtje?

Na ozemlju današnje Slovenije rodnost upada že od konca 19. stoletja. V času demografskega prehoda, ki se je pri nas končal približno v drugi polovici 50. let, je padanje rodnosti povzročila splošna modernizacija kot posledica vsestranskega napredka današnjih razvitih držav. Pred demografskim prehodom je ženska v povprečju rodila 5 do 7 otrok, po prehodu pa okrog 2 v svoji rodni dobi. V Sloveniji sta nato sledili dve desetletji (1961–1980), ko se je rodnost ohranjala približno na ravni preprostega obnavljanja prebivalstva ali celo nekaj više. Zaradi ugodne rodnosti in pozitivnih netomigracij je prebivalstvo Slovenije v tem času doseglo eno svojih najhitrejših rasti v zgodovini. Nekateri strokovnjaki iz nekdanjih jugoslovanskih republik, ki so se že takrat srečevale z resnimi demografskimi težavami, so v Sloveniji videli neke vrste Francijo, ki ji je uspelo zagotoviti zdravo in nemoteno obnavljanje prebivalstva. Ugodne demografske razmere pa so se začele na začetku 80. let spreminjati v čedalje globljo demografsko krizo. Ta se bolj kot v številu živorojenih vidi v naraščajočem negativnem naravnem prirastku prebivalstva po letu 1997 in v tem, da ženska pri nas v rodni dobi v povprečju rodi samo še okrog 1,2 otroka. V demografskem modelu s tako rod-

znatno omiliti. Pogosto se to zgodi na zelo inovativen način, ki ga je težko predvideti.

Okoli leta 1970 se je v Sloveniji rodilo skoraj 30.000 otrok, danes skoraj za pol manj. Kje so glavni vzroki za tako drastično zmanjšanje rodnosti?

Vzroki so številni, raznovrstni in bolj ali manj podobni v številnih razvitih državah. V kratkem odgovoru jih je praktično nemogoče naštet in še manj razložiti. To kaže tudi dejstvo, da se zmeraj nimamo dobre in dovolj široko sprejete teorije rodnosti. Morda bi lahko rekli, da so vzroki v sodobnem načrtovanju rojstev, ki je postalo splošno sprejet način življenja velike večine prebivalstva, ter načinih in sredstvih, ki ga omogočajo. Vendar je treba pojasniti dejavnike, ki vplivajo na načrtovanje rojstev. Ti so ekonomski, družbeni, psihološki, kulturni, antropološki in biološki. Najpomembnejši med njimi so verjetno tisti, ki povzročajo pozno osamosvojitve mladih od staršev, dolgotrajno solanje in splošno vključevanje fantov in deklet na trg dela, (pre)velika pričakovanja in zahteve, ki morajo biti izpolnjeni, da se mladi sploh odločijo za rojstvo otrok, ki za povrh še konkurirajo z zmeraj številnejšimi in raznovrstnimi možnostmi porabe (nizkega) dohodka mladih (potencialnih) staršev. Ti v sodobni družbi pri skrbi za otroke pogosto ne morejo računati na pomoč širše družine. Pomoč države pa je največkrat premajhna, negotova ali pa v neprimerni obliki. In še nekaj,

ta 1990 in s tem povezane družbeno-socialne spremembe?

Deloma verjetno tudi. To je mogoče utemeljiti s hitrejšim poglobljanjem demografske krize v večini evropskih nekdanjih socialističnih držav kot v Evropi zunaj nekdanjega socialističnega bloka. Vendar je sprememba sistema pomembna v kombinaciji s številnimi drugimi spremembami.

Kaj pa dosedanja vladna politika? Nekateri menijo, da bi lahko vlada storila več na področju družinske politike predvsem s tem, da bi omogočila ustrezne razmere, ki bi pripomogle k temu, da bi se mladi pari (laže) odločali za otroke.

Slovenske vlade in politika na splošno bi morale storiti veliko več, in to ne le na področju družinske politike. Največja napaka je bila predolgo zanemarjanje poglobljanja demografske krize, čeprav smo strokovnjaki nanjo opozarjali od vsega začetka in napovedali njeno zaostrovanje. Še posebej si negativno oceno zaslužijo vladajoči v zadnjih desetih letih, saj so onemogočili še tiste pobude, ki so v prvi polovici 90. let nastajale. V zadnjem mandatu je bila vlada kljub opozorilom še posebej ignorantska. Hkrati pa se je naslanjala na feministično in levičarsko obarvane raziskave, ki demografskih problemov niti dobro ne razumejo, ter povsem zanemarila dobre prakse številnih razvitih držav, opozorila in predloge vrste domačih strokovnjakov in celo prizadevanja in priporočila OZN. Slovenija potrebuje celovito demografsko politiko vsaj v podobnih okvirih, kot je že dolgo navzoča v Franciji. Če bi tako politiko začrtali v 70. in v začetku 80. let in jo izvajali in bogatili, bi imeli danes veliko boljše demografske razmere.

Veliko se govori, naj bi "izpad" domačega prebivalstva nadomestili z uvozom priseljen-

V Sloveniji je treba povečati rodnost

Pogovor z
dr. Janezom
Malaičičem

nostjo bi prebivalstvo upadalo po povprečni letni stopnji okrog 1,5 odstotka in bi se razpolovilo v približno 45 letih. Čeprav s tem modelom ni primerno računati, kdaj bi prebivalstvo Slovenije izumrlo, nam model kaže zelo resno demografsko krizo, v kateri je Slovenija. O izumrtju verjetno ni smiselno govoriti, ker se družba prej ali slej odzove in poskuša krizo odpraviti ali vsaj

današnji rod mladih staršev v nasprotju s prejšnjimi rodovi postavlja v središče svojega življenja pričakovanja in cilje, ki dajejo večji pomen kariere, gmotni blaginji in poklicnim dosežkom, bistveno manjšo težo pa potomstvu.

Je eden izmed vzrokov tudi sprememba družbenega sistema, ki smo ji bili priče le-

cev. Priseljavanje naj bi slonelo predvsem na uvozu ljudi z območja nekdanje Jugoslavije, o čemer piše Strategija razvoja Slovenije, ki jo je pripravila dosedanja vlada. Nekateri svarijo, da to ni dobro, saj je v največjih članicah EU imigrantov med 5 in 8 odstotkov, v Sloveniji pa je delež priseljencev že danes veliko večji.

Podatke o deležu imigrantov med država- »

» mi je zelo težko primerjati, ker le-te vodijo različne politike naturalizacije. Res pa je, da Slovenija spada med tiste evropske države, ki imajo velik delež priseljencev. Vendar tega ne bi smeli povezovati s prihodnjimi migracijami. Prav tako ne bi imelo nobenega smisla naše prihodnje imigracije kakor koli vezati na območje nekdanje Jugoslavije. Veliko pomembnejše so druge stvari. Z vstopom v EU so se razmere na migracijskem področju bistveno spremenile. Še bolj se bodo spremenile, ko bomo postali del schengenskega sporazuma. Najpomembnejše pa je, da bo tako Slovenija kot Evropa v prihodnje potrebovala vse več imigrantov. Projekcije prebivalstva kažejo, da se te številke že v prihodnjih desetih letih zelo hitro povečajo. Pri tem je treba upoštevati, da potrebujemo izobražene priseljence, saj za neizobražene ne bo dela. Za take pa bo velika konkurenca med razvitimi državami. Zato bodo ljudje šli tja, kjer bodo blaginja, razvoj in možnosti za osebni razvoj večje. Že danes so to pogosto ZDA in ne Evropa. Pa še nekaj, tako Slovenija kot EU bosta morali veliko investirati v človeški kapital priseljencev, saj bodo ti prihajali pogosto iz revnih in nerazvitih držav, kjer ni dovolj sredstev za takšne investicije.

Pred časom ste v enem izmed člankov postavili vprašanje, zakaj naj bi države sploh sprejemale imigrante. Zakaj torej?

Vprašanje je bilo bolj retorično in poenostavljeno. Hipotetično se je mogoče postaviti na stališče, da bi, ceteris paribus, npr. v Sloveniji bolje živelo pol milijona ljudi, ki bi imeli na voljo sedanji obseg kapitala, bruto domačega proizvoda in ozemlja kot sedanjih 2 milijona ljudi. Vendar je realno življenje mnogo kompleksnejše. Kaj takega v resnici sploh ni mogoče. Čeprav Evropi/EU že danes pravijo trdnjava, sama sploh ni sposobna omejiti priseljevanja. Enako lahko rečemo za Slovenijo. To še veliko bolj velja na dolgi rok. Na kratko: Sloveniji in EU so mladi, sposobni in izobraženi imigranti potrebni predvsem za uresničevanje razvojnih ciljev. To pa so v preteklosti veliko bolj spoznali v ZDA, kjer so razvili globalni selekcijski mehanizem, ki je odkrival talente in jih usmerjal na podiplomske in doktorske študije v ZDA. Ker sedanje poostrene razmere vizumskih režimov v ZDA omejujejo tudi dotok mladih talentov, so čedalje glasnejše kritike, da to škoduje interesom ZDA. Sam ne vidim nobenega razloga, da enaka logika ne bi veljala tudi za Evropo.

Po drugi strani pravite, da kulturni, socialni, politični in varnostni razlogi bolj nasprotujejo imigracijam, kot jih podpirajo.

Izraženo stališče je treba razumeti relativno.

Pomoč države je največkrat premajhna, negotova ali pa v neprimerni obliki. Poleg tega pa današnji rod mladih staršev v nasprotju s prejšnjimi rodovi postavlja v središče svojega življenja pričakovanja in cilje, ki dajejo večji pomen karieri, gmotni blaginji in poklicnim dosežkom ter bistveno manjšo težo potomstvu.

Vsaka družba se mora zavedati, da so z migracijami in z imigracijami še posebej povezane pozitivne in negativne stvari. Prve je treba krepiti, druge pa preprečevati. Imigranti so pogosto revni, neizobraženi, brezposelni, diskriminirani, getoizirani ipd. Lahko se razvijejo priseljenko obarvane in mednarodno povezane kriminalne združbe. Zato so pogosto varnostni problem, saj se ob naštetih lastnostih nekateri

Pri plačah vodilnih pri nas ni toliko problem njihova višina kot dejstvo, da so premalo odvisne od uspešnosti podjetij ali drugih organizacij.

imigranti obrnejo proti družbi, v katero so prišli. Ne glede na vse to pa bodo morale razvite in druge države v prihodnje najti poti, ki jim bodo omogočile primerno integracijo imigrantov. Ne smemo pozabiti, da se pri tem razvijajo in postavljajo čedalje višji mednarodni standardi pa tudi same migracije zaradi nastajanja "globalne vasi" že dolgo niso več tisto, kar so bile še pred sto leti. Mobilnost se na splošno povečuje, zato ne smemo pričakovati, da bomo preprosto uvozili imigrante, ki bodo pri nas ostali in nadomestili izpad rodnosti. Njihov prihod bo lahko tudi samo začasen in morda spekulativen, zato je treba v Sloveniji povečati rodnost.

Pri tem je verjetno velik problem, v kolik-

šni meri so se priseljenci pripravljani vključiti v slovensko družbo. Zdi se, da je to še bolj aktualno v Zahodni Evropi, kjer imajo na primer v Franciji težave z naglavnimi rutami in podobno. Kako naj se ob tem obnaša Slovenija, ki je sedaj del EU?

Odnosi med domačini in imigranti so zmeraj kompleksni in pogosto tudi konfliktni. Potrebno je prilagajanje z obeh strani. V branje priporočam knjigo Teda Morgana On Becoming American, Paragon, New York 1978. Danes se v Evropi pogosto zdi, da imigranti izkoriščajo demokratičnost sekularnih evropskih družb za uvoz nekaterih arhaičnih družbenih praks in norm v Evropo. Evropejci moramo jasno povedati, da za nas ni sprejemljivo ločevanje (segregacija) moških in žensk v javnih kopalnicah, vrtcih, solah, policiji, vojski in na drugih javnih mestih, spolno pohabljanje žensk, prinašanje sovražstva med npr. Arabci in Judi, Turki in Kurdi, Tutsiji in Hutujci, pa tudi ne uvoz radikalnih muslimanskih idej, ki jih pogosto širijo v muslimanskih državah izobraženi muslimanski pridigarji. Za človekove pravice in demokratične vrednote pa smo odgovorni tako nemigranti kakor imigranti. Slovenija mora pri tem spoštovati sodobne demokratične in mednarodno uveljavljene standarde.

V Sloveniji smo imeli parlamentarne volitve. Kot kaže, bodo novo vlado sestavljale večinoma druge stranke kot doslej. Kaj bi morala storiti nova vlada, da bi ustavila trend upadanja rodnosti?

Predvsem bi se morala zavzemati ali celo bojevati za uveljavitev družbene norme vsaj dveh ali celo dveh do treh otrok na družino (žensko). Dokler se takšna norma ne bo uveljavila, demo-

grafske krize v Sloveniji ne bo mogoče odpraviti. To pa je izrazito dolgoročen cilj, ki daleč presega mandat ene vlade, hkrati pa so dosedanje vlade že veliko zamudile, kar še otežuje in odmika doseganje cilja. Poleg tega je zelo pomembno, da jasno določi dolgoročne prednostne naloge. V temelju je treba oblikovati in dosledno izvajati kompleksen sistem ukrepov in aktivnosti, ki bodo pomagali oblikovati družinam in rojevanju naklonjeno okolje. Posebej je treba pomagati družinam z večjim številom otrok. Kaže pa tudi racionalizirati in poceniti sistem predšolskega varstva in vzgoje otrok. Nadaljnje naštevanje na tem mestu ni mogoče, treba pa je upoštevati demografski moment, ki bo v prihodnjih letih še sam pripomogel k nizkemu šte-

vilu živorojenih otrok. Zato je treba postaviti cilj v obliki družbenih reproduktivnih norm.

Na ekonomski fakulteti poleg demografije predavate še ekonomiko delovne sile oziroma trga dela. V Zahodni Evropi poskušajo podaljševati delovni čas. V Sloveniji verjetno potrebe po tem ni, saj smo ostali pri štirideseturnem delovnem tednu. So se v nekaterih evropskih državah pred leti prengalili, ko so uzakonili 35-urni delovni teden?

Evropski delovni čas je v splošnem veliko krajši kot delovni čas v ZDA in razvitih azijskih državah. Malo poenostavljeno lahko za Evropo (EU) navedemo okrog 1.500 (z nekaj izjemami, npr. V. Britanija), za ZDA okrog 1.800 in za razvite azijske države celo čez 2.000 delovnih ur na leto. Tako velike razlike niso posledica razlik v produktivnosti, ampak predvsem specifičnega zgodovinskega razvoja, političnih odločitev, moči sindikatov, kulturnih razlik ipd. Razlike čedalje bolj ogrožajo konkurenčno sposobnost podjetij in gospodarstev v Evropi, kar velja tudi za Slovenijo. Zato lahko pričakujemo, da bodo procesi globalizacije te razlike zmanjšali. Kar pa se tiče francoske uzakonitve 35-urnega delovnega tedna, je danes povsem jasno, da je bila napaka. V času, ko je edini zakon, ki ga priznava trg, fleksibilnost, se administrativno predpisovanje istega kopita vsem – od direktorjev multinacionalk do delavcev za tekočim trakom – ne more končati dobro.

Opozarjate, da se razlike v delovnem času neposredno pokažejo v razlikah v povprečnih dohodkih evropskih in ameriških zaposlenih. Po vaših podatkih naj bi bili dohodki v ZDA za tretjino višji kot v Evropi. Verjetno vzrok ni samo v daljšem delavniku?

Vzroki so gotovo kompleksnejši in tudi razlika je zaradi neprimerljivosti podatkov le ocenjena. V ZDA ljudje prej vstopajo na trg dela in kasneje izstopajo, že dalj časa imajo znatno nižjo brezposelnost ipd. Kljub vsemu pa ostaja dejstvo, da večina ljudi v sodobni družbi živi od svojega dela in z več dela poveča svojo gmotno blaginjo. Ta je v Evropi v povprečju nedvomno nižja kot v ZDA. Zdi se celo, da Američani bolj cenijo delo in dohodek, Evropejci pa prosti čas. Vendar so evropski trgi dela preveč zakonsko regulirani in Evropejci bistveno bolj obdavčeni kot Američani, da bi lahko preprosto pritrdili trditvi v prejšnjem stavku. Pretirana obdavčitev zmanjšuje spodbude za delo in s tem povzroča zniževanje bruto domačega proizvoda.

Bi bilo mogoče na podlagi ameriškega zgleda tudi v Sloveniji povečati plače?

Nedvomno. Z več dela bi se marsikje dalo povečati proizvod in dohodek. Vendar to ni re-

sept za vse. Ne gre pa tudi samo za plače. Pogosto so lahko ogrožena delovna mesta in zaposlitev delavcev, saj delodajalci ob previsokih stroških dela selijo proizvodnjo v države z nižjimi stroški dela. Naše težave so razmeroma nizka produktivnost, tehnološka zaostalost, pomanjkanje inovativnosti, podjetniške prodornosti ipd. Vsega tega pa se z delovnim časom ne da reševati.

V času volilne kampanje (in tudi pred tem) se je pri nas precej govorilo o nizkih in najnižjih plačah, ki praktično ne omogočajo normalnega preživetja. Nekateri menijo, da imajo na drugi strani posamezni vodstveni kadri tako v javni upravi kot v gospodarstvu previsoke plače. Se strinjate z njimi?

Pri plačah vodilnih pri nas ni toliko problem njihova višina kot dejstvo, da so premalo odvisne od uspešnosti podjetij ali drugih organizacij. Zaradi tega so pogosto premalo stimulative za doseganje čim boljših rezultatov in posledice čuti celotna družba. Razlike v plačah, do-

V tržnem, konkurenčnem in odprtem gospodarstvu lahko sindikati kaj malo izbojujejo za svoje člane. Njihova moč pa se poveča tam, kjer se konkurenca zmanjša.

hodkih in premoženju so zmeraj vroča tema. Pri nas so se v času tranzicije povečale, vendar so večinoma še zelo daleč od tistih, ki jih poznajo v svetu. Zavedati se moramo, da so razlike potrebne za stimuliranje ljudi za čim večje dosežke v življenju. Spodbude za delo so pri nas prej prenizke in zanemarjene kot na primerni ravni. Nizke in najnižje plače pa so (pogosto) posledica prenizke usposobljenosti in produktivnosti, saj se je v Sloveniji vse do 90. let premalo vlagalo v človeški kapital. Najslabše izobraženi del našega prebivalstva se je nekako znašel v nepravem času. To je čas vseživljenjskega izobraževanja in usposabljanja. Ti ljudje pa se nikoli v življenju niso naučili učiti se in se pogosto niti danes ne učijo.

Za nami je stavka slovenskih novinarjev, v kateri so se ti zavzeli za nacionalno kolektivno pogodbo. Vi na drugi strani v enem izmed člankov, ki ste jih pred časom objavili v poslovnem dnevniku, pravite, da bi bilo nujno, "da se Slovenija odpove splošno veljavnim, neselektivnim in vse zavezujočim kolektivnim sporazumom". Zakaj?

Zato ker je v Sloveniji treba bistveno sprotiti delovanje trga dela in našo institucionalno ureditev prilagoditi sodobni teoriji in filozofiji zaposlitvenih razmerij. V teh implicitnih pogodbenih razmerjih so pomembna ekonomska tveganja, medsebojne odgovornosti med delodajalcem in delojemalcem pa tudi med delojemalci

samimi, trdnost vezi med osebo in delom ipd. Vsega tega v kolektivnih in še manj v splošno veljavnih kolektivnih pogodbah ni mogoče reševati. Kolektivne pogodbe so po svoji naravi zanižanje trga dela. Če jih iz političnih razlogov ne moremo odpraviti, jih je treba temeljito decentralizirati in čim bolj spustiti na raven podjetij.

Zdi se mi, da ste precej kritični do sindikatov, ki po vašem mnenju, če poenostavim, s svojo dejavnostjo zmanjšujejo konkurenčnost slovenskega gospodarstva in s tem možnosti za hitrejši gospodarski razvoj. Se morda motim?

Moja kritika izvira iz sodobne ekonomske teorije. V tržnem, konkurenčnem in odprtem gospodarstvu lahko sindikati kaj malo izbojujejo za svoje člane. Njihova moč pa se poveča tam, kjer se konkurenca zmanjša ali celo nastanejo monopolne oziroma oligopolne razmere. V takih razmerah sindikati izbojujejo svojim članom sindikalni dodatek, ki ga mora nekdo plačati. To pa so potrošniki, brezposelni, davkoplačevalci ipd.

Na agregatni ravni se to kaže v nižji konkurenčnosti gospodarstva in počasnejšem gospodarskem razvoju, kar še posebej izrazito velja za Slovenijo, ki je med sindikatom najbolj naklonjenimi državami, saj je pravico do sindikalne organiziranosti in stavke (nepremišljeno) zapisala celo v ustavo. V sodobnih razmerah izrazite globalizacije nas bo zaradi tega še bolela glava.

Pred volitvami se je veliko govorilo tudi o pokojninah, še pred tem pa so poslanci izglasovali ustavno pravico do pokojnine. Vi ste do tega precej skeptični.

To je edina drža, ki preostane kritično razmišljajočemu strokovnjaku. V razmerah poglobljanja demografske krize in pretiranega staranja prebivalstva je pri nas in v drugih razvitih državah čedalje težje zagotavljati izplačevanje pokojnin. Reforme pokojninskih sistemov postajajo stalnica. Avstrijci uvajajo obrazec 45 (let plačevanja prispevkov) – 65 (starost ob upokojitvi) – 80 (odstotkov plače je pokojnina). V Sloveniji med tistimi, ki odločajo, takih diskusij še ni. Namesto tega poslušamo pomirjevalne izjave, ki so skregane z realnimi pričakovanji, in nove obljube. Od politikov bi pričakoval, da se zavedajo prihajajočih težav in dejstva, da ne bodo mogli izpolniti obveznosti do prihodnjih upokojencev, ki temeljijo na preteklih obljubah politikov. V takih razmerah ni modro dajati novih obljub, kar ustavna pravica do pokojnine nedvomno je.

Metod Berlec

V Zavodu sv. Stanislava si lahko ogledate razstavo akademske slikarke Mire Uršič z naslovom **Slikarska čebeljarna in komentarji**. Slikarka je v eni izmed svojih pesmi zapisala: **Če bi bila slikarka, po platnu mi barve bi brstele.** Oglejte si, kako v resnici brstijo njene barve!

Mira Uršič je avtorica, ki nas vselej znova nagovarja z gostobesednimi likovnimi zgodbami, v katerih prepoznavno in izrazito odigrava svojo vlogo tudi barva. Likovna kritičarka in umetnostna zgo-

Brstenje barv

dovinarica Anamarija Stibilj Šajn pravi, da "njena paleta resnično brsti, prekipeva v živosti, v čutnem naboju, v simboličnem in metaforičnem dihu. Naravo posnemajoči barvni temelji se oplajajo v osebnih, čustveno zaznamovani

interpretaciji in tako odslikavajo tudi slikarkino stanje duše..."

O umetnici ...

MIRA URŠIČ (ŠPAROVEC) se je rodila 16. julija 1950 v Mariboru. Otroštvo je preživela v Be-

nediktu v Slovenskih goricah. Po končani gimnaziji v Mariboru je v letih 1969–1974 študirala slikarstvo na Akademiji likovne umetnosti v Ljubljani. Diplomirala je pri profesorju Janezu Berniku. Od leta 1974 živi in deluje s statusom samostojne likovne

umetnice v Ljubljani, od tedaj dalje tudi samostojno razstavlja, največ v Ljubljani. Leta 1997 je razstavljala v Wiesbadnu. Sodeluje na skupinskih razstavah in na slikarskih kolonijah. Za uspešno likovno ustvarjanje je prejela že več priznanj in nagrad. **B. K.**

Na kratko

Knjige v Frankfurtu

Pretekli teden je svoja vrata odprl frankfurtski knjižni sejem, letos že 56. Sejem je slavnostno odprl nemški kancler Gerhard Schröder. Kancler je pozval k dialogu med arabskim in zahodnim svetom in v zvezi z islamskimi državami zavrnil tezo o "boju kultur". Generalni sekretar Arabske lige Amr Musa je v svojem nagovoru pozval Zahod z besedami: "Stopimo skupaj proti silam mraka, nasilja in zatiranja." Arabski svet je namreč častni gost sejma, na katerem se predstavlja 17 od 22 držav članic Arabske lige. V literarnem nagovoru je egiptovski Nobelov nagrajenec za književnost Nagib Mahfus obžaloval, da se Zahod za arabsko kulturo zanima šele tedaj, ko občuti, da Vzhod ogroža njegovo varnost. Govor 92-letnega Mahfusa, ki iz zdravstvenih razlogov ne more potovati, je na sejmu prebral njegov prijatelj Mohamed Salmavi. Na največji svetovni razstavi knjig je zbranih 6.691 razstavljalcev iz 111 držav s približno 350.000 knjižnimi naslovi. Organizatorji sejma pričakujejo približno 180.000 obiskovalcev iz knjigotrške panoge. Slovenski založniki in tiskarji, ki od leta 1991 na sejmu pripravljajo skupen nastop, razstavlajo v hali 5.0 na razstavnem prostoru C910, velikem 200 kvadratnih metrov. Pod okriljem Gospodarske zbornice Slovenije sodeluje 24 razstavljalcev, od tega 19 založb in pet tiskarn. Slovensko literaturo po izboru Stritarjeve nagrajenke Lucije Stepančič predstavljajo Marjan Strojjan, Uroš Zupan, Aleš Šteger, Brane Mozetič, Cvetka Lipuš, Evald Flišar, Dušan Šarotar, Mojca Kumerdej, Feri Lainšček in Marko Uršič.

Vaja pod nadzorom Petra Zlobca

Snemanje v studiu

Peter Zlobec, Brane Šturbej, Nataša Barbara Gračner in Ljerk Belak

Radijske "Ure v aprilu"

Na tretjem programu Radia Slovenija – programu ARS – od 4. oktobra naprej predvajajo radijsko nanizanko *Ure v aprilu*. Pri-sluhnite odsevu našega bivanja ob začetku 2. svetovne vojne.

Radijska nanizanka *Ure v aprilu* poleg Miltonovega Izgubljenega raja in Finžgarjevega Pod svobodnim soncem predstavlja enega izmed treh velikih projektov Uredništva kulturno-umetniškega programa Radia Slovenija v tem letu. Režiser nanizanke je Peter Zlobec, poleg Nataše Barbare Gračner, ki je interpretinja glavne ženske vloge, pa v igri nastopajo tudi Ivanka Mežan, Zlatko Šugman, Gašper Tič, Ljerk Belak, Branko Šturbej, Igor Samobor, Polona Juh in mnogi drugi.

Odsev našega življenja

Poslušalci Radia Slovenija lahko radijsko igro spremljajo v oddaji Radijski roman, in sicer vsak delavnik ob 18. uri do vključno do 6. novembra tega leta. Nanizanko v 30 delih je po romanu Mire Mihelič *April* za ra-

dio priredil Peter Zlobec. Dogajanje v njej je postavljeno na začetek 2. svetovne vojne in predstavlja odsev našega bivanja v takratnem prelomnem času, ko je prihajalo do propada meščanstva oziroma zatona stare Evrope.

Peter Zlobec je ob predstavitvi projekta dejal: "Romana April in *Ure* mojih dni sem prebral že pred mnogimi leti in sem sprva želel narediti film. Pred dvema letoma sem knjigi znova prebral in se odločil, da bom napisal radijsko igro. Pritegnila me je predvsem polifonija čustev, ki segajo od ljubezni do sovraštva. Pri pisanju radijske igre sem ostal zvest tako likom, odnosom med njimi kot tudi zvokom takratnega časa. Prav posebej smo se potrudili, da smo z različnimi zvočnimi efekti in glasbo pričarali ambient takratnega časa." **B. K.**

Na kratko

Pridih latina

V Ljubljani v teh dneh poteka slovensko-mehiški festival Con sabor latino, ki v jesensko prestolnico vnaša ogromno španskega temperamenta in razpoloženja.

Glavna ideja festivala Con sabor latino, ki se je začel že prejšnji teden in bo trajal do 16. oktobra, je predstaviti mlade in hkrati priznane talente iz različnih sfer kulturnega delovanja, pri tem pa zblížati ustvarjalce in kulturnike obeh držav. Festival je pripravila organizacija Biografia oziroma njen idejni vodja Oscar Leonel Ruiz-Ramirez, eden od sodelujočih pesnikov, ki sicer končuje doktorat iz jedrske kemije na inštitutu Jožefa Stefana. Festival na različnih ljubljanskih lokacijah ponuja literarne dogodke, slikarske in fotografske razstave, glasbo, ples, film in razprave. Ruiz-Ramirez je pripeljal sedem mehiških avtorjev – tri pesnike in štiri pisatelje, med katerimi so trije dobitniki ugledne mehiške nagrade premio nacional de poesia. Slovenski avtorji, sodelujoči na festivalu, pa so Dane Zajc, Tomaž Šalamun, Alojz Ihan, Aleš Steger, Gregor Podlogar, Primož Čučnik in drugi. Mehiška revija Reverso (Guadalajara) je na svojih straneh v povezavi s festivalom že namenila prostor predstavitvi slovenskih pesnikov. Ruiz-Ramirez načrtuje objavo antologije slovenske poezije v španščini za južnoameriški trg, ki je že v pripravi, prav tako tudi tri publikacije slovenskih avtorjev v španščini. Predstavljeni avtorji bodo sodelovali na največjem južnoameriškem knjižnem sejmu Feria Internacional del Libro de Guadalajara, s čimer želijo doseči svojo prepoznavnost ne le v Mehiki, ampak tudi v drugih špansko govorečih državah Latinske Amerike. **B. K.**

GOOD VIBRATIONS
107.8 MHz
RADIO
VELENJE
www.radiovelenje.com
Naš čas, d.o.o., Kidričeva 2a, Velenje
tel. 03/ 897 50 03, fax: 03/ 5869 263

Na velikem odru Mestnega gledališča ljubljanskega je v začetku oktobra zaživela odlična drama Johna Osborna o "generaciji jeznih mladeničev" z naslovom *Ozri se v gnevu*. Besedilo je prevedla Darja Dominkuš, uprizoritev pa režira filmski režiser Janez Lapajne.

Petindvajsetletni Jimmy Porter, ki prihaja iz revnega angleškega nižjega sloja, živi s svojo ženo Alison, hčerko starega polkovnika, v podnajemniškem stanovanju.

Nekega nedeljskega popoldneva skupaj s prijateljem Cliffom "pa-

V glavni vlogi nastopa gostujoči igralec Grega Zorc.

Ozri se v gnevu

sejo dolgčas". Jimmy se Alison pritožuje, kako ga njeni bogati starši nikoli niso sprejeli, in nad ignoranco ljudi. Ko se s Cliffom za šalo stepeta, pri tem podreta likalno mizo. Alison se opeče, zato se skregata in Jimmy užaljen odide. Alison zaupa Cliffu, da je noseča, Jimmyju pa se boji povedati za otroka.

Ko Alison pokliče njena prijateljica Helena Charles, gledališka igralka, jo Alison povabi v njihovo sta-

nekega večera odločita iti v cerkev, kar pa Jimmyja zelo razburi in na dan spet privrejo vsi njegovi očitki o Alison in o njeni družini. Loti se tudi Helene. Isti večer Jimmyju sporočijo, da prijateljeva mama, na katero je zelo navezan, umira. Želi jo obiskati skupaj z Alison, toda ona gre vseeno s Heleno v cerkev, naslednji večer pa odide z očetom. Ko se Jimmy vrne, najde Alisonino sporočilo, Helena pa mu pove,

no ko se odpravljajo ven, se vrne Alison. Pove, da je izgubila otroka. Jimmy jo ignorira. Helena ga prosi, naj se ne vede tako, in mu pove, da odhaja, a ne zaradi Alison.

Avtor drame

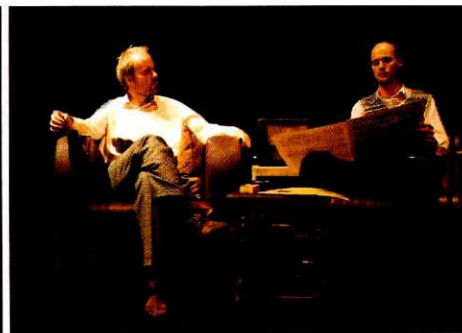
Angleški dramatik John Osborne (London, 1929–1994, Shropshire) je otroštvo preživel v revščini. Ko je bil star 16 let, so ga izključili iz šole, nato pa je opravljal različna dela.

učeval mlade igralce. Pisal je predvsem grenko satirične drame o nasprotjih sodobne družbe, naperjene zoper meščanske konvencije, svetohlinstvo, korupcijo. Njegovi junaki se upirajo vsemu, kar jih obkroža, vendar njihov upor ni utemeljen v ideji o alternativni, boljši družbi in zato nazadnje vsi spet pristanejo v istih konvencijah.

Drama *Ozri se v gnevu* je njegovo najuspešnejše delo; po tem

Nova drama v MGL

novanje, to pa Jimmyju ni pogodu. Po dveh tednih Alison pove Heleni, kako se Jimmy vede do njenih staršev in drugih družinskih prijateljev – zanj je to bitka nižjega sloja proti bogatim. Helena piše Alisoninu očetmu, naj pride po hčerko.

Helena in Jimmy se neprenehoma kregata. Alison in Helena se

da je Alison noseča. Jimmy je jezen in žaljiv, zato mu primaže klofuto. Takrat ga premaga bolečina in iz obupa zakriči. Helena mu odmakne roke, s katerimi si je zakril obraz, in ga strastno poljubi.

Nekaj mesecev kasneje se skupaj dolgočasijo Cliff, Jimmy in Helena, ki Jimmyja zapušča. Rav-

Kratek čas je delal kot novinar pri strokovnih glasilih, kot so *Gas World*, *Nursery World* in *The Miller*, nato pa se je leta 1948 v Empire Theatre v Sheffieldu v vlogi Gospoda Burrellsa v drami *No Room at the Inn* prvič preizkusil kot igralec. V potujoči igralski skupini je sodeloval tudi kot asistent režiserja in po-

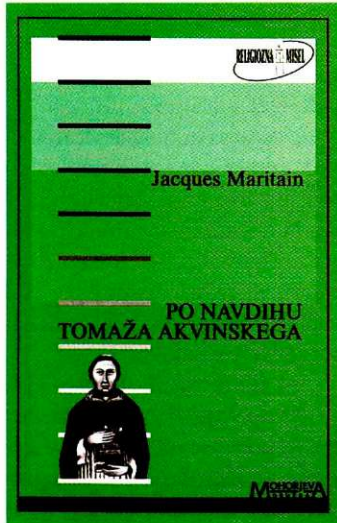
dramskem delu je vsa podobno usmerjena generacija mladih angleških pisateljev v 50. letih preteklega stoletja dobila ime "jezni mladeniči". V glavni vlogi Jimmyja Porterja nastopa gostujoči igralec Grega Zorc, v drugih vlogah pa Jaka Lah, Jana Zupančič, Mojca Funkl in Janez Starina.

Barbara Kavtčnik

Jacques Maritain

Mohorjeva družba Celje

Knjiga *Po navdihu Tomaža Akvinskega* prinaša dve razčlenjeni temeljni poglavji – o Bergsonu in Tomažu Akvinskem pa o biti in bivajočem – iz bogate dediščine največjega sodobnega krščanskega filozofa. Zapustil je bogato duhovno dediščino, saj je v več kot 60 knjigah, ki so vsaj deloma prevedene v 20 jezikov, obdelal vsa temeljna področja filozofije.

Njegova filozofija je pristna *philosophia perennis*, ki se naslanja na večno modrost, zavezano tistim temeljnim resnicam, ki so na neki način navzoče v vseh časih, včasih zakrite, tudi okrnjene, vendar v vseh časih vedno znova navdihujejo. V tem mislu je Maritain most med francoskim duhovnim svetom prve tretjine 20. stoletja in velikim krščanskim mislecem Tomažem Akvinskim. Dr. Jože Hlebsč je v obsežni spremni besedi vsestransko osvetlil Maritainovo življenje in delo.

Homo sacer

Študentska založba

Homo sacer (1995) **Giorgia Agambena** je prvi, ključni del istoimenske trilogije pomembnega in izvirnega sodobnega italijanskega političnega filozofa. V arhaičnem rimskem pravu je bil *homo sacer* tisti, ki ga je lahko vsakdo ubil, ne da bi s tem storil umor, in ki so ga lahko tudi žrtvovali v obredno predpisanih oblikah. Agambenova stava je, da smo danes vsi *homines sacri*, izročeni na milost in nemilost suvereni odločitvi biopo-

litične "oblasti". V takem stanju se vse tradicionalne kategorije politične refleksije od človekovih pravic do demokracije in državljanstva postavijo pod vprašaj. S tega stališča avtor preučuje razvoj odnosa med suvereno oblastjo in golim življenjem od Aristotela do Auschwitza. Skrito biopolitično paradigmo moderne odkriva tudi v današnjem globaliziranem svetu.

Visoki tujec

Svet knjige

Novinar, popotnik in pisatelj **Željko Kozinc** je v romanu *Visoki tujec* pripeljal "visokega tujca" iz Argentine, kjer se je ukvarjal z življenjem kitov, v naš folklorni svet prehodne zgodovine, kjer mu bo nova država vrnila premoženje staršev, ki ga je stara država zaplenila. Nič kriv in nikomur nič dolžan se znajde v vrtincu političnih, družinskih in ljubezenskih spletk, ki mu dodobra zapletejo življenje, čaka pa ga tudi nepričakovana podoba

njegovih prednikov. Napeta zgodba in šokantni preobrati nas vodijo iz grotesknega humorja v tragiko in spet nazaj. Na anonimnem natečaju za slovensko leposlovno delo ob 30-letnici kluba Svet knjige je bil *Visoki tujec* glasno izbran za najboljši roman.

Aristotelova Fizika

Slovenska matica

Aristotelova dela so temelj evropske filozofije in v tem smislu pogosto upoštevana predvsem kot temeljna besedila za študij filozofije. Aristotel je z genialnim razumom in domisljivo zasnoval miselni sistem, ki je bil clo-

Aristotel

FIZIKA

Knjige 1,2,3,4

veštvu dolgo edino spoznavno orodje. Oporekal je Platonovmu idealizmu in posamezno postavil kot izhodišče, s katerega dosežemo splošno. Napisal je številna dela, med njimi osem knjig z naslovom *Fizika*. Slovenska matica je v zbirki *Filozofska knjižnica* zdaj izdala prve štiri knjige njegove *Fizike*. Prevedel jih je Valentin Kalan, ki je tudi napisal obsirno uvodno besedo in opombe ter sestavil besedišče.

Svetovni etos

Društvo 2000

Trojna štvilka revije *2000* (št. 162 do 164) je izšla pod naslovom *Svetovni etos*, saj uvodoma prinaša štiri prispevke na to temo: *Deklaracija o univerzalnem etosu*, *Čemu svetovni etos* (Hans Küng), *Etika kot orientacijski čut - o projektu svetovnega etosa* (Cvetka Hedžet Tóth), *Etika za novo tisočletje* (Dalaj Lama). V drugem razdelku *Dialog* so objavljeni trije prispevki: *Duhovna izkušnja in etos* (Vlado Šav), *O počlovečenju človeka in etosu* (Robert Kroflič), *Transcendentna utemeljenost etike* (Peter Kovacič Persin). Objavljena sta dva eseja: "Slepi in brezzobi?" (Jasna Taufer) in *Zapiski o poeziji in bivanju* (Marko Elsner Grošelj). Objavljen je tudi intervju s pisateljem Borisom Pahorjem, ki ga je naredil Vlado Motnikar.

Formula za srečo

Založba Orbis

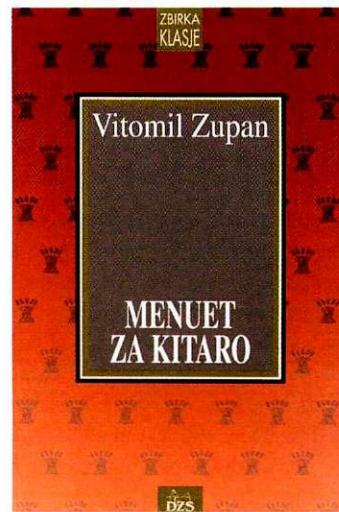
Sodobna znanost razkriva veliko skrivnost: "srečo". Raziskovalci možganov so se podali na raziskovanje prijetnih občutij in odkrili način, kako jih izmeriti. Raziskave odkrivajo, kako nastaja v naših glavah "sreča", hkrati pa razpirajo nove možnosti, ka-

ko se naučiti biti srečen. **Stefan Klein** vabi bralca na zanimivo raziskovalno potovanje. Njegova knjiga povzema najnovejša spoznanja filozofije, psihologije, medicine, nevrofiziologije in etologije v znanstveno utemeljeno predstavo o srečnem bivanju. Bralca povede v laboratorije vrhunskih raziskovalcev. Predstavi vlogo ljubezni in spolnosti, blaginje in aktivnosti, opojnih drog in psihofarmakov ter pokaže, kako uporabiti znanja v vsakdanjem življenju. Knjiga pojasnjuje, zakaj človek tako zelo stremi k sreči in zakaj sreča ni nasprotje nesreče.

Menuet za kitaro

DZS

Roman **Vitomila Zupana** *Menuet za kitaro* velja za enega najboljših romanov o naši partizansčini. Založba DZS ga je zdaj v zbirki *Klasje* izdala za uporabo pri študiju književnosti, opremljenega z obširnim spremnim aparatom, s podatki o pisatelju, o času, v katerem je živel, in o samem romanu ter z didaktično spremno besedo Nade Barbarič. Roman se odvija na dveh prizoriščih in v dveh dogajanskih časih. V ospredju je dogajanje

v pozni jezeni 1943, v času nemške ofenzive na Mokrec in Krim, ki se prepleta z doživljanji glavnega junaka na turističnem otočju Majorjka leta 1973. Glavni junak je Jakob Bergant-Berk, ilegalec, interniranec in partizan, v času vojnega dogajanja vseh energij poln mladenič, ki na Majorjki cinično in ostarelo podoživlja vojne dogodke. Roman velja za dokaj verno pripoved o partizansčini. **M. B.**

Okoli 14. decembra 1942 je tudi Boris Kidrič poslal "na jug" Centralnemu komiteju KPJ obširno poročilo. V njem je med drugim zapisal: "Naši so pretiravali glede likvidacij in predvsem glede načina likvidacij. To se je dogajalo posebno v partizanskih enotah, kjer se je uporabljalo tudi mučenje sumljivih civilistov. Stvari so prišle v javnost in precej pomagale – resnični beli gardi. Odnos partizanskih enot do civilnega prebivalstva je bil v mnogih primerih nepravilen. /.../

Oboroženi nastop bele garde: Med italijansko ofenzivo, posebno pa po njej, je bela garda nastopila z orožjem proti OF. Svoje sodelovanje so izvedli tako okupatorji kot bela garda popolnoma javno. Kot smo že omenili, je bila pred italijansko ofenzivo 'oblast' OF v zasedenih krajih tako popolna, moralno-politični kapital OF pa tako ve-

Spomenik revolucionarju sredi trga v Žalcu

klerikalno izdajalsko reakcijo. Toda bela garda tesno sodeluje z mihailovičevci, ki so v primerjavi z njo v veliki manjšini in ki poleg tega tudi na lastno pest delajo z italijansko policijo. Mihailovičevci dajejo italijanskim oblastem sezname OF-ovskih aktivistov. V oboroženih belogardističnih bandah sodelujejo kot partnerji. Vse to svoje delo mihailovičevci prikrivajo pred svojimi pristaji na terenu, ki jih je vendarle nekaj. Tudi med belo gardo in mihailovičevci so seveda trenja. Bela garda predstavlja v glavnem separatistični del izdajalske reakcije, medtem ko predstavljajo mihailovičevci njen velikosrbski del. /.../

Bela garda in mihailovičevci seveda vodijo v časopisih tudi silovito kampanjo proti voditeljem partije in OF itd. Imena Kardelj, Kidrič, Leskošek, Kocbek, Rus itd. so na dnevnem redu. Včasih objavljajo tudi naše fotografije. Vse so nas naslikali kot velike krvoloke. /.../

V samih belogardističnih bandah se je na podlagi dogodkov na velikih frontah pa tudi zaradi naše agitacije pričel proces razkroja. Dezertacije pa tudi prestopanje k partizanom se že pojavljajo na Dolenjskem in Notranjskem. Toda belogardis-

Apokalipsa 20. del 1942

lik, da je bila bela garda popolnoma nesposobna, da bi nastopila z orožjem v roki. Pred italijansko ofenzivo smo imeli opravka samo z manjšo belogardistično-mihailovičevsko bando /t. i. Štajerski bataljon/, ki se je precej spretno izvlekla vedno, kadar smo jo napadli.

Beli gardi so omogočili nastop z orožjem udarci, ki jih je splošna italijanska in nemška ofenziva zadala OF. Svoje premične oborožene bande je bela garda rekrutirala in še rekrutira: 1. iz najreakcionarnjših elementov, med katerimi igra veliko vlogo del bivših jugoslovanskih oficirjev, predvsem pa večina katoliškega klera; 2. iz kulaskih elementov; 3. iz dezertarjev iz partizanske vojske; 4. iz nezavednega vaškega elementa, ki je pod vplivom belogardističnega katoliš-

kega klera; 5. iz lumpenproletarcev; 6. iz prisilno mobiliziranih, ki jih je največ. Razen premičnih band sta okupator in bela garda prisilno oborožila z bombami in

starimi francoskimi puškami na tri naboje del slovenskih vasi. /.../

Veliki krvoloiki

Bela garda je pravzaprav ime za

tični vodje terorizirajo svoje bande v utrjenih postojankah. Za hitro nadaljevanje procesa razkroja bele garde so potrebni močni vojaški udarci v njihova utrjena gnezda. /.../

Z eno od glavnih ulic v Žalcu še vedno častijo tudi Franca Rozmana-Staneta, partizanskega komandanta, ki smo ga v začetku leta v daljšem podlistku v Demokraciji prikazali kot enega najhujših zločincev komunistične revolucije.

"... so za sovjetski režim"

Kar se krščanskih socialistov tiče — je perspektiva manj jasna. Socialno so izraz revolucionarnih-demokratskih procesov v katoliških slovenskih množicah. Razpoloženi so iskreno sovjetofilsko. Nekih jasnih 'zahodnih' tendenc pri njih sedaj ni. Priznavajo avantgardno vlogo partije in se odrekajo ustanovitvi lastne politične stranke. /.../ Programatično so za sovjetski režim. Njihovo vodstvo meni, da bo s svojo revolucionarnostjo dokazalo, da vera ni škodljiva za sovjetsko oblast. V ugodnih pogojih bo lahko kršcan-

sko-socialistična skupina šla z nami celo v poslednjo etapo. /.../

V sedanjem položaju oborožena nastopa bele garde in njene demagogije s katoliško vero — so krščanski socialisti za nas prava 'zlata jama'. Hegemonija partije v OF je še vedno popolnoma zagotovljena. Vojška, tehnika in varnostna služba so v naših rokah. Terenski odbori so v glavnem v naših rokah zaradi tega, ker je partija najbolj aktivna in vzdržljiva. Politične in organizacijske zveze Izvršnega odbora OF s terenom so tudi v naših rokah (Peter je sekretar IO, uradne zveze z okroženimi odbori OF vzdržujejo partizanske patrulje ali partizanska tehnika). Linijo CK smo doslej v Izvršnem odboru še vedno v celoti izvedli. Seveda so v zvezi z novimi težavami našega dela in z bližnjim koncem možne tudi težave z zavezniki, vendar je stvar še vedno trdna."

Z zavezniki je Kidrič mislil ne(pro)komunistične skupine v OF. Tudi to Kidričevo pisanje nam jasno pokaže, za kaj je pri vsem skupaj šlo.

Poboj Mavsarjeve družine

Okoli 14. decembra 1942 je CK KPJ poslal obsežno poročilo tudi Boris Kraigher, organizacijski sekretar CK KPS. V njem je med drugim zapisal: "VOS dela ves čas samostojno pod neposrednim in izključnim vodstvom partije. Posebno dobro je organiziral svoje delo v Ljubljani sami. /.../ Toda morali bomo tudi ta aparat izpopolnjevati posebno z razpredanjem njegove mreže izven Ljubljane v pokrajine. Zaradi tega smo poslali posebnega tovariša na Gorenjsko /Franca Ravbarja-Viteza, ki je kot eden vodilnih vosovcev imel veliko izkušenj z ubijanjem Slovencev v Ljubljani, op. I. Ž./, kjer je glede tega že nekaj narejenega, samo da organizacija VOS tam doslej še ni zavzela bolj sistematičnega značaja. Ta tovariš bo postavil to organizacijo na lastne noge in ji dal prve smernice za delo, potem pa se bo vrnil. Tudi na Primorskem (v Gorici) so že majhni začetki organiziranja VOS. Tudi tam ima Pokrajinski komite v načrtu prehod na sistematično organiziranje VOS kot samostojne organizacije."

15. decembra 1942 je Šerčerjeva brigada napadla postojanko vaške straže v Škocjanu pri Turjaku.

Kljub tridnevnemu napadanju je postojanka vzdržala. 23. decembra je Dolomitski odred napadel vaške stražarje pri Ligojni.

21. decembra 1942 se je Gubčeva brigada spravila nad postojanko v Žužemberku, vendar neuspešno. Naslednje dni so se Cankarjeva, Tomšičeva in Gubčeva brigada odpravile v mirnsko dolino, kjer je del Gubčeve brigade 27. decembra uničil grad Dob. Po uničenju gradu so partizani umorili sedem članov Mavsarjeve družine, starše in pet otrok.

V leto 1943 tu ne bom šel, saj je takrat tudi protirevolucionarna stran začela "odgovarjati odločneje", za obdobje od poletja 1941 do skoraj celotnega leta 1942 pa velja, da je pobijala Slovence komunistično-partizanska stran.

Navodila "Štajercem"

28. decembra 1942 je Kardelj v imenu CK KPS pisal pokrajinskemu komiteju KPS za Štajersko med drugim naslednje: "Razkrinkujte najintenzivnejše belo gardo. Naj vas ne moti to, da pri vas teh pojavov ni. Prav zaradi tega je sedaj še čas, da preprečite njen kasnejši nastop. Na pri-

meru Ljubljanske pokrajine pokažite na izdajalsko vlogo londonske vlade in DM /Draže Mihailovića/ ter slovenske bele garde. /.../ Likvidiranih je nekaj utrjenih belogardističnih postojank in zaplenjeno orožje. /.../ Tudi v političnem pogledu b. g. dobiva vse večje udarce in je na vsej črti na umiku." Gre za še eno grozljivo Kardeljevo navodilo. Potem ko so bila podobna navodila večkrat poslana na Primorsko in Gorenjsko, je bila tokrat na vrsti Štajerska. Prva dva stavka sta prav grozljiva. Takratne razmere na Štajerskem so se namreč povsem razlikovale od razmer v Ljubljanski pokrajini. Zaradi izredno trdega nemškega režima in nasilja so bile tam razmere za delo komunistov nemogoče. V primerjavi z njimi so bile tiste pod italijanskim okupatorjem v Ljubljanski pokrajini idealne, prava "topla greda" za komunistično početje. Za nameček so Nemci izselili in pregnali iz Štajerske tudi veliko duhovnikov, vsaj najzavednejše, ki so se povsod najprej uprli vsakršnemu nasilju, seveda tudi komunističnemu. Kako zgoden je bil Kardeljev "izvoz" komunistične revolucije na Štajersko, nam pove po-

Edvard Kardelj pred Golim otokom? Tam so končale le njegove žrtve.

datek, da so tako imenovano plavogardo tam začeli "odkrivati" šele čez eno leto. In to kako! O tako imenovani pohorski aferi, ko so komunisti na Pohorju od jeseni 1943 do pomladi 1944 iz preprostih fantov, idealistov, ki so se iz Slovenskih goric prišli tja bojevat proti okupatorju, z najbolj okrutnim mučenjem hoteli narediti "plavogardiste", bi vedela veliko povedati še živeči Mitja Ribičič (takrat politični komisar IV. operative cone) in Ivan Tlaker-Luka (takrat namestnik vodje cone Vos Rudija Kneza-Silasa). Takrat so v Lehnu na Pohorju z mučenjem ubili osem fantov, nato pa so jih še zažgali. Še prej so zaradi istih "vzrokov" ustrelili devet fantov. Potem ko je Mirko Fajdiga v knjigi *Pohorski partizani* navedel teh 17 žrtev, je še zapisal: "Do konca marca 1944 je bilo potem ustreljenih še nekaj nedolžnih žrtev." Kako so bili takrat komunisti obsedeni s "plavo in belo gardo", pove primer iz Kamniško-savinjskega odreda, ko so maja 1943 samo v enem bataljonu tega odreda "odkrili" kar 60 "belogardistov". Seveda so na Štajerskem partizani pobijali Slovence tudi v mnogih drugih primerih - in to od leta 1941 naprej! Veliko primerov je našel Milko Mikola v pred kratkim izdani knjigi *Sodni procesi na Celjskem 1944-1951*.

Povračilni nastop

29. decembra 1942 je Edvard Kardelj v imenu CK KPS pisal poverjeništvu CK KPS za Ljubljano: "Nestrpnost smo čakali te dni, da bi dobili od vas sporočilo o rezultatih belogardističnih blokad, ki nas močno skrbe." Konec oktobra 1942 sta nekdanji jugoslovanski generalštabni polkovnik Ernest Peterlin, ki so ga Italijani določili za vojaškega organizatorja ljubljanskih vaških straž, in nekdanji odvetnik iz Radovljice dr. Albin Šmajd iz vodstva Slovenske legije zbrala v Ljubljani okrog 150 ljudi in ustanovila ljubljansko vaško stražo. 1. 11. 1942 so ji dopustili policijsko oblast v Ljubljani, da je lahko sama opravljala preiskave in aretacije. Za zapor so ji dali en trakt Belgijske vojašnice. 21. in 22. decembra 1942 zvečer in ponoči je protirevolucija vrnila prvi večji udarec komunističnemu divjanju v Ljublja-»

ni. V obsežni (tako imenovani bo-
žični) raciji so zaprli 567 oseb.

Naj nadaljujem z navedbo iz Kar-
deljevega pisma: "Ker danes še nis-
mo dobili od vas nobenega glasu,
vam pišemo to kratko pismo. Itali-
jansko-belogardistična hajka na sek-
tor Dolomitov /tam je bil Kardelj ta-
kat skrit/ je potekala popolnoma brez
uspeha za belo gardo, pač z njihovi-
mi znatnimi izgubami. Naši partizani
so držali ves dan napad 1.500 be-
logardistov in Italijanov na položa-
ju Ključ ter tam ubili 40 belogardis-
tov in Italijanov. Še po koncu haj-
ke, ko so se znova vrnili na položaje
na Ključu, so tam našli 10 trupel Ita-
lijanov in 4 belogardiste, z orožjem
vred." Seveda gre tako kot v večini
drugih primerov pri navajanju šte-
vila mrtvih za veliko pretiravanje.

"Bijte plat zvona!"

31. decembra 1942 je Kardelj pi-
sal dr. Alešu Beblerju, predstavniku
CK KPS za Primorje: "Bega je izdala
direktivo na Primorsko: vse proti par-
tizanom! Bijte plat zvona! Pričeli bo-
do z močnejšo akcijo, pri čemer se
opirajo zlasti na 'sredino'. Zdi se mi
nujno potrebno, da čim prej nekaj
ukrenete s Kraljem!! Močno pazite, da
vam sedaj ne izvlečejo iniciative iz rok.
Vrzite se z vso močjo na propagando
proti beli gardi in mihailovičevcem."

Dr. Janko Kralj iz Gorice je bil
pravnik in publicist, ki je od leta
1932 živel v Milanu in Rimu. Ob-
časno je prihajal domov in je bil
(vsaj po mnenju komunistov) eden
glavnih organizatorjev protirevolu-
cionarnega gibanja na Goriskem.

31. decembra 1942 je Edvard Kar-
delj napisal pismo še celotnemu Po-
krajinskemu komiteju KPS za Pri-
morje: "Glede OF je potrebno, da
imate pred očmi zlasti naslednje dejst-
vo: na Primorskem obstoji velika ne-
varnost 'sredine', kljub temu, da da-
nes nima za seboj večjih mas. Ni no-
benega dvoma, da bo mednarodna
reakcija naslonila svoje prizadevanje
prav na te kroge. Zato je politično raz-
bitje 'sredine' na Primorskem neob-
hodna potreba, če hočemo na tem
sektorju zmagati. Potrebno je pri tem
imeti pred očmi naslednje: naša poli-
tika v odnosu do 'sredine' mora iti
za tem, da jo notranje diferencira na
tak način, da bo en del nujno prešel

Potem ko je polovil že vse v Sloveniji, je svojo
strast do pobijanja stresal le še nad živalmi.

na pozicije OF, drugi pa na odprte
pozicije bele garde, na katerih jo bo
laže razbijati. Ko govorim o tem po-
slednjem potu, ne smete razumeti,
da moramo 'sredino' naganjati v belo
gardo. Ne, treba je zasledovati na-
slednji kurs: v borbi za enotnost vse-
ga ljudstva /neverjetno, kakšen be-
sednjak: najprej poziva k razbijanju,
nato pa k "borbi za enotnost vsega
ljudstva", op. I. Ž./, v borbi za prite-
govanje 'sredine' v to enotnost je tre-
ba ves razvoj potiskati v smeri, ki bo
silil na opredeljevanje posameznih

elementov 'sredine'. Pri tem
se s temi elementi povezuje
na vseh mogočih vprašanih,
tudi če jih ne morete popol-
noma pridobiti za OF. Čim
večja in silnejša bo vaša voj-
na in politična akcija, tem bolj
bo silila te elemente ali na na-
še pozicije, ali pa se bodo
znasli na političnih pozicijah,
kjer jih bo laže razkrinkati.
— O konkretnih oblikah
našega dela smo se dogovo-
rili z Brankom. V masah sa-
mih ne dovolite diferenciaci-
je po strankah, ampak razvi-
jajte enotno gibanje OF, ki pa
mora biti jasno opredeljeno
tako v odnosu do ZSSR ka-
kor v odnosu do KPS. /.../

Politika izključevanja

Vaš kurs v odnosu do
londonske vlade mora biti
ostrejši, kakor ste ga zavzeli
v resoluciji. Vlado je treba
poslej tretirati kot vlado be-
guncev, izdajalcev, netilcev
državljanske vojne, ki mora
priti pred narodno sodišče

prav tako, kakor drugi krivci fašis-
tičnega nasilja nad narodi Jugoslavi-
je. Z vlado ni več nobenih možnosti
za sodelovanje. — V kolikor bo na-
stopila v Londonu globlja spre-
memba, lahko nastane samo pod
pogojem, da vlada odstrani Dražo
Mihailovića in ga proglasi za slepar-
ja. Samo tedaj nastopajo možnosti
za kak odnos sodelovanja. Dokler
se pa to ne zgodi, dokler bo Draža
Mihailović posredno ali neposred-
no še agent londonske vlade, z njo ni
mogoče drugače postopati kot z or-

ganizacijo zločinskih izdajalcev na-
roda. Tako stališče razvijajte v vsej va-
ši propagandi. Bodite ostri in čim bolj
to stališče propagirajte med nara-
dom. Poslej je edini pravi in resnič-
ni predstavnik narodov Jugoslavije
poleg Vrhovnega štaba in tov. Tita
samo še Protifašistični svet nara-
dnega osvobojenja Jugoslavije. Gre
sedaj za to, da izvojujemo tudi med-
narodno priznanje tega fakta. Smo
na najboljši poti, da to uredimo."

Delova ignoranca

To je le nekaj odlomkov iz pote-
ka komunistične revolucije na Slo-
venskem v prvem letu in pol vojne.
Ti odlomki so zelo kratki izseki iz
obsežnega gradiva, predvsem iz Kar-
deljevih pisem in navodil. Že petnaj-
sto leto (po letu 1990) čakamo na
zgodovinarja, ki bi se lotil bistvenih
oseb in dogodkov v tem času, jih
pošteno raziskal, ovrednotil in z nji-
mi seznanil slovensko javnost.

Leto 1942 je ključno za razume-
vanje medvojnih in povojnih dogod-
kov. Razne komunistične skupine
(Vos in partizani) so do konca leta
1942 ubile najmanj 1.000 Slovencev.
Večinoma je šlo za civiliste. Umorili
so na primer 16 duhovnikov in 28
kompletnih družin (oče mati in vsaj
eden od otrok). Mnoge umore so iz-
vedli z mučenji. Komunistična re-
volucija je s pomočjo zelo agresivne pro-
pagande črnila svoje politične nas-
protnike, predvsem svoje žrtve ter po-
bijala, mučila, ropala, požigala in še in
še. Še danes je malo znanega o tem, da
so partizani požgali številne domove
ljudem in da so v ogenj zmetali kar pre-
cej svojih žrtev. Nikakršne druge mož-
nosti v tistem strašnem letu 1942 ni
bilo kot upreti se temu nasilju, ki je
izkoriščalo okupatorjevo navzočnost.

Kot je bilo uvodoma v ta podlistek
zapisano, sem ga v *Demokraciji*
objavil zato, ker ga (njenege prvega
dela) uredništvo našega osrednjega
dnevnikarja *Delo* ni hotelo objaviti.
Namenjen je bil kot odgovor na pi-
sanje Janeza Stanovnika, predsed-
nika borbevske organizacije. Njemu
je uredništvo *Dela* dalo na razpolo-
go veliko prostora, za Resnico pa ga,
kot je to že dolgo znano, ni! Člove-
ka je lahko ob takšni ignoranci res-
nice samo sram. Sram je nas, varu-
hov revolucije na *Delu* zagotovo ni.
Ivo Zajdel

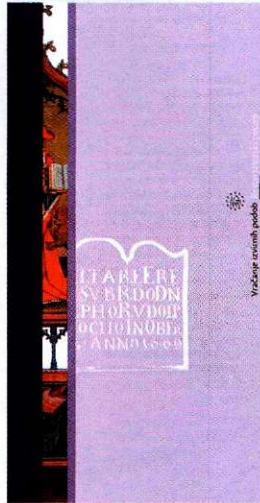

S kipom Karla Destovnika-Kajuha, ki je bolj znan kot pesnik, manj pa, da je bil
izrazit revolucionar, še danes posiljujejo mladino pred gimnazijo v Celju.

Vračanje izvirnih podob

Letošnji Dnevi evropske kulturne dediščine so bili namenjeni restavraciji. Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije je ob tej priložnosti izdal knjigo *Vračanje izvirnih podob. Restavratorski posegi*.

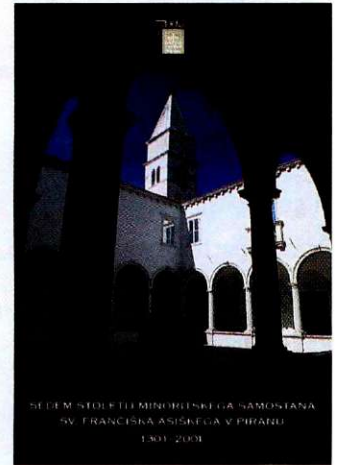
Vsebinsko bogat katalog (vodnik) v uvodnem delu prinaša tri strokovne prispevke naših vodilnih restavradorjev. Ivan Bogovčič piše o restavratorski stroki in dejavnosti, Jernej Hudolin, vodja Restavratorskega centra Slovenije, o restavratorstvu v Sloveniji in njegovih razvojnih možnostih, Zoran Milič pa o naravoslovnih raziskovanjih v konservatorstvu in restavratorstvu. Sledijo trije tematski sklopi. V prvem, ki je namenjen stavbni dediščini, so podrobneje predstavljena restavratorska dela na šestih objektih (cerkev Device Marije v Polju, grad Jablje, cerkev sv. Luke pri Lukovici, cistercijanski samostan Kostanjevica na Krki, križev pot v Šmarjah pri Jelšah in дворец Valburga). Med kiparsko dediščino spoznamo gotski oltar sv. Petra nad Dragonjo, oltarje in prižnico podružnične cerkve sv. Petra na Kamnem Vrhu, Kalvarijo - kapele križevega pota v Šmarjah pri Jelšah, oltar župnijske cerkve sv. Petra v Komendi pri Kamniku in kiparsko zbirko Narodne galerije. Med slikarsko (nepremično in premično) dediščino pa so predstavljeni ptujski oltar Konrada Laiba, novomeški prošti, freska sv. Kristofa na Vrzdencu, poslikave Giulia Quaglia na oboku ladje ljubljanske stolnice ter sliki Valentina Metzingerja *Grof Lamberg* in Kiarja Meška *Zadnja večerja*.

Minoritski samostan v Piranu

Zbornik *Sedem stoletij minoritskega samostana sv. Franciška Asiškega v Piranu* opozarja na izjemno bogato zgodovino tega samostana.

V njem je objavljena vrsta zelo poglobljenih prispevkov: *Od Franciška Asiškega do ustanovitve minoritskega samostana v Piranu* (France M. Dolinar), *Franjevački počeci u Istri i samostan sv. Franje u Piranu* (p. Ljudevit Marčić), *Zgodovina samostana od 17. do 19. stoletja* (Salvator Žitko), *Prispevek k zgodoviniopisju samostana sv. Franciška Asiškega v Piranu (od leta 1900 do velikega jubileja)* p. Janeza Šamperla, *Oris stavbne zgodovine cerkve sv. Franciška in minoritskega samostana v Piranu* (Marko Vuk), *Oris gospodarstva piranskega minoritskega samostana do konca 19. stoletja* (Zdenka Bonin, Darko Darovec), *Samostan sv. Franciška med lastniki solnih polj* (Flavio Bonin), *Pinacotheca minorum* v Piranu (Duška Žitko), *Liturgična oprema cerkve sv. Franciška Asiškega v Piranu* (Marjetica Simoniti), *Orglarji in orgle v samostanski cerkvi* (Edo Škulj), *Starejše muzikalije v knjižnici in arhivu minoritskega samostana* (Alenka Bagarič, Darja Freljih), *Po sledeh zgodovinskega razvoja knjižničarstva v Piranu* (Slavko Gaberc). P. Marjan Vogrin je predstavil knjižnico, arhiv in napise v samostanu. V zborniku pa je še več prispevkov.

Zbrana dela Edvarda Kocbeka

Založba Litera je v zbirki *Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev* izdala osmo knjigo Kocbekovih zbranih del.

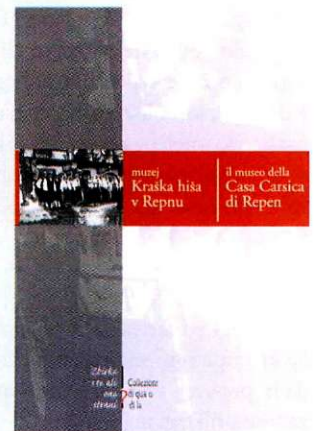
Knjiga prinaša Kocbekovo potopisno prozo. Najprej je tu zbirka *Krog navznoter*, ki je izšla leta 1977 in je bila zadnja knjiga, ki jo je avtor pripravil za tisk. V *Zbranih delih* je to tudi zadnja literarna knjiga. V *Krogih navznoter* je zbral četrto pričevanje: o svojem bivanju v Berlinu v študijskem letu 1928—1929, o dveh povojnih obiskih Pariza in na koncu še zapiske študentskih letovanj v Dalmaciji konec dvajsetih let. Knjižnemu gradivu je urednik Andrej Inkret priključil kot "nezbrano potopisno prozo" troje besedil, napisanih o povojnih potovanjih v Sovjetsko zvezo (1946) in Nemčijo (1963). V *Dodatku* so objavljeni še mladostni zapiski iz Italije, kamor je Kocbek romal "po stopinjah Franciška Asiškega" poleti 1925. Objavljene potopise je Kocbek sam namenil objavi, zato urednik sem ni vključil tistih potopisnih zapiskov, ki jih je Kocbek zapisal v svoj dnevnik. Tako med drugim niso vključeni dnevniški zapiski, ki jih je delal v času svojega predvojnega obiska Pariza, ko se je med poletnimi počitnicami udeležil "kongresa" revije *Esprit* in obiskal tako imenovano svetovno razstavo, ki so zanimivi zato, ker se je takrat usodno navezal na komuniste, konkretno na Kardelja in predvsem na Prežihovega Voranca.

Kraška hiša v Repnu

Slovenski etnografski muzej je v *Zbirkah s te ali one strani* izdal knjigo *Muzej Kraška hiša v Repnu*.

Kraška hiša v Repnu se je razvila in postala pravi pojem v času zadnjih 35 let, od njenega rojstva leta 1968. Iz želje, da se v vasi Repen pri Opčinah obnovi stara hiša, ki bi nato pripovedovala o življenju naših prednikov, se je razvilo precej več. Zadruga Naš Kras in njegova duša Egon Kraus sta sprožila proces, ki je v nekaj desetletjih popeljal ime Kraške hiše v svet. Kraška hiša je postala kraj srečanja ljudi. Najprej je to prostor muzejske zbirke, ki nazorno priča o življenju in delu slovenskega človeka na Krasu. Sama zgradba je dokument stavbarske tehnike in kamnarske večine domačinov kamnosekov. Na pomanjkanje vode kaže štirna na dvorišču borjaču. Zidovi in stene so zamenjali lastnino, vendar jo hkrati obvarovali pred vetrom in mrazom. Kraška hiša je s svojo zbirko postala prava etnološka in turistična zanimivost, ki vsako leto pritegne veliko število obiskovalcev. Ob hiši stoji tudi umetnostna galerija, ki v pomladanskih in poletnih mesecih gosti marsikatero razstavo umetnikov. Kraška hiša pa je tudi osrednje prizorišče največje prireditve med Slovenci v Italiji: Kraške ohceti. Prireditve predstavlja šege in navade iz kulturne dediščine Slovencev na Krasu. Knjiga *Muzej Kraška hiša v Repnu* je več kot zgolj vodnik po hiši in njenih zbirkah, saj obširno predstavi tudi zgodovino nastanka muzeja.

M. B.

Nadaljujemo z odlomki iz knjige Alberta Svetine-Erna *Od osvobodilnega boja do banditizma*, ki je izšla pri naši založbi Nova obzorja. Tokrat namenimo nekaj pozornosti uživaštvu, ki so si ga privoščili na sedežu Ozne, v partizanskem glavnem štabu in na Bazi 20, kjer je so bili možgani revolucije CK KPS.

O pripravah na lepo življenje najvišjih funkcionarjev revolucije po vojni Svetina piše tudi naslednje: "Na Bazi 20 sem videl, da so imeli člani CK lepo urejeno življenje. Večina osrednjih organov se je leta 1944 preselila v Belo krajino, glav-

Oznovski kupleraj

2. del

no politično vodstvo pa je bilo svet posebej, v konspiraciji in dobro skrito v Rogu. Člani partijskega vodstva so bili vedno dobro preskrbljeni. Živelci so v lesenih barakah, ki so bile dobro grajene in opremljene. Hrane je bilo dovolj na zalogi. Imeli so štiri intendante in posebno kuhinjo. Jedli in pili so, kolikor so hoteli. Tudi prašiče so imeli pa razne pijače, kar si je človek lahko samo želel. Dobro so živeli: Leskošek, Marinko, Kidrič in vsi tisti, ki so bili z njimi. /.../

"Vsega je bilo dovolj"

Kmetje so skrivali zadnje gomolje krompirja in zadnja zrna fižola, da bi preživeli svoje družine. Partizani so prihajali in jim odnašali vse, kar so imeli. Nihče se ni oziral na to, od česa bo živel kmet. In čeprav je prebivalstvo v Beli krajini trpelo veliko pomanjkanje, smo bili v Ozni z vsem dobro preskrbljeni. Lakote nismo občutili. Zjutraj smo zajtrk začeli z žganjem. Med raznovrstnimi živili smo imeli na razpolago klobase, jajca in kruh, ki so ga kmalu pekli tudi v Črnomlju. Opoldne smo imeli dobro kosilo, zvečer pa dobro večerjo. Imeli smo vina in vsega je bilo dovolj. Intendant nam je vozil ogromne količine hrane. Ni

mi bilo jasno odkod. Poleg tega, da smo ljudem hrano jemali za ničvredno posojilo, smo jo tudi kupovali. Maček je imel denar. Plačevali smo z dolarji, če je bilo treba. /.../ Ker jih /prašičev/ na slovenski strani Kolpe ni bilo mogoče nikjer več dobiti, sem s čolnom odhajal čez Kolpo na hrvaško stran. Kmetje so bili srečni, ker sem jim plačal z dolarji. Naši intendanti so jih po več skupaj zaklali, jih prepeljali čez Kolpo in jih z vozom pripeljali v Črnomelj, kjer je kmalu nastala mesnica. Na Stražnji Vrh so pripeljali že pripravljeno meso."

Mačkove ženske

Enemu od poglavij je Albert Svetina-Erna dal naslov *Ženske na Stražnjem Vrhu*. V njem piše o kupleraju na glavnem sedežu Ozne in v partizanskem glavnem štabu med drugim naslednje: "Zore in Hilda Sedej sta bila skupaj; oba sta pila. Večina oznovcev je imela ženske. Bili so skupaj in življenje je teklo naprej z Mačkom ali brez njega. Kako se ne bi ukvarjali z ženskami, če pa so bili mladi, spociti in dobro hranjeni. Ženske so na Stražnjem Vrhu v glavnem opravljale razna tajniška

dela; vodile so administracijo, tipkale in podobne stvari. Poleg tajnic so bile še kuharice in bolničarka. /.../

Ob sobotah je Maček ženskam navadno dovolil, da so zapustile bazo. Ko sem s Stražnjega Vrha prihajal v glavni štab, se mi je komandant Stane pritoževal, da ima ob sobotah pravi kupleraj. Ženske iz oznovske baze na Stražnjem Vrhu so prihajale v glavni štab, čezmerno pile in se nato neprimerno obnašale. Komandant Stane se je od tega početja strogo ogradil. Prihodov žensk s Stražnjega Vrha se je hotel znebiti. Prosil

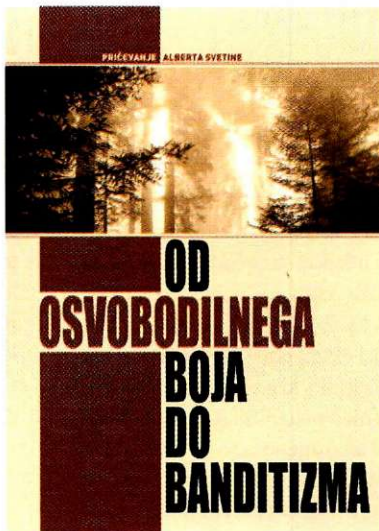
me je, ali lahko pomagam, da bi razvado preprečil. Vendar nisem mogel, ker jim je dovoljenje dajal Maček."

Eros - Tanatos

Svetina pravi, da se je "komandant Stane" od oznovskega ženskega kupleraja "strogo ogradil". Toda pravijo, da je v tistem času tudi on zaplodil hčerko, ki naj bi po njem nosila ime Stana.

Svetina nadaljuje: "Moja namestnica Tina je bila pogosto pri Avšiču, ki ni bil poročen. Zanj bi dala vse. Bila je majhna in drobna, on pa je imel gotovo več kot sto kilogramov. Ko se je ob sobotah z Mačkovim dovoljenjem odhajala zabavat v glavni štab, je bila stalno ob njem. Na ta račun so pozneje na naši bazi in v glavnem štabu nastale razne govornice in šale.

Pritisk na ženske je bil v partizanih posreden. Partizanski komandanti so namreč ženske izsiljevali, ali so pod pritiskom privolile v posilstvo ali pa so morale ponoči na stražo. Moja poznejša žena Cveta Zimic, ki je bila pred prihodom na Stražnji Vrh partizanka v Gorjanskem odredu, je morala na stražo. Ko je bila zima in mraz, sta šli po dve na stražo in vso noč prečkali. Po dve, štiri pa tudi po šest ur so bile zunaj na straži. Zlasti

če je bila ženska lepa, so jo v četah in bataljonih izsiljevali na ta način. Če se je vdala, je imela od tega ugodnosti. Med pijanostjo se je to pogosto dogajalo. Čim večji čin je imel komandant, imenitneje je bilo. /.../

V zvezi z oznovskim odnosom do ženskega vprašanja je značilen dogodek, ki se ga spominjam prav z oznovske baze na Stražnjem Vrhu. Na proslavi septembra 1944 se je kot vedno ob takih priložnostih veliko pilo. Ko se je zvečerilo in so gostje odšli, mi je ostalo samo še, da preverim stražo. Ker sem odgovarjal za varnost baze, sem šel vsako noč dvakrat, najprej ob enajstih zvečer in nato še okrog treh ponoči, preverit stražo. To so bile nevarne ure. Menjava straže je bila okrog desetih, potem pa do jutra kontrole ni bilo več. Bal sem se, da se mi kaj zgodi in bom ob glavo.

Mačkova ljubica

Imel sem ročno luč in odšel proti Mačkovi zidnici, ob kateri je bila straža. Ker sem nedaleč slišal neke glasove, sem opozoril stražarja in odšel pogledat naokrog in v senci svoje luči videl, da je nekaj skočilo v vinar, ostal pa je generalski plašč. Vedel sem, da sta bila tam Maček in bolničarka, ki je bila najlepša ženska na bazi. In spomnil sem se, kaj mi je Maček rekel glede morale, preden je odšel v Drvar. Ko sem zagledal generalski plašč, sem ga obšel in se naredil, kakor da nisem ničesar opazil. Bal sem se, da bi šel naprej. /.../ Naslednji dan je bolničarka prišla k meni in me v joku prosila: 'Erno, to, kar si včeraj videl, veš, kaj pomeni. Dve glavi, tvojo in mojo.' Odgovoril sem ji, da nisem nič videl in da nič ne vem. In potem je bilo vse tiho; jaz sem bil tiho, Vera je bila tiho in Maček je bil tiho. Po tistem me tri dni ni klical k sebi. Pred tem in pozneje sem mu moral poročati vsak dan."

"Bal sem se Mačka"

Ivana Mačka-Matijo je Svetina opisal z naslednjimi besedami: "Govoril je zelo na kratko. Večkrat je vse pomešal. Ni se ponašal s pretirano inteligenco. Partijsko je bil sicer dobro podkovan, toda kot človek je bil na zelo nizki ravni. Ko sem živel pod njegovim vodstvom, sem se ga prav tako bal, kot so se ga bali dru-

gi. Ni upošteval niti tega, da sem bil partijski sekretar. Če mu je bilo do tega, da se zdere, se je navadno zdril nad mano. Brez vsakega razloga me je obdelal z različnimi negativnimi vzdevki. Tak je bil. Primitiven, nekulturen in nečloveški. Človek s štirimi razredi osnovne šole. Partija ga ni vzgojila, ker partija človeka ni vzgajala v kulturnem smislu. Partija je samo izvajala svojo linijo. Ker ni vzgajala kulturno, so bili partiji zelo primitivni. Pri likvidacijah in drugih zločinih partija ni priznala, da gre za ljudi, da gre za živa bitja. Ne, videla je le sovražnika in sovražnika je treba spraviti s poti."

Oznovska kartoteka

Ozna se je že med vojno pripravila na "obračun" s svojimi političnimi nasprotniki po koncu vojne. Kot danes vemo, so bili ti politični nasprotniki izmišljeni. V resnici je šlo za to, da komunisti zasedejo oblast tako, da prej počistijo z organi prejšnje oblasti in da zaplenijo lastnino tistih, ki so bili premožnejši. Šlo je za prvinski zločin torej. V ta namen je Ozna v zadnjem letu vojne intenzivno pripravljala spisek oseb, ki bi jih bilo "treba" odstraniti. O tem Svetina napiše naslednje: "Oddelek za kartoteko nasprotnikov KP je v Ozni zavzemal zelo pomembno mesto in je prejemal tekoča poročila tudi od drugih oddelkov. Zaposleni so se ukvarjali izključno z dopolnjevanjem kartoteke. Deloma je k temu oddelku pripadala tudi tehnika, ki jo je vodil Milan Apih, namenjena pa je bila predvsem za ponarejanje dokumentov. V karto-

teki je bilo vse, kar so lahko na terenu zbrali. Kdor je bil proti OF ali proti partiji, je bil gotovo v njej. To je bila kartoteka sovražnikov, kartoteka ljudi, ki so jih imeli za svoje sovražnike, ker bi po osvoboditvi ovirali vzpostavitev komunizma v Sloveniji.

Pred koncem vojne je bilo v kartoteki več kot 17 tisoč registriranih nasprotnikov komunizma. Po ustanovitvi Knoja je Tito do jeseni 1944 razglasil amnestijo za pripadnike vseh vojaških formacij, ki so se bojevale proti partizanom, in s tem razgrnil načrte za konec vojne. Do konca amnestije se je zbiranje podatkov in sestavljanje spisikov za kartoteko pospešilo. Z amnestijo je partijsko vodstvo sicer obljubilo, da bodo vsi, ki se bodo na tej podlagi priglasili, oproščeni, drugim pa je bilo zagroženo, da bodo aretirani in poklicani na odgovornost, t. j. likvidirani. Ker so obljubo prelomili, je bil vsakdo, ki se je prijavil, takoj ustreljen. Najprej naj bi jih sicer postavili pred sodišča, a ni bilo potrebno, ker so že takrat množično pobijali brez sodišč. Pri Ozni za sovražnika ni bilo sodišč, ampak samo likvidacija."

Rozmanov pogreb

V začetku leta so lahko bralci *Demokracije* brali daljši podlistek o Francu Romanu-Stanetu. Tam je bilo omenjeno tudi, da leta 1952, ko so za vodilne revolucionarje sredi Ljubljane zgradili grobnico, tja ni bilo prekopano Rozmanovo truplo, kot so uradno razglasili in to še danes velja. O Rozmanovem pogrebu leta 1944 je Svetina napisal naslednje: "Pogreb je v celoti potekal pod mo-

jim nadzorom in vse je bilo opravljeno tako, kot je ukazal Maček. Najprej je bilo slovo v Črnomlju, potem pa smo ga odpeljali na pokopališče, kjer so bili izkopani trije grobovi. Z dvema spremljevalcema smo vse tri žrtve pripeljali na pokopališče. Trije grobovi, drug poleg drugega, so bili pripravljeni. Ko so bile pogrebne slovesnosti končane, je Ozna izpraznila pokopališče. Ljudje so odšli in straža je pokopališče zaprla. Zasuli smo trupli komandantovih spremljevalcev, prav tako tretji grob, ki pa je ostal prazen. Komandanta namreč nismo položili v jamo, temveč smo ga naložili na manjši italijanski tovorni avtomobil. Obložili smo ga z deskami in krsto pokrili z odejami, da se ne bi videla. S temi spremljevalci in šoferjem smo ga odpeljali proti Semiču v Rog. Pred naseljem smo zavili proti Rogu, kjer smo iskali prostor za pokop. Vozili smo po ozki gozdni cesti, ki so jo kmetje pred vojno uporabljali za spravilo drv, med vojno pa jim tega nismo več dovolili. Ker je bilo vse naokrog veliko skalovja, smo truplo odnesli do njenega roba, kjer je bilo malo več zemlje. Tam smo izkopali meter globok grob in ga položili vanj. Pet nas je bilo tam in vsi smo jokali. Mislim sem: 'O, človek, nikdar več te ne bo odto. Nemogoče je, da bi ga pozneje kdo našel. Ni mogoče. Niti jaz, ki sem ga pokopal, ga ne bi več našel. Leta 1952 pa naj bi ga bili vseeno našli. A to zagotovo ne drži. Po osmih letih v Rogu ... gozd se vendar tako hitro spremeni. Kako naj bi ga našli po tolikšnem času? Nihče ga ni mogel najti. Komandant Stane nikdar več ni mogel priti od tam."

K temu bi lahko dodali samo to, da se za to, da Rozmana ne bo nihče več našel, ne bo nihče posebej vznemirjal. Predvsem zato ne, ker so prav Rozmanovi partizani pomorili na tisoče Slovencev, ki že šestdeset let ležijo v neznanih jamah in brez njih. Še huje je. Slovenija je ena redkih držav na svetu, ki časti svoje najhujše zločince. Le kje še imajo sredi svoje prestolnice, nekaj metrov od zgradbe državnega parlamenta, grobišče zločincev, ki ima funkcijo varovanega spomenika prve kategorije. To o Sloveniji in o njenih voditeljih pove vse.

Nadaljevanje prihodnjic

Lepotice s Stražnjega Vrha

Zaradi težav z alkoholom se je umaknil iz vrst CIA. Dobil je novo priložnost in postal telesni čuvaj deklice premožnih staršev. Vrhunska akcijska drama Telesni čuvaj je posneta po resnični zgodbi.

Mehiko zajame val ugrabitev in bogataški sloj, še posebej starše, zagradi panika. V samo šestih dneh je prišlo do 24 ugrabitev, zato so mnogi najeli telesne čuvaje za svoje otroke. V svet ugrabitev vstopi nekdanji vladni mož John Creasy, odlično ga igra Denzel Washington, izmučeni nekdanji operativec in ubijalec CIA, ki je obupal nad življenjem. Njegov prijatelj Rayburn (Christopher Walken) ga pri-

pelje v Mexico City, da bi postal telesni čuvaj devetletne Pite Ramos, ki jo igra Dakota Fanning, hčerke industrijalca Samuela Ramosa (Marc Anthony) in njegove žene Lise (Radha Mitchell). Creasyja ne zanima delo telesnega čuvaja, posebej ne otroka, a ker nima boljšega dela, sprejme ponudbo. Creasy komaj prenaša prežgodaj zrelega otroka in njegova nadležna vprašanja o njem in njegovem življenju. A počasi se deklica prigrize skozi njegovo navidez neprebojno zunanost in nazadnje se ji le odpre. Creasy znova najde smisel življenja in zato ga Pitina ugrabitev dotolče. Čeprav je med ugrabitvijo hudo ranjen, Creasy goreče priseže, da bo ubil vsakogar, ki je vpleten v ugrabitev ali se z njo utegne okoristiti. In nihče ga ne more ustaviti.

Ugrabljena

MAN ON FIRE

Režija:	Režija: Tony Scott
Scenarista:	Brian Helgeland po romanu A. J. Quinella
Producenti:	Arnon Milchan, Tony Scott, Lucas Foster
Igrajo:	Denzel Washington, Dakota Fanning, Christopher Walken, Marc Anthony, Radha Mitchell
Premiera:	14. 10. 2004
Distribucija:	Continental Film

Ozadje zgodbe

Začetek snemanja Telesnega čuvaja v Mexico Cityju predstavlja vrhunec dvajsetletne odisejane režiserja Tonyja Scotta in Regency Enterprises, da bi projekt pripeljali na velika platna. Ustanovitelj in lastnik Regencyja Arnon Milchan je kupil filmske

pravice za roman Man on Fire A. J. Quinella (gre za psevdonim avtorja, čigar pravega imena javnost še danes ne pozna), ki je izšel leta 1980. "Zgodba je čustvena vožnja z vlakcem smrti," pravi Scott. "Gre za moža, ki je zašel s poti in ki se znova rodi, ko varuje devetletno deklico. Ko

Van Helsing

Zloglasni lovec na glave se odpravi v Transilvanijo, da bi obračunal z grofom Drakulo, ki pri svojih novih zločinih uporablja odkritja doktorja Frankensteinina in volkodlakov.

V preteklosti, ko je bilo nadnaravno nekaj vsakdanjega, ko so pripovedovalci zgodb nepojasnjenemu pripisovali fantastične razloge in ko so se ponoči prikazovala bajeslovna bitja, je živel nekdo, ki se je bojeval z bitji, skritimi v strašanski temi. Njegovo ime je Van Helsing. Gabriel Van Helsing, igra ga Hugh Jackman,

je mož, preklet s preteklostjo, ki je ne more priklicati v spomin, in poklican, da opravi nalogo, ki je ne more zavrniti. Za skrivno organizacijo mora poiskati in poraziti Zlo. Z izničevanjem strašnih bitij po vsem svetu si je prislužil naziv "morilec". Van Helsing pohajkuje po svetu kot izobčenec, ubežnik, samotar. Pregarjajo ga tisti,

na kratko

V 77. letu starosti je umrla igralka **Janet Leigh**, najbolj znana po trilerju Psiho. Leighova, njena hči je slavna igralka Jamie Lee Curtis, je igrala v mnogih cenjenih filmih 40., 50. in 60. let. Njena za oskarja nominirana vloga v Hitchcockovem filmu Psiho je postala ideal v filmskem svetu, Psiho pa je bil stalen gost lestvic najboljših filmov groze. Leighova je o svoji vlogi v omenjenem filmu leta 1995 napisala tudi knjigo, svojčas pa je dejala, da kar nekaj časa po koncu snemanja Psiha ni mogla stopiti pod prho. Igrala je tudi v drugih klasikah, kot sta The Manchurian Candidate iz leta 1962 in Dotik zla Orsona Wellsa iz 1958, pa tudi v 50 drugih večjih filmih.

Igralec **Sean Connery** je nepričakovano odstopil od vloge v filmu Joshianov zakon, zato mnogi novinarji napovedujejo upokožitev tega 74-letnega igralca. Igralčev tiskovni predstavnik je dejal, da je igralec odstopil od vloge, vredne 17,5 milijona dolarjev, ker se želi posvetiti pisanju spominov. Časopis Daily Variety pa je zapisal, da Conneryja najverjetneje zapušča veselje do snemanja dragih filmov po slabi izkušnji s snemanja zadnjega filma Družba pravih gospodov, pri katerem se je sprl z režiserjem Stevnom Norringtonom.

Prikljubljani pevec **Justin Timberlake** in **Emile Hirsch** bosta na stopila v filmu Alpha Dog družbe New Line Cinema. Režiser projekta je Nick Cassavetes, zgodba pa je nastala po življenju Jesseja Jamesa Hollywooda, prekupčevalca z mamili, ki postane eden najmlajših kriminalcev na seznamu najbolj iskanih ljudi. Hirsch bo igral glavno vlogo, medtem ko se bo Timberlake pojavil v vlogi prijatelja glavnega lika. Poleg omenjene dvojice po v filmu nastopila Sharon Stone, in sicer kot mama enega glavnih likov. Preostali del igralske ekipe naj bi bil znan kmalu, saj se snemanje začne že 25. oktobra.

Hongkonški režiser Wong Kar Wai (Days of Being Wild) namera va v svojem novem filmu The Lady From Shanghai angažirati oskarjevko **Nicole Kidman**. S Kidmanovo se ta čas pogaja Waiev dolgoletni sodelavec William Chang Suk-ping, ki bo igralki predstavil njeno vlogo in celoten projekt. Zgodba filma je postavljena v 30. leta v Šanghaj, druge podrobnosti pa so še skrivnost. Slednje v tem primeru ni nič nenevadnega, saj je Wong znan po tem, da piše scenarij med snemanjem in da svojim igralcem nikoli ne daje informacij o njihovih likih. Poleg tega je Wai znan tudi po dolgotrajnem delu s svojimi igralci, zaradi česar je film 2046 smenal celih pet let. Kidmanova naj bi pri njegovem projektu delala med aranžmaji pri drugih filmih.

Filmski igralec in režiser **Mel Gibson** je dosegel sodno odredbo proti nekemu 34-letnemu moškemu, ki ga je zalezoval in hotel skupaj z njim moliti. Režiser Kristusovega pasijona je od sodišča zahteval, da moškemu prepove, da se približa njemu, njegovi ženi in sedmim otrokom. Skladno z odločitvijo sodišča očitno versko zelo goreči nadlegovalec z Gibsonom ne sme kontaktirati niti prek kakšnih drugih sredstev. Po poročanju medijev je moški v septembru že dvakrat poskušal priti do Gibsona na njegovem posestvu v Malibuju. Prav tako je od igralca zahteval, da skupaj molita, ko se je Gibson udeležil molitve v neki kapeli. Svojo globoko vero naj bi Gibsonu poskušal dokazati tudi s pošiljanjem pisem, v katerih je zapisal svoje molitve. Ko je zadnjič prišel do igralčeve hiše, ga je aretirala policija. Gibson pa si bo do začetka sodne obravnave 6. oktobra le malce oddahnil, saj bo moški do takrat moral ostati v priporu, ker nima denarja za varščino.

jo ugrabijo, se požene za odgovornimi in se prebije skozi ugrabiteljsko verigo vse do vrha, med svojim pohodom pa ne odpušča nikomur.”

Helgelandovi prvi osnutki so tako kot roman dogajanje postavili v Italijo. A Foster in Scott sta uvidela, da so lokacija in njeni mafijski antagonisti že izčrpana tema, poleg tega pa so bile zaradi novih zakonov ugrabitve v Italiji tako rekoč izko-

reninjene, zato sta začela iskati lokacije za snemanje v Braziliji, Gvatemali in v Mehiki. Kot sta odkrila, so v Mexico Cityju ugrabitve postale način življenja. “Ugrabitve so tam donosen posel, zelo nadzorovane in organizirane. To je pravzaprav industrija,” pravi Scott. Opravljene raziskave so bile neprecenljive in so pripomogle v večplastnosti zgodbe. “Četudi občinstvo ne pozna postopkov in svetov, s katerimi imamo opravka v filmu, mislim, da se jim bo vse zdelo realistično.”

Helgeland Telesnega čuvaja primerja z Lepotico in zverjo. “Pita ve, da ima nekje v globinah svoje osebnosti Creasy skrito zlato srce,” pravi. “Ko mu vzamejo tisto, kar ga je pripeljalo nazaj v življenje, pobseni, kajti njegovo srce je začelo znova biti.” **Monika Maljevič**

ki ne razumejo prave narave njegovega poslanstva – preganjanja pošasti. V mračni Transilvaniji prepozna svet, ki še vedno tiči v preteklosti in v katerem so legendarna bitja nekaj povsem običajnega. Pokrajini vlada hudoben, močan in nepremagljiv vampir, grof Drakula (Richard Roxburgh). Van Helsing ga mora uničiti. Anna Valerious, igra jo prikupna Kate Beckinsale, je ena izmed zadnjih predstavnikov mogočne kralje-

ve družine, toda Drakula bo kmalu onemogočil tudi njo. Neustrašna lovka hoče maščevati svoje prednike in preklicati starodavni urok, toda ubiti mora vampirja. Van Helsing in Anna imata skupen cilj: uničiti sovražnika Drakulo in njegov imperij groze. V spopadu z neumrljivim sovražnikom pa Van Helsing odkrije nepredstavljivo: soočiti se mora s skrivnostni svoje lastne mračne preteklosti.

VAN HELSING

Režija:	Stephen Sommers
Scenarist:	Stephen Sommers
Producent:	Bob Ducsay
Igrajo:	Hugh Jackman, Kate Beckinsale, Richard Roxburgh, Shuler Hensley
Premiera:	14. 10. 2004
Distribucija:	Creativa Cinemania Group

Radio Krka
106.6 MHz

PETEK,

15.10.2004

Slovenija 1

- 6.20 TEDENSKI IZBOR
- 6.20 KULTURA
- 6.30 ODMEVI
- 7.00 DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
- 9.00 POROČILA (VPS 09.00)
- 9.05 TEDENSKI IZBOR
- 9.05 VESELA HIŠICA: INDIJANSKA PRAŠIČJA PRINCESA, LUTKOVA NANIZANKA, 16/23
- 9.20 RISANKA
- 9.30 JURJI DROBIŽEK, RISANA NANIZANKA, 8/26
- 9.55 SKIP IN SKIT, RISANA NANIZANKA, 15/26
- 10.10 NA LINIJI, ODDAJA ZA MLADE
- 10.45 ŠTAFETA MLADOSTI
- 11.25 DRŽAVNO SREČANJE FOLKLORNIH SKUPIN, POSNETEK IZ BELTINCEV, 3/4
- 11.55 RESNIČNA RESNIČNOST
- 12.25 FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 1/24
- 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME
- 13.15 ZABAVNI INFOKANAL
- 13.25 TEDENSKI IZBOR
- 13.25 OSMI DAN
- 13.55 SVETO IN SVET
- 15.00 VSAKDANJIH IN PRAZNIK, PONOVITEV
- 15.55 MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
- 16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
- 16.50 POTEPANJA, IGRANO-DOKUMENTARNA NANIZANKA, 1/10 (VPS 16.50)
- 17.15 IZ POPOTNE TORBE: DREVESA (VPS 17.15)
- 17.40 AFRIKA, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 4/9 (VPS 17.40)
- 18.30 ŽREBANJE DETELJICE (VPS 18.30)
- 18.40 RISANKA (VPS 18.40)
- 18.55 VREME (VPS 18.55)
- 19.00 DNEVNIK
- 19.35 VREME, MAGNET, ŠPORT
- 20.00 NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ (VPS 20.00)
- 20.55 24. AMERIŠKA NADALJEVANKA, 3/24 (VPS 20.55)
- 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
- 22.50 POLNOČNI KLUB
- 0.05 NOČNI IZBOR
- 0.05 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
- 1.00 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.00)
- 1.20 AFRIKA, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 4/9
- 2.10 PASJA LJUBEZEN, MEHIŠKI FILM (VPS 02.10)
- 4.35 POLNOČNI KLUB
- 5.45 INFOKANAL

Slovenija 2

- 6.30 INFOKANAL
- 9.05 TEDENSKI IZBOR
- 9.05 OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA
- 9.35 MOSTOVI - HIDAK: POD DROBNOGLEDOM - NAGYITO ALATT OTROŠKI INFOKANAL
- 10.05 TV PRODAJA
- 11.30 ZABAVNI INFOKANAL
- 16.40 TV PRODAJA
- 17.15 VIDEOSPOTNICE: VROČE, PONOVITEV
- 17.45 OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA (VPS 17.45)
- 18.15 SKOZI ČAS (VPS 18.15)
- 18.30 ZAKON GUSTAVA III., ŠVEDSKA BIOGRAFSKA NADALJEVANKA, 1/2, PONOVITEV (VPS 18.30)
- 20.05 HIŠA IZ 40. LET PREJŠNEGA STOLETJA, ANGL. DOKUMENT. SERIJA, 3/4 (VPS 20.05)
- 21.00 CITY FOLK, LJUDJE EVROPSKIH MEST (VPS 21.00)
- 21.30 SOUTH PARK, AMERIŠKA RISANA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 6/15
- 22.00 POTAPIJAČ, ŠVEDSKI FILM (VPS 22.00)
- 23.30 SLOVENSKA JAZZ SCENA: THE FOOL COOL JAZZ ORCHESTRA, 1. DEL (VPS 23.30)
- 0.15 INFOKANAL

Kanal A

- 8.45 TV prodaja
- 8.50 Čarovnice, 3. sezona, pon. 2. dela am. naniz.

- 9.40 Obalna straža na kolesih, 1. sezona, ponovitev 12. dela ameriške nanizanke
- 10.30 E+, ponovitev
- 12.30 TV prodaja
- 13.00 Čarovnice, 3. sezona, 3. del ameriške nanizanke
- 13.50 Mladi in nemirni, 3. sezona, 254. del ameriške nadaljevanke
- 14.45 Vsi moji otroci, 149. del ameriške nadaljevanke
- 15.35 TV prodaja
- 16.05 Obalna straža na kolesih, 1. sezona, 13. del ameriške nanizanke
- 17.00 Oh, ta sedemdeseta, 1. sezona, 7. del ameriške humoristične nanizanke
- 17.30 Jimova družina, 2. sezona, 7. del ameriške humoristične nanizanke
- 18.00 E+
- 20.00 Midve z mamo, 2. sezona, 21. del ameriške nanizanke
- 20.55 Romantični film: Ljubezen prek pisma, ameriški film
- 22.35 Moske zadeve, 3. sezona, 7. del ameriške nanizanke
- 23.30 Ruby Wax, pogovorna oddaja

Pop TV

- 7.25 Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
- 8.15 Rubi, ponovitev 27. dela mehiške nad.
- 9.10 Klon, ponovitev 133. dela brazilске nad.
- 10.00 TV prodaja
- 10.30 Moja Sofija, ponovitev 128. dela španske nadaljevanke
- 11.20 Vrtnarjeva hči, pon. 61. dela mehiške nad.
- 12.15 Trenja, ponovitev
- 13.40 TV prodaja
- 14.10 Ricki Lake, pogovorna oddaja
- 15.00 Vrtnarjeva hči, 62. del mehiške nadaljevanke
- 15.55 Moja Sofija, 129. del španske nadaljevanke
- 16.55 Klon, 134. del brazilске nadaljevanke
- 17.55 24UR - vreme
- 18.00 Rubi 28. del mehiške nadaljevanke
- 19.00 24UR
- 20.00 Sanjski moški, slovenska erealitny serija
- 20.55 Akcija: Sakal, ameriško-anglesko-francosko-nemski film
- 23.10 Vročje mesto, 1. sezona, 5. del ameriške nanizanke
- 0.05 XXL premiere
- 0.10 Ljubezen in izdaja, ameriški film
- 1.50 24UR, ponovitev
- 2.50 Nočna panorama

TevePika

- 9.00 Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
- 9.30 Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, pon
- 10.00 ABCD, svet avtomobilizma, pon
- 10.30 Martin Krpan, najmočnejši Slovenec, pon
- 11.00 Jana, oddaja o sončni strani življenja, družinska optika Lah, pon
- 11.30 Razgledovanja, potpisna reportaža, pon
- 12.00 V družbi z Bazilico in Nutrilabom, pon
- 12.15 Predstavitve Luke Koper, pon
- 12.30 Jana, oddaja o sončni strani življenja, družinska optika Lah, pon
- 12.40 Glasbeni mozaik
- 16.00 Pod Židano marelo, oddaja z narodno zabavnimi ansambli, prvič
- 17.30 A TO JE TO!?, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
- 18.00 Do zdravja tudi tako, gost: Josip Pernar, pon
- 18.30 Zrela leta z Melanijo Šter, pon
- 19.00 Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
- 19.30 Do zdravja tudi tako, gost: Josip Pernar, pon
- 20.00 Ko to tamo svira, reportaža iz Guče, 2 del TV IDEA, prvič
- 20.30 Avto sok, reli Velenje, prvič
- 21.00 Kulturne drobtinice, portret Janeza Hafnerja, Jurčičev krjavelj, prvič
- 21.30 24 UR, informativna oddaja
- 22.30 Naš vrt, svetovalna oddaja za vrtnikarje, pon
- 23.00 Trenja POP TV
- 0.20 Glasbeni mozaik

Kanal III

- 07.00 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 07.30 Yu-Gi-Oh, risana serija
- 07.55 TV prodaja

- 08.25 Automobile
- 08.50 TV prodaja
- 09.10 Policaj s petelinjega vrha, 10. del jugoslovanske nanizanke
- 10.10 TV prodaja
- 10.25 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
- 10.55 Videalisti, glasbene lestvice
- 12.00 TV prodaja
- 12.25 Risanke
- 13.15 TV prodaja
- 13.30 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
- 14.00 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 14.30 Yu-Gi-Oh, risana serija
- 15.00 Koncert
- 17.00 Šijaj, ponovitev
- 17.30 Sto izlozb, sto strasti, 291. del italijanske stenojele
- 18.00 Yu-Gi-Oh, risana serija
- 18.30 Pokemoni, risani film
- 19.00 Videalisti, glasbene lestvice
- 20.00 Noc brez srečanja, ameriška romantična komedija, 1993
- 21.50 Rdeci udar, YU vojni film, 1974
- 23.30 Popotovanja z Janinom, ponovitev
- 00.00 Dokumentarna oddaja
- 00.20 TV prodaja

SOBOTA,

16.10.2004

Slovenija 1

- 6.20 TEDENSKI IZBOR
- 6.20 KULTURA
- 6.30 ODMEVI
- 7.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
- 7.30 RISANKA
- 7.35 MALE SIVE CELICE, KVIZ
- 8.30 KINO KEKEC: PINGVIN AMUNDSEN, NEMŠKI FILM (VPS 08.30)
- 10.00 TEDENSKI IZBOR
- 10.00 NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ
- 10.50 POLNOČNI KLUB
- 12.00 TEDNIK, PONOVITEV
- 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
- 13.10 INFOKANAL
- 13.25 HOTEL POLDRUGA ZVEZDICA: PODNAJEMNIKI, TV NANIZANKA, 3/15, PONOVITEV
- 13.55 ZATON DRUŽINE GOLD, AMERIŠKI FILM (VPS 13.55)
- 15.30 O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 15.30)
- 15.55 SLOVENSKI UTRINKI, ODDAJA MADŽARSKJE TV (VPS 15.55)
- 16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
- 16.45 NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 16.45)
- 17.10 OZARE (VPS 17.10)
- 17.15 ZAKLADI SVETA, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 15/21 (VPS 17.15)
- 17.50 ALPE-DONAVA-JADRAN, PODOBE IZ SREDNJE EVROPE (VPS 17.50)
- 18.20 GRIMMOVJE PRAVLJICE, RISANA NANIZANKA, 6/13 (VPS 18.20)
- 18.45 RISANKA (VPS 18.45)
- 18.55 VREME (VPS 18.55)
- 19.00 DNEVNIK
- 19.25 UTRIP
- 19.40 VREME
- 19.45 ŠPORT
- 20.00 HOTEL POLDRUGA ZVEZDICA: TRENTA, TV NANIZANKA, 4/15 (VPS 20.00)
- 20.30 KONCERT UNICEFA (VPS 20.30)
- 22.05 PRVI IN DRUGI (VPS 22.05)
- 22.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.30)
- 23.00 SOPRANOVI, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 2/13 (VPS 23.00)
- 0.00 NOČNI IZBOR
- 0.00 IZDANE SKRIVNOSTI, ANGLEŠKI FILM, 2. DEL (VPS 00.00)
- 1.25 ALPE-DONAVA-JADRAN, PODOBE IZ SREDNJE EVROPE
- 1.55 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
- 2.35 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.35)
- 2.55 NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
- 3.20 ZAKLADI SVETA, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 15/21
- 3.50 MACBETH, ANGLEŠKA DRAMA (VPS 03.50)
- 5.30 PRVI IN DRUGI
- 5.50 INFOKANAL

Slovenija 2

- 6.30 INFOKANAL
- 9.05 GLASBENO JUTRO
- TOLKALEC GREGA GORENŠEK IN TOLKALNA SKUPINA STICK CONTROL (VPS 09.05)
- 9.20 MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV
- 9.50 INFOKANAL
- 11.00 TV PRODAJA
- 11.30 INFOKANAL
- 12.30 TV PRODAJA
- 15.55 LIGA PRVAKOV V ROKOMETU (M), BRETSKIY - GORENJE, PRENOS (VPS 15.55)
- 17.25 CELJE: LIGA PRVAKOV V ROKOMETU (M), CPL - WISLA, PRENOS (VPS 17.25)
- 19.00 ŠPORTNI FILM
- 19.50 SKOZI ČAS (VPS 19.50)
- 20.05 HOWARD GOODALL - POMEMBNI DATUMI: 1791, ANGLEŠKA GLASBENO-DOKUMENTARNA SERIJA, 1/3 (VPS 20.05)
- 20.55 RIŽ IN KOČIJA, ŠPANSKA LITERARNA NADALJEVANKA, 1/2 (VPS 20.55)
- 21.55 S.O.B., AMERIŠKI FILM (VPS 21.55)
- 23.45 SOBOTNA NOČ (VPS 23.45)
- 1.45 INFOKANAL

Kanal A

- 8.50 TV prodaja
- 9.20 Vsi moji otroci, ponovitev 145. dela ameriške nadaljevanke
- 10.10 Vsi moji otroci, ponovitev 146. dela ameriške nadaljevanke
- 11.00 Vsi moji otroci, ponovitev 147. dela ameriške nadaljevanke
- 11.50 Vsi moji otroci, ponovitev 148. dela ameriške nadaljevanke
- 12.40 Vsi moji otroci, ponovitev 149. dela ameriške nadaljevanke
- 13.30 Goodyear liga - oddaja
- 14.00 Dannyjeve zvezde
- 15.00 Dr. Phil, pogovorna oddaja
- 15.55 Pozor - nevarno!, dokumentarna oddaja, 2/3
- 16.50 Goodyear liga, Geoplin Slovan : Zadar, prenos kosarke
- 18.50 E+
- 20.00 Kriminalka: Čudno obnašanje, avstralsko-ameriški film
- 21.30 Najpogumnejši reševalci otrok na svetu, dok. oddaja
- 22.30 Smrt na vidiku, ameriški film
- 0.15 Ekstra magazin, ponovitev

Pop TV

- 7.30 TV prodaja
- 8.00 Ringa-Raja:
- 8.00 Harold in vijolična voščenska, sinhronizirana risana serija
- 8.25 Najlepše pravljice bratov Grimm: Bremenski muzikantje, ris. film
- 8.50 Moj prijatelj Roki, sinhronizirana risana serija
- 9.00 Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija
- 9.10 Rudijevo moštvo, sinhronizirana risana serija
- 9.35 Palčica, sinhronizirana risana serija
- 10.00 Bučke, sinhronizirana risana serija
- 10.10 Mala princesa, sinhronizirani risani film
- 11.00 Dogodivščine Jackieja Chana, risana serija
- 11.30 Jekleni Max, risana serija
- 12.00 Šolska kosarkarska liga
- 13.05 Jubal, ameriški film
- 14.55 Duhovi ljudozerskih otokov, dokumentarna oddaja
- 16.05 Divji psi vračajo udarec, dokumentarna oddaja
- 17.15 24UR - vreme
- 17.20 Bogati kuza, ameriški film
- 19.00 24UR
- 20.00 Filmski hit: Ti, ti lažnivec, ameriški film
- 21.35 Majhni lopovi, ameriški film
- 23.20 Stripizete, dokumentarna serija
- 23.50 24UR, ponovitev
- 0.50 Nočna panorama

TevePika

- 9.30 Do zdravja tudi tako, gost: Josip Pernar, pon
- 10.00 Kulturne drobtinice, portret Janeza Hafnerja, Jurčičev krjavelj, pon
- 10.30 Video novice za gluhe in naglušne, prvič
- 11.35 Martin Krpan, najmočnejši Slovenec, pon

12.05 Computer line, oddaja o računalnistvu
12.35 Zvezde za otroke, glasbena humanitarna prireditel v Velenju, VTV Velenje, pon
13.35 Naša krajina in ljudje, skrb za odpadke v občini Trebnje, pon
14.05 Glasbeni mozaik
16.30 A TO JE TO!?, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
17.00 Zrela leta z Melanijo Šter, pon
17.30 Jana, oddaja o sončni strani življenja, družinska optika Lah, pon
18.00 Zavod za alternativno izobraževane, sola duhovnih srečanj se predstavi, pon
18.30 IDOL 2004, pon
20.00 To morate vedeti!, kontaktna oddaja, pon
21.00 Ko to tamo svira, reportaža iz Guče, 2 del TV IDEA, prvič
21.30 24 UR, informativna oddaja
22.30 Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
23.00 Ekstra magazin, pon
00.00 Z glavo na zabavo, pon
00.15 Glasbeni mozaik

Kanal III

08.00 TV prodaja
09.00 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 287. dela
09.25 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 288. dela
09.50 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 289. dela
10.10 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 290. dela
10.35 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 291. dela
11.00 Risanke
11.30 Za vas in mesto, ponovitev
12.30 Risanke
13.00 TV prodaja
13.30 Supernova Multi Talents - avdicija v Ljubljani
14.30 Videalisti, glasbene lestvice
15.30 Leteči štart, ponovitev
16.30 Policaj s petelinjega vrha, 11. del jugoslovske nanizanke
17.30 Naš vrt, ponovitev
18.00 Janja, razvedrilna oddaja
18.30 Automobile
18.45 Risanke
19.00 Videalisti, glasbene lestvice
22.10 Agencija, 9. del ameriške nanizanke
23.00 Agencija, 10. del ameriške nanizanke
23.40 Dokumentarna oddaja
00.10 TV prodaja

NEDELJA,

17.10.2004

Slovenija 1

7.30 ŽIV ŽAV:
BINE, LUTKOVNA NANIZANKA, 3/14;
METKA IN ZVERINKO ZVER,
RISANA NANIZANKA, 26/26;
MEDVEDEK, RISANA NANIZANKA, 5/14
(VPS 07.30)
9.30 O ŽIVALIH IN LJUDEH,
ODDAJA TV MARIBOR, PONOVIŦEV
9.55 SLEDI,
ODDAJA O LJUBITELJSKI KULTURI TV
MARIBOR (VPS 09.55)
10.25 MED VALOVI, ODDAJA TV KOPER-
CAPODISTRIA (VPS 10.25)
10.55 AFRIKA - POGLED S TAL, ANGLEŠKA
POLJUDNOZNA NSTVENA SERIJA, 11/13
(VPS 10.55)
11.25 OZARE, PONOVIŦEV
11.30 OBZORJA DUHA (VPS 11.30)
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR
(VPS 12.00)
13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.10 VSAKDANJIJK IN PRAZNIK (VPS 13.10)
14.15 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 14.15)
14.20 MALI DEMONI
14.25 POLDNEVNIK
14.30 ČLOVEŠKI FAKTOR
14.35 GLAS LJUDSTVA
14.40 NEDELJSKO OKO
14.50 PREDMET POŽELNJA
15.05 PLANET TV
15.40 ŠPORT & PREMIERE LEAGUE
15.50 ŠPORT NA DANŠNJI DAN
15.55 PET MINUT SLAVE
16.00 WHOOP!, AMERIŠKA HUMORISTIČNA
NANIZANKA, 4. DEL

16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 16.50)
16.50 LORELLA
17.15 ŽIVE LEGENDE
17.20 GLASBENI DVOBOJ
17.40 NOČNA MORA
17.50 ARENA
18.10 VROČE
18.15 DRUŽABNA KRONIKA
18.30 ŽREBANJE LOTA (VPS 18.30)
18.40 RISANKA (VPS 18.40)
18.55 VREME (VPS 18.55)
19.00 DNEVNIK
19.25 ZRCALO TEDNA
19.40 VREME
19.45 ŠPORT
20.00 SPET DOMA (VPS 20.00)
21.50 INTERVJU (VPS 21.50)
22.45 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.45)
23.15 NA KLANCU, SLOVENSKI FILM (VPS 23.15)
0.55 NOČNI IZBOR
0.55 DNEVNIK, ŠPORT
1.35 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.35)
2.00 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA

Slovenija 2

6.30 INFOKANAL
11.00 TV PRODAJA
11.30 INFOKANAL
12.00 TV PRODAJA
12.30 DRŽAVNO SREČANJE FOLKLORNIH SKUPIN,
POSNETEK IZ BELTINCŦEV, 4., ZADNJA
ODDAJA (VPS 12.30)
19.00 TONE PARTLJIČ: ŠČUKE PA NI, ŠČUKE PA NE
DIALOGI, TV NADALJEVANKA, 2/7,
PONOVIŦEV (VPS 19.00)
20.05 ZIBELKE SVETOVNIH KULTUR,
NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2/12
(VPS 20.05)
21.00 UČITELJI, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 7/8
(VPS 21.00)
21.55 OPERNE ARIJE,
MILENA MORAČA (25 LET UMETNIŠKEGA
DELA) (VPS 21.55)
22.15 3. GALA VEČER NOVIH BALETNIH
KOREOGRAFIJ (VPS 22.15)
23.00 SOUTH PARK,
AMERIŠKA RISANA HUMORISTIČNA
NANIZANKA, 6/15, PONOVIŦEV
23.25 INFOKANAL

Kanal A

9.20 TV prodaja
9.50 Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 250.
dela ameriške nadaljevanke
10.40 Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 251.
dela ameriške nadaljevanke
11.30 Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 252.
dela ameriške nadaljevanke
12.20 Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 253.
dela ameriške nadaljevanke
13.10 Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 254.
dela ameriške nadaljevanke
14.00 Dannyjeve zvezde
15.00 Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.50 Mladi Indiana Jones: Napad ljudi - sokolov,
ameriški film
17.30 Živalim na pomoč, dokumentarna nanizanka
E+
20.00 Družinski film:
Mišek Stuart Little, ameriško-nemški film
Odvetnik z ulice, 3. sezona, 8. del ameriške
nanizanke
22.25 Goodyear liga, Cibona : Crvena zvezda,
posnetek košarke
0.15 Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30 TV prodaja
8.00 Ringa-Raja:
Harold in vijolična voščenka, sinhronizirana
risana serija
8.25 Najlepše pravljice bratov Grimm: Bratec in
sestrica, sinh. ris. film
8.50 Moj prijatelj Roki, sinhronizirana risana serija
9.00 Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija
9.10 Rudijevo moštvo, sinhronizirana risana serija
9.35 Bobek in Ciril, sinhronizirana risana serija
10.00 Bučke, sinhronizirana risana serija
10.10 Ostržek, sinhronizirani risani film

11.00 Dogodivšcine Jackieja Chana, risana serija
11.30 Oliver in njegovi, mladinska nanizanka
12.00 Šolska košarkarska liga
13.05 Mestece za vedno, 1. sezona, 16. del
ameriške nanizanke
14.00 Sanjski moški, ponovitev
14.55 Zibali bomo!, ameriški film
16.35 Filmska ugrabitel, ameriški film
18.15 24UR - vreme
18.20 Ainsleyjeva kuharija - vse o žaru, angleška
dokumentarna oddaja
19.00 24UR
20.00 Lepo je biti milijonar
21.45 Športna scena
22.45 Super zvezda, ameriški film
0.15 24UR, ponovitev
1.15 Nočna panorama

TevePika

9.30 Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
10.00 Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
10.30 Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
11.00 Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
11.30 A TO JE TO!?, poučno zabavna oddaja z Rezo,
pon
12.00 V harmoniji z naravo, pon
12.30 Pod Židano marelo, glasbena oddaja z
narodno zabavnimi ansambli, prvič
13.30 Tam kjer je veselje doma, narodno zabavni
program z turističnimi informacijami
16.30 Zavod za alternativno izobraževanje, sola
duhovnih srečanj se predstavi, pon
17.00 Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
17.30 Jana, oddaja o sončni strani življenja, gostja:
Suzana Landipet , pon
18.00 Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor,
pon
18.30 V družbi z Bazilico in Nutrilabom, pon
18.45 Z glavo na zabavo
19.00 Ko to tamo svira, reportaža iz Guče, 1 del TV
IDEA, pon
19.30 Avto šok, reli Velenje, pon
20.00 IDOL 2004, v živo
21.30 24 UR, informativna oddaja
22.30 ABCD, svet avtomobilstva, pon
23.00 To morate vedeti!, kontaktna oddaja, pon
00.00 Z glavo na zabavo, pon
00.15 Glasbeni mozaik

Kanal III

07.00 TV prodaja
08.00 Otroško nedeljsko dopoldne
09.00 Yu-Gi-Oh, sinhronizirana risana serija
11.00 Popotovanja z Janinom
11.30 Za vas in mesto, oddaja o kmetijstvu in
turizmu
12.30 Risanke
13.00 TV prodaja
13.15 Automobile
13.30 TV prodaja
14.00 Koncert
15.00 Supernova Multi Talents - avdicija v Ljubljani
16.00 Janja, ponovitev
16.30 Hočeš, nočeš, ponovitev
17.00 Sijaj, ponovitev
17.30 TV prodaja
18.00 Ekskluzivni magazin
18.30 Štiri tačke
19.00 Risanke
19.30 Videalisti, glasbene lestvice
20.00 Ubijte Carterja, am. akcijski triler, 2002
21.50 A n JUS za vsak okus, razvedrilna oddaja
22.20 Reporter X
22.50 Agencija, 11. del ameriške nanizanke
23.40 Agencija, 12. del ameriške nanizanke
00.30 TV prodaja

PONEDELJEK,

18.10.2004

Slovenija 1

6.30 TEDENSKI IZBOR
6.30 UTRIP
6.45 ZRCALO TEDNA
7.00 DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00 POROČILA (VPS 09.00)

9.05 TEDENSKI IZBOR
9.05 IZ POPOTNE TORBE: DREVESA
9.25 GULMISEK, ODDAJA ZA OTROKE, 6/10
9.45 ODDAJA ZA OTROKE
10.10 POTEPANJA, IGRANO-DOKUMENTARNA
NANIZANKA, 1/10
10.45 SPET DOMA
12.30 PRVI IN DRUGI
13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15 TEDENSKI IZBOR
13.15 OBZORJA DUHA
13.45 NEKAJ MINUT ZA DOMAČO GLASBO
14.05 LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR
15.00 VSAKDANJIJK IN PRAZNIK, PONOVIŦEV
15.55 DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.55)
16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50 RADOVEDNI TAČEK: RAČUN (VPS 16.50)
17.05 HIŠA EKSPERIMENTOV: ZVOKOLOGIJA,
POUČNO-ZABAVNA NANIZANKA, 4/8
(VPS 17.05)
17.30 ŽIVLJENJE SESALCEV, ANGLEŠKA
POLJUDNOZNA NSTVENA SERIJA, 8/10
(VPS 17.30)
18.25 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.25)
18.35 ŽREBANJE ASTRA (VPS 18.35)
18.40 RISANKA (VPS 18.40)
18.55 VREME (VPS 18.55)
19.00 DNEVNIK
19.35 VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00 ŠEF KLINIKE, FRANCOŠKA NADALJEVANKA,
2/12 (VPS 20.00)
20.55 IZZIVI (VPS 20.55)
21.25 UMETNOST IGRE (VPS 21.25)
22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME
(VPS 22.00)
22.50 SALVO D'AQUISTO,
ITALIJANSKA NADALJEVANKA, 2., ZADNJI
DEL (VPS 22.50)
0.25 NOČNI IZBOR
0.25 HOTEL POLDRUGA ZVEZDICA: TRENTA,
TV NANIZANKA, 4/15
0.55 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
1.50 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.50)
2.15 ŽIVLJENJE SESALCEV, ANGLEŠKA
POLJUDNOZNA NSTVENA SERIJA, 8/10
IZZIVI
3.05 UMETNOST IGRE
3.35 S.O.B., AMERIŠKI FILM (VPS 04.00)
4.00

Slovenija 2

6.30 INFOKANAL
9.05 PRIMORSKI MOZAIK,
ODDAJA TV KOPER - CAPODISTRIA
(VPS 09.05)
9.35 SLOVENSKI UTRINKI,
ODDAJA MADŽARŠKE TV, PONOVIŦEV
10.05 OTROŠKI INFOKANAL
11.00 TV PRODAJA
11.30 ZABAVNI INFOKANAL
13.55 TV PRODAJA
14.25 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, PONOVIŦEV
SKOZI ČAS (VPS 18.15)
18.15 VERA CRUZ, AMERIŠKI FILM, PONOVIŦEV
(VPS 18.30)
20.05 KONČNICA (VPS 20.05)
21.00 STUDIO CITY (VPS 21.00)
22.00 ŠTUDENTSKA (VPS 22.00)
22.30 VIDEOSPOTNICE (VPS 22.30)
23.00 BRANE RONČEL IZZA ODRA (VPS 23.00)
0.00 INFOKANAL

Kanal A

8.45 TV prodaja
8.50 Čarovnice, 3. sezona, ponovitev 3. dela
ameriške nanizanke
9.40 Obalna straža na kolesih, ponovitev ameriške
nanizanke
E+, ponovitev
10.30 TV prodaja
12.30 Čarovnice, 3. sezona, 4. del ameriške
nanizanke
13.00 Mladi in nemirni, 3. sezona, 255. del
ameriške nadaljevanke
14.45 Vsi moji otroci, 150. del ameriške
nadaljevanke
15.35 TV prodaja
16.05 Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
17.00 Oh, ta sedemdeseta, 1. sezona, 8. del
ameriške humoristične nanizanke
17.30 Jimova družina, 2. sezona, 8. del ameriške
humoristične nanizanke
18.00 E+
20.00 Rocky 3, ameriški film

- 2.25 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.25)
- 2.45 BARVE JESENI
- 3.40 GENERAL, ANGLEŠKO-IRSKI FILM (VPS 03.40)
- 5.40 INFOKANAL

Slovenija 2

- 6.30 INFOKANAL
- 9.05 TEDENSKI IZBOR
- 9.05 CITY FOLK, LJUDJE EVROPSKIH MEST
- 9.35 MOSTOVI - HIDAK: POTEPANJA - BARANGOLŠOK
- 10.05 OTROŠKI INFOKANAL
- 11.00 TV PRODAJA
- 11.30 ZABAVNI INFOKANAL
- 16.45 TV PRODAJA
- 17.20 HIŠA IZ 40. LET PREJŠNEGA STOLETJA, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 3/4, PONOVITEV
- 18.15 VIDEOSPOTNICE: MONO, PONOVITEV
- 18.45 SKOZI ČAS (VPS 18.45)
- 19.00 KONČNICA, PONOVITEV
- 20.05 ŠPORTNA SREDA LIGA PRVAKOV V NOGOMETU, PRENOS (VPS 20.05)
- 0.00 VIDEOSPOTNICE: TOP (VPS 00.00)
- 0.30 INFOKANAL

Kanal A

- 8.45 TV prodaja
- 8.50 Čarovnice, 3. sezona, ponovitev 5. dela ameriške nanizanke
- 9.40 Obalna straža na kolesih, ponovitev ameriške nanizanke
- 10.30 E+, ponovitev
- 12.30 TV prodaja
- 13.00 Čarovnice, 3. sezona, 6. del am. nanizanke
- 13.50 Mladi in nemirni, 3. sezona, 257. del ameriške nadaljevanke
- 14.45 Vsi moji otroci, 152. del ameriške nad.
- 15.35 TV prodaja
- 16.05 Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
- 17.00 Oh, ta sedemdeseta, 1. sezona, 9. del ameriške humoristične nanizanke
- 17.30 Jimova družina, 2. sezona, 9. del ameriške humoristične nanizanke
- 18.00 E+
- 20.00 Ekstra magazin
- 20.50 Lepotni čarovniki, ameriška dokumentarna oddaja
- 21.50 Vsi zupanovi moške, 5. sezona, 6. del ameriške humoristične nanizanke
- 22.20 Raymonda imajo vsi radi, 7. sezona, 14. del ameriške humoristične nanizanke
- 22.50 Radijska postaja, 4. sezona, 14. del ameriške humoristične nanizanke
- 23.20 Ruby Wax, pogovorna oddaja

Pop TV

- 7.55 Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
- 8.45 Rubi, ponovitev 30. dela mehiške nadaljevanke
- 9.40 Klon, ponovitev 136. dela brazilske nad.
- 10.30 TV prodaja
- 11.00 Zrelo srce, ponovitev 1. dela mehiške nadaljevanke
- 11.50 Vrtnarjeva hči, pon. 64. dela mehiške nad.
- 12.45 Preverjeno, ponovitev
- 13.40 TV prodaja
- 14.10 Ricki Lake, pogovorna oddaja
- 15.00 Vrtnarjeva hči, 65. del mehiške nadaljevanke
- 15.55 Zrelo srce, 2. del mehiške nadaljevanke
- 16.55 Klon, 137. del brazilske nadaljevanke
- 17.55 24UR - vreme
- 18.00 Rubi, 31. del mehiške nadaljevanke
- 19.00 24UR
- 20.00 TV kriminalka: Neznani darovalec, ameriški film
- 21.40 Monk, 1. sezona, 7. del ameriške nanizanke
- 22.35 XXL premiere
- 22.40 Zakon in red: Enota za posebne primere, 2. sezona, 1. del ameriške nanizanke
- 23.35 24UR, ponovitev
- 0.35 Nočna panorama

TevePika

- 9.00 Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
- 9.30 Klepet z jasnovidko Maručo, pon
- 10.00 Naš vrt, svetovalna oddaja za vrtničarje, pon

- 10.30 Jana, oddaja o sončni strani življenja, teden vseživljenjskega učenja, pon
- 11.00 Zvezde za otroke, dokumentarni zapis o dvodnevni humanitarnem projektu v Velenju, pon
- 12.00 Naša mala klinika, slovenska nanizanka, pon
- 13.00 Glasbeni mozaik
- 17.00 To morate vedeti!, kontaktna oddaja, pon
- 17.30 A TO JE TO!?, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
- 18.00 Do zdravja tudi tako, Diagcenter, prvič
- 18.30 Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
- 19.00 Razgledovanja, potopisna reportaža, prvič
- 19.30 Jana, oddaja o sončni strani življenja, novi načini zdravljenja težkih krvavitev, pon
- 20.00 ABCD, svet avtomobilizma, prvič
- 20.30 Zavod za alternativno izobraževanje, sola duhovnih srečanj se predstavi, živo
- 21.00 Živeti zdravo, Algea, njen vpliv na imunsko dogajanje v telesu - Carso, vodi: Milka Krapez
- 21.30 24 UR, informativna oddaja
- 22.30 Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
- 23.00 Preverjeno POP TV
- 00.00 Glasbeni mozaik

Kanal 3

- 07.00 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 07.30 Yu-Gi-Oh, risana serija
- 07.55 TV prodaja
- 08.25 Risanke
- 08.50 TV prodaja
- 09.10 Risanke
- 09.40 Videalisti, glasbene lestvice
- 10.10 TV prodaja
- 10.25 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
- 10.55 Videalisti, glasbene lestvice
- 11.15 Ekskluzivni magazin
- 11.45 Automobile
- 12.00 TV prodaja
- 12.25 Risanke
- 13.15 TV prodaja
- 13.30 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
- 14.00 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 14.30 Yu-Gi-Oh, risana serija
- 15.00 4 km na uro, jugoslovska komedija, 1958
- 17.15 TV prodaja
- 17.30 Sto izlozb, sto strasti, 294. del italijanske telenovele
- 18.00 Yu-Gi-Oh, risana serija
- 18.30 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 19.00 Videalisti, glasbene lestvice
- 20.00 Supernova Multi Talents - predizbor v Ljubljani
- 21.00 Janja, ponovitev
- 21.30 Sijaj
- 22.00 Reporter X
- 22.30 Dorotej, jugoslovska zgodovinska drama, 1981
- 00.15 TV prodaja

ČETREK,

21.10.2004

Slovenija 1

- 6.20 TEDENSKI IZBOR
- 6.20 KULTURA
- 6.30 ODMEVI
- 7.00 DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
- 9.00 POROČILA (VPS 09.00)
- 9.05 TEDENSKI IZBOR
- 9.05 NA KRASU JE KRASNO, ZAKLJUČNA PRIREDITEV SLOVENSKEGA KNJIŽNJEGA KVIZA 2004
- 9.55 RISANKA
- 10.05 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
- 10.35 BARVE JESENI
- 11.30 AFRIKA - POGLED S TAL, ANGLEŠKA POLJUDNOZNAŠTVENA SERIJA, 11/13
- 11.55 POTOVANJE PREDALEČ, DOKUMENTARNA SERIJA, 4/7
- 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME
- 13.15 SPET DOMA, PONOVITEV
- 15.05 SKRIVNOSTI VOJNE, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 12/13, PONOVITEV
- 15.55 MOSTOVI-HIDAK: KANAPE - KANAP... (VPS 15.55)

- 16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
- 16.50 ENAJSTA ŠOLA, ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE (VPS 16.50)
- 17.25 JASNO IN GLASNO, KONTAKTNA ODDAJA (VPS 17.25)
- 18.10 ZENIT (VPS 18.10)
- 18.40 RISANKA (VPS 18.40)
- 18.55 VREME (VPS 18.55)
- 19.00 DNEVNIK
- 19.35 VREME, MAGNET, ŠPORT
- 20.00 TEDNIK (VPS 20.00)
- 21.00 OSMI DAN (VPS 21.00)
- 21.30 KNJIGA MENE BRIGA - DOMINIQUE LAPORTE: ZGODOVINA DREKA (VPS 21.30)
- 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
- 22.50 GLASBENI VEČER
- 22.50 SKLADATELJ IGOR STRAVINSKI, RUSKO-FRANCOŠKI GLASBENO DOKUMENTARNI FILM (VPS 22.50)
- 23.40 SIMFONIKI RTV SLOVENIJA IN SOLISTI
- AKADEMIJE ZA GLASBO, MOJCA MENONI, VERONIKA HAUPTMAN (VPS 23.40)
- 0.45 NOČNI IZBOR
- 0.45 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
- 1.40 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.40)
- 2.00 JASNO IN GLASNO, KONTAKTNA ODDAJA
- 2.40 ZENIT
- 3.10 TEDNIK
- 4.05 OSMI DAN
- 4.35 SPET DOMA

Slovenija 2

- 6.30 INFOKANAL
- 9.05 EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
- 9.35 MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV
- 10.05 OTROŠKI INFOKANAL
- 11.00 TV PRODAJA
- 11.30 ZABAVNI INFOKANAL
- 16.35 TV PRODAJA
- 17.05 ZIBELKE SVETOVNIH KULTUR, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2/12, PONOVITEV
- 18.05 VIDEOSPOTNICE: TOP, PONOVITEV
- 18.35 SKOZI ČAS (VPS 18.35)
- 18.45 TARZANOVA NEWYORSKA DOGODIVŠČINA, AMERIŠKI ČB FILM, PONOVITEV (VPS 18.45)
- 20.05 VIKTOR PARMA: CARIČINE AMAZONKE, KONCERTNA IZVEDBA OPERETE, PONOVITEV (VPS 20.05)
- 22.05 POSEBEN POGLED: MULHOLLAND DRIVE, AMERIŠKI FILM (VPS 22.10)
- 0.25 VIDEOSPOTNICE: VROČE (VPS 00.30)
- 0.55 INFOKANAL

Kanal A

- 8.45 TV prodaja
- 8.50 Čarovnice, 3. sezona, ponovitev 6. dela ameriške nanizanke
- 9.40 Obalna straža na kolesih, ponovitev ameriške nanizanke
- 10.30 E+, ponovitev
- 12.30 TV prodaja
- 13.00 Čarovnice, 3. sezona, 7. del ameriške nanizanke
- 13.50 Mladi in nemirni, 3. sezona, 258. del ameriške nadaljevanke
- 14.45 Vsi moji otroci, 153. del ameriške nad.
- 15.35 TV prodaja
- 16.05 Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
- 17.00 Oh, ta sedemdeseta, 1. sezona, 10. del ameriške humoristične nanizanke
- 17.30 Jimova družina, 2. sezona, 10. del ameriške humoristične nanizanke
- 18.00 E+
- 20.00 Krmič: Umori na podeželju: Daviteljev gozd, angleški film
- 21.55 Mrtve priče, 3. sezona, 1. del angleške nanizanke
- 22.55 Samo bedaki in konji, 6. sezona, 3. del angleške humoristične nanizanke
- 23.55 Ruby Wax, pogovorna oddaja

Pop TV

- 7.55 Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
- 8.45 Rubi, ponovitev 31. dela mehiške nad.
- 9.40 Klon, ponovitev 137. dela brazilske nad.
- 10.30 TV prodaja

- 11.00 Zrelo srce, ponovitev 2. dela mehiške nad.
- 11.50 Vrtnarjeva hči, ponovitev 65. dela mehiške nadaljevanke
- 12.45 Monk, 1. sezona, ponovitev 7. dela ameriške nanizanke
- 13.40 TV prodaja
- 14.10 Ricki Lake, pogovorna oddaja
- 15.00 Vrtnarjeva hči, 66. del mehiške nadaljevanke
- 15.55 Zrelo srce, 3. del mehiške nadaljevanke
- 16.55 Klon, 138. del brazilske nadaljevanke
- 17.55 24UR - vreme
- 18.00 Rubi, 32. del mehiške nadaljevanke
- 19.00 24UR
- 20.00 Trenja
- 21.30 Popolni četrtak: Seks v mestu, 6. sezona, 8. del ameriške nanizanke
- 22.10 Alias, 2. sezona, 8. del ameriške nanizanke
- 23.05 XXL premiere
- 23.10 Zahodno krilo, 5. sezona, 7. del ameriške nanizanke
- 0.00 24UR, ponovitev
- 1.05 Nočna panorama

TevePika

- 9.00 Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
- 9.30 Computer line, oddaja o računalništvu, pon
- 10.00 Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
- 11.00 Jana, oddaja o sončni strani življenja, novi načini zdravljenja težkih krvavitev, pon
- 11.30 V harmoniji z naravo, pon
- 12.00 ŠKL, šolska kosarkarska liga, prvič
- 13.00 Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, pon
- 13.30 Preverjeno, POP TV, pon
- 14.30 Glasbeni mozaik
- 17.00 Zavod za alternativno izobraževanje, sola duhovnih srečanj se predstavi, pon
- 17.30 Štiri tacke, oddaja o hišnih ljubljencih, prvič
- 18.00 Ko to tako svira, reportaža iz Guče, 2 del TV IDEA, pon
- 18.30 Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
- 19.00 Kulturne drobtinice, etno rock festival, pon
- 19.30 Živeti zdravo, Algea, njen vpliv na imunsko dogajanje v telesu - Carso, vodi: Milka Krapez, pon
- 20.00 To morate vedeti!, kontaktna oddaja
- 21.30 A TO JE TO!?, poučno zabavna oddaja z Rezo, prvič
- 22.30 Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
- 23.00 Ekstra magazin
- 0.00 Glasbeni mozaik

Kanal 3

- 07.00 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 07.30 Yu-Gi-Oh, risana serija
- 07.55 TV prodaja
- 08.25 Risanke
- 08.50 TV prodaja
- 09.10 Videalisti, glasbene lestvice
- 09.50 Risanke
- 10.10 TV prodaja
- 10.25 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
- 10.55 Ekošola kot način življenja: Ekobazar Slopak, reportaža
- 11.25 Red bull - Skoki s pečin
- 12.00 TV prodaja
- 12.25 A n JUS za vsak okus, ponovitev
- 13.15 TV prodaja
- 13.30 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
- 14.00 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 14.30 Yu-Gi-Oh, risana serija
- 15.00 Koncert
- 17.00 Automobile
- 17.15 TV prodaja
- 17.30 Sto izlozb, sto strasti, 295. del italijanske telenovele
- 18.00 Yu-Gi-Oh, risana serija
- 18.30 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 19.00 Videalisti, glasbene lestvice
- 19.30 Popotovanja z Janinom
- 20.00 Intervju z Michael Jacksonom - 2. del, dokumentarna oddaja
- 21.00 Hočeš nočes, razvedrilna oddaja
- 21.30 Auggie Rose, ameriška drama, 2000
- 23.10 Supernova Multi Talents - predizbor v Ljubljani
- 00.10 Dokumentarni film
- 00.30 TV prodaja

PETEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
17.00	Ob petkih pospravljamo podstresje
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	2. in 4. Skriti zaklad
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Iz Mohorjeve skrinje
21.15	Ponovitev Komentarja tedna
21.30	Mozaik dneva
22.00	Klasična glasba
	Ponovitev:
23.00	Doživetja gora in narave
24.00	Srečno na poti
04.40	Radio Vatikan

SOBOTA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Naravoslovne zanimivosti
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.30	Poročila, Vaša pesem
11.00	Za življenje, danes in jutri: 1. Besede mičejo 2. Zakonci 3. Svet oblikuje mlade 4. Betanija
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Glasbena voščila

15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
16.00	Mali oglasi
17.00	Slovenec Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Škofov govor pred nedeljo
21.15	1. Gospod kliče 2.-4. Vodnik po Sv. pismu 3. Jezus živi
	Ponovitev:
22.00	Za življenje
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Škofov govor za nedeljo (ponov.)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Prenos sv. maše
10.00	Oznanila
10.15	Graditelji slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Sakralna glasba
19.30	Za otroke
19.45	Škofov govor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Obala neznanega - izzivi vere
21.30	Radijski roman
	Ponovitev:
22.00	Naš gost
23.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
23.30	Sobota ob 21.15
00.30	Graditelji
04.40	Radio Vatikan

PONEDELJEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Iz založbe TDO
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi

13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
17.00	1. Zdravstvena 2. O solstvu 3. Pravne zagate 4. Za streho nad glavo
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelj radija Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. Zanimivosti nočnega neba
	Ponovitev:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	1. Luc v temi, 3. Vstani in hodi 2. 4. in 5. Juretov večer
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. in 3. Sončna pesem, 2. 4. in 5. Svetloba in sence
	Ponovitev:
23.00	Ponedeljek ob 17.00
24.00	Prijatelj radija Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

SREDA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)

07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Zlati zvoki
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Aktualna tema
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luč (radijska kateheza)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Glasba z znamko
	Ponovitev:
23.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
09.30	Založba Družina
10.00	Poročila
10.15	Doživetja gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
16.00	Glasbena voščila
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	1.-3. Dijaska oddaja 2.-4. Skavtski potepe
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
	Ponovitev:
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

Esad Babačić

Poleg zaslužene zmage smo lahko na tekmi proti Italiji opazili še nekatere elemente, ki nas vlečejo v bližnjo preteklost. Poleg bojevitosti in tekanja iz najboljših časov turbo Rudija imamo spet veliko sreče. Za zdaj še zdaleč ne toliko, kot je je imel Srečko, vendarle pa so nekatere zgrešene priložnosti "azzurrov" že spominjale na Katančevo ero.

Novi Srečko

Posebej bi se ustavil na prečki Tonija, ki je streljal iz čistega položaja in le zaradi neogretosti zgrešil našo mrežo. Znova nam je pomagalo tudi vreme, ki je naš tradicionalni zaveznik. Če ne bi bilo dežja, bi se Totti veliko lažje spopadal z našimi igralci sredine in zanesljivo izvedel kakšno dobitno kombinacijo, tako pa je ostal nekje med sredino in kazenskim prostorom kot kakšen moker pes, ki bi rad domov, pa ne ve, od kod je prišel. Seveda pa je treba srečo izzvati in tudi tu so bili naši na višku naloge. Vedeti moramo, da bi lahko s takšno igro kasirali tudi porcijo. Za zdaj se je Oblaku obrestoval nori pogum, ki ga Prašnikar dejansko ni zmogel. Končno imamo reprezentanco, ki tekaško ne zadržuje za najbolj razvitimi, zato se nam zdaj ni treba bati za nas večno prehitrih Skandinavcev. Ti bodo zdaj naleteli na drugačne Slovence, ki jim ne klekajo kolena vsakokrat, ko se proti njihovim vratom sproži kakšna ofenziva. Še preden bo to besedilo objavljeno, bo izid iz Osla že vsem znan, zato moram spet uporabiti svoj instinkt, ki je doslej kar dobro deloval. Prepričan sem, da se bomo z Norvežani resno spopadli, in ni izključeno, da bo kakšna bomba padla tudi na domači strani. Še posebej zato, ker imamo s to skandinavsko državo še precej nerešenih računov. Treba je vedeti, da to ni več tista huda Norveška, ki je

pred časom ogrožala tudi nogometne velesile. Zdaj je to reprezentanca, ki lahko mirno izgubi tudi na svojem igrišču. Predvidevam, da tokrat ne bodo tako pogumni, kot so bili pred leti, ko je bila samozavest vedno na njihovi strani. Naši bodo tokrat bližje njihovem голу, kar je že značilno za Oblakovo taktiko. Napake, ki jih bodo naredili Norvežani, bi lahko bile tokrat kaznovane, ne pa kot včasih, ko se jim skoraj ni bilo treba bati za svoj gol. Branetovi bojevniki stiskajo na vseh delih igrišča in nimajo navade pasti tam nekje okrog sedemdesete minute, kot smo bili tega vajeni pod Katanecem. Seveda mi ne pride na misel, da bi kaj očital največjemu selektorju vseh časov, vendarle pa njegov igralski kader ni bil ta-

Brane je dokazal, da ima občutek za igralce, tako kot ga je imel Srečko. Glede na to, da tako prvi kot drugi nista imela velike izbire, brez hazarda pač ni šlo. Brane je dokazal, da je celo boljši hazarder, saj je vpoklical igralce, ki bi jih Srečko zelo težko.

ko homogen in vzdržljiv kot Oblakov. Kot sem že dejal, pa brez sreče ne bi bilo pravljic. Srečko je imel Simeunoviča, ki je v reprezentanci dajal več, kot je bil objektivno zmožen, Brane pa ima Mavriča, ki je očitno boljši, kot se je zdelo pred leti. Sreča in občutek. Brane je dokazal, da ima občutek za igralce, tako kot ga je imel Srečko. Glede na to, da tako prvi kot drugi nista imela velike izbire, brez hazarda pač ni šlo. Brane je dokazal, da je ce-

lo boljši hazarder, saj je vpoklical igralce, ki bi jih Srečko zelo težko. Katanec sicer ni bil postavljen pred dejstvo, da je treba moštvo pomladiti, a je bil kljub temu precej konservativen, ko je šlo za izkoristek podmladka. Brane ima resda alibi s pomladitvijo, a je kljub temu pokazal, da se ne boji poklicati kogar koli. Popolnoma jasno mu je, kaj mu lahko priredi sedma sila, če zaide v slepo ulico, pa se kljub temu igra nevarne igrice. To je že znak osebnostne zrelosti, ki jo mora imeti vsak selektor. Zdi se, kot da smo z njim nekako varni, kar se pozna tudi v igri, ki vli-va zaupanje. Posebej všeč mi je bilo branjenje po vodilnem zadetku proti Italiji, ko se naši vendarle niso povsem povlekli. Žoga je bila kljub navideznemu

bunkerju še vedno na italijanski strani, in če ne bi bilo čudnega belgijskega sodnika, bi bilo še manj panike. Spet imamo kolektivnega duha in zdi se, da ni nikjer nikogar, ki bi ga lahko skalil. Se že veselim presenečenja v Oslu. Kako bodo gledali Norvežani, ko jih bodo Oblakovi bojevniki stisnili že na njihovi polovici. Tako morajo igrati vodilni v skupini. Dajmo, Brane!

Medtem ko do konca sezone letošnjega tekmovanja v formuli 1 ostaja le še ena tekma, je na vrhu že dolgo vse odločeno. Michael Schumacher bo ob koncu letošnje sezone že sedmič svetovni prvak, njegov Ferrari bo dobil še en konstruktorski naslov, Rubens Barichello pa bo vnovič svetovni podprvak.

Letošnja sezona formule ena je bila znova sanjska za moštvo iz Maranello. Ferrari si je konstruktorski naslov zagotovil že na veliki nagradi Nemčije. Njegov prvi voznik Michael Schumacher je svoj sedmi naslov

startnih mest, največ najhitrejših krogov, največ naslovov svetovnega prvaka, največ točk, skratka, prvi je na vseh lestvicah. Čeprav se torej ob vseh teh uspehih poraja vprašanje o motivaciji Ferrarija in njegovega prvega voznika, se zanjo ni bati. Ferrarijeva motivacija verjetno temelji predvsem na ekonomskih interesih, saj mu uspehi v formuli povečujejo prodajo njegovih avtomobilov, Schumacher pa je že po naravi tak, da se nikoli ne zadovolji z ničimer. Slednje potrjuje tudi njegova izjava, ko je postal svetovni prvak. Na vprašanje novinarja, kako se po vseh teh uspehih, ki jih je dosegel, sploh še motivira za vsako prihodnjo tekmo in sezono in ali lahko po koncu letošnje sezone pričakujemo, da bo nehal dirkati, je odgovoril:

Kaj še ostane velikim?

svetovnega prvaka slavil dve dirki pozneje, na predzadnji tekmi na Kitajskem pa si je vnovični naslov podprvaka predčasno zagotovil še Ferrarijevi drugi voznik Rubens Barichello. Slednje je dosegel, ki si ga želi marsikatero moštvo, in dosegel, ki ga bo le težko ponoviti. In čemu se imajo v Ferrariju zahvaliti za tako uspešno sezono? V prvi vrsti seveda svojemu prvemu vozniku Michaelu Schumacherju, ki letos ni popustil niti na eni tekmi, ampak je na vsaki vozil tako, kot da bi bila odločilna. Že na Kitajskem, kjer je bilo jasno, da po startu iz boksov, počeni gumi in vrtenju na stezi skorajda nima možnosti za visoko

uvrstitev, je vozil, kot da bi slo najmanj za naslov svetovnega prvaka. Podobne zasluge za sanjski rezultat Ferrarija ima tudi moštveni kolega Rubens Barichello, ki je kljub očitkom, da je v moštvu vseskozi le nevidni Schumacherjev statist, na tekmah redno osvajal druga mesta, z njimi pa tudi točke za svoje moštvo. Zasluga za uspehe moštva iz Maranello pa gre seveda samemu dirkalniku, ki mu v zadnjih letih med tekmeci ni para. Statistika namreč pravi, da se na dirki ni pokvaril že skoraj tri sezone.

Motivacije ne manjka

Ob vsem tem se seveda športnim

strokovnjakom postavlja vprašanje, ali bosta Michael Schumacher in Ferrari ob vseh teh uspehih v naslednjih sezonah sploh še imela motivacijo za nadaljnje dirkanje. Dvomi o tem so toliko bolj upravičeni, ker sta tako Ferrari kot Michael Schumacher na dirkah v formuli ena dosegla praktično vse, kar je bilo mogoče doseči. Michael Schumacher ima denimo že zdaj največ naslovov svetovnega prvaka (sedem), največ zmag v eni sezoni (12), največ zmag nasploh (že skoraj 80), največ najhitrejših krogov ... Enako velja za Ferrari. Do zdaj ima največ zmag med konstruktorji, največ zmag v eni sezoni, največ prvih

ril. "Ni me treba motivirati. To je del mene, živi v meni. Žal ne morem postreči z odstopno izjavo, čeprav jo je od mene marsikdo pričakoval. Spominim se, da sem pred desetimi leti dejal: še pet let. Nato so se leta obrnila kot za šalo in tekmovati me je še kar naprej veselilo. Zato sem nad napovedmi glede končanja kariere obupal. Dokler bom mentalno in telesno še pri stvari, ne nameravam odnehati," je dejal. Michaela torej motivacija ni minila in bo dirkal vsaj še nekaj časa. S tem se strinja tudi prvi mož Ferrarijeve tehnične delavnice Ross Brown. "Ta čas si ne morem predstavljati nobenega razloga, zakaj bi Michael za-

Ferrari se lahko za svoje uspehe zahvali predvsem Schumacherju in ne verjetno vzdržljivemu avtomobilu, ki se na dirki ni pokvaril že tri sezone.

Tudi Schumacherjevi največji nasprotniki bodo morali prej ali slej priznati, da takšnega voznika v zgodovini formule ena še ni bilo.

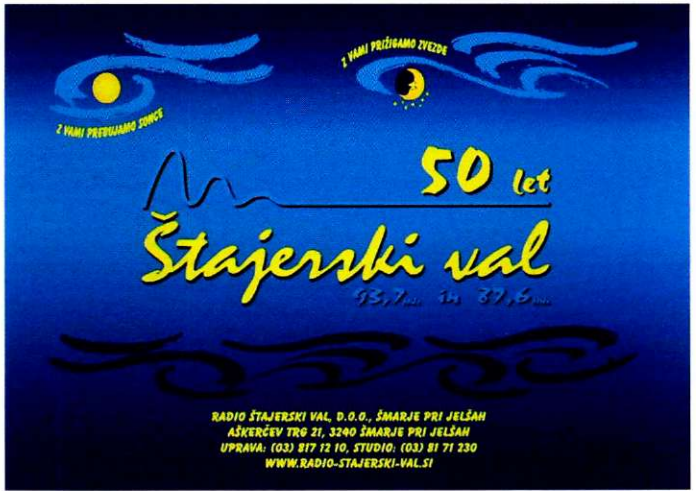
Barichello se kljub zadnjim zmagam ni nikoli uspelo izvleči iz Schumacherjeve sence, vendar kljub temu v moštvo igra pomembno vlogo.

Jean Todt in Michael Schumacher sta v formuli ena dosegla praktično vse, kar je bilo moogoče.

Predsednik FIA Max Mosley zanika, da bi formula ena zaradi prevlade Ferrarija in Michaela Schumacherja postala nezanimiva.

RADIO ŠTAJERSKI VAL, D.O.O., ŠMARJE PRI JELŠAH
 AŠKERČEV TRG 21, 3200 ŠMARJE PRI JELŠAH
 UPRAVA: (03) 817 12 10, STUDIO: (03) 81 71 230
 WWW.RADIO-SHTAJERSKI-VAL.SI

čutil potrebo odstopiti. Stvari se loteva z enakim veseljem in enako vne-
 mo kot na dan, ko je prispel k nam.”

Prehitri dirkalniki

Vse to je seveda vesela novica za vse Ferrarijeve privrznence, slednjih ni malo, nekoliko manj vesela pa za njegove nasprotnike. Ti se namreč skupaj z nekaterimi vodstvenimi delavci iz formule ena že nekaj časa pritožujejo, da je formula ena zaradi izrazite prevlade enega moštva in Scumacherja postala preveč nezanimiva in da zaradi tega izgublja če-

dalje več gledalcev. S tem mnenjem, ki nima kakšne resne podpore v statistiki, se ne strinja prvi mož Mednarodne avtomobilistične zveze Max Mosley. Mosley je glede prihodnosti formule ena zelo optimističen. “Schumacherja vidim kot Muhamada Alija ali Peta Samprasa v njenih najboljših časih. Res je sicer, da je bilo nekaj letošnjih dirk dolgočasnih, zlasti velika nagrada Madžarske, vendar sta bili preizkušnji na Nürburgringu in v Špaju vsekakor izredno zanimivi,” je pred nedavnim za tuje medije dejal Mosley. Kljub

temu se Mosley zaveda, da bo treba v prihodnje formulo ena narediti še zanimivejšo. Prvi ukrep za to naj bi bilo zmanjšanje hitrosti dirkalnikov, saj sedanje hitrosti zaradi neizenačenosti dirkalnikov delajo še večje kakovostne razlike med dirkalniki (in posledično onemogočajo prehitvanje), hkrati pa čedalje bolj ogrožajo varnost voznikov. Mosley tako kot drugi v FIA napoveduje, da bodo v letu 2006 omejili prostornine motorjev (s sedanjih treh litrov na 2,4 litra), prav tako pa naj bi zmanjšali število valjev (z zdajšnjih deset na osem).

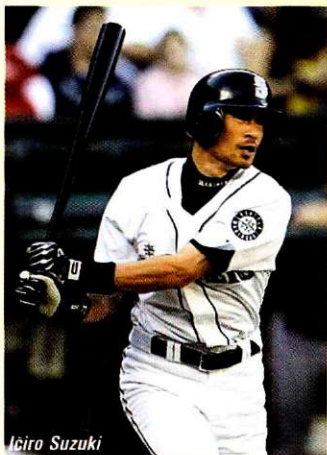
Slednje naj bi bilo po Mosleyjevih besedah nujno, čeprav se zaveda, da se nekatera moštva in dobavitelji motorjev s tem ne bodo strinjali.

No, napovedane spremembe ta čas verjetno še najmanj skrbijo Ferrari, ki je v zadnjih letih dokazal, da zna narediti konkurenčen dirkalnik ne glede na to, kakšne omejitve mu pri tem postavi FIA. Glede na to in pa nenavadno močno motivacijo Michaela Schumacherja lahko tako s skoraj stoodstotno gotovostjo ugotovimo, da bo Ferrari na vrhu vsaj še kakšno leto ali dve. **Aleš Kocjan**

na kratko

POPRAVLJEN 84 LET STAR REKORD

Superzvezdnik Icīro Suzuki je po 84 letih z dvema zgodovinskima udarcema nedavno izboljšal re-

Icīro Suzuki

kord severnoameriške bejzbolske lige (MLB), ki ga je pred njim imel legendarni igralec Georg Sisler. Suzuki, igralec moštva Seattle Mariners, je rekord izboljšal z 257. in 258. udarcem, v nadaljnjih tekmah pa ima možnost, da ga še popravi.

Sicer pa je dosednji rekord veljal za praktično nedosegljivega. Dosežen je bil namreč že leta 1920, kar osem desetletij pa ga ni uspelo izboljšati nikomur izmed številnih izzivalcev. Po letu 1930 se mu je sicer igralec moštva New York Giants približal na vsega tri udarce, vendar mu izenačitev ni uspela.

HRVAŠKA DOČAKALA SVOJ PRVI SLALOM

Mednarodna smučarska zveza (FIS) in Hrvatska smučarska zveza sta po nedavnem sestanku v Zürichu podpisali dogovor o organizaciji ženske slalomske tekme za svetovni pokal na Hrvaskem. Tekma bo na Sljemenu, ki se, kot je znano, že nekaj časa poteguje za organiziranje tekem za svetovni pokal, na sporedu pa bo 20. januarja 2005 – po tekmi v italijanski Cortini D'Ampezzo in pred tekmo za mariborsko zlato lisico. Dogovor o organizaciji tekme so podpisali predsednik FIS Gian Franco Kaspar in predsednik hrvaške zveze Srečko Ferencak, pomeni pa zadnje potrditev, da bo

Sljeme že v prihajajoči sezoni gostitelj najboljših smučark na svetu. Nedavno je bil v Zagrebu na obisku tudi direktor svetovnega pokala smučark Kurt Koch, ki je preveril, kako potekajo priprave na tekmovanje.

TUDI TO SE ZGODI

Na nedavnem atletskem mitingu v Liberecu na Češkem se je pripetila nenavadna nesreča, v kateri je izgubil življenje mlad češki športnik. Trinajstletni metalec kopja je namreč med treningom neprevidno hodil po stadionu, pri čemer ga je zadelo in prebodlo kopje, ki ga je vrgel njegov sotekmovalec. Čeha so takoj po nesreči prepeljali v bližnjo bolnišnico, kjer so ga operirali, vendar je češkemu športniku med šesturno operacijo odpovedalo srce.

“FANCLUB” UGLEDNEŽEV

Španska FC Barcelona je verjetno edini klub na svetu, ki se lahko pohvali, da ima svojo navijaško skupino tudi v parlamentu. To je nam-

reč nedavno ustanovilo okrog 50 poslancev, uradnikov in novinarjev španskega parlamenta, na prvi sestanek navijaške skupine pa je prišel tudi sam predsednik Barcelone Joan Laporta. Kot je dejal, je ustanovitev kluba še en dokaz, da je Barcelona več kot nogometni kolektiv, in v skladu s to ugotovitvijo je španskemu ministrskemu predsedniku Joséju Luisu Zapateru ponudil častno mesto v tem nenavadnem navijaškem klubu.

Barcelonini navijači si lahko s tribun obetajo nadvse elitno podporo.

Pro Plus ni kršil Domicljevih avtorskih pravic

Zgodba o sporu med Tomažem Domicljem in Pro Plusom se vleče že od leta 1997.

Naj spomnimo, da je takrat Domicelj tožil Pro Plus, ker je menil, da slednji krši njegove avtorske pravice. Domicelj je leta 1985 izdal fonogram z naslovom Brez zavor, to ime pa je uporabil tudi Pro Plus za naslov svoje razvedrilne oddaje na POP TV. Leta 1997 je prvostopenjsko sodišče Pro Plusu izdalo začasno odredbo o prepovedi uporabe imena Brez zavor, zaradi česar je Pro Plus spremenil sceno oddaje in ime v Brez zapor, a se je hkrati pritožil na izdano začasno odredbo. Leta 1998 je višje sodišče ugodilo Pro Plusu. Po treh letih je okrožno sodišče presojalo o glavni stvari, to je o kršenju avtorskih pravic, in ugodilo Domiclju, potem je Pro Plus znova vložil pritožbo, višje sodišče ji je ugodilo in zavrnilo Domicljevo tožbo. Slednji pa se ne da, zato na vrhovno sodišče vložil zahtevo za revizijo postopka. Konec septembra je vrhovno sodišče zavrnilo Domicljevo zahtevo za revizijo, kar pomeni, da se je po več letih pravnega boja izkazalo, da Pro Plus z uporabo imena Brez zavor ni kršil avtorskih pravic Tomaža Domiclja. Cene Grčar, direktor pravne službe Pro Plusa pravi, da že razmišljajo o vložitvi zahtevka za povračilo škode, ki so jo utrpeli v teh letih, tako gnotne, kot so stroški, povezani s spremembo imena, scene in podobe oddaje, kot tudi moralne, ki so jo povzročile žaljive Domicljeve izjave v teh sedmih letih.

www.radioDur.si

Nismo največji, nismo najboljši, nismo najlepši in nismo najbolj trapasti.

01 / 520 5000

Europe - vedno in znova!

18 let po The Final Countdown in 13 po zadnjem studijskem albumu Prisoners In Paradise so Europe (Joey Tempest, John Norum, Mic Micaeli, Ian Haugland in John Leven) končno spet izdali studijsko ploščo z naslovom Start From The Dark. Čeprav smo ob vnovičnih

združitvah bendov, za katere menimo, da je njihov čas minil, nemalokrat skeptični, pa smo ob poslušanju novih starih Europe lahko vsaj presenečeni, če že ne navdušeni nad kakovostjo in sodobnostjo zvoka ter izvedbe. Njihove značilne sladkosti ni več, fantje so odrasli, kar se več kot očitno pozna tako v optimističnih in

zrelh besedilih kot v trši in brezkompromisnejši glasbi. Ostali pa so značilni glasbeni obrazci: Tempestov prepoznavni vokal, kombiniran z značilnimi Norumovimi kitarскими rifi, ki še vedno predstavljajo njihov zaščitni znak. Če posežemo samo za trenutek v glasbeno zgodovino, ne smemo pozabiti, da so Europe leta 1985 prodali 8 milijonov primerkov albuma The Final Countdown in zdržali na ameriških lestvicah kar 70 tednov, da sta pesmi The Final Countdown in Carrie pravi rokovski klasiki, dostopni novim generacijam hardrokovskih privržencev in da je prav pred kratkim British Classic Rock Magazine razglasil Joeyja Tempesta za enega največjih svetovnih rokovskih vokalistov! Prva singla Hero in Got To Have Faith sta bila s svojim sporočilom pravšnja napoved nove plošče (izšla je 27. septembra 2004), ki temelji na značilnem kitarškem preigravanju, z nekaterimi najtršimi glasbenimi prijemi, ki jih je bend kadar koli uporabil. Europe so zasedba, ki prihaja iz obdobja, ko je bilo pomembno, da je album narejen suvereno in izvajalsko močno od

začetka do konca in da diha kot celota. Ta perfekcionizem se pozna tudi pri novem projektu. Čeprav je glasba nekoliko agresivnejša, očiščena vsake prenasočene sladkosti, pa je prav to tisto, kar jih naredi na novo zanimive, dostopne sodobnejšim generacijam poslušalcev, z značilno melodičnostjo in skoraj telepatično vzajemnim igranjem pa dokazujejo, da je vse, kar so bili Europe takrat, Europe tudi danes, če ne še boljše.

Oh, ta ljubezen!

Gloria Estefan je glasbena stalnica že kar nekaj desetletij, predvsem pri

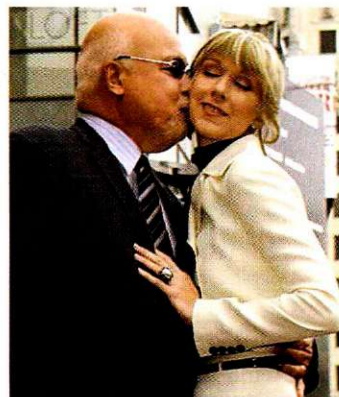

oboževalcih španskega melosa, ki ga Gloria goji večji del svojega glasbenega delovanja. Čeprav je veliko pesmi zapetih v angleščini in v nekaterih skoraj ni španskega pridiha, je Gloria največkrat in najbolj prepričala predvsem s svojim tipičnim izjemnim vokalom, ki je ustvarjen prav za to.

Njen novi album, ki je pravkar izšel in nosi naslov Amor y Suerte (Ljubezen in sreča), je tako prva kompilacija največjih španskih romantičnih balad, ki so tako značilne za Gloria in v katerem je prav njen vokal tisti, ki očara, prepriča in osvoji – predvsem ljubitelje španskih ritmov, včasih umirjenih, drugič malce bolj razigranih in divjih. Na albumu je tako 13 balad iz njene dolgoletne kariere, v njih pa sodeluje z Alejandro Fernandezom, Jonom Secado in Joséjem Felicianom, v albumu pa je tudi do sedaj še neizdana pesem Ay, Ay, Ay Amor. Prav zares – oh, ta ljubezen.

Čudež

Céline Dion je ena od najbolje prodajanih pevk vseh časov, šestkrat je že osvojila nagrado World Music Awards, pred kratkim pa je dobila še posebno, diamantno nagrado, namenjeno glasbeniku, ki

je po vsem svetu prodal 100 milijonov izvodov svojih albumov. Pred kratkim se je povezala z avstralsko fotografkinjo Anne Geddes, najbolj znano po svojih izvirnih fotografijah dojenčkov v vseh mogočih kostumih cvetic, živali in še česa. Združili sta se v glasbeno-fotografskem projektu *Miracle – A Celebration of New Life*. Projekt, ki slavi posebno vez med materjo in otrokom, je izšel kot običajni avdio CD in kot knjiga/CD/DVD.

Miracle je sodelovanje brez primere. Prav dih jemajoča kolekcija novih izjemnih fotografij Anne Geddes in ganljivih novih posnetkov Céline Dion, med katerimi so pesmi *Sleep Tight*, *My Precious One*, *A Mother's Prayer*, *Baby Close Your Eyes in Come to Me*, ter nekaj že prej objavljenih pesmi, na primer *In Some Small Way*, *Brahms' Lullaby* ter *Louisa Armstronga What a Wonderful World*, med njimi pa je tudi *Bautiful Boy* Johna Lennona.

Ritem duha

Po festivalu *Vox in Račefestu* bo letos v Mariboru že tretji festival popularne krščanske glasbe *Ritem duha*. Tudi tokrat se bo pomerilo dvanajst izvajalcev, in sicer *Tvoj glas*, *Don Camillo band*, *Živa voda*, *Svetnik*, *Janez Ferlež*, *Dominik*, *Nova zapoved*, *Maja in Boštjan Dermol*, *Silvano Bizjak*, *Odkloplen Grega* in *dr. Primož Anistanai* in *Anima*. V spremljevalnem pro-

gramu bosta nastopila *Rok Kosmač* in *Peter Januš*. Strokovno žirijo bodo sestavljali *Dada Kladnik*, *Petra Grkman*, *Peter Pučnik*, *Silvester Bukovec*, *Marijan Bunič* in *Ivan Hudnik*. Festival bo v soboto, 16. oktobra, ob 20. uri v Univerzitetnem športnem centru *Leona Štuklja* v Mariboru. Več o festivalu na www.ritemduha.net.

DEMOKRACIJA

K sodelovanju vabimo inovativne zunanje sodelavce za samostojno

TRŽENJE OGLASNEGA PROSTORA

in
PRIDOBIVANJE
NOVIH
NAROČNIKOV

za revijo *Demokracija*.

Ponujamo stimulatívno nagrajevanje.

Podrobnejše informacije na tel.: **01/43 45 463** ali na elektronskem naslovu obzorja.direktor@siol.net.

3. festival krščanske duhovne ritmične glasbe

Univerzitetni športni center
Leona Štuklja
Maribor
16. oktober 2004
ob 20. uri

RITEM DUHA

Prodaja vstopnic:
FRANČIŠKANI, Prešernov trg 4, Lj
SMC, Dragonjčeva 6, Maribor
SLOMŠKOVA KNJIGARNA,
Sloški trg 3, Maribor
SPLETNA STRAN
NA TELEFONU 041/503 463
www.ritemduha.net

Anima, Anistanai, Dominik, Don Camillo band, Janez Ferlež, Maja in Boštjan Dermol, Nova zapoved, Odkloplen Grega, in Dr. Primož, Silvano Bizjak, Svetnik, Tvoj glas, Živa voda

Spremljevalni program:
Rok Kosmač
in **Peter Januš**

horoskop

Tehtnica (22. september – 22. oktober)

Romantične rožice so prav lepo zacvetele. Na nič drugega ne morete misliti, kakor na svojo novo ljubezensko zgodbo. Gotovo vam je znano, da občutje neznanke sreče nikoli ne traja večno. Bodite torej pazljivi.

Škorpion (23. oktober – 21. november)

Prha ne deluje in kava ne pomaga; še naprej ste neznanško utrujeni in nikakor ne morete ugotoviti, zakaj je tako. Morda potrebujete samo sprostitvev in odsotnost nekega človeka, ki vam gre neznosno na živce.

Strelec (22. november – 20. december)

Ste zelo kreativni in tudi precej nadarjeni. Uporabite svoje talente in se izrazite! Razvijajte jih in ne zakopavajte jih pod zemljo. Pri tem pa ne bodite naduti in ohranite prejšnjo skromnost. Ljudje bodo presenetljivo prijazni do vas.

Kozorog (21. december – 19. januar)

Finančno vam gre v redu, vendar nikakor ne tako dobro, da vam ne bi moglo iti še bolje. Poskusite držati pod nadzorom porabo denarja. To vam bo prišlo prav. Zdelo se vam bo, da bi vas radi ogoljufali – ne pustite se.

Vodnar (20. januar – 18. februar)

Ne skrbite za svoje prijatelje, si bodo že sami pomagali. Res je tudi, da vas nekateri pokličejo samo takrat, kadar vas nujno potrebujejo. Delali boste vse mogoče, da se boste izmaknili neljubemu srečanju z nesimpatično osebo.

Ribi (19. februar – 20. marec)

Spet boste reagirali po ribje. Morda pa bi bilo bolje, če bi nekoliko ustavili razmišljanje in se ravnali po nasvetu prijatelja, ki vam hoče samo dobro. Ljubosumje držite na vajetih! Malo ga koristi, če pa se preveč razpase, lahko zelo škodi.

Oven (21. marec – 20. april)

Namesto da trmasto zahtevate tisto, kar se vam zdi, da morate dobiti, se raje zamislite, kaj počnete. Ne trmarite torej po nepotrebnem in se lotite dela, ker boste samo tako kaj dosegli. Čaka vas prijetno potovanje.

Bik (21. april – 21. maj)

Zakaj težave zadržujete v sebi? Rajši o njih povejte prijateljem, da se bo kaj rešilo in uredilo. Med njimi utegne biti kdo, ki vam bo pomagal iz zagate in zoprne situacije. Na zabavi se bo dogajalo veliko zanimivega.

Dvojčka (22. maj – 21. junij)

Ali res počnete to, kar vas veseli? In še pomembneje, ali se vam sploh splača? Če si boste pravilno odgovorili na ta vprašanja, si boste zagotovili ali ovrgli svojo prihodnjo srečo. V četrtek lahko koga vprašate za nasvet.

Rak (22. junij – 21. julij)

Radi bi se pridružili nekemu združenju, vendar imate slab občutek. In vaša intuicija se le redkokdaj zmoti. Ubogajte jo in se posvetite običajnim opravkom in nalogam, kar vas bo močno pomirilo. Za konec tedna se dobro naspite.

Lev (22. julij – 21. avgust)

Močno osebnost imate in zelo prodorna mnenja, zato bodite pozorni; če boste komu dajali nasvete, jih zavijte v celofan. Potrudite se, da se ne boste predolgo zadrževali okoli ljudi, ki vam niso preveč naklonjeni.

Devica (22. avgust – 21. september)

Tako veliko se dogaja ta trenutek, da sploh ne veste, kako bi vse sprejeli in popredalčkali. Na srečo so zelo pomembne samo nekatere stvari, zato se lahko kar sprostite. Bodite prepričani, da boste uspešni pri delu.

Kinološko društvo Barje (KD Barje) se je pred nedavnim odločilo ustanoviti sekcijo za nerodovniške pse mešančke, katere namen je omogočiti druženje nerodovniških psov in njihovih lastnikov. Sekcija je pred kratkim že pripravila svojo prvo razstavo.

smo bili veseli, da so skrbniki pokazali, da jim oddaljenost od kraja dogajanja ni pomembna in da je druženje na prvem mestu. Moram pa priznati, da nismo pričakovali takega odziva, saj nam vreme ni bilo ravno naklonjeno (dan prej je močno deževalo) pa tudi takšnega srečanja v Sloveniji še ni bilo. Nismo vedeli, koliko kužkov naj pričakujemo na srečanju." Na koncu je bilo torej vse tako, kot mora biti. Kužki so bili videti zadovoljni, njihovi lastniki tudi, od vsega skupaj pa so imeli nekaj tudi tisti psi, ki nimajo te sreče, da bi jih njihovi lastniki vozili na taka dru-

Ni vse v rodovniku

Ideja za ustanovitev sekcije za nerodovniške pse mešančke se je porodila, potem ko so v KD Barje ugotovili, da so psi, ki nimajo rodovnika oziroma so mešančki med različnimi pasmami, v primerjavi z rodovniškimi zapostavljeni. Kot pravi njena voditeljica Daniela Savič, ideja o ustanovitvi tovrstne sekcije, ki jo zdaj še ustanavljajo, polno moč pa naj bi dobila februarja naslednje leto, v njihovem klubu obstaja že dolgo, vendar je moralo preteči kar nekaj časa do realizacije projekta. Razlog za to je bil po njenih besedah predvsem v dejstvu, da je zelo težko biti pionir na tem področju, saj kot pravi, nikoli ne veš, ali se bo zanimanje povečevalo ali pa bo po začetnem navdušenju zamrlo. No, odločitev o ustanovitvi sekcije je bila kljub tem pomislekom sprejeta, in kot kaže, je med lastniki nerodovniških psov naltela na veliko zanimanje. Slednje je

najbolje pokazala prva razstava nerodovniških psov mešančkov, ki jo sekcija pripravila na svojem vadbišču na Igu. Razstave, ki je bila prva take vrste v Sloveniji, se je proti vsem pričakovanjem organizatorjev udeležilo več kot petdeset psov in skoraj se enkrat toliko njihovih lastnikov, ki so se pomerili v različnih kategorijah. Tako je "stroga" strokovna žirija v hudem "boju" in konkurenci na koncu izbrala tri najbolj simpatične mladiče v razredu od enega do sedmih mesecev, tri najbolj simpatične kužke v razredu od sedmih mesecev do sedmih let, tri najbolj simpatične pse seniorje, tri najlepše pare in po tri najboljše v kategorijah Junior Handling in Rally Obidience (pokaži kaj znaš). Prvo mesto v kategoriji najbolj simpatičnega mladička je prejela psica Disa z lastnico Nino, prvo mesto v kategoriji najbolj simpatičnega kužka je pripadlo psu Brinu z lastnico Ano, pr-

vo mesto v kategoriji najbolj simpatičnega seniorja pa je pripadlo psički Lori z lastnico Špelo. V kategoriji najboljši par sta zmagala Oskar in Gloria z lastnikom Damirjem, v kategoriji Junior Handling in Rally Obidience pa pes Ben z lastnico Nino oziroma psica Capi z lastnico Ljudmilo.

Del izkupička sklada Repek

Razstava je bila bolj kot tekmovanju, cigav pes je lepši in boljši, namenjena druženju lastnikov in njihovih psov, tako da na koncu sploh ni bilo pomembno, kdo je osvojil kakšno nagrado. S tem se strinja tudi Daniela Savič. "Veseli me, da se je odzvalo toliko kužkov in njihovih vodnikov in da so pokazali, da je čisto vseeno, ali kuža ima rodovnik ali ne. Med sabo so se kužki zelo razlikovali, pršli pa so iz vse Slovenije: iz Ljubljane z okolico, Postojne, Novega mesta, Sevnice ... Zelo

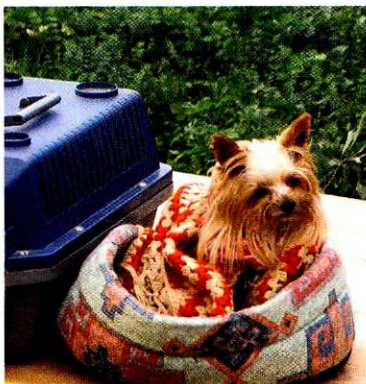
ženja. Del denarja, ki so ga organizatorji zbrali s prijavi tekmovalcev in srečelovom, je bil namreč namenjen za sklad Repek, ki že od začetka leta deluje pri Kinološkem društvu Krim, denar iz njega pa namenjajo za najnujnejše operacije tistih živali, ki so se jih njihovi lastniki naveličali in jih brezvestno pogнали na cesto.

Načrti za prihodnost

Tokratna razstava nikakor ni bila zadnja. Kot pravi Daniela Savič, namenava sekcija v prihodnje organizirati vsaj štiri podobna srečanja na leto, ki jih bosta tako kot tokrat spremljala izbor najbolj simpatičnih kužkov in izbor kužkov, ki največ znajo. Pri tem v sekciji upajo, da jim bo takšna srečanja uspelo organizirati na več koncih Slovenije, saj je že prva razstava pokazala, da se zanje zanimajo lastniki psov iz praktično vse Slovenije. In prav je tako. **Aleš Kocjan**

Nad psi so bili navdušeni tudi najmlajši udeleženci razstave.

Eden najmanjših pasjih udeležencev razstave: nerodovniška yorkshirska terierka Lori

Najlepši trije pari razstave (z leve proti desni): Lina in Aika z lastnico Uršo (2. mesto); Oskar in Gloria z lastnikom Damirjem (1. mesto); Mai in Lori z lastnico Špelo (3. mesto).

KNJIŽNI KLUB SAMOROG

Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana

**ČLANSTVO V KLUBU SAMOROG
VAS NE OBVEZUJE K NAKUPU**

**CENEJŠE VSTOPNICE V GLEDALIŠČIH
IN DRUGIH KULTURNIH USTANOVAH**

**POPUSTI PRI NAKUPU KNJIG
IN CD PLOŠČ OD 10 - 50%**

telefon: 01 433 40 74, e-mail: info@samorog.com, www: samorog.com

DEMOKRACIJA	DELO REPORTERJEV	MEDNA- RODNA ORGANI- ZACIJA	PEVEC DEDIC	DALJŠA DOBA, STOLETJE	OSNOVNA ŠOLA	POVPREČJE KRIZANKE: 4,71 ČRKE	DEMOKRACIJA	ŽUPANČ. PESNITEV	GESLO	LJUDSKO GLASBILO S STRUNAMI	KEMIJSKI ZNAK ZA MOLIBDEN	PEVKA PRODNIKOVA	NITRO- CELULOZNI LAK	GAMSI BIVOL S SULAVEZIJA
JUS						MUSLI- MANSKO MOŠKO IME	VELIKA VODNA PTICA TEODORA							
MOŠKI, KI KOGA ODREŠI														
KRATEK, REZEK GLAS					REKA V FRANCIJI, SEINE									
EDEN OD STARŠEV, ATA				NOGOMETNI VRATAR MARIČ	MADŽ. REŽ. (KAROLY) AM. PEVEC (FRANKIE)									
VRSTA INSTRU- MENTA							LITERAT FRANCE POUD. DEL STOPICE							
ANTON KOLAR			RODILNOST, RODNOST ANTON MARTI											NEKDANJE CITROENOVO VOZILO
ZNAČAJ					RT NA POR- TUGALSKEM ELVIRA KRALJ									
ŠPANSKI PESNIK (JUAN RAMON)								GOSPODAR, UPRAVITELJ						
EDO ŽITNIK			VEČJA TEKOČA VODA					ANGLEŠKA PLOŠČINSKA MERA	IRANSKO NOMADSKO PLEME					

rešitev prejšnje križanke

DOBENO, OPANEK,
LANINA, ERA, NITRAT, JN,
ARI, TRESKANJE, ASTA,
NASLOVNIK, OKUN,
ATRATO, HR, NARA, LION,
NALOG, RO, OT, IT, NANAK,
TB, VODKA, IVO DANEU,
IVA, RESAVA, EST, NED, OLI,
OFERTA, ACO, KAN, IRIAN

nagrajenci 40. številke

- 1. nagrada: CIRIL KINK,**
Zagata 1, 3000 Celje
- 2. nagrada: JURE LEVEC,**
Kasaze 77/a,
3301 Petrovče
- 3. nagrada: VIDA KUHARIČ,**
Mala vas 2, 1131 Ljubljana

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

nagrade

- 1. nagrada:** bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do
21. 10. 2004 pošljite na naš naslov:
Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

- **11. 10. 1824** je Niccolò Paganini postal častni član Filharmonične družbe v Ljubljani.
- **11. 10. 1958** so na slovenski televiziji začeli z rednim eksperimentalnim programom, sestavljenim iz lastnih oddaj. To pomeni uradni rojstni dan slovenske televizije.
- **12. 10. 1492** je španski pomorščak Kristof Kolumb odkril novo celino. Po dvomesečni plovi bi je njegova ladja Santa Maria pristala na otoku, ki ga je imenoval San Salvador.
- **13. 10. 1753** je s posebnim patentom cesarica Marija Terezija naročila popis prebivalstva po starosti, spolu in stanu. Štetje so opravili naslednje leto. Kranjska z Gorico in Goriško je imela 446.901 prebivalca, Koroška 271.924 in Štajerska 696.606.
- **13. 10. 1884** so se dogovorili, da bi imel na čast angleškega astronoma Johna Flamsteeda pol-dnevnik, ki teče skozi Greenwich, kjer je imel observatorij, zemljepisno dolžino nič.
- **13. 10. 1925** se je rodila britanska konservativna političarka, predsednica vlade Margaret Thatcher. "Železna lady" je sama o sebi rekla: "Sem izredno potrpežljiva pod pogojem, da nazadnje obvelja moja."
- **14. 10. 1503** se je rodil francoski zdravnik in astrolog Nostradamus, znan po svojih velikih in usodnih prerokbah.
- **14. 10. 1859** so v Mariboru odprli štiriletno slovensko bogoslovje. To je bil prvi slovenski visokošolski zavod v Mariboru, ki je deloval vse do nacistične okupacije leta 1941.
- **14. 10. 1873** je začel v Ljubljani izhajati politični list, glasilo katoliške struje in pozneje Slovenske ljudske stranke Slovenec. 11. julija 1882 je postal dnevnik.
- **15. 10. 1821** so deželni stanovi v Ljubljani ustanovili Kranjski deželni muzej.
- **15. 10. 1844** se je v Vrsnem rodil slovenski pesnik Simon Gregorčič, goriški slavček.
- **15. 10. 1847** so v Ljubljani odprli prisilno delavnico za delomrzneže in potepuhe.
- **16. 10. 1818** se je v Javorjah v Poljanski dolini rodil slovenski pesnik in nabožni pisatelj Luka Jeran. Bil je mecen ljubljanskih dijakov in je zanje ustanovil Dijaško kuhinjo.
- **16. 10. 1854** se je rodil irsko-angleški pesnik in pisatelj Oskar Wilde. Rekel je: "Kadar ljudje soglašajo z menoj, vedno čutim, da se motim."
- **16. 10. 1938** je bolniški fond državnih železnic začel graditi na Golniku veliko bolnišnico za pljučne bolezni.
- **17. 10. 1570** je bil izdan Razglas o novem vinskem davku. To je prvi uradni dokument v slovenščini. Morda zato nekateri Slovenci mislijo, da je kitica o trti in vinu iz Zdravljice uradna slovenska himna?

Uporni Dolenjci

Malo je znano, da Slovenci francoske okupacije niso sprejemali vedno z navdušenjem. **13. oktobra 1809** je ljubljanski škof Anton Kavčič poslal duhovnikom posebno poslanico, v kateri jim je naročil, naj pomirjevalno vplivajo na uporne kmete na Dolenjskem. Francozi, ki so se dobro zavedali škofovega vpliva v javnosti, so ga že v času okupacije nagovorili, da je deloval pomirjevalno med razburjenim prebivalstvom.

Razpisovanje novih davkov, izterjevanje dajatev z eksekucijami, vojaško nasilje, prisilna posojila in druge oblike nasilja pa tudi avstrijsko ščuvanje proti Francozom so pri ljudeh povzročili nezadovoljstvo, upore in nasilne akcije proti tujim oblastem, zlasti proti manjšim skupinam Napoleonovih vojakov. Največji obseg je upor dosegel v Novem mestu in okolici, kjer so Francozi oktobra 1809 razglasili obsedno stanje. Duhovščina je morala ljudstvo miriti s prižnic.

Velik odmev je imela tudi škofova intervencija pri vojaških oblasteh na Kranjskem in Koroškem, zaradi katere so bili pomiloščeni vsi, ki so upoštevali francoske disciplinske ukrepe. Po sklenitvi schönbrunnskega miru in ustanovitvi Ilirskih provinc so se razmere ustalile. Francozi so postopoma začeli uveljavljati redne oblike uprave in državne organizacije, nemiri pa so se polegli.

Misel o nadčloveku

Nemški filozof Friedrich Nietzsche se je rodil **15. oktobra 1844**. Nekateri njegovi pogledi so bili tudi podlaga nemškemu nacizmu.

V filozofsko-pesniškem delu Tako je govoril Zarathustra je razvijal misel o nadčloveku, o prevrednotenju vseh vrednot, o volji do moči in o večnem vračanju enakega. Na ta dela, ki napovedujejo motive filozofije življenja in eksistence, se navezuje kasneje več njegovih del o kritiki tedanje filozofije krščanstva in morale. Krščansko moralo, ki jo je odločno zavračal, je nadomestil s teorijo o nadčloveku, podkrepljeno z mislijo o večnem vračanju enakega.

Bil je vest svojega časa, saj je razkrival vsa slepila in življenjske laži, a kljub temu se je bojeval za potrditev življenja, v katerem je največja dobrina eksistenca človeka, vendar izjemnega človeka, ki ustvarja kulturo.

V Antikristu pravi: "Bog je ustvaril žensko. In res, s tem je bilo konec dolgča-

sa – ampak tudi drugih reči. Ženska je bila druga božja napaka."

Alma Karlin

Slovenska svetovna popotnica, pisateljica in zbirateljica Alma Karlin je napisala (v nemščini) 20 romanov, potopisov in zgodb, v njeni zapuščini pa je še približno 40 neobjavljenih besedil, novel, črtic in poljudnoznanstvenih člankov, 400 pesmi, 98 listov notnih zapisov in več kot 500 rastlinskih listov. Rodila se je **12. oktobra 1889** v Celju upokojenemu majorju avstrijske vojske Jakobu Karlinu in učiteljici Vilibaldi Miheljak.

Imela je izredno razgibano in zanimivo življenje. Na londonski Society of Arts je z odliko opravila izpite iz osmih tujih jezikov (angleščine, švedščine, norveščine, danščine, italijanščine, španščine

ne, francoščine in ruščine). Učila se je tudi sanskrtu in kitajščini, preučevala egiptiške hieroglife in hebrejščino.

Almi pravijo "nemirni ženski Kolumb". Nenehno je potovala po svetu. S prijateljico Theo Gamelin sta odšli tudi v partizane. Njena pot okoli sveta je trajala osem let. Ogromno je predavala po evropskih univerzah. O knjigah Alme Karlin je poročalo več sto časopisov po svetu.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridruže pravico do krajsanja pism, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

govim vodstvom "pobrala" iz zelo težkega položaja. Da ne bo dr. Lahovnik znova zapadel v kakšno klišejsko natančevanje, naj ponovim, da ne gre za navijanje, ampak za poskus streznitve užaljene samozaverovanosti.

Peter Colnar, Kranj

Častilci partijske preteklosti (1)

Ko sem videl častilce

partijske preteklosti (Demokracija št. 37) na shodu za zmago LDS v Nadlesku blizu Starega trga in skoraj sočasno poslušal poročilo dr. Vrbinca na sv. Višarjah ob postavitvi spominske plošče profesorju dr. Lambertu Ehrlichu ter slišal zgodbo o njegovem tragičnem umoru, se mi je postavilo vprašanje, zakaj neki ne povemo svetu, da so enaki teroristi morili in terorizirali slovenski narod že 60 let prej, preden smo slišali o Al Kaidi. Kakšna razlika je med njimi? Le ta, da morajo iraški in afganistanski teroristi tvegati lastna življenja in so izpostavljeni veliko večji nevarnosti, kot so bili vosovski likvidatorji in komunistični morilci, ko so trebili naše rojake.

Komunisti so bili oboroženi do zob, ko so se postavili pred svoje neoborožene žrtve. Slovenski narod je bil v neenakem spopadu s komunisti nezavarovan in izročen na milost in nemilost komunistični drhali, ki je hotela in tudi zasegla vlado in nadoblast nad Slovenci brez usmiljenja do sočloveka. Slovenska Al Kaida je morila in trebila predvsem vernega slovenskega človeka, ki ni imel ne orožja ne mentalitete za umor in je bil usposobljen za samoobrambo. Mirno je čakal na umor kot jagnje na zakol, ko so ga komunisti pobili kot živinče. Tam ni bilo Amerike niti Združenih narodov, ki bi varovali slovenskega človeka. Bila sta le dva krvoloka, komunist in fašist ali nacist.

Ti isti ljudje in njihovi potomci se s tiranijo svojih očetov bahajo in zavajajo svet, namesto da bi jih gnali pred sodišča v Haag, kjer bi morali priznati svoje zverinsko, te-

roristično početje. S teroristično preteklostjo hočejo znova osvojiti Slovenijo in ostati zmagovalci. Zakaj ne kričimo na ves glas, da so tudi oni nosilci terorističnih idej, ki z lažmi zavajajo narod?

Cvetko Falez, Avstralija

Veliko oškodovanje železnic (1)

V četrtek, 2. in 9. septembra, ste v vašem časniku Demokracija objavili članka z naslovom Veliko oškodovanje železnic in Ne govorijo resnice. Ker je v obeh objavljenih člankih kar nekaj netočnih trditvev, zlonamernih namigovanj in tudi laži o prodaji starih lokomotiv Slovenskih železnic, vam, vašim informatorjem, predvsem pa bralcem posredujem nekaj dejstev in pojasnil o aktualni temi.

Februarja 1999 je tedanje vodstvo Slovenskih železnic, d. d., sprejelo sklep o izločitvi vozniških sredstev iz voznega parka, in sicer zaradi njihove zastarelosti in dotrajanosti. Upoštevač tržno situacijo transportnih tokov tako v slovenskem kakor zahodno- in vzhodnoevropskem prostoru ter ob dejstvu, da so bila vozna sredstva – električne lokomotive, ki so predmet obravnave, že leta 1999 dotrajana (lokomotive so stare 35,5 leta), je bila ekonomska upravičenost njihove izločitve iz voznega parka popolnoma utemeljena. Tudi danes bi se odločili podobno, samo še z večjo gotovostjo o pravilnosti odločitve.

Slovenske železnice, d. d., so na podlagi sprejetega sklepa kolegija ter v skladu z zakonsko predpisanimi določili do konca leta 1999 izpeljale kasacijo treh lokomotiv vrste 342. Ekonomski učinek kasiranih lokomotiv je bil daleč pod pričakovanji. Po razgraditvi še uporabnih komponent na posamezni lokomotivi, kar je sestavljalo približno 45 odstotkov celote, je bila povprečna cena za lokomotivo, vrednostno kot staro železo, 145.108,60 SIT.

Zaradi ekonomske neučinkovitosti kasiranja vozniških sredstev (sklep kolegija 25. 1. 1999 o kasaciji in even-

tualni odprodaji) je kolegij Slovenskih železnic, d. d., odobril spremembo statusa odpisanih vozniških sredstev, njihova knjižna vrednost je bila 0,00 tolarjev, in predlagal prodajo preostalih vozniških sredstev po načelu tržnih zakonitosti.

Na zbiranje ponudb za nakup ponujenih vozniških sredstev (štiri nevozne električne lokomotive) se je odzvalo 5 potencialnih kupcev, in sicer Dinoss Holding Ljubljana, Odpad Pivka, SŽ Centralne delavnice Ljubljana, Surovina Maribor in Railconsult SrL Italia. Ugotovili smo, da obstaja interes za nakup električnih lokomotiv na italijanskem trgu, ki je, kot že rečeno, praktično edini trg, kjer bi tovrstne lokomotive še lahko bile operativne. Kupec Railconsult SrL je pokazal svoj interes za nakup omenjenih lokomotiv ob predložitvi ponudbe dne 13. 5. 2002, cena pa je presegala realna pričakovanja. Za vsako posamezno lokomotivo je ponudil 97.875.000,00 SIT (435.000,00 EUR); to je vredno primerjati z realizirano prodajno ceno za istovrstne kasirane lokomotive.

Zaradi kupčevega izkazanega velikega interesa za nakup in posodobitev električnih lokomotiv vrste 342 so Slovenske železnice, d. d., izkoristile prednost domačega znanja in kupcu ponudile storitev revizije in prenove v svojih vzdrževalnih delavnicah SŽ-CD Ljubljana ter to vključile v prodajno pogodbo št. NAB 672002/14. Cena storitve za vsako posamezno lokomotivo je po ponudbah SŽ-CD št. 682/1 in 654 z dne 24/28. maj 2002 znašala 85.983.850,00 SIT (oziroma 382.150,00 EUR). Kupec Railconsult SrL je ob pripravi vsebine pogodbe vztrajal, da se vanjo vključi tudi člen s predkupno pravico, kar je bilo za Slovenske železnice, d. d., sprejemljivo glede na pokazan prvi pravi resni interes kupca. Prodajna pogodba za 4 električne lokomotive je bila podpisana 28. junija 2002. Za prodajo lokomotiv vrste 342 neizpodbitno trdim, da je imela pozitiven učinek za

Užaljena domišljavost

Očitno je kljub velikemu volilnemu porazu LDS še ohranila aroganca posameznikov. Da to drži, lepo dokazuje dr. Matej Lahovnik. Če smo ob njegovem predvolilnem nastopu na Radiu Kranj še lahko razumeli, da so mladega moža pač zanesle (pre)hitro dosežene višine nastopanja v javnosti, pa je sedaj nerazumljivo, da ga še ni streznila realnost.

Na soočenju na radiu je govoril neumnosti po očitno naučenem klišeju o tem, kako "vemo, kaj se je dogajalo pod Bajukovo vlado". Če smo tedaj pomislili, da gre pač za mladega, vase zaverovanega človeka, je svojo domišljavost še stopnjeval v izjavi po volilnem porazu njegove stranke z domisljico, da mu ni jasno, kje naj bi pomladne stranke dobile strokovnjaka za vodenje gospodarstva.

Novoizvoljeni poslanec ima za seboj res lepo kariero, ko je iz šolskih klopi napredoval do univerzitetnega profesorja in celo ministra. Žal pa dvomimo, ali ima potrebne kvalifikacije za vodenje kakšnega podjetja v praksi. Je bil sploh kdaj zaposlen na vodilnem mestu ali pa v podjetju?

Seveda lahko dr. Lahovnika hitro pomirimo z naštevanjem uspešnih gospodarskih praktikov na "pomladni strani". Kot primer naj navedemo samo enega. Bojan Starman, ki je bil izvoljen v državni zbor na listi SDS, je bil v času razcveta Alpine njen direktor, kasneje je postal žirovski župan, nato državni sekretar za gospodarstvo in je ta čas na mestu direktorja Jelovice, ki se je pod nje-

» Slovenske železnice, d. d., in še več. Pozitiven ekonomski učinek je bil dosežen tudi v pogledu zagotavljanja storitvene dejavnosti vzdrževanja vozniških sredstev v hčerinski firmi SŽ-CD Ljubljana, ki je na ta način obdržala 92 kvalitetnih delovnih mest, delavci so za dela pri prenovi ene električne lokomotive vrste 342 porabili povprečno 11.800 ur, učinek pa se izkazuje v SŽ-CD Ljubljana. Po prvih še nedokončnih ocenah znaša čisti prihodek iz storitve 49.200 EUR pri predelavi prvih štirih lokomotiv.

Slovenske železnice prej navedenih lokomotiv niso prodale končnemu kupcu, ker ta pač ni izrazil interesa za nakup. Če bi se končni kupec javil in bi ponudil najvišjo ceno, bi mu jih zagotovo prodali, tako pa smo jih prodali podjetju Railconsult SrL. Domnevamo, da se končni kupec ni prijavil neposredno za nakup zaradi pomembnega razloga – zelo težko je pridobiti vsa potrebna dovoljenja za vožnjo teh lokomotiv po italijanskih progah. Dovoljenje izdaja italijanski upravljavec železniške infrastrukture RFI. Očitno je bilo tveganje končnega kupca ob morebitni nepridobitvi dovoljenja preveliko in se je odločil, naj to tveganje prevzame posrednik. Pod kakšnimi komercialnimi pogoji je Railconsult SrL prodal lokomotive, ni stvar kupo-prodajne ali kakršne koli druge pogodbe med Slovenskimi železnicami in družbo Railconsult SrL oziroma samih Slovenskih železnic. Več kot očitno gre pri vsem skupaj za špekulacijo "informativcev".

Upoštevač vsebino prve prodajne pogodbe (predkupna pravica) je postopek prodaje nadaljnjih 4 električnih lokomotiv potekal po enakem zaporedju, kakor je potekala prodaja prvih 4 električnih lokomotiv. Pokazalo se je, da ima kupec Railconsult SrL še vedno interes za odkup nadalj-

Tig osvobodive 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radiosg.si, INTERNET STRAN: www.radiosg.si

njih 4 lokomotiv, saj je na poziv Slovenskih železnic 7. avgusta 2002 predložil svojo ponudbo. Za vsako posamezno lokomotivo je ponudil 97,875.000,00 SIT (435.000,00 EUR), pri stroških revizije in predelave pa je privolil v nekoliko višji znesek, in sicer 390.150,00 EUR po ponudbi SŽ-CD št. MO-GA-2002/2002. Pred podpisom pogodbe št. NAB 148/2002/14, kjer je bila znova vključena tudi storitev našega vzdrževalca vozil. Pogodba je bila podpisana 20. 1. 2003, in sicer sem jo podpisal sam kot predsednik uprave Slovenskih železnic (mandat se mi je začel 1. septembra 2002). Želim navesti, da sem, potem ko sem preveril vsa poprej navedena dejstva, to pogodbo z zadovoljstvom podpisal.

Da je bil prav tako izkazan pozitiven ekonomski učinek za Slovenske železnice, d. d., je razvidno iz navedenih numeričnih podatkov, prav tako pa je hčerinska firma SŽ-CD Ljubljana še naprej zagotavljala delovna mesta, torej delo svojim zaposlenim. Po prvih, prav tako še nedokončnih ocenah znaša čisti prihodek iz storitve 46.400 EUR. Konec koncev je za naše ljudi v hčerinski firmi SŽ-CD Ljubljana pomenila prenova električnih lokomotiv velik izživ. Pokazalo se je, da imamo v Sloveniji velik strokovni potencial, da smo sposobni izvajati dela strokovno in skladno z zahtevami, željami in navodili kupca in da smo sposobni s svojim znanjem in delom enakovredno nastopati na odprtem evropskem trgu.

Uprava Slovenskih železnic, d. d.,

90,9 MHz 97,2 MHz 99,5 MHz 103,7 MHz

je aprila 2003 sprejela sklep o trajni izločitvi večje količine vozniških sredstev (983 tovornih vagonov – nevozni, 19 potniških vagonov – nevozni, 6 električnih lokomotiv vrste 342 in 362 – nevozne, 9 dizelskih lokomotiv vrste 661, 644, 643 in 642 – nevozne ter 6 motornikov vrste 711 in 813 – nevozni), za kar smo po postopkih pripravili javno zbiranje ponudb za odkup navedenih vozniških sredstev kot celote. Ponudba je bila objavljena v Uradnem listu Republike Slovenije št. 61-62 z dne 27. junija 2003. Najugodnejši ponudnik so bile SŽ-CD Ljubljana (v primerjavi z drugimi ponudniki ugodnejši skoraj za 190 milijonov tolarjev). Tako so v celotnem sklopu odkupile tudi 6 električnih lokomotiv. Pogodba je bila podpisana 28. avgusta 2003 za skupno 439.900.960,00 SIT. V skupnem znesku je zajetih tudi 6 električnih lokomotiv, kar znaša 129.500.000,00 SIT. Kot dober gospodar ter glede na pridobljeno znanje pri prenovah enake vrste električnih lokomotiv za italijanskega kupca so SŽ-CD sklenile z že znanim kupcem Railconsult SrL Italia, ki je znova pokazal interes za nakup in prenavo vozil, dve prodajni pogodbi (5+1 lokomotiva, zaradi bistveno slabšega tehničnega stanja) za električne lokomotive vrste 342. Znova naj poudarimo, da je ekonomski učinek zelo ugoden tako za Holding Slovenske železnice in posledično tudi za hčerinsko podjetje SŽ-CD, saj se na ta način ohranjajo delovna mesta, opravljenih je 165.000

efektivnih delovnih ur delavcev SŽ-CD Ljubljana v letu 2003 ter bilančni izkaz pozitivnega rezultata poslovanja. Omeniti pa moramo tudi, da so bile SŽ-CD Ljubljana pri pogajanjih za revizijo in prenavo 6 električnih lokomotiv v precej slabšem položaju kakor Slovenske železnice pri prodaji prvih 8 električnih lokomotiv. Omenjenih 6 električnih lokomotiv je bilo v slabšem tehničnem stanju, zaradi česar je bila tudi osnovna cena, ki jo je bil pripravljen plačati italijanski kupec, nižja – povprečno za 140.000 EUR na posamezno lokomotivo. Vendar ne gre zanemariti dejstva, da so bili doseženi boljši plačilni pogoji, da je bila tehnična dokumentacija za prenavo električnih lokomotiv že izdelana in je plod našega sposobnega tehničnega kadra (intelektualna lastnina) ter da je šlo za že utečeni posel.

Vse navedeno so dejstva, ki so seveda dokumentirana in vedno preverljiva. V nadaljevanju pa želim odgovoriti oziroma komentirati fantazije avtorice obeh objavljenih člankov. Avtorica člankov je, takoj ko je zahtevala odgovore na določena vprašanja, dobila izčrpno poročilo Slovenskih železnic o prodaji starih lokomotiv z vsemi pomembnimi dejstvi. Res pa je, da na insinuirana vprašanja, na primer "ali ste osebni prijatelj Giuseppeja Fiaccadorija" in podobno, nismo odgovorili. Verjamem, da ji je bil posredovan odgovor pretrd oreh, predvsem pa vse skupaj ni šlo v kontekst zamišljene zgodbe o velikem oškodovanju. Zato se je raje činično obregnila ob delo vodje službe za organizacijsko komuniciranje.

Prodajalec zgodbe o prodaji starih lokomotiv, ki jo avtorica obeh člankov povzema skupaj z insinuiranji in vsemi slovničnimi napakami, je v začetku leta 2004 tožilstvu v Ljubljani vložil vsebinsko široko ovadbo, in sicer zaradi domnevnih nepravilnosti več vodilnih ljudi na SŽ (tudi zoper mene). Težko že čakamo ko-

nec te preiskave, ki bo podlaga za ovadbo, ki jo je zoper vpletene (informatorji) v izdajo poslovnih skrivnosti in povzročitev poslovne škode pred nekaj meseci vložil Holding SŽ.

Vsa pooblastila direktorja SŽ - Centralne delavnice z moje strani kot predsednika njihovega NS so bila izdana po predhodni obravnavi na NS in so bila tudi soglasno sprejeta oziroma izglasovana. Zato je trditve o nekakšnih neomejenih pooblastilih brez vednosti drugih članov NS SŽ - Centralnih delavnic čista izmišljaja.

Prav nič ne vem o kakršni koli želji končnega kupca o drugačnem načinu prodaje starih lokomotiv. Sam nikoli nisem komuniciral – razen skozi uradno korespondenco ob podpisu kupo-prodajnih pogodb – niti z družbo Ferrovie Nord Milano (končni kupec) niti z Railconsultom (naš kupec) niti s katerim koli predstavnikom ali direktorjem oziroma lastnikom teh dveh družb. Tako je moje domnevno prijateljstvo ali poznanstvo z g. Giuseppejem Fiaccadorijem mogoče samo v kakšni transcendentalni obliki, predvsem pa je lahko le plod umazane domišljije tako imenovanih razburjenih poznavalcev, ki jih avtorica navaja kot enega od pomembnejših temeljev zgodbe. Iz vsebine avtoričnih zgodb in drugih podobnih pisanj ni težko ugotoviti, od kod prihajajo in kdo so "informatorji" in "razburjeni poznavalci", saj za njimi na daleč smrdi. Bog se jih usmili!

Eden od temeljev drugega dela zgodbe o oškodovanju železnic z naslovom Ne govori resnice sta faksimila dveh listin, ki sicer res govorita o odprodaji lokomotiv oziroma izpeljavi teh poslov, vendar vsebinsko o popolnoma drugih temah, vse v kontekstu tega odgovora. Avtorici predlagam, da si zagotovi dovolj kakovosten prevod obeh listin, če še česa ne bo razumela, pa je dobrodošla na SŽ, kot smo ji že povedali v prejšnjem odgovoru in jo povabili, da si ogleda vso dokumentacijo o prodaji starih lokomotiv.

Ob koncu prosim urednika, da avtorjem podobnih zgodb naloži, naj svojih nalog ne delajo tako površno, preden na ogled postavljajo svoje podobe.

Blaž Miklavčič, generalni direktor Slovenskih železnic

Pogini rib v reki Rižani

Spodnji del reke Rižane pod ankaranskim križiščem do izliva v morje (približno 2 km reke) v Luki Koper med koprskim kopalščem in kopalščem v Ankaranu je odpisani del reke, ki rabi že 30 let za odtočni kanal za odpadne industrijske vode. Na iztoku izpusta ima odpadna voda močan vonj po kemikalijah. Pri tem gre tudi za onesnaženje podtalnice. Ankaranska bonifika je edino kmetijsko zemljišče v MOK, kjer je mogoče namakanje. Iztok je na desnem bregu reke Rižane (gledano proti izlivu), pod gostiščem Norbedo. Ob tem je treba pripomniti, da je spodnji del struge reke Rižane sedaj, v sušnem obdobju, skoraj brez pretoka, kajti kar pri teka vode, jo porabijo kmetje za namakanje. Škodo, ki je narejena tukaj, bodo plačevali se generacije za nami. Vsakoletni pomori rib in cip-ljev ne ganejo nobenega. Niti denarja za analizo odpadne vode ni. V zadnjem času sta bila dva večja pogina rib – okoli 60 kg cipljev, ki so jih našli v Luki Koper. Policija je poslikala, vzeli so nekaj poginulih rib za vzorce in s tem se zadeva konča. V MOK naj bi se zavarovala cela reka Rižana. Prav tako je izliv reke v morje, kjer se mešata slana in sladka voda, najbogatejši del reke z življenjem najrazličnejših rastlin in živali. Kako je mogoče, da se dopusti še naprej takšno stanje? Najmanj kar smo dolžni reki Rižani, ki nam daje vsakodnevno pitno vodo v naše domove, je, da uredimo čistilne naprave tako za kanalizacijo kot tudi za največje onesnaževalce, ki izpuščajo neочиščene industrijske odpadne vode kar v reko med ribe. Pod tem izpustom je struga reke mastno črna, kot da se je nafta iz tankerja izlila v reko. Zakaj odgovorni ne ukrepajo?

David Stepan, Dekani

Velika zmaga SDS (1)

V članku z naslovom Velika zmaga SDS je prišlo pri označevanju, kdo sta avtorja fotografij, do napake. Prava avtorja sta Dane Kostrič in Gregor Pohleven.

Uredništvo Demokracije

Retrospektiva dejstev

Ciril Žebot: "Neminljiva Slovenija – Stalin s Hitlerjem, Hitler v Rusiji: od PIF do OF!" Boris Kidrič – članki in razprave 1933–1943: "Druge vojna evropskih velesil za novo razdelitev sveta in za vlado nad Evropo ter kolonijami je privedla do prvega preobrata, do zloma francoskega imperializma. S porazom francoskega imperializma je znatno oslabil tudi njegov mentor in relativni izkoriščevalec angleški imperializem. Os Berlin-Rim je vstala kot gospodar zahodnoevropskega položaja. Medtem ko je zahodni imperializem PRICEL vojno ..." (popolna laž, Francija in Velika Britanija sta 3. septembra 1939 napovedali vojno Hitlerjevi Nemčiji zaradi napada na Poljsko) Kidrič: "Leta 1918 je bil sklenjen brestlitovski mir. Omogočil je obstoj prve zmagovite socialistične revolucije na svetu. Po 21 letih pa je zgodovina znova postavila SZ pred dejstvo imperialistične vojne. Če se je 1918 soc. revolucija ohranila s teritorialnimi odstopki, sta 1939 in 1940, na samem začetku imperialistične vojne Sovjetska zveza in njen RED povečala svoj obseg in svoj vpliv." SIC! (Tu je mišljen napad SZ in Nemčije na Poljsko leta 1939 in sovjetska okupacija baltških držav, kar seveda Boris Kidrič odobrava.) Kidrič: "Orientacija slov. naroda na zahodni imperializem se je v danem položaju izkazala kot škodljiva, nasprotno pa se je želja po prijateljstvu z Vzhodom izkazala kot koristna." Nekaj gesel slov. osvobodilnega boja: "SZ je vodilna sila in glavna opora v osvobodilnem boju slov. naroda. Osvoboditev slov. naroda je mogoča samo na ruševinah imperializma. In še: trudili se bomo ravnati po Stalinovem izreku, da so komunisti kakor junak starogrškega bajeslovja Ante!" Konec Kidričevih citatov. Prvo deklaracijo z naslovom Vsem Slovencem so izdali stiri slovenski politiki, ministra dr. Miha Krek in Franc Snoj, urednik Slovenca dr. Alojz Kuhar in ravnatelj Zadrugne zveze Franc Gabrovšek že 20. aprila 1941, vsi člani takratne SLS v emigraciji. Ta prva deklaracija je v času vojne zahtevala Zedinjeno Slovenijo in njeno svobodo! Centralni komite KPS pa je dal 27. aprila 1941 pobudo za ustanovitev Protiimperialistične fronte slovenskega naroda. Na ustanovnem sestanku so bili še predstavnik krščanskih soc. Tone Fajfar, predst. dem. krila Sokola Jože Rus ter kulturniki Josip Vidmar, Ferdo Kozak in Franc Šturm. Protiimperialistično fronto PIF so po napadu Hitlerjeve Nemčije na SZ 22. 6. 1941 preimenovali v Osvobodilno fronto (OF). Že pred tem je maja 1941 izšla prva številka Slovenskega poročevalca, ki je imela v naslovu dodatek: glasilo PIF slovenskega naroda. Vsi navedeni podatki so zbrani v tretji izdaji Inštituta za zgodovino delav. gibanja Narodnoosvobodilna vojna na Slovenskem 1941–1945 iz leta 1978. V publikaciji Vladimirja Dedijerja Novi prilozi biografije Josipa Broza Tita je med drugim sledeče: "Edvard Kardelj Titu 17. januar 1943: Jako je verovatno, da će doći do engleske intervencije na Balkanu. Istina, naši dosadašnji uspesi su tako obimni, da ih engleski imperialisti neće moći da obišu, a da ne došu u sukob sa ZSSR, a kamoli da pokušavaju u samom početku nasilnom likvidacijom naših snaga. Ne treba zaboraviti, da je bila OF u sadašnjem sastavu stvorena odmah posle kraha Jugoslavije i onda se zvala Antiimperialistična fronta." Podpis Bevc alias E. Kardelj. Iz knjige Razdvojeni narod dr. Tamare Griesser-Pecar je treba natančno prebrati str. 359 in 360, kjer so opisana pogajanja med nemško vojsko in Titovimi partizani. Od-lomek teh pogovorov: "Naprej so se 26. marca 1943 pogajali v Zagrebu. Pogovarjala sta se general Edmund Glaise von Horstenau in Vlatko Velebit, Titov emisar. Predlog je bil, da naj Nemci ne napadajo zahodne Bosne (tam se je skrival Tito). Za protiuslugo je Tito pripravljen skupaj z Nemci napasti Anglo-Američane, če bi se ti izkrcali v Dalmaciji." Mar ni to eden od razlogov, da Slovenci nismo bili povabljeni v Normandijo? Če drži, da je v nedeljo, 3. oktobra 2004, na volitvah zmagala pamet Slovencev, potem M. Kučana spet ni bilo zraven!

Marija Vodišek

Protest Blažiča, Gradišnika in Pahorja

Konec septembra so po vsej Sloveniji potekale slovesnosti ob stoti obletnici rojstva politika, pisatelja in pesnika Edvarda Kocbeka. Ker so dediči tistih, ki so se po vojni odrekli svojemu sotovarišu Kocbeku in ga zasramovali, nastopali na teh slovesnostih, so se v protestnem pismu odzvali trije njegovi sopotniki Viktor Blažič, Janez Gradišnik in Boris Pahor, ki so ga podpirali, ko ga je nekdanja oblast zveze komunistov izobčila iz javnega življenja in ga prisilila k molku. "S to avtoriteto si dovoljujemo izreči svoje nelagodje ob dejstvu, da brez sramu nastopajo na državni proslavi pesnikove stote obletnice – kot slavnostni govorniki – politični nasledniki nekdanjih Kocbekovih inkvizitorjev, prav ti, ki doslej še niso zmogli javno izreči niti obžalovanja nad neciviliziranim ravnanjem, ki si ga je oblast njihovih političnih očetov dovolila z nesporno največjo postavto naše književnosti in kulture v dvajsetem stoletju," so zapisali.

Kovačičevo bajno premoženje

Kako zelo bogat je Miloš Kovačić, predsednik uprave novomeške Krke v odhajanju, je pokazal šele dogodek preteklega tedna, ko je Kovačić prodal 703 delnice družbe, ki jo vodi, in za to po lastnih besedah iztržil več kot 60 milijonov tolarjev. Pri tem je dejal, da ima v lasti še 1.636 delnic. Po zadnjem borznem tečaju Krkine delnice to pomeni najmanj 131 milijonov tolarjev. Za časnik Finance je Kovačić prodajo delnic komentiral takole: "Razlog je preprost, tako sem se izognil davku na pretežni lastniški delež. Število delnic, ki sem jih prodal, je presegallo 60 milijonov tolarjev, kolikor je meja za ta davek." Pomenljivo je morda še dejstvo, da ima Jože Colarič, predsednik uprave Krke, od 1. 1. 2005 v lasti 3.200 njenih delnic, vrednih 256 milijonov tolarjev. Miloš Kovačić, ki je na zadnjih volitvah neuspešno kandidiral za poslanca na listi LDS, pa svojega premoženja nima samo v delnicah, ampak je tudi lastnik stanovanja v Moskvi (ima tudi ruski potni list), kjer ima prijavljeno tudi stalno prebivališče. Doma stanuje v prestižnem gradu Otočec, najboljši apartma pa namerava ohraniti tudi po upokojitvi, ima stanovanje v Ljubljani, počitniško hišo na Krasu in zidanico v okolici Šentjerneja. To premoženje je navajal v času predvolilnega shoda, pri čemer števila in vrednosti Krkinih delnic ni omenjal. Zato je vprašanje, kaj vse še ima človek, ki sodi v ožji krog Kučanovega Foruma 21, društva izbranih slovenskih bogatašev.

Razočarani Kučan

Med tistimi, ki jih je izid nedavnih parlamentarnih volitev močno razočaral, je tudi nekdanji predsednik države Milan Kučan, ki je v prek Foruma 21 pozval slovensko javnost, naj voli dosedanje vladne stranke, vendar volivci njegovega "nasveta" tokrat niso ubogali, čeprav je Kučan v preteklih letih, ko je zmagovala LDS, vedno poudarjal, da imajo volivci vedno prav. Prav nič presenetljiv pa ni njegov obrat – dokler so bile pomladne stranke v opoziciji, je opozicijo preziral, po novem pa verjame, da "smo s temi volitvami dobili odgovorno opozicijo, ki bo učinkovito in verodostojno nadzorovala oblast". Kučan je torej nenadoma postal zagovornik uravnotežene demokracije, čeprav bo moral še marsikaj pojasniti, na primer svojo prijateljsko zvezo z beloruskim avtokratom Aleksandrom Lukašenkom, ki se je nedavno podpisal v knjigo vtisov v čast zloglasnemu ustanovitelju sovjetske politične policije Feliks Dzeržinskemu. Na akademiji Dzeržinskega se je izobraževalo kar nekaj Kučanovih političnih mentorjev, na primer zloglasni Ivan Maček-Matija.

Varuhinja Barja

Kot kaže, bo v novem sklicu državnega zbora sedelo manj žensk kot v preteklem. Med tistimi kandidatkami, ki jim je uspelo dobiti poslanski stolček, bo Alenka Jeraj, predsednica podmladka Slovenske demokratske stranke in podpredsednica stranke.

Alenka se na tokratnih volitvah ni preizkusila prvič. Letos je namreč kandidirala tudi na listi SDS za poslanko v evropskem parlamentu. Lahko bi rekli, da se v političnih vodah kar dobro znajde in prav gotovo bo tako tudi v prihodnje, ko bo v državnem zboru zastopala interese volivk in volivcev, ki so ji zaupali svoj glas. V prvi vrsti pa, kot pravi, ne bo pozabila prav na tiste volivke in volivce, ki so jo izvolili v tretji volilni enoti v tretjem volilnem okraju. Sama pravi temu območju Barje z zaledjem, ki s svojim enkratnim zgodovinskim, kulturnim in naravnim bogastvom ponuja velike možnosti za razvoj. "Kot varuhi Barja in bogastva, ki ga to prinaša, moramo skupaj poskrbeti za pravilno ravnanje z njim in sprejeti odločitve, ki bodo zagotovile podvojitev tega bogastva," pravi Jerajeva, ki se že veseli svojega novega podviga in dokazovanja v politikah. Čeprav je po tihem upala na uspeh na volitvah, je bila z izidom več kot zadovoljna.

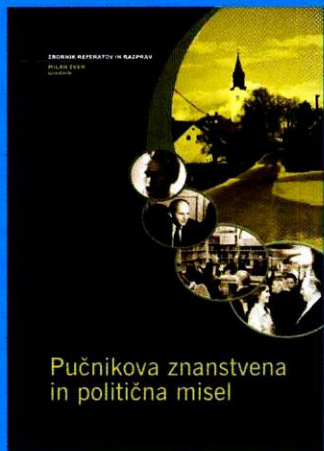
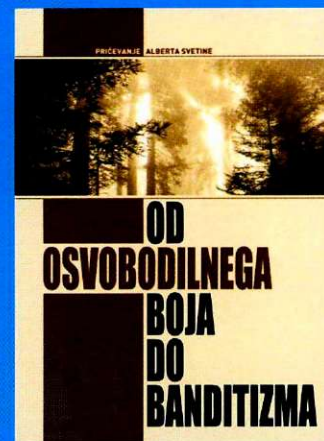

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Novosti iz naše založbe

Albert Svetina-Erno, roj. 1915 v Dolnjih Ležečah pri Divači, je danes po vsem, kar je doživel, izpovedal in ne nazadnje tudi zapisal, predvsem živa priča slovenske polpretekle zgodovine. Je priča dogodkov in časa, ko se je hrepenenje po svobodi in pravičnosti utopilo v poplavi laži, prevar in nasilja. Knjiga, v kateri nekdanji Mačkov pomočnik opisuje svojo življenjsko pot, ima posebno izpovedno moč tudi zato, ker poleg opisa predvojnih in medvojnih dogodkov izredno slikovito opisuje tudi povojno dogajanje v vrstah Ozne, njeno vlogo v povojnih aretacijah in plenjenjih, predvsem pa način razmišljanja in dela povojnih oblasti. Knjiga, v kateri je veliko znanih imen, je nedvomno izjemen prispevek k spoznavanju naše polpretekle zgodovine, a se hkrati bere kot napeta kriminalka.

Zbornik Pučnikova znanstvena in politična misel je sad simpozija, ki ga je Društvo Ivana Cankarja organiziralo ob prvi obletnici Pučnikove smrti v Črešnjevcu. V zborniku, ki ga je uredil Milan Zver, so svoje referate in razprave objavili Frane Adam, Viktor Blažič, Barbara Brezigar, Janez Janša, Tone Jerovšek, Janko Kos, Janko Prunk, Dimitrij Rupel, Lovro Šturm, Ivan Urbančič in Jože Zagožen. V prispevkih so referenti iskali filozofska, sociološka in politološka izhodišča za Pučnikov politični angažma tako v njegovem zgodnjem kakor tudi v kasnejšem obdobju, ki se ujema z največjimi dosežki slovenske politične zgodovine.

Izpolnjeno naročilnico lahko pošljete na naslov:

Nova Obzorja, d. o. o., Komenskega 11, 1000 Ljubljana, knjige lahko naročite po tel.: 01/434 54 63 ali na e-naslov: obzorja.narocnine@siol.net. Lahko se tudi osebno oglasite v tajništvu založbe na Komenskega 11 v Ljubljani.

Naročilo označite z x

- Albert Svetina:** OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA
- Milan Zver:** PUČNIKOVA ZNANSTVENA IN POLITIČNA MISEL
- OBE KNJIGI S POSEBNIM POPUSTOM**

Cena **6.700 SIT**

Cena **3.000 SIT**

Cena **9.000 SIT**

ime in priimek: _____

datum: _____

ulica: _____

kraj, poštna št.: _____

podpis naročnika: _____

V ceni je všteti DDV, ni pa všteta poštnina.

Kako hitro je življenje?

Agencija 41, design: LUMS Studio, foto: T. Gregoric, J. Puskal, Mobitel d.d., 1537 Ljubljana

Med prvimi operaterji na svetu in kot edini slovenski smo uvedli UMTS (univerzalni Mobitelov telekomunikacijski sistem), tretjo generacijo mobilnih telekomunikacij.

Zaradi izpopolnjenega prenosa podatkov (do 384 kb/s) zagotavlja UMTS uporabo vsebinsko bogatih avdio in video storitev ter pošiljanje in sprejemanje multimedijskih vsebin nekajkrat hitreje kot sistem GSM. S tem omogočamo bolj kakovostno uporabo že znanih in razvoj novih storitev. **Mobilnik je tako postal prenosni multimedijski pripomoček**, ki združuje lastnosti telefona, fotoaparata, kamere, interneta, televizije in radia.

Začenjamo novo štetje na področju slovenskih mobilnih telekomunikacij.

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

